

DET KONGELEGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT

Prop. 1 S

(2026–2027)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

FOR BUDSJETTÅRET 2027

Utgiftskapittel: 61, 400–491

Inntektskapittel: 3400–3490

DET KONGELEGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT

Prop. 1 S

(2026–2027)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

FOR BUDSJETTÅRET 2027

Utgiftskapittel: 61, 400-491

Inntektskapittel: 3400-3490

Innhald

Del I	Innleiande del	9	Del II	Nærmare om budsjettforslaget	73
1	Regjeringas justis- og beredskapspolitikk	11	3	Nærmare om budsjettforslaget	75
1.1	Tryggleik for framtida	11	<i>Programkategori 06.10 Administrasjon</i>		75
1.2	Utfordringsbildet i ei uroleg tid	11	Kap. 400 Justis- og beredskaps-		
1.2.1	Barn og unge må få mogleg-		departementet		76
	heiter, ikkje bli dregen inn		Kap. 3400 Justis- og beredskaps-		
	i kriminalitet	12	departementet		78
1.2.2	Kriminelle nettverk utfordrar		<i>Programkategori 06.20 Rettsvesen</i>		79
	trygge lokalsamfunn	12	Kap. 61 Høgsterett		82
1.2.3	Noreg må vere betre rusta for		Kap. 410 Domstolane		82
	kriser og krig	12	Kap. 3410 Domstolane		88
1.2.4	Ein kontrollert, rettferdig og		Kap. 414 Forliksråd og andre		
	berekraftig innvandring	12	domsutgifter		89
1.3	Regjeringas hovudsatsingar		<i>Programkategori 06.30 Straffegjennomføring</i>		
	i 2027	12	<i>og konfliktråd</i>		91
1.3.1	Innleiing	12	Kap. 430 Kriminalomsorga		92
1.3.2	Styrkt innsats mot barne- og		Kap. 3430 Kriminalomsorga		100
	ungdomskriminalitet	13	Kap. 432 Høgskolen for kriminalomsorg		100
1.3.3	Kamp mot kriminelle nettverk	13	Kap. 3432 Høgskolen for kriminalomsorg		101
1.3.4	Styrkt tryggleik, beredskap og		Kap. 433 Konfliktrådet		102
	motstandskraft	14	Kap. 3433 Konfliktrådet		105
1.3.5	Kontrollert, rettferdig og		<i>Programkategori 06.40 Politi og påtale</i>		106
	berekraftig innvandring	14	Kap. 440 Politiet		108
1.4	Justis- og beredskapssektorens		Kap. 3440 Politiet		117
	samfunnsoppdrag	15	Kap. 442 Politi høgskolen		118
1.5	Mål for justis- og beredskaps-		Kap. 3442 Politi høgskolen		119
	sektoren	16	Kap. 443 Påtalemakta i politiet		120
1.6	Nærmare om tilstandsvurdering		Kap. 444 Politiets tryggingsteneste (PST) ...		120
	og tiltak	16	Kap. 3444 Politiets tryggingsteneste (PST) ...		123
1.6.1	Rettstryggleik	16	Kap. 445 Den høgare påtalemakta		124
1.6.2	Tryggleik i samfunnet	18	Kap. 448 Grensekommissæren		125
1.6.3	Låg kriminalitet	22	<i>Programkategori 06.50 Redningstenesta,</i>		
1.6.4	Kontrollert, rettferdig og		<i>samfunnstryggleik og beredskap</i>		126
	berekraftig innvandring	27	Kap. 451 Direktoratet for samfunns-		
1.6.5	Godt forvalta polarområde	31	tryggleik og beredskap		129
1.6.6	Godt og tilgjengeleg lovverk	32	Kap. 3451 Direktoratet for samfunns-		
			tryggleik og beredskap		132
2	Oppfølging av		Kap. 452 Sentral krisehandtering		134
	oppmodingsvedtak	34	Kap. 453 Klareringsdirektoratet		135
2.1	Stortingssesjonen 2025–2026	39	Kap. 3453 Klareringsdirektoratet		135
2.2	Stortingssesjonen 2024–2025	46	Kap. 454 Redningshelikoptertenesta		136
2.3	Stortingssesjonen 2023–2024	56	Kap. 3454 Redningshelikoptertenesta		137
2.4	Stortingssesjonen 2022–2023	61	Kap. 455 Redningstenesta		137
2.5	Stortingssesjonen 2021–2022	62	Kap. 3455 Redningstenesta		140
2.6	Stortingssesjonen 2020–2021	64	Kap. 457 Nasjonalt tryggingssorgan		140
2.7	Stortingssesjonen 2019–2020	67	Kap. 3457 Nasjonalt tryggingssorgan		141
2.8	Stortingssesjonen 2017–2018	67			
2.9	Stortingssesjonen 2016–2017	67			

<i>Programkategori 06.60 Andre verksemder</i>	142	5.2	Domstoladministrasjonen	194
Kap. 460 Spesialeininga for politisaker	143	5.3	Kriminalomsorga	194
Kap. 461 Advokattilsynet	144	5.4	Konfliktrådet	195
Kap. 3461 Advokattilsynet	146	5.5	Politiet	196
Kap. 466 Særskilde straffesaksutgifter		5.6	Den høgare påtalemakta	197
m.m.	146	5.7	Direktoratet for samfunns-	
Kap. 467 Norsk Lovtidend	148		tryggleik og beredskap (DSB)	197
Kap. 468 Kommisjonen for gjenopptaking		5.8	Klareringsdirektoratet (KDIR)	198
av straffesaker	148	5.9	Hovudredningssentralen (HRS)	199
		5.10	Nasjonalt tryggingsorgan (NSM)	199
<i>Programkategori 06.70 Statens</i>		5.11	Spesialeininga for politisaker	200
<i>sivilrettsforvaltning, rettshjelp,</i>		5.12	Kommisjonen for gjenopptaking	
<i>erstatningsordningar m.m.</i>	150		av straffesaker	200
Kap. 470 Fri rettshjelp	151	5.13	Statens sivilrettsforvaltning	201
Kap. 3470 Fri rettshjelp	152	5.14	Kontoret for valdsoffer-	
Kap. 471 Statens erstatningsansvar og			erstatning	201
Stortingets rettferdsvederlags-		5.15	Utlendingsdirektoratet (UDI)	202
ordning	153	5.16	Utlendingsnemnda (UNE)	202
Kap. 473 Statens sivilrettsforvaltning	154			
Kap. 3473 Statens sivilrettsforvaltning	159	6	Omtale av klima- og	
Kap. 475 Bubehandling	159		miljørelevante saker	204
		6.1	Politiet	204
<i>Programkategori 06.80 Svalbardbudsjettet</i>		6.2	Svalbard – Sysselmeisteren	
<i>m.m.</i>	161		og Longyearbyen lokalstyre	204
Kap. 480 Svalbardbudsjettet	162			
Kap. 481 Samfunnet Jan Mayen	163	7	Enkeltstående tilskot	205
Kap. 3481 Samfunnet Jan Mayen	164			
		8	Tekniske endringar	
<i>Programkategori 06.90 Vern og</i>			i kontostrukturen og bruk	
<i>innvandring</i>	166		av stikkord «kan overførast» ...	207
Kap. 490 Utlendingsdirektoratet	167			
Kap. 3490 Utlendingsdirektoratet	179	Forslag		210
Kap. 491 Utlendingsnemnda	181			
		Vedlegg		
Del III Særlege tema	185	1	Domstoladministrasjonens	
			budsjettinnspill – Vedlegg til	
4 FNs berekraftsmål –			Prop. 1 S (2026–2027)	224
rapportering	187			
5 Likestilling og ikkje-				
diskriminering	192			
5.1 Justis- og beredskaps-				
departementet	192			

Tabelloversikt

Tabell 2.1	Oversikt over oppmodingsvedtak, ordna etter sesjon og nummer	34	Tabell 3.6	Returar og rekneskapstal per ordning, 2025	178
Tabell 3.1	Mål for gjennomsnittleg saksbehandlingstid i dei alminnelege domstolane	84	Tabell 3.7	Organisasjonar UDI har inngått fleirårige avtalar med og gitt tilskot til i 2025	178
Tabell 3.2	Gjennomsnittleg saksbehandlingstid i straffesaker, meddomsrettssaker (i månader)	84	Tabell 5.1	Oversiktstabell for departementet	192
Tabell 3.3	Gjennomsnittleg saksbehandlingstid i tvistesaker (i månader)	85	Tabell 5.2	Fordeling av stillingar 2025 og 2026	192
Tabell 3.4	Gjennomsnittleg saksbehandlingstid i jordskifte-rettane (i månader)	86	Tabell 5.3	Lønn (i 1 000 kroner)	193
Tabell 3.5	Mål for gjennomsnittleg saksbehandlingstid i jordskifte-rettane	86	Tabell 7.1	Samla oversikt over enkeltståande tilskot under Justis- og beredskapsdepartementet i 2027	205
			Vedlegg		
			Tabell 1.1	Hovedtabell for satsingsforslag fra Domstoladministrasjonen (tall i tusen)	224

Figuroversikt

Figur 1.1	Oversikt over underliggjande og tilknytte verksemder under Justis- og beredskapsdepartementet	15	Figur 3.7	Utgifter til fri rettshjelp og tilskot til spesielle rettshjelpstiltak (2020–2025)	151
Figur 1.2	Overordna mål for Justis- og beredskapsdepartementet	16	Figur 3.8	Saksbehandling hos KfV etter ny lov (2023–2025)	155
Figur 1.3	Utvikling i melde lovbrøt per 1000 innbyggjarar.	23	Figur 3.9	Saksbehandling hos KfV etter gammal lov (2023–2025)	156
Figur 1.4	Innvandring til Noreg etter innvandringsgrunn og år	28	Figur 3.10	Utbetalt erstatning og innbetalt regress (2021–2025)	157
Figur 3.1	Saksavvikling i forliksråda 2020–2025	90	Figur 3.11	Tal på saker om vern 2015–juni 2026	169
Figur 3.2	Utvikling i aktivitet i kriminalomsorga	94	Figur 3.12	Tal på saker om opphald og statsborgarskap til UDI 2018–juni 2026	170
Figur 3.3	Utvikling i talet på innsette med mindre enn to og åtte timars fellesskap	97	Figur 3.13	Utvikling i restansar i UDI 2018–juni 2026	171
Figur 3.4	Talet på saker til konfliktrådet 2020–2025	103	Figur 3.14	Bebuarar i mottak per utgangen av året, 2015–30. juni 2026	172
Figur 3.5	Registrerte og behandla meldingar og saksbehandlingstid i Spesialeininga for politisaker (2020–2025)	143	Figur 3.15	Tal på saker og gjennomsnittleg behandlingstid i asylsaker 2019–juni 2026	182
Figur 3.6	Innkomne og behandla saker og restansar i DRK	147	Figur 3.16	Tal på saker og gjennomsnittleg behandlingstid i saker om opphald 2019–juni 2026	182

DET KONGELEGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT

Prop. 1 S

(2026–2027)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

FOR BUDSJETTÅRET 2027

Utgiftskapittel: 61, 400-491

Inntektskapittel: 3400-3490

*Tilråding frå Justis- og beredskapsdepartementet 25. september 2026,
godkjend i statsråd same dagen.
(Regjeringa Støre)*

Del I
Innleiande del

1 Regjeringas justis- og beredskapspolitikk

1.1 Tryggleik for framtida

Regjeringa vil skape tryggleik for framtida. Når vi skaper tryggleik for framtida, blir det opna moglegheiter for alle. Dette er kjernen i *Regjeringas plan for Noreg 2025–2029*.

Eit trygt samfunn byggjer på styrken i dei små forskjellane, den høge tilliten og dei sterke fellesskapa som kjenneteiknar landet vårt. I *Regjeringas plan for Noreg 2025–2029* slår regjeringa fast at ho vil stå opp for demokratiet og rettsstaten. Regjeringa vil utvikle forsvarsevna, samfunnsberedskap og politiet for ei ny tid.

Regjeringa slår vidare fast at ho vil skape tryggleik for barn og unge, ved å gi alle barn moglegheit til å lære, delta og utvikle seg. Barn og unge som begår kriminalitet skal bli møtt med ein rask reaksjon som verkar. Tidleg innsats og tett oppfølging er avgjerande for å førebyggje barne- og ungdomskriminalitet. Justis- og beredskapssektoren har ei sentral rolle i dette arbeidet.

Justis- og beredskapspolitikken skal bidra til å nå følgjande hovudmål i regjeringas plan for Noreg:

- Tryggleik for landet
- Tryggleik for barn og unge

Digitalisering og kunstig intelligens påverkar i aukande grad korleis justis- og beredskapssektoren løysar samfunnsoppdraget sitt. Teknologien gir nye moglegheiter til å levere betre tenester meir effektivt, som kan gi meir treffsikker førebygging, raskare saksbehandling, og styrkt evne til å førebyggje, etterforske og oppklara kriminalitet, samt sterkare totalforsvar for kriser og krig.

Samstundes blir samfunnet meir avhengig av digital infrastruktur og meir sårbart for cyberangrep, digital kriminalitet, påverknadsoperasjonar og andre samansette truslar, som er risikoar som må handterast. Derfor vil regjeringa leggje til rette for trygg, ansvarleg og innovativ bruk av ny teknologi.

Måla i regjeringas plan for Noreg uttrykkjer dei effektane regjeringa ønskjer å oppnå for innbyggjarane og samfunnet. Utviklinga i kriminali-

tet, opplevd tryggleik, tillit til offentlege institusjonar og samfunnets evne til å førebyggje, motstå og handtere kriser og krig er viktige indikasjonar på om politikken verkar etter intensjonen.

Regjeringas politikk på justis- og beredskapsområdet byggjer mellom anna på *Regjeringas plan for Noreg 2025–2029*, måla for justis- og beredskapssektoren, Totalberedskapsmeldinga og Nasjonal tryggleiksstrategi. Desse dokumenta legg dei overordna rammene for arbeidet med å styrkje rettsstaten, verne grunnleggjande nasjonale interesser, byggje motstandskraft og møte utfordringar knytte til tryggleik, teknologiutvikling og eit meir samansett risiko- og trusselbilet.

1.2 Utfordringsbildet i ei uroleg tid

I Noreg har vi byggja eit trygt land med små forskjellar og sterke fellesskap. Desse verdiane har bidrege til eit samfunn med høy tillit og låg kriminalitet, der innbyggjarane i stor grad stolar på kvarandre, på offentlege institusjonar, på rettsstaten og på demokratiet. Å verne og vidareutvikle desse verdiane er ei av dei viktigaste oppgåvene for justis- og beredskapssektoren, i tråd med *Regjeringas plan for Noreg 2025–2029*. Samstundes står samfunnet overfor større utryggleik og meir samansette utfordringar enn på lenge. Den tryggingsspolitiske situasjonen er den mest alvorlege sidan andre verdskrig. Krig i Europa, auka samansette truslar, internasjonale teknologikappløp og digital sårbarheit, migrasjonsstraumar og klimaendringar påverkar tryggleiken, tilliten og samfunnets evne til å førebyggje og handtere kriminalitet, kriser og krig. I møte med ein krevjande tryggleikspolitisk situasjon har difor regjeringa styrka politiet og PST. I tråd med Nasjonal tryggleiksstrategi byggjer regjeringa Forsvaret vidare opp, forbetrar samfunnets totalberedskap og styrkar vår økonomiske tryggleik.

For å nå måla i plan for Noreg om trykkleik for landet og trykkleik for barn og unge, prioriterer regjeringa særleg politikken som møtar følgjande fire samfunnsutfordringar.

1.2.1 Barn og unge må få moglegheiter, ikkje bli dregen inn i kriminalitet

Dei fleste barna i Noreg gjer ikkje kriminelle handlingar og kriminaliteten i Noreg er lav samanlikna med andre land. Men sidan 2015 har vi sett en auke i kriminalitet av unge under 18 år, der ei lita gruppe barn og unge utfører gjentekne og alvorlege lovbrøt. Det har òg vore tilfelle der barn både under og over den kriminelle lågaldren har gjennomført valdshandlingar etter å ha blitt rekrutterte av kriminelle nettverk.

Når barn og unge blir rekrutterte inn i kriminalitet, aukar risikoen for nye lovbrøt og svekt tryggleik i lokalsamfunna.

Derfor prioriterer regjeringa arbeidet med å raskt få ned kriminaliteten blant barn og unge og hindre nyrekruttering ved å førebyggje betre. Tidleg innsats og tett oppfølging er avgjerande for å førebyggje barne- og ungdomskriminalitet.

1.2.2 Kriminelle nettverk utfordrar trygge lokalsamfunn

Noreg er eit trygt land, men trusselen frå kriminelle nettverk i Europa aldri har vore større. Kriminaliteten blir meir profesjonell, meir internasjonal og meir digital. Kriminelle nettverk står bak alvorleg vald, narkotikakriminalitet, økonomisk kriminalitet og kriminalitet som samla bidreg til å undergrave tilliten til offentlege institusjonar og fellesskapet sine ordningar.

Utviklinga utfordrar målet om trygge lokalsamfunn. Når kriminelle nettverk får større handlingsrom, aukar risikoen for vald, rekruttering av barn og unge og misbruk av tillitsbaserte ordningar.

Derfor prioritetar regjeringa å trappe opp kampen mot kriminelle nettverk. Regjeringa har styrkt politiets evne til å forebyggje, avdekke og etterforske kriminalitet, for å stille dei som gjer kriminalitet for retten. Slik kan politiet avverje alvorlege valdshendingar, auke inndraginga av kriminelle sine verdiar og forbetre kontrollen med kriminelle nettverk. Det handlar om kriminalitetsbekjemping, tryggleik og vern av den norske samfunnsmodellen.

1.2.3 Noreg må vere betre rusta for kriser og krig

Verda har på kort tid blitt farlegare og meir uforutsigbar og Noreg står i den mest alvorlege tryg-

gingspolitiske situasjonen sidan andre verdskrigen.

Vi har ein god grunnberedskap i Noreg, men for å vere rusta til å handtere også tryggleikspolitisk krise og krig må vi styrke beredskapen.

Vi må se samfunnets samla ressursar under eitt, og sikre samarbeid mellom stat og kommune, næringsliv og dei frivillige. Vi må sikre kritisk infrastruktur, øve meir på tvers av sektorar og byggje robuste lokalsamfunn som toler kriser betre. Vi må styrke arbeidet mot samansette truslar. Nordområda er Noregs viktigaste strategiske område.

Vår tryggleik blir best ivareteken i samarbeid med andre. Vi skal vidareutvikle det sivil-militære samarbeidet i Noreg og i NATO og vidareutvikle vårt tryggleiks- og forsvarspolitiske samarbeid med EU og andre allierte.

1.2.4 Ein kontrollert, rettferdig og berekraftig innvandring

Utviklinga internasjonalt som krig, konflikhtar og politisk ustabilitet påverkar også migrasjon og innvandring til Noreg. Landet skal gi vern til menneske som treng det, samstundes som styresmaktene må ha kontroll med innvandringa og sikre effektiv retur av personar utan lovleg opphald.

Ei utlendingsforvaltning som er effektiv, rettsikker og føreseieleg er viktig både for tilliten til offentlege institusjonar og for oppslutninga om fellesskapet sine ordningar.

1.3 Regjeringas hovudsatsingar i 2027

1.3.1 Innleiing

I tråd med to av regjeringas hovudmål om trykkleik for barn og unge, og trykkleik for landet, har regjeringa følgande fire hovudprioriteringar for justis- og beredskapssektoren i 2027:

- styrkt innsats mot barne- og ungdomskriminalitet
- kamp mot kriminelle nettverk
- styrke tryggleik, beredskap og motstandskraft, slik at vi er førebudde på krise og krig
- kontrollert, rettferdig og berekraftig innvandring.

Hovudsatsingane i budsjettforslaget for 2027 tek utgangspunkt i desse prioriteringane.

1.3.2 Styrkt innsats mot barne- og ungdomskriminalitet

Regjeringa vil arbeide for raskt å få ned kriminaliteten blant barn og unge og hindre rekruttering til kriminalitet ved å førebyggje betre. Regjeringa vil sikre at barn og unge som gjer kriminalitet blir møtt med ein rask reaksjon som verkar. For å møte utfordringa skildra i kapittel 1.2.1 vil regjeringa gjennomføre tiltak som skal bidra til å forbedre oppfølginga av barn og unge både over og under den kriminelle lågaldren som har gjennomført, eller står i fare for å gjennomføre, kriminelle handlingar.

I 2025 satsa regjeringa på arbeid mot barne- og ungdomskriminalitet med om lag 450 mill. kroner. Tiltaka i satsinga er målretta mot område og miljø i Noreg med kriminalitetsutfordringar over tid, og blir vidareført i 2027.

I 2026 prioriterte regjeringa ytterlegare tiltak. Innsatsen for raskare behandling av straffesaker der gjerningspersonane er under 18 år, såkalla hurtigspor, vart utvida til nye politidistrikt slik at ordninga no er etablert i Agder, Aust, Oslo, Sør-Aust, Sør-Vest, Trøndelag og Vest politidistrikt. Det er òg introdusert eit nytt straffebod om involvering og rekruttering av mindreårige til kriminalitet, som vart sett i kraft 1. juli 2026. Regjeringa har i tillegg hatt på høyring eit lovforslag om strengare straffer for ulovleg omgang med skytevåpen og eksplosiv mv. Vi har auka talet på plassar i ungdomseiningane, og ordninga med éin-til-éinoppfølging vart etablert i ti kommunar. Institusjonsbarnevernet har fått fleire verktøy til å ta vare på og setje grenser for barn som gjer kriminelle handlingar eller står i fare for å gjere det.

Budsjettforslaget

I 2027 foreslår regjeringa 119,8 mill. kroner til ein styrkt innsats mot barne- og ungdomskriminalitet i justissektoren, barnevernet og kommunane. Satsinga inkluderer 54,4 mill. kroner til tiltak under Justis- og beredskapsdepartementet og 65,4 mill. kroner til tiltak under Barne- og familiedepartementet. Sjå òg omtale under Barne- og familiedepartementet.

I satsinga inngår mellom anna:

- 20 mill. kroner til arbeidet med den tverrfaglege modellen for å førebyggje vald i nære relasjonar (RISK), inkludert å utvide arbeidet til Agder politidistrikt
- 15 mill. kroner til styrkt oppfølging av barn i konfliktrådet, med særleg fokus på oppfølginga av barn under 15 år

- 13,4 mill. kroner til å vidareføre arbeidet med hurtigspor og sikre tilstrekkeleg kapasitet i konfliktrådet og domstolane
- 6 mill. kroner til nytt ungdomsteam i kriminalomsorga, som gir forsterka oppfølging av innsette mellom 18 og 24 år.

Forventa effekt

Å kome tidleg inn og hindre at konflikhtar eskalerer, kan ha ein kriminalitetsførebyggjande effekt. Barn og unge som utfører eller står i fare for å utføre gjenteke kriminalitet, har ofte sjølv vore utsette for vald i nære relasjonar, vore vitne til vald eller har opplevd andre traumatiske hendingar. Tidleg innsats mot vald i nære relasjonar er difor heilt avgjerande i det førebyggjande arbeidet.

Kortare ventetid frå lovbrót til reaksjon er venta å kunne redusere belastning for både ungdommen, dei fornærma og dei pårørande, og å redusere risikoen for at ungdommen gjer seg skuldig i nye lovbrót.

1.3.3 Kamp mot kriminelle nettverk

Regjeringa har trappa opp kampen mot kriminelle nettverk, slik at politiet kan avverje alvorlege valdshendingar, auke inndraginga av kriminelle sine verdiar og forbedre kontrollen med kriminelle nettverk.

For å møte utfordringa som er skildra i kapittel 1.2.2 har regjeringa styrka politiet med 600 mill. kroner i 2025. I tillegg fekk politiet 90 mill. kroner til styrka innsats mot kvitvasking og korrupsjon same år, og 70 mill. kroner til å styrke arbeidet mot narkotika- og økonomisk kriminalitet i 2026.

Regjeringa vil i 2027 fortsette å prioritere tiltak som styrker politiet si evne til å førebyggje, avdekkje og etterforske kriminalitet, og som reduserer kriminaliteten sitt økonomiske grunnlag.

Regjeringa har lansert at eit *Nasjonalt senter mot økonomisk kriminalitet (Økrimsenteret)*, eit tverretatleg senter leidd av Økokrim skal oppretast frå 2027.

Satsinga mot organisert kriminalitet og kriminelle nettverk gjer det viktig å ruste opp kriminalomsorga og sikre tilstrekkeleg fengselskapasitet.

Budsjettforslaget

Regjeringa foreslår:

- 500 mill. kroner til heilskapleg digitalisering av politiet
- 246,1 mill. kroner i oppstartsløyving til bygging av nytt Oslo fengsel på Grønland

Forventa effekt

Programmet for heilskapleg digitalisering av politiet skal utvikle ein ny, sikker og framtidsretta digital grunnmur, og moderne løysingar med særleg vekt på kriminalitetsbekjemping og politiberedskap. Det skal sikre tryggleik, kvalitet og rettstryggleik for innbyggjarane.

Økrimsenteret skal bl.a. hindre at organiserte kriminelle utnyttar tillitsbaserte velferdssystem ved å manipulere offentlege register.

Eit nytt fengsel på den gjeldande fengselstomta på Grønland skal sikre god kapasitet for varetekt og straffegjennomføring. Fengselet skal òg gi betre soningsforhold som støttar målet om at fleire skal leve eit liv utan kriminalitet etter lauslating.

1.3.4 Styrkt tryggleik, beredskap og motstandskraft

Regjeringa vil styrke samfunnets evne til å førebyggje, motstå, handtere og kome seg gjennom alvorlege hendingar, kriser og krig. Eit meir motstandsdyktig samfunn er avgjerande for tryggleik, demokrati og vern av grunnleggjande nasjonale interesser.

For å møte utfordringa som er skildra i kapittel 1.2.3 vil regjeringa i 2027 prioritere vidare oppfølging av Totalberedskapsmeldinga og Nasjonal tryggleiksstrategi. Innsatsen omfattar styrkt digital tryggleik, vern av kritisk infrastruktur, modernisering av politiet og auka støtte til sentrale beredskapsaktørar.

Budsjettforslaget

Regjeringa foreslår:

- 250 mill. kroner til PST
- 188,9 mill. kroner til NSM
- 500 mill. kroner til heilskapleg digitalisering av politiet
- 294,8 mill. kroner til drift av redningshelikopterenesta
- 85,0 mill. kroner for å skjerme frivillige og kommunale brukarar av Nødnett mot auka kostnader
- 10 mill. kroner for å auke tilskotet til frivillige organisasjonar i redningstenesta
- 15 mill. kroner til Senter for motstandskraft i nord.

Forventa effekt

Tiltaka skal bidra til eit meir motstandsdyktig samfunn, til å handtere samansette truslar, redusere kritiske sårbarheiter og styrkje evna til å handtere alvorlege kriser og tryggingstruande hendingar.

1.3.5 Kontrollert, rettferdig og berekraftig innvandring

Regjeringa vil føre ein kontrollert, rettferdig og berekraftig innvandringspolitikk som bevarer tilliten til fellesskapet sine ordningar og samtidig varetek Noregs internasjonale forpliktingar.

I 2025 vart det løyva 155 mill. kroner til handtering av innkomstar frå Ukraina, 137,7 mill. kroner til implementering av EUs pakt for migrasjon og asyl (pakta), 84,5 mill. kroner til modernisering av IT-systema i utlendingsforvaltninga og 30 mill. kroner til saksbehandling av utvisingssaker i utlendingsforvaltninga.

I 2026 har regjeringa mellom anna prioritert handtering av fordrevne frå Ukraina, styrkt returarbeid, vidare utvikling av det europeiske migrasjonssamarbeidet og skjerpa vilkår for familieinnvandring. Regjeringa har og gjennomgått reglene om bortvising og utvising for å sikre at utlendingar som gjer kriminalitet sendast ut av landet.

For å møte utfordringa som er skildra i kapittel 1.2.4 vil regjeringa i 2027 prioritere kontroll, rettstryggleik og effektiv forvaltning. Innsatsen omfattar mellom anna handtering av fordrevne frå Ukraina, vidare oppfølging av satsinga på modernisering og digitalisering av utlendingsforvaltninga, returarbeid og vidare utvikling av det europeiske migrasjonssamarbeidet.

Budsjettforslaget

Regjeringa foreslår:

- 323 mill. kroner til saman til UDI, UNE og politiet til handtering av innkomstar frå Ukraina
- 351,1 mill. kroner til modernisering og digitalisering av utlendingsforvaltninga

Forventa effekt

Tiltaka skal bidra til betre kontroll, raskare saksbehandling, meir effektiv ressursbruk og bevare tilliten til utlendingsforvaltninga.

1.4 Justis- og beredskapssektorens samfunnsoppdrag

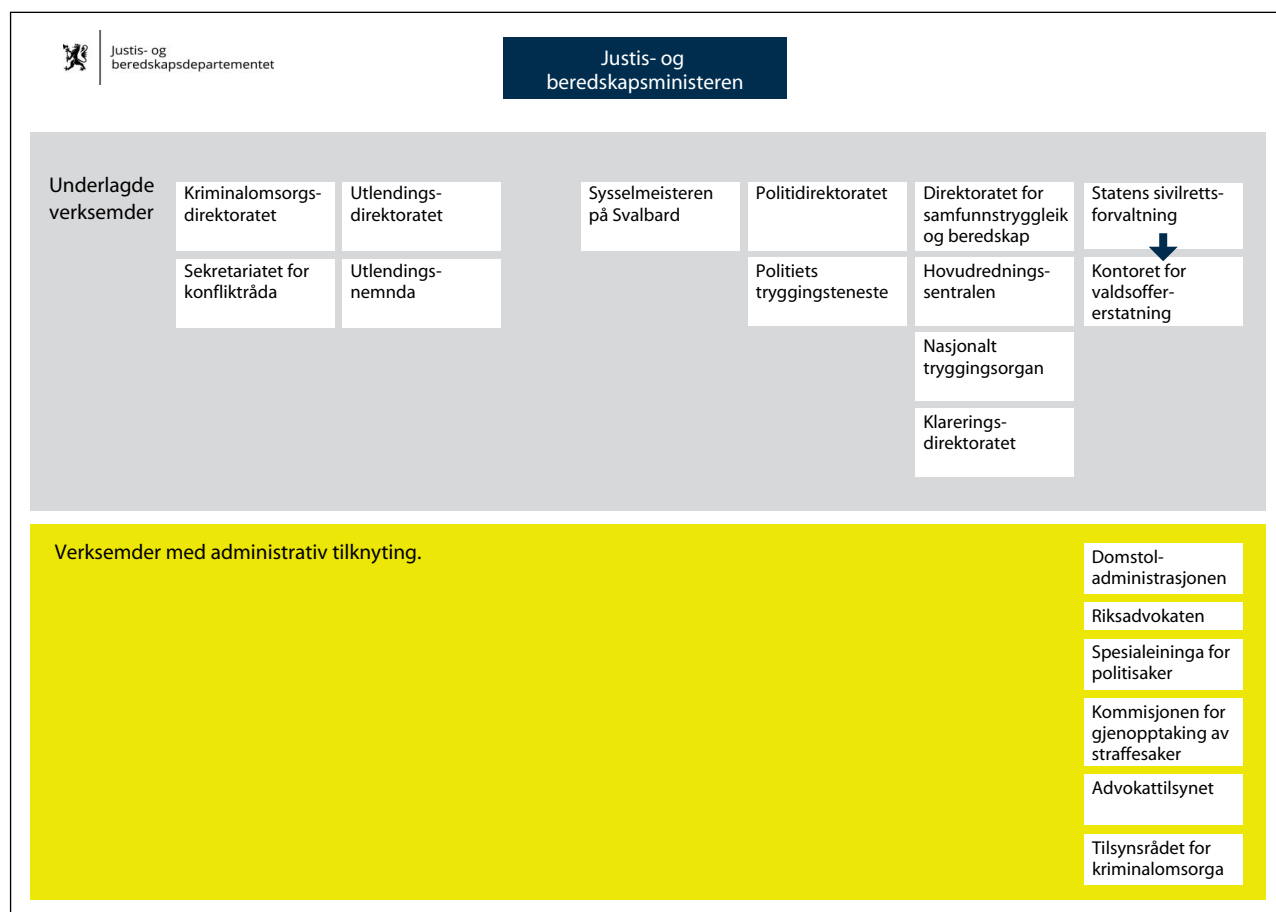
Justis- og beredskapsdepartementet har ansvar for rettsvesenet, kriminalomsorga, konfliktrådet, politiet og påtalemakta, redningstenesta og utlendingsmyndigheitene. Departementet har òg samordningsansvar for samfunnstryggleik og sivil rikstryggleik, og ansvar for samordning av norsk politikk i polarområda og for svalbardbudsjettet

Gjennom desse ansvarsområda skal departementet bidra til å styrkje rettsstaten og tilliten til offentlege institusjonar, førebyggje og kjempe mot kriminalitet, sikre kontrollert innvandring, vareta norske tryggingssinteresser og styrkje samfunnets motstandskraft. Dette omfattar mellom

anna vern av kritisk fysisk og digital infrastruktur, beredskap mot alvorlege hendingar og kriser og trygg og rettssikker myndigheitsutøving.

Digitalisering og kunstig intelligens påverkar alle delar av justis- og beredskapssektoren. Ny teknologi gir moglegheiter for betre tenester, meir effektiv oppgåveløysing og styrkt førebygging, men stiller samstundes større krav til digital tryggleik, personvern, informasjonstryggleik og eit framtidretta lovverk.

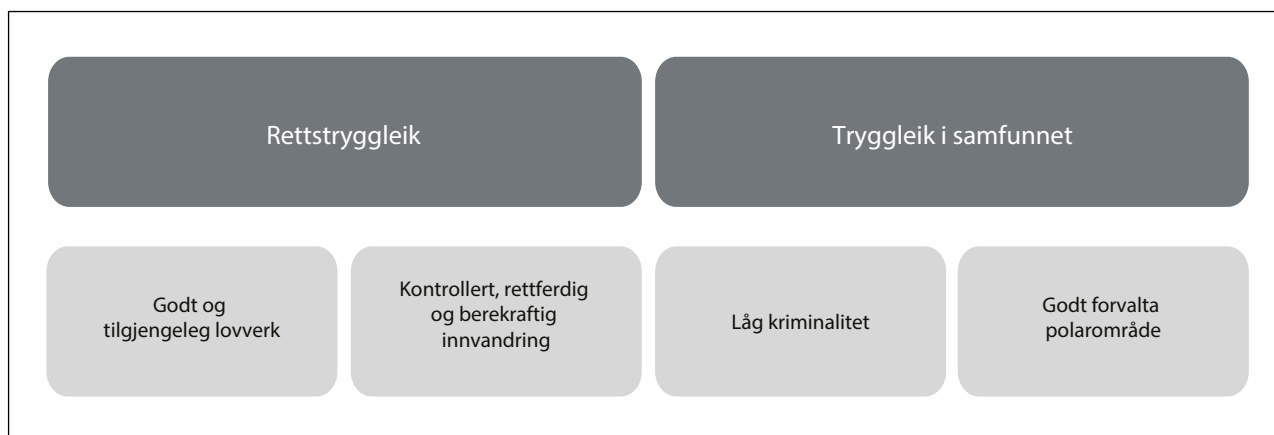
Departementet har ansvar for om lag 150 lover og har i tillegg som oppgåve å bidra til å sikre kvalitet i lovarbeidet i andre departement. Totalt har Justis- og beredskapsdepartementet 19 underliggjande og tilknytte verksemder som saman bidreg til å oppfylle samfunnsoppdraget til sektoren

Figur 1.1 Oversikt over underliggjande og tilknytte verksemder under Justis- og beredskapsdepartementet

1.5 Mål for justis- og beredskapssektoren

For 2027 gjeld desse måla for justis- og beredskapssektoren:

Figur 1.2 Overordna mål for Justis- og beredskapsdepartementet

For nærmare omtale av tilstanden for dei seks måla, sentrale utfordringar og tiltak, viser vi til kapittel 1.6.

1.6 Nærmare om tilstandsvurdering og tiltak

1.6.1 Rettstryggleik

I *Regjeringas plan for Noreg 2025–2029* slår regjeringa fast at tryggleik for framtida forutset at regjeringa står opp for demokratiet og rettsstaten. Rettstryggleik handlar mellom anna om at alle skal vere like for lova og ha reell tilgang til sine rettar, uavhengig av økonomi, bakgrunn eller bustad. Ei sterk rettsstat styrkar tilliten til fellesskapet, vernar den enkelte mot vilkårlig maktbruk og bidreg til tryggleik og stabilitet i samfunnet.

Rettstryggleik inneber mellom anna at befolkninga i Noreg er trygg på at alle rettsforholda mellom offentlege myndigheiter og den enkelte er føreseielege og forholdsmessige. Avgjerder og inngrep overfor den enkelte skal vere baserte på lover og reglar, og det skal vere openheit rundt avgjerder slik at dei kan kontrollerast. Myndighetene skal opptre upartisk, og reglane for saksbehandling skal følgjast. Alle skal ha reelt høve til å forsvare interessene sine overfor myndighetene og kvarandre.

Som omtalt i kapittel 1.1 er høg tillit, sterke fellesskap og ein sterk rettsstat grunnleggjande føresetnader for tryggleik for framtida. For sektormålet om rettstryggleik inneber dette særleg behov

for å sikre likebehandling, høg kvalitet i straffesakskjeda, effektive domstolar og reell tilgang til rettar og rettshjelp.

Sjølv om tilliten til politi og rettsvesen framleis er høg i internasjonal samanheng, utfordrast rettstryggleiken av straffesakers aukande kompleksitet, høgare krav til kvalitet og press på kapasitet i etterforskninga.

Verksemder som er særleg viktige for rettstryggleiken, er politiet, Den høgare påtalemakta, Spesialeininga for politisaker, forliksråda, domstolane, kommisjonen for gjenopptaking av straffesaker, Advokattilsynet, Statens sivilrettsforvaltning, kriminalomsorga, konfliktrådet, Utlendingsdirektoratet og Utlendingsnemnda.

Justis- og beredskapsdepartementet forvaltar òg ei rekkje ordningar som varetek rettstryggleiken til individa i samfunnet. Døme på slike ordningar er fri rettshjelp og tilskot til spesielle rettshjelpstiltak, fri sakførsel i straffesaker, erstatning til valdsoffer, erstatning i samband med straffefølgjing og verjemålsordninga.

1.6.1.1 Tilstandsvurdering og tiltak

Garantiar for rettstryggleiken kjem til uttrykk i Grunnlova og i dei internasjonale forpliktingane Noreg har, t.d. retten til ein rettvis rettargang, legalitetsprinsippet, forbod mot å gi lover tilbakeverkande kraft og forbod mot diskriminering. Krav til rettstryggleik inngår òg i ulike menneskerettsforpliktingar, som gjennomgåande stiller krav om at inngrep i menneskerettar må ha eit rettsleg grunnlag, forfølge eit legitimt formål og vere for-

holdsmessige. Både norske domstolar og Den europeiske menneskerettsdomstolen bidrar til å sikre at Noreg oppfyller sentrale krav til rettstryggleik.

Noreg er eit land med svært høg tillit samanlikna med andre land. Denne tilliten blir spegla i resultatane i undersøkingar om tillit til både politiet og rettsvesenet. Likevel står justissektoren framfor fleire utfordringar knytte til rettstryggleik på både kort og lang sikt.

Politiet og påtalemakta

Hovudmålet for påtalemakta og politiet er å medverke til redusert kriminalitet ved målretta og effektiv straffesaksbehandling, samstundes som ein innfrir krava til høg kvalitet og rettstryggleik. Rettstryggleik i vid forstand er av avgjerande betydning, også i eit tillitsperspektiv til påtalemakta og politiet. Det betyr bl.a. at etterforskinga skal vurdere bevis som taler for mistenkte si uskyld og bevis som trekkjer i retning av skyld. Vidare at det skal arbeidast for høg oppklaringsprosent i alvorlege saker og at det ikkje er store ulikskapar i oppklaringsprosent for likearta lovbrøt mellom dei ulike politidistrikta.

Frå tidleg 2000-tal og fram til pandemien var det ein trend med nedgang i melde lovbrøt til politiet, men dei siste åra har det vore ein auke, sjå figur under sektormål «Låg kriminalitet».¹

Det er avgjerande for rettstryggleiken til den enkelte, både for offer og for mistenkte, at lovbrøt blir oppklarte innan rimeleg tid. Høg oppklaringsprosent for lovbrøt er også avgjerande for den generelle rettsoppfatninga i samfunnet. Spesielt for alvorlege lovbrøt er det sentralt at dei blir oppklarte på ein rettstrygg måte.

Lovbrøt utan tydelege personoffer blir i hovudsak melde av politiet og administrative kontroll-etatar, og det er i stor grad kontrollverksemda deira som avdekkjer slike lovbrøt. Døme på slike lovbrøt er rusmiddellovbrøt, trafikkløvbrot og fleire typar ordens- og integritetskrenkingar. For rettstryggleiken til den einskilde og den generelle rettsoppfatninga i samfunnet er det avgjerande at alle typar alvorlege saker blir etterforska på ein rettviss og legitim måte. Dei siste åra har det vore ein auke i melde saker som blir lagde bort av politiet og påtalemakta.

Handtering av den tryggingpolitiske situasjonen har kravd mykje av politiet si merksemd dei siste åra, noko som setter press på kapasiteten til å etterforske lovbrøt. Regjeringa har sett i gang

tiltak for å auke kapasiteten og kvaliteten på etterforskinga, mellom anna ved å etablere eit eige årsstudium for etterforsking som starta opp i september 2026, retta mot personar med ulike fagbakgrunnar. Regjeringa har dei siste åra styrkt politiet og påtalemyndigheitas budsjett. Vidare ventar regjeringa at den heilskaplege digitaliseringa av politiet på sikt vil effektivisere oppgåveløysinga i politiet generelt, og slik frigjere kapasitet. Arbeidet med heilskapleg digitalisering startar for fullt i 2027, jf. omtale under Hovudsatsingar.

Domstolsbehandling

Tilgjengelege og effektive domstolar er ein grunnleggjande føresetnad for rettstryggleiken til den enkelte. Saksbehandlingstid, kvaliteten på avgjerdene og reell tilgang til domstolane er sentrale forhold for både offer, tiltalte og partar i sivile tvistar. Vidare er ivaretaking av domstolane sin uavhengigheit ein grunnleggjande føresetnad for å bevare det gode norske demokratiet i tida som kjem.

Domstolane skal levere avgjerder med høg kvalitet og effektivitet, men fleire domstolar har utfordringar knytte til saksbehandlingstid. I tingrettane har saksbehandlingstida i straffesaker auka noko dei siste åra, og fleire domstolar ligg over målsetjinga. For lagmannsrettane er utviklinga meir samansett. Saksbehandlingstida i sivile ankar er innanfor måla, medan fleire lagmannsrettar framleis har utfordringar med behandlingstida i fleire typar straffeankar sett opp mot måla som gjaldt i 2025.

Tilgangen til domstolane er også avhengig av at kostnadene ved å føre ei sak ikkje blir for høge. Ny modell for behovsprøvd rettshjelp vart sett i kraft i 2025. Modellen tek utgangspunkt i den samla betalingsevna til søkjaren og er venta å utvide ordninga frå å omfatte om lag 16 til 33 prosent av hushalda. Reformen er eit bidrag til å betre tilgangen til juridisk bistand og styrkje tilgangen til domstolane. Det er også behov for andre tiltak for å sikre reell tilgang til domstolane. Mellom anna tek den vidare digitaliseringa av domstolane sikte på å redusere kostnadane ved domstolsbehandling.

Resultata frå straffesaksbehandlinga viser gjennomgåande høg grad av stadfesting i domstolane. Over tid har meir enn 90 prosent av tiltalar enda med straffereaksjon i domstolane, noko som indikerer høg kvalitet i behandlingsgrunnlaget frå politiet og påtalemakta. Samstundes er det framleis behov for å styrkje oppklaringa og bevisfø-

¹ Kjelde: SSB 2025, tabell 09406

ringa i enkelte sakstypar, særleg innan vald og seksuallovbrot.

Fleire tinghus har behov for rehabilitering eller utskifting. Regjeringa vil i 2027 vidareføre arbeidet med rehabilitering av Bergen tinghus og førebu nytt tinghus i Stavanger. Dette skal bidra til moderne og eigna lokale for domstolane si verksemd.

Regjeringa vil òg varig styrkje kapasiteten i Kommisjonen for gjenopptaking av straffesaker for å redusere restansar og saksbehandlingstid i ei tid med fleire og meir krevjande saker.

Straff i fengsel

Rettstryggleik og tillit til rettsstaten er avhengig av at straff blir gjennomført på ein rettssikker og human måte. Kriminalomsorga skal gjennomføre straff innanfor rammene av menneskerettane og straffegjennomføringslova. Tapet av fridom skal vere straffa, ikkje tap av andre grunnleggjande rettar.

Kriminalomsorga står overfor ei meir krevjande innsettepopulasjon enn tidlegare. Fleire innsette er dømde for alvorlege valdslovbrot og seksuallovbrot, og ein stor del har samansette utfordringar og behov for psykisk helsehjelp. Arbeidet med å førebyggje sjølvskading og andre alvorlege hendingar er derfor eit prioritert område. Tal frå kriminalomsorga viser ein nedgang i sjølvbrandsforsøk og alvorleg sjølvskading i 2024 og 2025.

Som omtalt under sektormålet «Låg kriminalitet» har regjeringa prioritert arbeidet mot alvorleg barne- og ungdomskriminalitet. Dette har òg ført til fleire unge under 18 år i varetekt og fengsel. Regjeringa har derfor styrkt kapasiteten ved ungdomseiningane frå 8 plassar i 2023 til 21 plassar i 2026, og vil vidareføre innsatsen for å sikre god oppfølging av unge i varetekt og fengsel.

Stortinget vedtok våren 2026 endringar i straffegjennomføringslova og helse- og omsorgstenestelova for å redusere bruken av isolasjon og styrkje oppfølginga av innsette. Lovendringane skal bidra til meir tid utanfor celle, meir menneskeleg kontakt og betre rettstryggleik under straffegjennomføringa. Regjeringa si satsing på bemanning og kompetanse i kriminalomsorga skal støtte opp under gjennomføringa av reformene.

Det skal vere høg terskel for bruk av varetekt og fengselsstraff overfor barn og unge. Ny heimel for varetekt med elektronisk kontroll bidreg til fleire alternative reaksjonar der dette er forsvarleg. Barn og unge skal som hovudregel ikkje gjennomføre fengselsstraff saman med vaksne.

1.6.2 Tryggleik i samfunnet

I *Regjeringas plan for Noreg 2025–2029* slår regjeringa fast at ho vil skape tryggleik for landet i ei ny tid. Den alvorlege tryggingsspolitiske situasjonen, krig i Europa, samansette truslar, aukande digital sårbarheit og fleire naturhendingar stiller større krav til tryggleiken og beredskapen i samfunnet enn tidlegare.

For justis- og beredskapssektoren betyr dette å styrkje samfunnets motstandskraft. Noreg må vere betre rusta til å førebyggje, motstå, handtere og kome seg gjennom alvorlege hendingar, kriser og krig. Ei sterk motstandskraft byggjer på tett samspel mellom stat, kommunar, næringsliv, frivillige organisasjonar og innbyggjarane sjølve.

Motstandskraft handlar om å verne kritiske samfunnsfunksjonar som straumforsyning, elektronisk kommunikasjon, transport, helse, finansielle tenester og offentleg forvaltning. Digital teknologi er i dag ein føresetnad for at desse funksjonane skal fungere. Samtidig gjer auka digitalisering samfunnet meir sårbart for cyberangrep, sabotasje, etterretning og påverkningsoperasjonar.

Eit trygt, motstandskraftig og robust digitalt samfunn er derfor ein føresetnad for nasjonal tryggleik, økonomisk verdiskaping og tilliten til offentlege tenester. Digital tryggleik handlar ikkje berre om teknologi. Det handlar om å verne demokratiet, sikre grunnleggjande samfunnsfunksjonar og styrkje evna til å førebyggje og handtere alvorlege hendingar.

Eit samfunn med høg motstandskraft gjer Noreg tryggare, reduserer sårbarheiter og styrker evna til å verne liv, helse, demokrati og grunnleggjande nasjonale interesser.

For sektormålet om tryggleik i samfunnet inneber dette særleg behov for å styrkje beredskapen, verne kritisk fysisk og digital infrastruktur og vidareutvikle evna til å førebyggje, handtere og komme seg gjennom alvorlege kriser og hendingar.

Verksemder som gjer eit viktig arbeid for å trygge samfunnet, er politiet og politiets tryggingsteneste (PST), Direktoratet for samfunnstryggleik og beredskap (DSB), Nasjonalt tryggingssorgan (NSM), Sivil klareringsmyndigheit (SKM) (Klareringsdirektoratet frå 1. januar 2027) og Hovudredningssentralen (HRS). Norsk redningsteneste er organisert som eit samvirke mellom ei rekkje offentlege, frivillige og private aktørar og bidrar ved hendingar der livet eller helsa til menneske er i fare. Dei samla beredskapsressursane inkluderer i tillegg til stat og

kommune/fylkeskommune, eigenberedskapen vår, næringsliv og dei frivillige organisasjonane sin kapasitet til krisehandtering.

1.6.2.1 Tilstandsvurdering og tiltak

Tryggingspolitisk utvikling

Stormaktsrivalisering, rask teknologiutvikling og alvorlege hendingar knytte til den tryggingspolitiske situasjonen påverkar i stor grad det nasjonale trusselbiletet og utfordrar tryggleiken vår. Den tryggingspolitiske situasjonen i verda går i ei negativ retning. Krigen i Ukraina og krigføringa i Midtausten har globale ringverknader som også treffer Noreg. Noreg si rolle som energileverandør og den auka strategiske verdien av nordområda, gjer oss særleg utsette for etterretnings-, påverkings- og sabotasjeverksemd frå mellom anna Russland. Kina har òg betydeleg etterretningskapasitet, med cyberaktivitet, investeringar og oppkjøp som sentrale verkemiddel. Situasjonen i Midtausten kan ha ein radikaliserande effekt som påverkar trusselbiletet i Noreg, også på lang sikt. Terrortrusselen i Noreg er prega av eit utfordringsbilete som blir meir komplekst. Dette kjem fram i trussel- og risikovurderingane frå Etterretningstenesta, PST og NSM for 2026.

Ein trygg kvardag for innbyggjarane

Ei av dei viktigaste oppgåvene til politiet er å trygge samfunnet og innbyggjarane. Politiet har i perioden 2021–2026 blitt styrkt med cirka 6,5 mrd. kroner, som gjer at dei er betre i stand til mellom anna å førebyggje, redusere sårbarheiter og handtere hendingar og ein auke i vakt- og sikringsoppdrag i samband med den tryggingspolitiske situasjonen.

Over tid har utviklinga i trussel- og kriminalitetsbiletet skapt eit aukande gap mellom politiet sine behov og dei digitale verktøya dei har tilgang til. Det gjer politiet sårbart og svekkjer evna til effektiv innsats. Regjeringa foreslår difor frå 2027 ei kraftfull satsing på heilskapleg digitalisering av politiet, med 500 mill. kroner i oppstartsløyve og ei investeringsfullmakt på 5 675 mill. kroner. Programmet skal utvikle ein ny, sikker og framtidsretta digital grunnmur, og moderne løysingar med særleg vekt på kriminalitetsbekjemping og politiheredskap. Heilskapleg digitalisering av politiet handlar ikkje om teknologi for teknologien si skuld, men om å sikre tryggleik, kvalitet og rettstryggleik for innbyggjarane.

Dei aller fleste som bur i Noreg føler seg trygge i sitt nærmiljø. I politiet si siste innbyggjarundersøking (publisert mars 2026) oppgjer 86 prosent at dei føler seg svært eller ganske trygge (eit prosentpoeng lågare enn i 2024). Undersøkinga syner òg at tilliten til politiet har auka sidan året før, og at fleire opplever at politiet kjem ved akutte behov.

Med eit krevjande trusselbiletet og eit kriminalitetsbiletet i endring er det viktig at politiet har tilgang på dei maktmidla og verkemidla som er naudsynte. Regjeringa la i mars 2026 fram eit lovforslag om innføring av permanent generell væpning av norsk politi, som vart vedteke av Stortinget i juni. Regjeringa tek sikte på å leggje fram eit lovforslag i 2026 om endringar i straffegjennomføringslova for varsel til fornærma og etterlatte om domfeltes straffegjennomføring.

Terrorisme og valdeleg ekstremisme må møtast med tiltak frå tidleg førebygging til handtering av dei mest alvorlege trusselsituasjonane. Regjeringa arbeider med ein ny strategi mot valdeleg ekstremisme og terror, som følgjer opp Meld. St. 13 (2024–2025) *Førebygging av ekstremisme – Trygghet, tillit, samarbeid og demokratisk motstandskraft og Nasjonal tryggleiksstrategi (2025)*. Den nye strategien vil mellom anna adressere utfordringane med å beskytte barn og unge mot radikalisering og rekruttering på internett. Arbeidet med strategien vil byggje på brei involvering av fleire sektorar og aktørar, mellom anna komunesektoren, academia og representantar frå næringsliv og sivilt samfunn. Strategien vil rette seg mot alle former for valdeleg ekstremisme.

Det er behov for eit tett samarbeid mellom politiet og helseteneste, skulane, barnevernet, PST og kriminalomsorga. Regjeringa følgjer opp høyringa av eit forslag til endring i lova om psykisk helsevern og politilova m.m. som utvidar helsepersonell si rett og plikt til å levere opplysningar til politiet og PST om personar med psykiske lidingar og anteken valdsrisiko.

Redningstenesta er viktig for tryggleik i befolkninga, særleg i eit land som Noreg med lange kystlinjer, store fjellområde og krevjande vêrforhold. Kunnskapen om at hjelp er tilgjengeleg når noko alvorleg skjer, gjer at folk kan kjenne seg sikrere i kvardagen. Det vart i 2013 inngått kontrakt for levering av 16 nye redningshelikopter til erstatning for Sea King-maskiner. Anskaffinga er no gjennomført, og dei nye SAR Queen-helikoptera er sette i drift på alle dei seks redningsbasane. I tillegg til dei nye redningshelikoptera omfattar kostnadsramma utgifter til bl.a. bygningsmessige tilpassingar ved redningshelikop-

terbasane og tilpassing av landingsmoglegheitene ved enkelte sjukehus. Regjeringa foreslår å løyve om lag 250,1 mill. kroner til dette arbeidet i 2027.

Dei nye redningshelikoptera gir Noreg auka beredskap. Samstundes er moderne helikopter-system meir krevjande å drifte enn dei gamle Sea King-maskinane. I 2027 blir det foreslått å auke løyvinga til redningshelikoptertenesta med til saman 294,8 mill. kroner. Forslaget legg til rette for å oppretthalde beredskapsnivået til redningshelikoptera.

Stortinget vedtok i februar 2026 at Forsvaret skal ta over som operatør av redningshelikopter-basen i Tromsø. Dette inneber anskaffing av to nye redningshelikopter av typen AW101 SAR Queen, og etablering av naudsynt bygningsmasse i Tromsø. Det er i 2026 inngått kontrakt om levering av desse nye helikoptera. Basen er planlagd ferdigstilt i 2030. Regjeringa foreslår å løyve om lag 294,4 mill. kroner til dette arbeidet i 2027.

Sjølv om det meste av ulovleg droneflyging i Noreg knyt seg til uansvarleg hobbybruk, kan Noreg ikkje undervurdere risikoen for at dronar kan nyttast til ulovleg etterretning, sabotasje og annan kriminell aktivitet. Regjeringa opprettar difor eit nasjonalt kompetansesenter mot ulovleg droneflyging, som skal vere ein felles arena for politiet og andre relevante verksemder, for kunnskapsdeling, rådgeving og informasjon om risikoreduserande tiltak knytte til ulovleg droneflyging. Desse aktivitetane vil bidra til å motverke både uvettig og truande bruk av dronar. Stortinget løyvde 30 mill. kroner til investeringar i sentret i samband med nysaldering av budsjettet for 2025.

Nødnett er eit viktig verktøy for kommunikasjon og samhandling slik at sentrale nød- og beredskapsaktørar kan etablere ei felles situasjonsforståing, løyse oppgåvene sine og hjelpe befolkninga ved behov. Det er viktig at beredskapsaktørane har ei god sambandsløysing over heile landet og regjeringa har difor sørga for at staten har kontrakt om drift av dagens Nødnett til og med 2031. Avtalen har ein opsjon om forlenging i to år. Regjeringa foreslår å løyve 85 mill. kroner til å skjerme dei kommunale og frivillige brukarane for høgare brukarbetaling og tilretteleggje for fortsatt bruk av Nødnett. Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet og Nasjonal kommunikasjonsmyndigheit har ansvaret for å utgreie, etablere og drifte nytt Nødnett, jf. omtale i Prop. 1 S (2026–2027) for Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet.

Sivil motstandskraft

Motstandskraft er eit uttrykk for evna eit samfunn har til å halde ut og handtere store hendingar, vinne att viktige funksjonar etter at noko har hendt og, om naudsynt, tilpasse seg endra føresetnader. Motstandskrafta vår kan bli utfordra av samtidige kriser og eit meir samansett trusselbilet enn før. Eit land med stor motstandskraft vil vere mindre sårbart for samansette truslar, men òg for naturhendingar og ulukker.

Noreg er eit land som har stor evne til å handtere større hendingar og kriser. Eit viktig grunnlag for denne motstandskrafta er den høge tilliten til myndigheitene. Innbyggjarundersøkinga til Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ) frå 2026 viser at tilliten til politikarar og offentleg forvaltning, bl.a. domstolane og politiet, framleis er høg. Ein nyleg offentleggjort OECD-rapport viser likeins at Noreg ligg 17 prosentpoeng over OECD-gjennomsnittet når det gjeld å ha tillit til nasjonale myndigheiter. Offentlege verksemder arbeider med å utvikle og halde ved like evna til å handtere hendingar som set liv og helse i fare, på tvers av sektorar og nivå. For å byggje eit trygt samfunn krevst det samarbeid mellom offentlege ressursar, privat næringsliv, frivillige organisasjonar, lokal-samfunn og kvar og ein av oss.

Riksrevisjonen la i mai 2025 fram ein rapport om totalforsvaret i tryggingspolitisk krise og krig, med tilråding om tydelegare styring, betre samordning og auka framdrift i totalforsvarsarbeidet. Rapporten vart behandla i ei open høyring i kontroll- og konstitusjonskomiteén i februar 2026, jf. Innst. 178 S (2025–2026). Oppfølginga av funna er godt i gang gjennom oppfølging av totalberedskapsmeldinga og gjennomføringa av totalforsvarsåret i 2026.

I totalberedskapsmeldinga (Meld. St. 9 (2024–2025)) set regjeringa retninga for den sivile motstandskrafta. Regjeringa legg opp til eit heilskapleg vernekonsept for sivilbefolkninga, der tilfluktsstader er eitt av verkemidla. Eit forslag til ny forskrift om tilfluktsstader er sendt på høyring, med frist 30. oktober 2026.

Regjeringa tek sikte på å fremje den første langtidsplanen for sivil beredskap i 2026. Planen skal bidra til å styrkje den sivile beredskapen, med særleg vekt på situasjonar høgt i krisespekteret og dei kritiske samfunnsområda kraftforsyning, digital infrastruktur (ekom) og transport. Sentrale tema vil vere den sivile evna til å understøtte militær innsats, evna til å halde oppe funksjonalitet innanfor dei kritiske samfunnsområda

også høgt i krisespekteret, og vern av sivilbefolkninga.

Regjeringas arbeid med EUs direktiv om fysisk motstandsdyktigheit, CER-direktivet, held fram. Justis- og beredskapsdepartementet arbeider med eit høyringsnotat med forslag til ei ny lov som skal gjennomføre direktivet.

I samband med totalberedskapsmeldinga og nordområdestrategien utviklar regjeringa ei nasjonal tiltakssone for beredskap i Troms og Finnmark. Den statlege samlingsstaden i Kirkenes som blei oppretta i 2026, har fått namnet «*Senter for motstandskraft i nord*». Det blir føreslått å auke løyvinga med til saman 15 mill. kroner til Senter for motstandskraft i nord.

Som ein del av oppfølginga av totalberedskapsmeldinga har Justis- og beredskapsdepartementet gitt politiet og PST i oppdrag å vurdere eigne kapasitetar, oppgåver og prioriteringar i krise og krig. Arbeidet skal setje politiet og PST betre i stand til å møte den tryggingsspolitiske situasjonen.

For å auke sivil motstandskraft har PST, politiet og NSM ein særleg viktig rolle i å formidle trussel- og risikobiletet til både publikum generelt og til trugsmålutsette grupper spesielt. Dette er eit grunnleggjande premiss for at andre skal identifisere gode forebyggjande tryggingstiltak.

Det overordna målet med *Totalforsvarsåret 2026* er å styrkje Noreg si evne til å førebyggje og handtere tryggingsspolitiske kriser og krig. DSB og Forsvaret har hatt ansvaret for å planleggje og gjennomføre fleire tverrsektorielle sivil-militære aktivitetar i totalforsvarsåret, innanfor kompetanseheving, rettleiing, planverk og øvingar for situasjonar høgt i krisespekteret. I tillegg er det eit mål at store delar av samfunnet, frå enkeltpersonar, kommunar, frivillige organisasjonar og verksemdar skal tenkje gjennom eigen beredskap og korleis ein konkret kan bidra og øve. DSB har utarbeidd råd og materiell som kan nyttast i dette arbeidet og vil gjennomføre eit nasjonalt erfaringsseminar i 2027, slik at læringspunkt etter øving og andre aktivitetar kan følgjast opp. Alle øvingane i Totalforsvarsåret skal evaluerast. Internasjonalt samarbeid er ein viktig del av regjeringa sitt arbeid med tryggleik og beredskap. Det omfattar nordisk samarbeid, arbeid innanfor NATO, EU og andre allierte. Det er og viktig å sørge for at beredskapsplanar er oppdaterte og at øvingar blir prioriterte.

Den tryggingsspolitiske situasjonen grip inn i alle ansvarsområda under PST. Regjeringa foreslår derfor varig å auke løyvinga til PST med 250 mill. kroner frå 2027.

Kommunane har ansvar for og oppgåver innan samfunnstryggleik i spennet frå cyberhendingar til flaum og skred, og dei må ha kunnskap og evne til å kunne handtere ei rekkje truslar. I Kommuneundersøkinga til DSB for 2026 rapporterer eit stort fleirtal av kommunane at dei har etablert strukturar for beredskap, mellom anna har 86 pst. etablert kommunalt beredskapsråd eller er knytte til eit beredskapsråd i ein annan kommune.

Regjeringa har sett i gang eit arbeid med å modernisere klareringsarbeidet i Noreg – i det såkalla «Klareringsløftet». Stortinget har vedtatt endringar i sikkerhetsloven i tråd med Prop. 76 L (2025–2026) *Endringer i sikkerhetsloven (organisering av klareringsmyndigheten)* 9. juni 2026. Endringane legg til rette for oppretting av ei felles sivil-militær klareringsmyndigheit (Klareringsdirektoratet – KDIR). Klareringsløftet inneheld modernisering gjennom omorganisering, digitalisering og fleire regelverksendringar. Desse tiltaka skal særleg bidra til å løyse utfordringane knytte til lang saksbehandlingstid, men òg auka samordning og likebehandling, heilskapleg fagutvikling, og modernisering i takt med utviklinga i samfunnet.

Digital tryggleik

Som omtalt i kapittel 1.6.1 er digital tryggleik ein sentral del av samfunnets motstandskraft. Auka digitalisering gjer samfunnet meir effektivt, men skaper òg nye sårbarheiter. For dette sektormålet inneber det særleg behov for å redusere risikoen for cyberangrep, sabotasje, etterretning og påverknadsoperasjonar mot kritiske samfunnsfunksjonar.

Stadig fleire verdier som er viktige for nasjonal tryggleik, er digitaliserte og blir forvalta og behandla ved bruk av datasystem og internett. Digitalisering og teknologiutvikling fører til meir effektivisering og fornying, men det introduserer samstundes nye sårbarheiter og avhengnader. Den raske utviklingstakta og endringane i den tryggingsspolitiske situasjonen gjer det stadig meir krevjande for både offentlege og private verksemdar å halde oppe eit forsvarleg tryggingssnivå gjennom heile krisespenntet, dvs. i fred, krise og krig. Cyberoperasjonar som metode for bl.a. etterretning og påverknad er forsterka av den nye tryggingsspolitiske situasjonen som Russland sitt angrep på Ukraina har skapt. Slike operasjonar vil kunne gi stor effekt utan særleg risiko for den som står bak. Statlege aktørar har vist evne til å bruke heile verkemiddelapparatet sitt for å oppnå politiske mål, gjennom såkalla samansett verkemiddelbruk. Regjeringa foreslår å styrke Nasjo-

nalt tryggingsorgan med 178,9 mill. kroner. Styrkinga inneber tekniske og organisatoriske tiltak for å møte det digitale risikobildet, og under dette ei vidareutvikling av NSM sin digitale infrastruktur.

Næringslivet har viktige kapasitetar, kunnskap og kompetanse og utgjer ein sentral del av totalforsvaret. Det er viktig at næringslivet sine ressurser vert integrerte som ein del av våre samla cyberkapasitetar. Regjeringa foreslår å etablere eit næringsberedskapsråd for digital tryggleik. Formålet med ordninga er å leggje til rette for at den samla evna til å handtere hendingar skal vere større enn det styresmaktene kan levere åleine. NSM skal følgje opp det vidare arbeidet med å byggje opp denne ordninga. Regjeringa foreslår difor å auke løyvinga til NSM med 10 mill. kroner i 2027.

Formålet med nasjonal skytenester er å sikre auka nasjonal kontroll med kritisk digital infrastruktur, viktige samfunnsfunksjonar og digitale verdier. Før oppstart av eit forprosjekt gjennomførast det ei avklaringsfase for å vurdere om føringar og rammevilkår fortsatt står seg, sett i lys av den teknologiske utviklinga, endringar i tryggingspolitiske forhold og utviklinga i marknaden for skytenester.

Lova om digital tryggleik med tilhøyrande forskrift vart sett i kraft 1. oktober 2025. Regelverket skal bidra til å sikre grunnleggjande krav til digital tryggleik i verksemder med særleg betyding for samfunnet. NIS2-direktivet er planlagt gjennomført ved endringar i denne lova.

Klima og naturhendingar

Det blir meir ekstremt vær, og klimapanelet i FN er tydeleg på at auken i ekstremvær kjem av klimaendringane. Ekstreme hendingar som storm, mykje nedbør, flaum og tørke vil bli kraftigare, meir uføreseielege, og dermed true liv og helse, materielle verdier og nødvendig infrastruktur i større grad enn før. Grenseoverskridande konsekvensar av klimaendringar kan påverke samfunnstryggleiken i Noreg. Tørke, ekstrem nedbør og flaum kan føre til matmangel, menneskeleg lidning og økonomisk samanbrot i andre land, og dette kan føre til migrasjon og spreiding av sjukdommar.

Kommuneundersøkinga til DSB (2026) viser korleis kommunane arbeider med risiko knytt til klima- og naturhendingar gjennom heilskaplege risiko- og sårbarheitsanalysar og ROS-analysar i arealplanlegginga. Undersøkinga kartlegg mellom anna om kommunane har gjennomført og forankra heilskapleg ROS, og om beredskapskoordinatoren

blir involvert i ROS-arbeidet for utbyggingsplanar og reguleringsplanar. Statsforvaltaren skal rettleie kommunane og vere ein pådrivar for arbeidet med samfunnstryggleik og beredskap.

På lokalplanet må kommunane førebyggje dei mest alvorlege utfalla av klimaendringane, bl.a. gjennom god arealplanlegging. Lokale myndigheter må òg kunne handtere alvorlege klimarelaterte hendingar.

1.6.3 Låg kriminalitet

I *Regjeringas plan for Noreg 2025–2029* er tryggleik for landet og tryggleik for barn og unge grunnleggjande mål. Under sektormålet «Låg kriminalitet» vil trygge lokalsamfunn, sterke fellesskap og moglegheiter for barn og unge vere viktige faktorar for å nå målet. Kriminalitet rammar enkeltmenneske, skaper utryggleik og undergrev tilliten som samfunnet vårt er bygd på. Særleg viktig er arbeidet med å hindre at barn og unge blir rekrutterte til kriminalitet og å redusere handlingsrommet til kriminelle nettverk.

Låg kriminalitet inneber at omfanget av lovbrøt, og særleg alvorlege lovbrøt, som enkeltpersonar og verksemder blir utsette for, er lite.

Som omtalt i kapittel 1.3 er innsatsen mot barne- og ungdomskriminalitet og kriminelle nettverk blant regjeringas viktigaste prioriteringar. For sektormålet om låg kriminalitet handlar utfordringsbiletet særleg om å førebyggje rekruttering til kriminelle miljø, redusere alvorleg organisert kriminalitet og styrkje tryggleiken i kvardagen.

Verksemder som er viktige for at ein skal ha låg kriminalitet, er politiet, domstolane, Den høgare påtalemakta, kriminalomsorga og konfliktrådet. Samstundes krev det innsats frå fleire aktørar i samfunnet, frå verksemder som arbeider med eller har ansvar for tidleg førebygging av kriminalitet, som utdanningssektoren, barnevernet, helsesektoren, frivillige organisasjonar m.m.

1.6.3.1 Tilstandsvurdering og tiltak

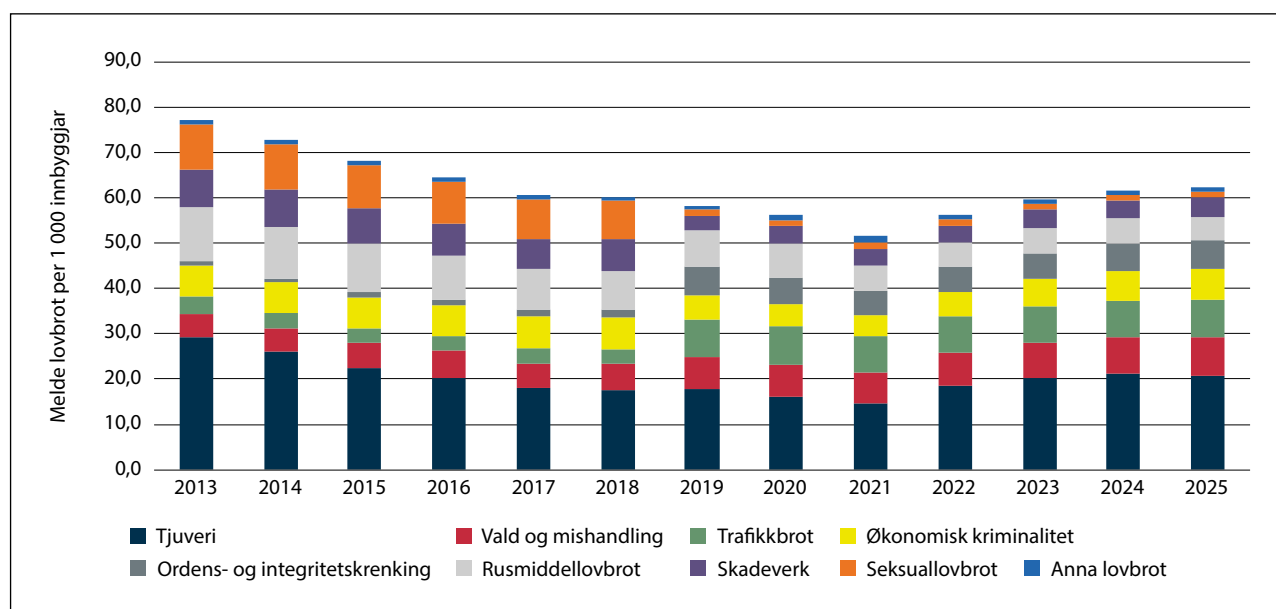
Omfanget av kriminalitet

Det er klare samanhengar mellom kriminalitet og alder, kjønn og ulike sosioøkonomiske faktorar. Særleg unge menn utanfor arbeid og utdanning har klart større risiko for å utføre lovbrøt enn resten av befolkninga. Den same gruppa er òg den som sjølv oftast er registrert som offer for lovbrøt. Det er òg ein samanheng mellom kriminalitet og geografi: Det er meir kriminalitet i byar. Men skilnadene mellom byar og mindre stader

har blitt mindre over tid. Ulike økonomiske drivkrefter og levekårsforhold påverkar omfanget av kriminalitet. Digitalisering og internasjonalisering er òg drivkrefter som gjer at verkemiddel og omfang av kriminalitet endrar seg. Kriminaliteten i Noreg er låg i internasjonal samanheng, og det var lenge ein trend i retning av mindre kriminalitet i Noreg. Det har derimot dei siste åra vore ein auke i meld kriminalitet, og ei bekymring kring auken i alvorleg organisert kriminalitet, som utgjer ein trussel mot grunnleggjande verdiar i det norske samfunnet. Rekruttering av barn og unge til slik kriminalitet er òg ei utfordring.

Det er utfordrande å få eit fullstendig bilete av omfanget av kriminalitet, då det blir påverka av kor tilbøyelege folk er til å melde lovbrøt og av politiet sin kontrollinnsats. Figuren under syner utviklinga i meld kriminalitet fordelt på ulike typar

lovbrøt. Det er særleg i kategoriane tjuveri, vald og mishandling, skadeverk og økonomisk kriminalitet at det er ein auke i melde saker dei siste åra. Både vald og alvorleg økonomisk kriminalitet kan vere knytte til organiserte kriminelle nettverk, sjå nærmare omtale under. Økonomisk kriminalitet omfattar også mindre bedrageri, som til dømes nettsvindel, der den enkelte saka også kan inngå som del av organisert forsøk på massebedrageri mv. Politiet er merksame på utviklinga med digital økonomisk kriminalitet. Ulike nyare satsingar som bedragerieininga, søker derfor å utvikle korleis politiet kan etterforske og handtere denne typen lovbrøt. Økokrim, Nasjonal kommunikasjonsmyndigheit og teletilbydarane samarbeider for å iverksette risiko- og sårbarheitsreduserande tekniske tiltak. I 2025 har dei lukkast med å stanse ca. 90 millionar svindelanrop.

Figur 1.3 Utvikling i melde lovbrøt per 1000 innbyggjarar.

Kjelde: SSB tabell 08484.

Regjeringa har møtt utviklinga i kriminalitetsbiletet med ei kraftfull satsing på politiet. Som nemnd under «Tryggleik i samfunnet» over er driftsbudsjettet til politiet auka med om lag 6,5 mrd. kroner sidan regjeringa tiltredde, og blir nå føreslått styrka med ytterlegare 500 mill. kroner til programmet heilskapeleg digitalisering og 20 mill. kroner til arbeid mot vald i nære relasjonar. Forutan om å handtere den tryggingpolitiske situasjonen har ein stor del av styrkinga hittil vært retta mot å kjempe mot alvorleg organisert kriminalitet. Styrkinga har òg mogleggjort forbetring av politiet sine tenester. Det er mellom anna utvi-

kla digitale løysingar for å melde ei rekkje typar lovbrøt.

Kunnskap om mørketal, eller kriminalitet som ikkje blir meld til politiet, er òg viktig for å ha oversikt over det reelle omfanget av kriminalitet. Sidan 2020 har det årleg blitt gjennomført ei nasjonal tryggleiksundersøking², som kartlegg omfanget av opplevde lovbrøt retta mot den vaksne befolkninga i løpet av eit år. Delen som har opplevd lovbrøt har vore rimeleg stabil sidan 2022, som er første tilnærma «normalår» etter pandemien, der undersøkinga vart gjennomført. Undersøkinga

² <https://trygghetsundersokelsen.no/>

syner uansett at det er betydelege mørketal, noko som understrek viktigheita av satsinga på politiet.

Regjeringa har òg sørgt for at Politihøgskolen opprettar fleire plassar på den ordinære bachelorutdanninga, og har oppretta eit eige årsstudium i etterforskning for studentar med annan bachelorutdanning enn politi, for å styrke kvaliteten i etterforskninga. Hausten 2026 er det oppretta 25 nye plassar ved Politihøgskolen i Oslo. Vidare oppretta regjeringa i 2025 eit prøveprosjekt med desentralisert politiutdanning i Alta, for å leggje til rette for auka rekruttering til politiet i nord. Hausten 2025 starta 24 studentar i Alta, og hausten 2026 vart ordninga styrkt ved opptak av eit nytt kull på 24. Regjeringa vil vurdere auka opptak i 2027.

Barne- og ungdomskriminalitet

Omfang og utfordringar

Etter ein lang periode med reduksjon har det frå 2015 vore ei utvikling med auke i registrert kriminalitet blant barn og unge³. Endringa i den registrerte kriminaliteten har vore mest tydeleg for valdskriminalitet. Auken har vore særleg stor blant barn under 15 år, der talet på sikta meir enn dobla seg frå 2015 til 2024. Blant unge i alderen 15–17 år auka talet på sikta i perioden med om lag 2 pst. korrigert for auke i befolkninga. Tala på sikta barn i begge aldersgrupper gjekk noko ned frå 2023 og 2024, og dei nyaste tala frå politiet viser og ein nedgang i barne- og ungdomskriminalitet i 2025 og første halvår 2026, særleg blant dei yngste. Nivået ligg likevel framleis høgare enn for ti år sidan.

Sjølv om dei fleste barna i Noreg ikkje gjer kriminelle handlingar og tala på registrert kriminalitet blant unge ser ut til å bevege seg i riktig retning, er regjeringa bekymra for ei utvikling der ei lita gruppe av unge utfører gjentekne og alvorlege lovbrøt. Det har òg vore tilfelle der barn både under og over den kriminelle lågaldern har gjennomført valdshandlingar etter å ha blitt rekrutterte av kriminelle nettverk.

Gjennomførte tiltak og resultat

Arbeid mot barne- og ungdomskriminalitet er ei viktig prioritering i *Regjeringas plan for Noreg 2025–2029*, og regjeringa har sett i verk ei rekkje tiltak. Satsinga frå 2025 på om lag 450 mill. kroner til arbeid mot barne- og ungdomskriminalitet blir vidareført også i 2027. Tiltaka i denne satsinga er

målretta mot område og miljø i Noreg med kriminalitetsutfordringar over tid, og det inneber bl.a. ein særskilt innsats i behandling av straffesaker der gjerningspersonen er under 18 år i enkelte politidistrikt, såkalla hurtigspor. Sjå òg omtale under Arbeids- og inkluderingsdepartementet, Barne- og familiedepartementet og Kunnskapsdepartementet. I 2026 har regjeringa prioritert midlar til ein-til-ein-oppfølging i ti kommunar med særlege utfordringar med barne- og ungdomskriminalitet. Sjå omtale under Barne- og familiedepartementet.

Regjeringa har òg prioritert lovendringar i arbeidet mot barne- og ungdomskriminalitet. Det er mellom anna introdusert eit nytt straffebod om involvering og rekruttering av mindreårige til kriminalitet, som vart sett i kraft 1. juli 2026. Regjeringa har i tillegg hatt på høyring eit lovforslag om strengare straffer for ulovleg omgang med kniv, skytevåpen og eksplosiv mv.

Kjernegruppe for utsette barn og unge (KUBU) er samansett av sju departement. Det er òg etablert ein tilsvarande struktur på direktoratsnivå der 13 underliggjande etatar deltek i eit felles etatssamarbeid. Kriminalomsorgsdirektoratet, Politidirektoratet, Sekretariatet for konfliktråda og Utlendingsdirektoratet deltek i samarbeidet frå justissektoren.

Nye tiltak

Regjeringa foreslår frå 2027 ei ytterlegare styrking på 119,8 mill. kroner til innsats mot barne- og ungdomskriminalitet i kommunar, barnevernet og justissektoren. Innsatsen skal bidra til å forbetre og styrke oppfølginga av barn og unge både over og under den kriminelle lågaldern som har gjennomført, eller står i fare for å gjennomføre, kriminelle handlingar. Av satsinga på 119,8 mill. kroner skal 54,4 mill. kroner gå til tiltak i justissektoren:

- 20 mill. kroner til å styrke arbeidet med den tverrfaglege modellen for å førebyggje vald i nære relasjonar (RISK)
- 15 mill. kroner til å styrke oppfølginga av barn i konfliktrådet, med eit særleg fokus på barn under 15 år
- 13,4 mill. kroner til å styrke innsatsen for raske behandling av straffesaker der gjerningspersonane er under 18 år, såkalla hurtigspor, i domstolane og konfliktrådet
- 6 mill. kroner til eit nytt ungdomsteam i kriminalomsorga

Sjå nærmare omtale under kap. 410 Domstolane, kap. 430 Kriminalomsorga, kap. 433 Konfliktrådet

³ Kjelde: SSB tabell 09415

og kap. 440 Politiet, i tillegg til under Barne- og familiedepartementet.

Kriminelle nettverk

Omfang og utfordringar

Kriminelle nettverk er eit samleomgrep for miljø, gjengar, grupperingar eller individ som er knytte saman gjennom kriminalitet. Slike nettverk kan vere både kortvarige og langvarige og ha varierende grad av struktur og organisering. Digitaliseringa har gjort kriminaliteten meir global, anonym og tilgjengeleg, og ho påverkar både rekrutteringa til kriminelle nettverk og organiseringa av dei. Den organiserte kriminaliteten omfattar bl.a. alvorlege narkotikalovbrot, bedrageri, kvitvasking, datakriminalitet, arbeidslivskriminalitet og menneskehandel. Kriminaliteten er profittmotivert og har ofte òg eit stort valdspotensial.

Trusselvurderingane til politiet dei siste åra peikar på at fleire kriminelle nettverk opererer i Noreg, og at kriminaliteten er prega av meir profesjonelle aktørar som utnyttar den teknologiske utviklinga og opererer på tvers av landegrenser. Kripas har identifisert meir enn 70 aktive kriminelle nettverk i Noreg. Det siste året har aktiviteten frå svenske gjengkriminelle på norsk jord blitt synleg, og det er identifisert svenske nettverk i dei fleste politidistrikt. Det er særleg det auka konfliktnivået som uroar politiet, og trusselen frå svenske organiserte kriminelle peikar seg ut. Kriminelle nettverk og gjengar er ei betydeleg utfordring, bl.a. ved at dei bruker vald og truslar som ein del av den kriminelle verksemda, og fordi dei rekrutterer og utnyttar unge personar til å utføre kriminalitet. Gjennom valdslovbrot eller truslar og andre lovbroten skaper slike miljø utryggleik både i lokalsamfunnet og i befolkninga elles.

Gjennomførte tiltak og resultat

Personar som gjer seg skuldige i alvorleg kriminalitet, skal møtast med kontant straffeforfølgning. Utbytte frå kriminelle handlingar må bli inndratt i alle dei tilfella det er høve til det. I det førebyggjande sporet er det viktig med tidleg intervenasjon og samarbeid med andre relevante aktørar som har eigna verkemiddel.

Av den varige styrkinga til politiet har det sidan 2025 vore sett av om lag 600 mill. kroner til ein særskild innsats mot dei kriminelle nettverka. Det gjer at politiet kan handtere trusselen frå organiserte kriminelle nettverk meir treffsikkert og effektivt. I tillegg fekk politiet i 2025 90 mill. kroner til auka innsats mot kvitvasking og korrup-

sjon. I 2026 fekk politiet 70 mill. kroner til styrkt etterforskningskapasitet innan digitalt politiarbeid og styrkt arbeid mot narkotika- og økonomisk kriminalitet. Det er lagt til rette for ein varig forsterka nasjonal innsats med koordinert oppgåveløysing mellom riksadvokaten, politidistrikta og særorgan som KRIPOS og Økokrim, og arbeidet held fram i 2027. Innsatsen dei siste åra har gitt resultat. Fleire alvorlege valdshendingar er avverja, lange fengselsdommar er idømde, og inndraging av utbytte frå kriminalitet aukar, både i talet på saker og beløp. Arbeidet er venta å bidra til å redusere trusselen frå dei kriminelle nettverka og gjere det vanskelegare å utøve kriminalitet i Noreg.

Det er gjennomført mykje arbeid med endringar i regelverket for å styrke verkemiddel til å nedkjempe økonomisk kriminalitet. Frå 1. juli 2026 blei det innført fleire endringar i finansforetaksloven og tilhøyrande forskrifter, der det mellom anna er nye reglar om deling av informasjon i arbeidet med å kjempe mot økonomisk kriminalitet. Det er og foreslått endringar i straffelova sine føresegner om inndraging, der Prop. 27 L (2025–2026) blei vedteken av Stortinget juni 2026. Ei av endringane går ut på å innføre ei ny ordning for meir effektiv inndraging utan straffedom, såkalla sjølvstendig inndraging. Det er og gjennomført fleire endringar av politiregisterforskrifta, mellom anna om klargjering av politiet sin tilgang til å dele opplysningar med banker og finansinstitusjonar og om informasjonsdeling mellom fleire relevante aktørar for å nedkjempe kriminalitet.

Regjeringa gjennomfører òg regelverksarbeid for å sikre at utlendingar som utfører kriminalitet, blir sende ut av landet. Det er mellom anna gitt ein instruks til UDI om utvising av kriminelle som ikkje er straffa, men som er knytte til kriminelle nettverk og utgjer ein ekstraordinær kriminalitets-trussel. Det har òg vore på høyring eit forslag til regelendringar som vil senke terskelen for utvising av utlendingar som det er grunn til å frykte at vil utføre straffbare handlingar som kan føre til fengsel, eller som utgjer ein alvorleg trussel mot offentleg orden eller tryggleik. Politiet har vist til at prioritering av utsending har ei førebyggjande effekt både ved at det fører til at kriminelle blir sende ut av landet og ved at det motverkar etablering og styrking av kriminelle nettverk. Det har i 2025 blitt utvist fleire personar med tilknytning til kriminelle nettverk.

Godt samarbeid med andre land har ofte avgjerande betydning for effektiv førebygging og nedkjemping av kriminalitet, og for innhenting av bevis på tvers av landegrensene. Internasjonalt

rettsleg samarbeid er særleg sentralt i kampen mot grensekryssande organisert kriminalitet, økonomisk kriminalitet og cyberkriminalitet. I aukande grad er det òg behov for å hente inn bevis frå utlandet i saker der kriminaliteten i sin heilskap er utført i Noreg. Noreg samarbeider difor med andre land innanfor rammene av mellom anna EU, FN, OECD og Europarådet. Regjeringa inngår i tillegg bilaterale avtalar der dette er formålstenleg. 1. juli 2026 tok to nye avtalar om utlevering og gjensidig hjelp i straffesaker med Dei sameinte arabiske emirata til å gjelde. Avtalane vil gjere det vanskelegare for kriminelle å unndra seg straffeforfølgning ved å reise til eller opphalde seg i Dei sameinte arabiske emirata.

På operativt nivå er det tett samarbeid mellom norsk og utanlandsk politi og påtale. Noreg deltar i Schengen-samarbeidet, har samarbeidsavtaler med Europol og Eurojust, og samarbeider også med Interpol. I tillegg forhandlar departementet med Sverige om eit utdypa politisamarbeid og vil snart starte forhandlingar med Finland om det same. Politidirektoratet har intensjonsavtalar for å effektivisere arbeidet mot grensekryssande kriminalitet med mellom andre Filippinene og Colombia.

Nye tiltak

Økonomisk kriminalitet begått av kriminelle nettverk skal prioriterast særskilt. Regjeringa lanserte i juni 2026 at det skal opprettast eit nasjonalt senter mot økonomisk kriminalitet (ø-krimisenter), med planlagt etablering 1. januar 2027. I senteret skal offentlege og private aktørar jobbe saman med Økokrim for å bidra til betre og meir treffsikker førebygging og avdekking av økonomisk kriminalitet. Ein samla innsats frå fleire aktørar er avgjerande for å lykkast. Regjeringa vil elles i samråd med politiet vurdere effekt av regelverksendringane som nyleg er gjort og halde fram med å vurdere fleire endringar i regelverket som kan styrke evna til å nedkjempe økonomisk kriminalitet.

Satsinga mot organisert kriminalitet og kriminelle nettverk gjer det også viktig å ruste opp kriminalomsorga og sikre tilstrekkeleg fengselskapasitet. Domfelte som er del av kriminelle nettverk, er ei gruppe som krev ekstra sikringstiltak i kriminalomsorga, og som er særleg ressurskrevjande.

Etter ein brannteknisk gjennomgang, vart Bredtveit fengsel og forvaringsanstalt stengt i 2024. Eit nytt kvinnefengsel på den same tomte er under planlegging. Det nye fengselet skal ha like-

verdig moglegheit for arbeid, helse og utdanning som for menn. Tilstanden ved Oslo fengsel har vore kritisk, og regjeringa har ei tredelt løysing på dette. Mens delar av kapasiteten er erstatta av eit nytt fengselsbygg ved Romerike fengsel avdeling Ullersmo, planlegg regjeringa for eit nytt fengsel i Oslo med sikte på opning i 2031. Det foreslås 246,1 mill. kroner i oppstartsløyving til nytt Oslo fengsel på Grønland i 2027. Regjeringa prioriterer også nybygg ved Innlandet fengsel, Ilseng avdeling. Dette skal stå ferdig i 2028.

Regjeringa si satsing på kriminalomsorga skal òg gi eit nødvendig løft for auka bemanning og kompetanse. Derfor har regjeringa foreslått å gjere den tidlegare fengselsbetjentutdanninga til ei bachelorutdanning i straffegjennomføring frå 2027. Regjeringa vil utdanne fleire som vil arbeide i kriminalomsorga, inkludert eit desentralisert utdanningstilbod som vil gjere utdanninga meir fleksibel og auke rekrutteringa på kort sikt i heile landet. For å betre bemanninga og arbeidsforholda i kriminalomsorga vil regjeringa også vurdere fleire tiltak for å styrke rekrutteringa til kriminalomsorga, og om det bør opnast for fleire vegar inn i yrket. Tiltaka skal gi betre kvalitet i straffegjennomføringa, redusere omfanget av isolasjon i fengsla og bidra til at innsette i fengsel får tilbod om meir tid utanfor fengselscella, meir meningsfull tid og meir menneskeleg kontakt.

Vald og overgrep

Vald i nære relasjonar er eit vedvarande alvorleg samfunnsproblem. I 2025 registrerte politiet om lag 4 pst. fleire meldingar om mishandling i nære relasjonar samanlikna med året før. Mange barn veks opp i vald, og barn under 18 år utgjorde nær 60 pst. av dei unike fornærma i melde saker om mishandling i nære relasjonar i 2025.

Vald i nære relasjonar og seksuelle overgrep er alvorleg kriminalitet og blant dei lovbrota som skal prioriterast høgt i heile straffesakskjeda, frå førebygging til straffegjennomføring. Frå 2025 fekk politiet ein varig auke av løyvinga til bl.a. Statens barnehus og utrulling av ein tverrfagleg modell for å førebyggje vald i nære relasjonar (RISK) i distrikta Sør-Aust, Sør-Vest og Nordland, etter modell frå Oslo politidistrikt. Politiet skal prioritere dette arbeidet i 2027 også. Sjå i tillegg omtale under *Barne- og ungdomskriminalitet* om forslag om 20 mill. kroner til styrking av arbeidet med den tverrfaglege modellen for å førebyggje vald i nære relasjonar (RISK), inkludert å utvide arbeidet til Agder politidistrikt.

Valdtekt er eit uløyst samfunnsproblem som krev ein styrkt og meir målretta innsats. Valdtektsutvalet si utgreiing NOU 2024: 4, syner at det framleis er betydelege veikskapar i handteringa av valdtektssaker, både i politiet og i hjelpeapparatet. Regjeringa vil derfor setje i gang arbeidet med en ny, heilskapleg handlingsplan hausten 2026. Planen skal leggjast fram i 2027.

1.6.4 Kontrollert, rettferdig og berekraftig innvandring

I *Regjeringas plan for Noreg 2025–2029* slår regjeringa fast at tryggleik for landet krev kontroll med innvandringa, tillit til fellesskapet sine ordningar og eit berekraftig velferdssamfunn. Innvandringspolitikken skal bidra til å sikre vern for menneske som treng det, samtidig som styresmaktene har kontroll med kven som kjem til landet, kven som får opphald og kven som skal returnere.

Som omtalt i kapittel 1.2 påverkar internasjonale konflikhtar, migrasjonspress og tryggingsspolitiske utviklingstrekk utviklinga på utlendingsfeltet. For sektormålet om kontrollert, rettferdig og berekraftig innvandring inneber dette særleg behov for god grensek kontroll og ei effektiv utlendingsforvaltning med rettssikker behandling av søknader.

Justis- og beredskapsdepartementet har det overordna ansvaret for å forme og samordne innvandringspolitikken, med eit særskilt ansvar for bl.a. vern (asyl), familieinnvandring, visum, bortvising, utvising og kontroll. Det sentrale juridiske rammeverket som regulerer innvandringa til Noreg, er utlendingslova, grenselova, Den europeiske menneskerettskonvensjonen, flyktningkonvensjonen og ei rekkje internasjonale forpliktingar i samband med EØS-avtalen, Schengen- og Dublin-samarbeidet og FN.

Dei operative oppgåvene som saksbehandling og kontroll blir utførte i Utlendingsdirektoratet (UDI), i Utlendingsnemnda (UNE), i utlendingsforvaltningas fageining for landinformasjon (Landinfo), i politiet ved politidistrikta og Politiets utlendingsenhet (PU), i Politiets tryggingsteneste (PST) og på utanriksstasjonane.

Andre departement med særleg ansvar innanfor utlendingsforvaltninga er Arbeids- og inkluderingsdepartementet (arbeidsinnvandring, innvandring frå EØS-land, busetjing, statsborgarskap og samordning av integreringspolitikken), Barne- og familiedepartementet (omsorgssenter for einslege, mindreårige asylsøkarar under 15 år) og Utanriksdepartementet (samarbeid med opphavs-

land og utanriksstasjonar som førstelinje for søknader om visum og opphald).

1.6.4.1 Tilstandsvurdering og tiltak

Fordrivne i verda

Ifølgje tal frå FNs høgkommissær for flyktningar (UNHCR) var det nesten 118 millionar tvangsfordrivne i verda ved utgangen av 2025. Dette er ein nedgang på 4 pst. samanlikna med utgangen av 2024, og første gong på eit tiår at det er ein reduksjon i talet på menneske på flukt. Denne endringa speglar ein kraftig auke i retur og tilbakevending av flyktningar og internt fordrivne personar, bl.a. til og i Afghanistan, Den demokratiske republikken Kongo, Sudan og Syria. Over halvparten av dei fordrivne er menneske på flukt i eige land. Dei fleste tvangsfordrivne i 2025 var frå Sudan, Ukraina, Venezuela og Sør-Sudan. Samanlikna med 2024 var det i 2025 ein nedgang i talet ukrainarar som søkte om mellombels kollektivt vern i Europa. I 2025 var det om lag 822 000 menneske som søkte asyl i Europa, ein markant nedgang frå året før. Dei fleste søknadene om vern kom frå Venezuela, Afghanistan og Syria.

Noreg skal ta ei aktiv rolle i det europeiske migrasjonssamarbeidet for å sikre ei meir berekraftig innvandring til Europa. Regjeringa prioriterer derfor auka internasjonalt samarbeid om nye løysingar og tiltak på migrasjonsfeltet. Noreg har mellom anna teke på seg å leie eit målretta arbeid som ser på konkrete moglegheiter for eit nordisk samarbeid om utreisесenter eller andre ordningar i trygge tredjeland.

Regjeringa held fram innsatsen for å betre forholda for menneske på flukt ved å utvikle samspelet mellom humanitær støtte, utviklingsbistand og fredsinnсats på flukt- og migrasjonsfeltet, og gjennom Nansen-programmet for Ukraina. Sjå omtale i Prop. 1 S (2026–2027) for Utanriksdepartementet.

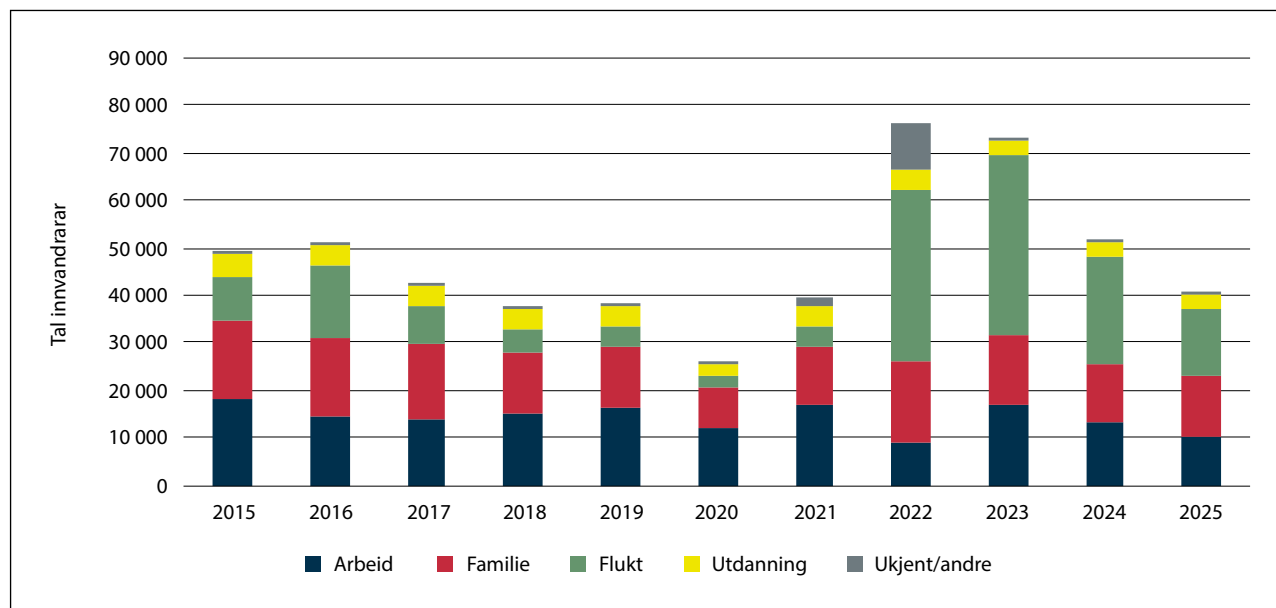
Regjeringa vil òg halde fram å støtte europeiske land som er utsette for eit særleg migrasjonspress, bl.a. ved å sende ut ekspertar i støtteoperasjonar gjennom asylbyrået EUAA og grense- og kystvaktbyrået Frontex. Vidare har Noreg gjennom EØS-midlane bidratt til å styrke asyl- og migrasjonsforvaltninga i land som Hellas, Romania og Bulgaria. Samarbeid innan asyl, migrasjon og integrering er eit av dei prioriterte programområda for EØS-midlane 2021–2028. Sjå òg omtalen av EØS-midlane i Prop. 1 S (2026–2027) for Utanriksdepartementet.

Innvandring til Noreg

Figuren nedanfor viser utviklinga i talet på personar som har innvandra til Noreg (dvs. blitt bustadregistrerte og fått fødselsnummer) dei siste åra, fordelt etter innvandringsgrunn. Innvandringa til Noreg auka betrakteleg i 2022 og 2023 som følgje av at det kom fleire som søkte om vern, primært fordrivne frå Ukraina (sjå nærmare omtale nedanfor). Det var om lag 41 000 personar

som vart registrerte som innvandra til Noreg i 2025.⁴ Dette er ein nedgang på 21 pst. samanlikna med året før. Den nest største gruppa innvandrarar, etter flukt, var personar som søker om familieinnvandring (31 pst.), og dernest arbeidsinnvandrarar (26 pst.).

⁴ Det er her snakk om førstegongsinnvandrarar med ikkje-nordisk statsborgarskap.

Figur 1.4 Innvandring til Noreg etter innvandringsgrunn og år

Kjelde: SSB

Nærmare om inntak til Noreg

Inntakane til Noreg gjekk ned i 2025 samanlikna med dei to føregåande åra, men arbeidet knytt til ukrainarar som allereie er i Noreg, krev mykje ressursar i utlendingsforvaltninga og i det offentlege tenestetilbodet elles.

Noreg samarbeider med UNHCR og andre organisasjonar om å overføre flyktningar til Noreg frå aktuelle vertsland. Det blir fastsett ein årleg kvote for slike overføringsflyktningar. Krigen i Ukraina har medført at mange fordrivne har komme til Noreg, og det er press på tenestetilbodet i kommunane der personane blir busette. Derfor reduserte regjeringa kvoten for overføringsflyktningar m.m. frå 500 plassar i 2025 til 100 plassar i 2026. I 2027 foreslår regjeringa ein kvote på 100 plassar.

I ein masseflyktsituasjon opnar utlendingslova for ei ordning med mellombels kollektivt vern. Regjeringa sette i verk denne ordninga for fordrivne frå Ukraina i mars 2022.

Frå fullskalainvasjonen av Ukraina starta og til juni 2026, er det innvilga løyve om mellombels kollektivt vern til 105 000 personar, og 85 500 har gyldig opphaldsløyve etter ordninga med kollektivt vern. Regjeringa har sidan slutten av 2023 innført fleire innstrammingsiltak for at inntakane til Noreg skulle vere meir på nivå med nabolanda våre. Sidan september 2024 har Noreg ikkje gjeve mellombels kollektivt vern til personar frå område i Ukraina som er vurderte som trygge i asylrettsleg forstand. I mai 2026 innskrenka regjeringa ordninga med mellombels kollektivt vern ytterlegare, slik at menn mellom 18 og 60 år, med enkelte unntak, ikkje lenger får kollektivt vern i Noreg. Vidare er det innført endringar i saksbehandlingsreglane for kollektivt vern. Føremålet er å leggje til rette for ei meir effektiv saksbehandling.

Talet på ukrainske fordrivne til Noreg har gått ned det siste året. Det same gjeld Noreg sin del av dei ukrainske fordrivne som kjem til Norden. I første halvår 2026 kom 20 pst. av dei fordrivne frå Ukraina til Norden til Noreg. Til samanlikning låg

denne delen i 2025 på 27 pst. og i 2024 på 35 pst., medan han hausten 2023 låg på om lag 60 pst. Per juni har Noreg teke imot om lag 4 450 søknader om vern frå ukrainarar i 2026, og 5 100 personar har fått innvilga løyve om mellombels kollektivt vern. Første halvår 2026 har det vore dei lågaste innkomstane frå Ukraina sidan starten på Russlands fullskala invasjon. Dette kjem truleg dels av dei innstrammande tiltaka, men må òg sjåast i samanheng med lågare tal på fordrivne frå Ukraina til Europa. Det er samstundes fleire ukrainarar som ikkje oppfyller vilkåra for mellombels kollektivt vern i Noreg, og som må få saka si vurdert individuelt. Svært få har fått innvilga opphaldsløyve etter individuell saksbehandling. Mange søknader blir trekte eller lagt vekk.

Det er framleis uvisst korleis situasjonen i Ukraina vil utvikle seg framover. Regjeringa har førebels ikkje fastsett nokon dato for når ordninga med mellombels kollektivt vern skal opphøre. Regjeringa vil med løyvingsforslaget sitt leggje til rette for å handtere fordrivne frå Ukraina, både dei som har komme til no, og dei som ut frå prognosen er venta å komme i 2027. Regjeringa foreslår derfor ei løyving til UDI, UNE og politiet på 323 mill. kroner. I tillegg foreslår regjeringa å vidareføre ramma for overskridingsfullmakt til innkvartering av asylsøkarar på 3 mrd. kroner, jf. forslag til vedtak.

Sjå òg omtale av handteringa av fordrivne frå Ukraina under programkategori 06.90, 06.40 og i Prop. 1 S (2026–2027) for Arbeids- og inkluderingsdepartementet.

I 2025 vart det registrert 3 628 søknader om vern frå ordinære søkarar. Det er ein nedgang på 27 pst. samanlikna med 2024. Per 30. juni er det registrert 1 128 ordinære søknader om vern i 2026, som er ein nedgang på 32 pst. samanlikna med same periode i 2025. Dei største søkargruppene er personar frå Ukraina (dei som ikkje er omfatta av mellombels kollektivt vern), Syria og Colombia. Innkomstane frå Syria var tydeleg lågare i 2025 enn i 2024. Dette må sjåast i samanheng med endringar i Syria. I tillegg vart syriske asylsaker sette på vent og deretter formelt sette på pause frå juni til desember 2025, og det har vore ein låg andel innvilga søknader etter saksbehandlinga vart teken opp igjen 25. desember 2025.

Talet på familieinnvandrarar heng som regel saman med talet på flyktningar og arbeidsinnvandrarar. Dei største gruppene som har fått innvilga søknad om familieinnvandring til Noreg dei seinaste åra frå land utanom EØS-området, er personar frå Syria og India. Når det gjeld innvilga søknad om arbeid frå land utanom EØS, er per-

sonar frå India og Storbritannia dei største gruppene.

For å sikre ei berekraftig innvandring og hindre uønskt innvandring prioriterer regjeringa å skjerpe vilkåra for familieinnvandring. Regjeringa har allereie fremma fleire forslag om innstrammingar i vilkåra for familiesameining med barn, mellom anna i vilkåra for familiesameining med einslege mindreårige barn som har fått vern (asyl) i Noreg. Fleire innstrammingar i vilkåra for familieinnvandring er til vurdering i departementet, mellom anna innføring av eit krav om språkkunnskapar i saker om familieinnvandring.

Ei meir effektiv utlendingsforvaltning

Aldrande IT-system krev stadig meir vedlikehald for å fungere, og er til hinder for effektiv behandling av saker. Det er aukande kostnader med å halde systema i drift, og det er òg risiko knytt til nedetid, informasjonstryggleik og personvern. Regjeringa har derfor sett i gang eit fleirårig investeringsprogram for å modernisere IT-løysingane i utlendingsforvaltninga, jf. Prop. 1 S (2024–2025) for Justis- og beredskapsdepartementet. Programmet vil etter kvart bidra til betre og meir effektiv saksavvikling, som vil gi gevinstar for både søkarane, forvaltninga og samfunnstryggleiken. Regjeringa arbeider med forenklingar i utlendingsregelverket, bl.a. for å sikre at regelverket blir tilrettelagt og oppdatert i tråd med utviklinga av moderniserte IT-løysingar.

Verksemdene i utlendingsforvaltninga har dei siste åra hatt mykje arbeid med å implementere felleseuropeiske IT-system knytte til Schengen- og Dublin-avtalane. Systema vil gi styrkt grense- og migrasjonskontroll og betre og meir effektiv informasjonsdeling og tryggleik. Schengen informasjonssystem recast (SIS), vart sett i kraft våren 2023 og har bl.a. ført til raskare saksbehandling og styrkt kontroll på returområdet. Det felleseuropeiske inn- og utreisesystemet Entry/Exit System (EES) inneber nye rutinar og infrastruktur ved grenseovergangar og vart innført fullt ut i Noreg og dei andre Schengen-landa frå 10. april 2026. Systemet vil bidra til betre kvalitet og effektivitet i grensekontrollen på yttergrensa til Schengenområdet og i kontrollen på territoriet. Det vil gi meir målretta førebygging, avdekking og etterforskning av kriminalitet og terrorisme, og færre personar utan lovleg opphald. Dei tre første vekene systemet var i full drift, registrerte Schengen-landa opplysningar frå 38 millionar reisande, samt 78 millionar grensepasseringar; 42 millionar innreiser og 35 millionar utreiser. Det vart òg

registrert 35 720 avslag på innreise. Fleire endringar i dei felleseuropeiske IT-systema er planlagde framover, og med det fleire vinstar.

Regelverka i EUs pakt for migrasjon og asyl vart sette i kraft 12. juni 2026 med formål om å styrke kontrollen med yttergrensa og gjere asyl- og migrasjonssystemet meir effektivt, sjå omtale under programkategori 06.90. Det vart løyva om lag 338 mill. kroner til politiet, UDI og UNE i 2025 og 2026 for iverksetjing av regelverka som Noreg er bunden av. Nye tiltak for innkomstscrening av tredjelandsborgarar og nye saksbehandlingsreglar for nokre typar asylsøknader har vore verk same i prosessane til politiet, UDI og UNE sidan 12. juni. Innkomstscreninga bidrar til betre kvalitet i grensekontrollen, og politiet nyttar sentrale felleseuropeiske databasar som viktige informasjonskjelder under screeninga. Dei andre tiltaka i pakta knytt seg til eit oppdatert og utvida felleseuropeisk IT-system og regelverk for registrering av opplysningar om asylsøkarar (Eurodac recast) og klarare reglar for å avklare kva for land som har ansvaret for å behandle ein asylsøknad. Dette vil bidra til klårare ansvarsfordeling, betre føreseielegheit for alle involverte og motverke misbruk av asylinstituttet. Sjå nærmare omtale under programkategori 06.90.

Styrkt returarbeid og kontroll

Å kjenne identiteten til personar som oppheld seg i Europa og Noreg, er viktig for at utlendingsmyndigheitene skal gjere riktige vedtak i utlendingssaker, og det er ein føresetnad for å nå målet om kontrollert innvandring og for å vareta rettstryggleiken til søkarane. For å handtere utfordringane med irregulær migrasjon og misbruk av reglane om innvandring vil regjeringa prioritere styrkt returarbeid og betre kontroll i utlendingssaker. Dette er òg viktig for å hindre uønskt innvandring.

Eit viktig grep for betre kontroll er utviklinga av dei nemnde felleseuropeiske IT-systema, som gir betre tilgang på informasjon om utlendingar ved at fleire typar opplysningar blir registrerte og at ein deler informasjonen effektivt mellom EU-landa, jf. omtale over.

Dei som ikkje har gyldig opphaldsgrunnlag, skal returnere til heimlandet eller eit anna land der dei har lovleg opphald. Regjeringa er oppteken av å oppretthalde tilliten til asylordninga gjennom eit effektivt returarbeid, med nødvendig kapasitet i politiet, UDI og UNE til arbeidet med retur, og å halde fram med insentivordningar for personar som samarbeider om retur.

Som Schengen-medlem vil Noreg ta del i den nye returforordninga. Forordninga vil bidra til eit meir heilskapleg og effektivt system for retur av personar som ikkje har lovleg opphald i Schengen-området, noko som òg er i norsk interesse. Regjeringa vil derfor leggje til rette for at gjennomføringa av returforordninga i norsk rett kan skje så raskt som mogleg i 2027.

Det var i 2026 eit behov for å ha beredskap for å behandle fleire søknader om frivillig retur til Syria og Ukraina. Automatisering av retursaksbehandling vil bidra til å sikre ei effektiv behandling av søknader om støtte til retur, og returane vil truleg kunne gjennomførast raskare. Dette kan òg bidra til at fleire vel å søkje. I samband med revidert nasjonalbudsjett 2026 vart derfor løyvinga til automatisering av retursaksbehandling auka med 10 mill. kroner for 2026, sjå nærmare omtale under programkategori 06.90.

Departementet har gitt ei ny forskrift om stønad til retur og reintegrering for personar som ikkje har lovleg opphald i Noreg, som utvidar målgruppa samanlikna med tidlegare forskrift om tilskot til assistert retur og tvangsretur. Formålet er å oppmuntre fleire utlendingar som oppheld seg utan lovleg opphald i Noreg til å samarbeide om retur ved å tilby stønad til retur og reintegrering. Eit anna formål er å forenkle reglane for kven som kan få stønad. Saman med den auka løyvinga til automatisering av saksbehandlinga av slike søknader, er dette ei styrking av returarbeidet.

Talet på returar er relativt stabilt, med ein gradvis auke sidan 2022. Ved utgangen av 2025 hadde 202 personar reist heim med tilskot til assistert retur. Totalt 2 388 personar vart uttransporterte frå Noreg, og Ukraina, Romania, Storbritannia, Colombia og Russland utgjorde dei største nasjonalitetane. Fleire enn halvparten av dei som vart tvangsreturnerte (1 236 personar) vart returnerte til andre Schengen-land. Dei seks største returdestinasjonslanda utanfor Schengen var Colombia, Tyrkia, USA, Russland og Kosovo. Ved utgangen av 2025 budde det 353 personar med utreiseplikt i mottak, mot 332 året før. Ukrainske borgarar utgjorde den største gruppa, etterfølgd av personar frå Eritrea og Iran.

Ein kontrollert, rettferdig og berekraftig innvandringspolitikk er nødvendig for å bevare tilliten til både rettsstaten og velferdsstaten. Irregulær migrasjon og misbruk av innvandringsregelverket er utfordringar som set dette systemet på prøve. Regjeringa er derfor oppteken av at personar som bryt norsk lov, skal utvisast, og at utlendingsforvaltninga særleg prioriterer utvisingssaker for dei som har gjort seg skuldige i

alvorleg og gjenteken kriminalitet. Dette er òg eit sentralt tiltak for å motverke kriminelle nettverk. Justis- og beredskapsdepartementet har, i samarbeid med UDI, UNE og politiet, gått igjennom sentrale spørsmål knytte til regelverk, praksis og saksgang i saker om utvising av kriminelle utlendingar. Saksgangen er allereie effektiv og god i saker som skal prioriterast, men enkelte tiltak er gjennomførte eller er i prosess. Departementet arbeider også med fleire forslag til oppfølging i regelverket, sjå nærmare omtale under programkategori 06.90.

Gjennomføring av returar krev samarbeid med opphavsland og andre tredjeland. Regjeringa vil derfor halde fram innsatsen med å legge til rette for samarbeid med relevante tredjeland for å få til retur, sjå nærmare omtale under programkategori 06.90.

Noreg har ei ordning med å gi økonomisk stønad til personar som har opphald med fluktbakgrunn, og som ønskjer å vende tilbake til heimlandet. Tilbakevendingsordninga var lite brukt før det vart mogleg for ukrainarar å søke på ordninga frå september 2022. Talet på personar som har reist tilbake med tilbakevendingsstønad, auka frå nokre få i 2021 til 1 600 i 2024, 2 600 i 2025 og om lag 1 000 i første halvår 2026. Det var i all hovudsak ukrainarar som vende heim med tilbakevendingsstønad, men også andre nasjonalitetar, bl.a. syrarar.

Regjeringa planlegg å overføre forvaltningsansvaret for Trandum utlendingsinternat frå politiet til kriminalomsorga frå 1. januar 2027. Dette er ein del av arbeidet med å betre tilbodet til dei internerte, samstundes ligg målsettingane for returarbeidet fast. Sjå nærmare omtale under programkategori 06.30 og 06.40.

1.6.5 Godt forvalta polarområde

Godt forvalta polarområde inneber at polarområda skal forvaltast slik at samordning og styring byggjer opp under dei overordna måla for Svalbard og andre polare strøk. Desse måla handlar om bl.a. å bevare ro og stabilitet, å bevare natur og å halde oppe eksisterande norske samfunn i desse områda.

Justis- og beredskapsdepartementet er det overordna departementet for Sysselmeisteren på Svalbard. Sysselmeisteren på Svalbard er den øvste representanten for regjeringa på øygruppa og varetek dei statlege interessene der. Sysselmeisteren er politimeister og har same mynde som ein statsforvaltar.

Longyearbyen lokalstyre har som formål å utøve eit funksjonsdyktig lokalt folkestyre i Longyearbyen. Longyearbyen lokalstyre får tildelt løyving over svalbardbudsjettet. Longyearbyen lokalstyre har oppgåver av same type som kommunane på fastlandet, men Longyearbyen lokalstyre har eit snevrare ansvarsområde og yter færre velferdstenester.

På svalbardbudsjettet blir det løyvd midlar til fleire statlege aktørar som er fagleg styrte av dei respektive fagdepartementa. I tillegg har ei rekkje andre statlege aktørar verksemd på Svalbard som blir finansierte utanfor svalbardbudsjettet.

Justis- og beredskapsdepartementet har budsjettansvaret for og koordinerer drifta av Samfunnet Jan Mayen. Samfunnet Jan Mayen er ein del av Cyberforsvaret, som igjen er ei avdeling i Forsvaret. I tillegg har fleire statlege verksemdar ansvar for eller verksemd på Jan Mayen.

Justis- og beredskapsdepartementet har ansvaret for koordineringa av norsk politikk for Jan Mayen, Bouvetøya og dei norske bilanda Dronning Maud Land og Peter I øy i Antarktis.

1.6.5.1 Tilstandsvurdering og tiltak

Regjeringa la 31. mai 2024 fram ei melding til Stortinget om Svalbard, Meld. St. 26 (2023–2024). Stortinget behandla meldinga jf. Innst. 36 S (2024–2025) og voterte over ho 21. november 2024.

Meldinga inneheld to gjennomgåande tema som eit einstemmig Storting har slutta seg til:

- sterkare statleg styring og nasjonal kontroll på Svalbard
- styrking av Longyearbyen for å halde oppe det norske familiesamfunnet

Regjeringa vil i 2027 og framover prioritere å følge opp tiltak som mellom anna er omtalte i meldinga til Stortinget om Svalbard.

Regjeringa vil vidareføre ordninga med Svalbardpris. Løyvinga legg til rette for ein pris til privatpersonar og frivillige organisasjonar på 1,26 kr/kWt for straum og 0,63 kr/kWt for fjernvarme. Løyvinga skal òg bidra til reduserte energiprisar for næringslivet i Longyearbyen.

Det er foreslått å auke løyvinga til Longyearbyen lokalstyre med til saman 16,7 mill. kroner til vedlikehald av skredsikringstiltak i Longyearbyen, husleigekompensasjon og auka ressursar til planarbeid i lokalstyret. Det er også foreslått å auke løyvinga til Sysselmeisteren for å leggje til rette for gode planprosessar i Longyearbyen.

Energiforsyninga i Longyearbyen er organisert i selskapet Svalbard Energi AS (SEAS), eigd av Store Norske Spitsbergen Kulkompani AS (Store Norske), som igjen er heileigd av Nærings- og fiskeridepartementet. Store Norske vil som eigar av SEAS oppgradera energiforsyninga i Longyearbyen. Energioppgraderinga er eit komplekst prosjekt som går over om lag ti år. Sjå Prop. 1 S (2026–2027) for Nærings- og fiskeridepartementet for nærmare omtale.

Regjeringa foreslo i Prop. 47 S (2024–2025) å gi Nærings- og fiskeridepartementet fullmakt til å skaffe nytt sjøfibersamband til Svalbard og Jan Mayen frå Space Norway AS. Stortinget slutta seg til forslaget. Arbeidet med å etablere sambandet er i gang. Sambandet skal vere operativt frå 2028.

Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet har gitt Statsbygg i oppdrag å starte opp ein avklaringsfase for fyste byggetrinn for bygging av nye statlege bustadar i Longyearbyen. Konseptet som blir greia ut er at Statsbygg over ein 30-årsperiode erstattar bustadar bygd før 2018/19 med nybygg.

Samferdselsdepartementet ga i mars 2026 Avinor i oppdrag å setje i gang eit arbeid med ei konseptvalutgreiing (KVU) for Svalbard lufthamn. Ein skal greie ut ulike konsept som sørgjer for at lufthamna framleis er eit robust transport- og beredskapstilbod. Konseptvalutgreiinga skal etter planen vere ferdig i 2027.

Arbeidet med eit byggjeprojekt for nytt hovudbygg på Jan Mayen vart starta opp i 2024. Prosjektet har ei prisjustert kostnadsramme på 1 828 mill. kroner, og framdrifta er i tråd med planen. Sjå elles Prop. 1 S (2026–2027) for Forsvarsdepartementet.

Norsk Polarinstitutt, som er underlagt Klima- og miljødepartementet, driv forskning i Antarktis. Instituttet har heilårsdrift på forskingsstasjonen Troll i Dronning Maud Land og har med nokre års mellomrom forskingstokt i Sørishavet med FF «Kronprins Haakon». Troll-stasjonen nærmar seg slutten av levetida si og treng oppgradering. Forprosjektfasen for arbeidet vil vere ferdig tidleg i 2027. Sjå Prop. 1 S (2026–2027) Klima- og miljødepartementet for informasjon om oppgradering av Troll-stasjonen.

1.6.6 Godt og tilgjengeleg lovverk

I *Regjeringas plan for Noreg 2025–2029* blir rettsstaten, demokratiet og tilliten peikte på som grunnleggjande verdiar. Eit godt (teknologinøytralt) lovverk er avgjerande for å sikre rettstryggleik, føreseielegheit og effektiv samfunnsstyring. Lovverket må vere forståeleg, tilgjengeleg og til-

passa ei tid prega av teknologiutvikling, internasjonale bindingar og nye trygging utfordringar.

Som omtalt i kapittel 1.1 er høg tillit, sterke fellesskap og ein sterk rettsstat grunnleggjande føresetnader for tryggleik for framtida. Eit godt lovverk er avgjerande for å ta vare på desse verdiane. Klare og føreseielege reglar gjer det mogleg for innbyggjarar, næringsliv og offentlege styresmakter å kjenne sine rettar og plikter, og bidreg til tillit til demokratiske institusjonar og offentleg forvaltning.

Samtidig står samfunnet overfor raske endringar. Teknologiutvikling, digitalisering, kunstig intelligens, nye trygging utfordringar og internasjonale plikter stiller stadig større krav til lovverket. For justis- og beredskapssektoren handlar dette sektormålet om å sikre at lovverket er forståeleg, tilgjengeleg og tilpassa ei ny tid, samtidig som rettstryggleik, demokratiske prinsipp og grunnleggjande rettar blir ivaretekne. Eit godt, tilgjengeleg og framtidsretta lovverk styrkjer rettsstaten, fremjar føreseielegheit og gjer samfunnet betre rusta til å møte framtidige utfordringar.

Det er Stortinget som vedtek, endrar og opphevar lovene i Noreg, men regjeringa spelar ei nøkkelrolle i lovprosessen. Det er som oftast regjeringa som fremmar lovforslag for Stortinget, og lovforslaga er utarbeidde av det departementet som har ansvaret for det aktuelle området. Alle lovforslaga skal formast ut i tråd med utgreiingsinstruksjonen og med utgangspunkt i rettleiinga Lovteknikk og lovforberedelse frå lovavdelinga i Justis- og beredskapsdepartementet. Dette er sentrale utgangspunkt for å sikre god kvalitet på lovene og at relevante omsyn og konsekvensar blir vurderte og varetekne.

Lovgivinga må vere av god kvalitet dersom ein skal oppnå dei formåla lovene er meinte å vareta. Meninga bak lovføresegnene bør komme tydeleg fram, og lovteksten bør vere tilgjengeleg for flest mogleg. Dette oppnår ein typisk ved å byggje opp lovene og dei enkelte paragrafane på ein logisk og oversiktleg måte, tilpasse dei godt til andre regelverk og bruke eit tydeleg og forståeleg språk. Lovverket bør formast ut teknologinøytralt der det er mogleg og naturleg.

Lovverket i Noreg er langt meir tilgjengeleg og forståeleg enn i mange andre land når det gjeld både språk og struktur. Lovtekstane er gjennomgåande relativt kortfatta, og detaljane finn ein i hovudsak i forskriftene. Mange land har langt meir detaljerte og omfattande lover, noko som kan gjere det vanskelegare å finne fram til reglane og setje seg inn i dei. Enkelte land baserer seg dessutan i større grad på sedvanerett, noko som gjerne

er vanskelegare tilgjengeleg enn skriftlege lover. Store delar av det norske lovverket har i seinare tid blitt bytt ut med nye lover, og ein har dermed fått eit meir moderne og oppdatert lovspråk. Lov- og forskriftsvedtak er gratis tilgjengeleg elektronisk på lovdata.no.

1.6.6.1 Eit framtidsretta lovverk

Eit godt lovverk må vere framtidsretta og i takt med utviklinga og nye behov. Reglane må – i tillegg til å møte behova ein kjenner i dag – vere eigna til å møte nye former for behov, utfordringar og kriser, samstundes som dei demokratiske prinsippa og rettsstaten blir haldne fast ved. Eit framtidsretta lovverk må òg spegle dei samfunnsendingane ein ønskjer å fremje. Lover er ikkje berre rammer for handling, men òg verkemiddel for å understøtte endringar.

Innafor teknologiutviklinga skjer det til dømes store endringar. Digitalisering, innovasjon og bruk av ny teknologi slik som kunstig intelligens, kan gi betre tenester, meir effektiv ressursbruk og nye løysingar på samfunnsutfordringar. Samstundes må utviklinga skje innanfor trygge rammer. Rettstryggleik, personvern, openheit og andre grunnleggjande rettar må varetakast når nye teknologiar blir tekne i bruk.

Det naudsynt å styrkje lovarbeidet og rettleiinga til andre departement i lovsaker, mellom anna for å fremje betre innlemming og gjennomføring av EØS-regelverk. Det er òg særleg behov for å styrkje lovarbeidet innan samfunnstryggleik og beredskap. Det foreslås å auke løyvinga på kap. 400 post 01 med 10 mill. kroner.

1.6.6.2 Gjennomføring av EØS-rett og andre internasjonale plikter

Lovverket blir stadig meir omfattande. Dette kjem i stor grad av gjennomføring av EØS-regelverk. Ein viktig del av eit godt og tilgjengeleg lovverk er at internasjonale plikter er gjennomførte på ein klar og forståeleg måte. Det kan vere særleg utfordrande å sørge for at internasjonale plikter går

klart og forståeleg fram, bl.a. fordi det er ulike tradisjonar for regelutforming i Noreg og utlandet. Når EØS-rettsakter skal gjennomførast i Noreg, kan til dømes omsynet til å forme ut reglar på ein måte som er tilpassa norske forhold, og som harmonerer med norsk lovgiving elles, stå i motstrid til omsynet til nøyaktig og fullstendig gjennomføring og ein einsarta rettsstilstand i heile EØS.

Når vage eller fleirtydige internasjonale reglar skal gjennomførast i Noreg, må omsynet til korrekt gjennomføring vegast opp mot omsynet til klare reglar. Desse omsyna må balanserast på ein god måte. I tilfelle der regelverk må gjennomførast i norsk rett utan omarbeiding (inkorporasjon), slik som til dømes EØS-forordningar, kan ikkje reglane tilpassast på same måte. Lovavdelinga i Justis- og beredskapsdepartementet har publisert ei oppdatert rettleiing om EØS-gjennomføring for å vise i kva for tilfelle det er mogleg å supplere forordningar for å gjere regelverket meir tilgjengeleg, og korleis ein generelt kan sikre klare og føreseielege reglar ved gjennomføring av EØS-rett i norsk rett. Justis- og beredskapsdepartementet arbeider òg saman med Utanriksdepartementet med bl.a. å betre kvaliteten på tilpassingstekstar og å utgreie høvet for konsoliderte versjonar av EØS-rettsakter.

Justis- og beredskapsdepartementet arbeider generelt for å medverke til at internasjonale plikter blir gjennomførte på ein god måte, både på eigne ansvarsområde og gjennom hjelp med lovarbeid i andre departement. I tillegg er departementet med i internasjonale forum der sentralt regelverk blir forma ut, og søker såleis å medverke til utforminga av internasjonalt regelverk.

Forholdet til EØS-retten skal, der det er aktuelt, vurderast grundig i samband med førebuinga av nye lover og anna regelverk. Det same gjeld forholdet til Grunnlova og menneskerettane. Den eksisterande lovgivinga må dessutan kontinuerleg vurderast for å sikre at ho framleis er i samsvar med menneskerettskonvensjonane og EØS-retten, særleg i samband med at det kjem nye dommar frå Den europeiske menneskerettsdomstolen, EFTA-domstolen og EU-domstolen.

2 Oppfølging av oppmodingsvedtak

Nedanfor gir departementet ei oversikt over oppfølginga av oppmodingsvedtak under Justis- og beredskapsdepartementet. Oversikta inkluderer alle vedtak frå stortingssesjonen 2025–2026, i tillegg til dei vedtaka frå tidlegare stortingssesjonar som kontroll- og konstitusjonskomiteen i Innst. 125 S (2025–2026) meinte ikkje var følgde opp. I enkelte tilfelle kan oppfølginga av vedtaka vere meir omfattande forklart under det aktuelle programområdet i proposisjonen. I desse tilfella vil det vere ein referanse til kvar denne teksten finst.

I den fjerde kolonnen i tabellen nedanfor går det fram om departementet planlegg at rapporteringa på oppmodingsvedtaket no blir avslutta,

eller om departementet vil rapportere konkret på vedtaket i budsjettproposisjonen til neste år òg.

Sjølv om det i tabellen blir opplyst at rapporteringa blir avslutta, vil det i ein del tilfelle kunne vere slik at oppfølginga av alle sider av vedtaket ikkje er endeleg avslutta. Dette kan t.d. gjelde vedtak med oppmoding til regjeringa om å vareta særlege omsyn i politikkkutforminga på eit område, der oppfølginga vil kunne gå over mange år. Stortinget vil i desse tilfella bli orientert om den vidare oppfølginga på ordinær måte, gjennom omtale av det relevante politikkområdet i budsjettproposisjonar og andre dokument.

Tabell 2.1 Oversikt over oppmodingsvedtak, ordna etter sesjon og nummer

Sesjon	Vedtak nr.	Stikkord	Rapporteringa blir avslutta (ja/nei)
2025–2026	463	Teknologi frå autoritære statar	Nei
2025–2026	509	Trygg oppvekst i eit digitalt samfunn	Nei
2025–2026	566	Styrke det operative samarbeidet med EU-byrå	Ja
2025–2026	567	Avhopparprogram for unge lovbrytarar	Ja
2025–2026	619	Evaluering av samfunnsstraff	Nei
2025–2026	620	Meir bruk av gjenopprettande prosess	Ja
2025–2026	621	Rekruttere tilsette med anna fagkompetanse i kriminalomsorga	Ja
2025–2026	622	Heilskapleg gjennomgang av kriminalomsorga	Nei
2025–2026	624	Retningslinjer for opphald på tryggingsselle	Ja
2025–2026	675	Innføring av hovudregel om nabosjekk av EØS-regelverk	Ja
2025–2026	705	Betre integrering av familieinnvandrarar – hente-ekteskap	Nei
2025–2026	706	Betre integrering av familieinnvandrarar – underhaldskrav	Nei
2025–2026	788	Opptapping av talet på talejuristar i politiet	Ja
2025–2026	789	Følgjeevaluering av nye reglar for sivilrettsleg inndraging	Nei
2025–2026	790	Reglar for å auke inndraging av kriminelt utbyte	Nei
2025–2026	791	Vidareføring av pilotordning for politiutdanning i Alta	Ja

Tabell 2.1 Oversikt over oppmodningsvedtak, ordna etter sesjon og nummer

Sesjon	Vedtak nr.	Stikkord	Rapporteringa blir avslutta (ja/nei)
2025–2026	793	Tryggleik for eit nasjonalt program for avhoppaparar	Ja
2025–2026	794	Utløyse opsjon på tre nye politihelikopter	Ja
2025–2026	796	Rettstryggleik for barn	Nei
2025–2026	797	Rettstryggleik for barn	Nei
2025–2026	839	Dyrevennleg nyttårsfeiring	Nei
2025–2026	842	Forelding av grov mishandling i nære relasjonar	Nei
2025–2026	843	Verne folk mot gjeldsfeller	Nei
2025–2026	862	Førebyggjande skjulte etterforskingsssteg	Nei
2025–2026	864	Fjerne hinder i teieplikta om unge i risikosona for kriminalitet	Nei
2025–2026	908	Skjulte tvangsmiddel ved etterforsking av involvering av mindreårige i kriminalitet	Nei
2025–2026	909	Informasjon om involvering av mindreårige i kriminalitet	Nei
2025–2026	911	Krav om skikkaheit før opptak til årsstudium ved Politihøgskolen	Nei
2025–2026	912	Samanslåing av klareringsmyndigheitene	Nei
2025–2026	913	Bruk av ansiktsdekkande plagg i publikumsretta offentlege institusjonar	Nei
2025–2026	975	Kapitalforvaltningsordninga for personar med verje	Nei
2025–2026	976	Kapitalforvaltningsordninga for personar med verje	Nei
2025–2026	1001	Forsvarsløftet – auka rammer og prioriteringar i Langtidsplanen for forsvarssektoren	Ja
2025–2026	1026	Beredskapsevna til kommunane	Nei
2025–2026	1052	Sjå til at PST er riktig dimensjonert for å møte den tryggingsspolitiske situasjonen	Ja
2025–2026	1053	Sikre at PST si oppgåveløysing innan trygging av myndigheitspersonar ikkje går ut over andre kjerneoppgåver	Ja
2025–2026	1145	Senter for motstandskraft i nord	Nei
2024–2025	26	Vurdering av endringar i namnelova	Ja
2024–2025	47	Oppretthalde flyfraktkapasitet mellom fastlandet og Svalbard	Nei
2024–2025	463	Teknologi frå autoritære statar	Nei
2024–2025	473	Gjere det enklare å inndra verdiar som er eit resultat av kriminelle handlingar	Ja
2024–2025	474	Skjerpning av straffenivået for ulovleg våpenhald	Nei
2024–2025	475	Kriminalisering av utnytting av barn og unge i kriminell verksemd	Ja

Tabell 2.1 Oversikt over oppmodingsvedtak, ordna etter sesjon og nummer

Sesjon	Vedtak nr.	Stikkord	Rapporteringa blir avslutta (ja/nei)
2024–2025	476	Prøveprosjekt for automatisk skotdeteksjon i Oslo	Nei
2024–2025	478	Raskare bortvising eller utvising av utlendingar som har utført, eller som det er grunn til å tru vil komme til å utføre, kriminalitet	Ja
2024–2025	479	Visitasjonssoner for våpenkontroll	Nei
2024–2025	517	Fri rettshjelp i barnevernssaker	Ja
2024–2025	600	Barnets beste i krise- og beredskapslover	Ja
2024–2025	624	Dekningsrom – bruk av eksisterande infrastruktur	Ja
2024–2025	626	Stortingsmelding om langtidsplan for politiet	Nei
2024–2025	627	Organisasjonar med omsorgsberedskap i kriser og katastrofar	Ja
2024–2025	628	Kartlegging av frivillige beredskapsressursar	Ja
2024–2025	633	Tilfluktsrom – forenkling i regelverk	Nei
2024–2025	634	Dispensasjon frå plikt til å bygge tilfluktsrom	Nei
2024–2025	637	Tilgang til flyplasstenester for beredskapsressursar	Nei
2024–2025	721	Innstrammingar på innvandringsområdet	Ja
2024–2025	722	Samanlikning med andre land om innvandring	Ja
2024–2025	724	Innstramming på familieinnvandringsområdet	Ja
2024–2025	782	Informasjonsdeling om økonomisk kriminalitet	Ja
2024–2025	783	Politiutdanning innanfor økonomisk kriminalitet	Nei
2024–2025	789	Politiet si deltaking i a-krimssamarbeidet	Ja
2024–2025	794	Politiet si deltaking i a-krimssamarbeidet	Ja
2024–2025	800	Politiet si deltaking i a-krimssamarbeidet	Ja
2024–2025	927	Det strafferettslege vernet til vektarar	Nei
2024–2025	928	Effekten av endringar i valdtektsføresegna	Nei
2024–2025	930	Førstelinjeteneste for rettshjelp	Nei
2024–2025	931	Endringar i forvaringsstraffa	Nei
2024–2025	948	Saksbehandlingstida i klareringssaker	Ja
2024–2025	960	Endringar i straffelova og legemiddelova	Nei
2024–2025	963	Endringar i straffelova og legemiddelova	Ja
2024–2025	964	Politiet si tvangsmiddelbruk i narkotikasaker	Nei
2024–2025	966	Forvaltningslova – personalsaker i interkommunale selskap som enkeltvedtak	Nei
2024–2025	967	Forvaltningslova – beredskapsheimelen	Nei
2024–2025	968	Forvaltningslova – automatisert saksbehandling	Nei

Tabell 2.1 Oversikt over oppmodningsvedtak, ordna etter sesjon og nummer

Sesjon	Vedtak nr.	Stikkord	Rapporteringa blir avslutta (ja/nei)
2024–2025	969	Forvaltningslova – rettleingsplikta	Ja
2024–2025	970	Forvaltningslova – saksbehandlingstid	Ja
2024–2025	971	Forvaltningslova – administrative sanksjonar	Nei
2024–2025	1061	Generell væpning av norsk politi	Ja
2024–2025	1219	Strengare og meir effektiv praksis for bortvising, utvising og utsending	Ja
2023–2024	83	Advokatordning for innsette i fengsel	Ja
2023–2024	109	Forbod mot marknadsføring av kreditt	Nei
2023–2024	136	Omvendt valdsalarm skal vurderast før hemmeleg adresse for barn	Ja
2023–2024	137	Omsynet til barnet skal følgje direkte av lova ved elektronisk kontroll av besøksforbod	Ja
2023–2024	140	Betre reintegrering av ekstremistar	Ja
2023–2024	562	Forsyningstryggleik – sikre mest mogleg normal handel med og produksjon av mat i kriser	Nei
2023–2024	613	Utgreiing av forslag til lovfesting av kommunale handlingsplanar	Nei
2023–2024	616	Utvide målgruppa for barnehusa	Nei
2023–2024	617	Forslag om å utvide målgruppa for barnehusa til barn mellom 16 og 18 år	Nei
2023–2024	618	Gjennomgang av reglane for dødsstadsundersøkingar	Nei
2023–2024	634	Endringar i politilova og vaktverksemdlova	Ja
2023–2024	658	Tiltak mot æreskriminalitet, lik rett til skilsmisse	Nei
2023–2024	719	Organisering av advokatverksemd	Nei
2023–2024	753	Førehandsdeklarering av inn- og utførsel av kontantar	Ja
2023–2024	755	Fleirårige planar for politiet	Ja
2023–2024	758	Utgreiing av søknadsplikt ved kjøp av visse eigedommar i Noreg,	Ja
2023–2024	766	Forelding av krav som er under klagebehandling	Ja
2023–2024	767	Bevisførsel om opplysning som er underlagd teieplikt hos Sivilombodet	Nei
2023–2024	771	Utanlandske kvinner som blir utsette for vald, vidare opphald	Nei
2023–2024	916	Lov om forbrukarleige av ting	Nei
2022–2023	132	Nasjonalt førebyggingsprogram mot partnervald og partnardrap	Ja
2022–2023	133	Kommunale handlingsplanar mot vald i nære relasjonar	Ja

Tabell 2.1 Oversikt over oppmodningsvedtak, ordna etter sesjon og nummer

Sesjon	Vedtak nr.	Stikkord	Rapporteringa blir avslutta (ja/nei)
2022–2023	139	Elektronisk kontroll ved fotlenke med GPS-sendar for forvaringsdømde	Nei
2022–2023	616	Endringar i tvistelova – innstilling av saker i forliksrådet som følgje av lang behandlingstid	Nei
2022–2023	618	Sakskostnader i sivile saker	Nei
2022–2023	644	Enklare og meir forbrukarvennleg regelverk for gåvekort	Nei
2022–2023	729	A-krimssenter	Ja
2021–2022	504	Organisering av advokatverksemd	Nei
2021–2022	506	Organisering av advokatverksemd	Nei
2021–2022	581	Utgreiing av meldeplikt for norske tenesteleverandørar	Nei
2021–2022	582	Regelverk om varslings frå kriminalomsorga	Ja
2021–2022	654	Tryggleik for personar med funksjonshindring	Ja
2021–2022	795	Forbod mot sal av forfalne fordringar	Nei
2020–2021	47	Utviding av avverjingsplikta	Nei
2020–2021	50	Forelding av lovbrøt mot mindreårige	Nei
2020–2021	64	Tilgjengelege dopingopplysningar	Nei
2020–2021	65	Straff for den som tener pengar på idrettsprestasjonar som følgje av doping	Ja
2020–2021	206	Klarare skilje mellom konvensjonsstatus (asyl) og subsidiært vern	Nei
2020–2021	443	Høgare straff for barn som er involverte i gjenteken kriminalitet	Nei
2020–2021	627	Fornyingsordning for barneomsorgsattest	Nei
2020–2021	628	Gjennomgang av barneomsorgsattestordninga	Nei
2020–2021	682	Identitetsskjerming for polititilsette	Nei
2020–2021	848	Heilskapleg gjennomgang av verjemålsordninga	Ja
2020–2021	983	Etablering av ny redningshelikopterbase i Tromsø og felles operasjon med helikoptertenesta til Syssemeisteren	Ja
2020–2021	1159	Unntak frå forelding for seksuallovbrøt mot barn	Nei
2020–2021	1162	Tilgang på straffeprosessuelle tvangsmiddel	Nei
2019–2020	515	Reklamasjonsfrist på bustader	Nei
2017–2018	795	Eige lovverk for Statens barnehus	Nei
2016–2017	523	Korrupsjonsføresegnene i straffelova	Nei

2.1 Stortingssesjonen 2025–2026

Teknologi frå autoritære statar

Vedtak nr. 463, 10. februar 2026

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en oversikt over teknologi fra autoritære stater og andre stater Norge ikke har sikkerhetspolitisk samarbeid med, som brukes til å sikre flyplasser og annen kritisk infrastruktur i Norge»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er dokument 8:27 S (2025–2026) og Innst. 94 S (2025–2026).

Vedtaket er under behandling.

Trygg oppvekst i eit digitalt samfunn – forbod mot å generere og spreie ulovleg innhald

Vedtak nr. 509, 5. mars 2026

«Stortinget ber regjeringen utrede og komme tilbake til Stortinget med et lovforslag som forbyr å generere og spre ulovlig innhold, deriblant seksualiserte «deepfake»-bilder av personer, og dessuten gjennomgå regelverket og fremme forslag for å sikre en effektiv håndheving av personers vern mot manipulert innhold av egen person, herunder botelegging av teknologiskaper som sprer slikt innhold»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket er Meld. St. 32 (2024–2025) og Innst. 137 S (2025–2026).

Vedtaket er under behandling.

Styrke det operative samarbeidet med EU-byrå

Vedtak nr. 566, 24. mars 2026

«Stortinget ber regjeringen styrke det operative samarbeidet med EU-byråer, som Europol og Eurojust, så langt det er mulig innenfor rammene av Norges tilkynningsforhold til EU.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket er Dokument 8:12 S (2025–2026) og Innst. 175 S (2025–2026)

Vedtaket har blitt følgt opp. Samarbeid om grensekryssande barne- og ungdomskriminalitet skjer innanfor rammene av det alminnelege internasjonale samarbeidet i straffesaker og gjennom politi- og påtalesamarbeid i konkrete enkeltsaker. Samarbeidet skjer mellom anna innanfor ramma

av Europol, EUs sentrale politiorgan, som skal gi støtte til dei nasjonale politimyndighetene i medlemslanda. Støtta blir gitt gjennom innsamling, analyse og bearbeiding av informasjon om alvorleg kriminalitet. Europol har etablert ei operativ arbeidsgruppe (Operational Task Force) for å motverke den aukande trenden med valdshandlingar på oppdrag formidla via nettet og rekruttering av unge personar til alvorleg kriminalitet. Gruppa blir leidd av Sverige og består elles av politi frå Noreg, Belgia, Danmark, Finland, Frankrike, Tyskland og Nederland. I andre halvdel av 2025 vart talet på utsende til den norske desken i Europol auka med to personar. Tilsvarande er det vedteke å styrkje den norske tilstadeveringa med ytterlegare éin person frå første halvår 2027. I 2026 vart det òg etablert ei ordning for auka informasjonsutveksling mellom Noreg og Europol.

Eurojust er det europeiske organet for styrking av det strafferettslege samarbeidet på påtalesida og vart oppretta for å styrkje kampen mot alvorlege former for internasjonal kriminalitet. Her samarbeider Noreg mellom anna med Sverige i såkalla Joint Investigation Teams (JIT) i arbeidet med konkrete saker knytte til kriminelle nettverk. Noreg bidreg òg til EUs grense- og kystvaktbyrå (Frontex), og ordninga for sivil beredskap (UCPM). Deltakinga og bidraga våre i desse ordningane medverkar alle til å styrkje arbeidet mot grensekryssande kriminalitet.

Noreg er også aktive i det europeiske byrået for operativ forvaltning av store IT-system innanfor området fridom, tryggleik og rettferd (eu-LISA). Byrået utvikler, forvalter og koordinerer implementering av ei rekkje felleseuropeiske IT-system som vil gi styrkt grense og migrasjonskontroll og betre og meir effektiv informasjonsdeling og tryggleik. Dei fleste av desse systema er Schengen-relevante, og blir implementert i systema til politiet og utlendingsmyndigheter. Representantar frå Politidirektoratet (POD) og Utlendingsdirektoratet (UDI) deltek i byrået sitt styre, der dei er fullverdige medlemmer med stemmerett. Vidare deltek IT-ressurser fra POD og UDI i ulike advisory groups som omhandler utvikling og forvaltning av dei enkelte IT-systema.

Vidare er det etablert eit tett samarbeid med svensk politi, og Kripas har stasjonert ein sambandsrepresentant i Sverige hos den svenske motparten sin, Nationella operativa avdelningen (NOA) i Polismyndigheten. Føremålet med ei slik utplassering er å leggje til rette for eit effektivt operativt samarbeid, der raskare informasjonsdeling kan bidra til å førebygge og motverke felles nordiske kriminelle truslar. Tenestepersonar frå

Finland, Danmark og Noreg sit samla og har tilgang til operativ informasjon og ressurspersonell i Sverige. Erfaringane så langt har vore utelukkande positive for alle paratar.

Internasjonalt samarbeid er ein føresetnad når kriminaliteten ikkje lenger er lokal, men opererer uavhengig av nasjonale grenser. Dei gode samarbeidsstrukturane norsk politi allereie har etablert med svensk og europeisk politi, gjer politiet godt rusta til å følgje utviklinga tett på fleire kriminalitetsområde, mellom anna kriminelle nettverk og kriminalitet som handelsvare i andre land.

Noreg har ein tilknytningsavtale med EU sitt asylbyrå EUAA, og har eit aktivt samarbeid med det. UDI deltar i ei rekkje av byrået sine aktiviteter, som opplæring og kunnskapsoverføring. I tillegg deltar representantar frå UDI i asylstøteteam som bistår medlemsland som som er utsette for eit særleg press på sitt asyl- og migrasjonssystem.

Styrking av det operative samarbeidet utover det vi allereie er involverte i, blir vurdert løpande på grunnlag av det til kvar tid gjeldande trusselbiletet.

Avhopperprogram for unge lovbrutarar

Vedtak nr. 567, 24. mars 2026

«Stortinget ber regjeringen styrke eksisterende og opprette flere avhopperprogrammer for unge lovbrutere.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket er Dokument 8:12 S (2025–2026) og Innst. 175 S (2025–2026) frå justiskomiteen.

Vedtaket har blitt følgd opp. Regjeringa foreslår i statsbudsjettet for 2027 å styrke tilskotsordninga for kriminalitetsførebyggjande tiltak med 5 mill. kroner. Formålet med ordninga vil utvidast til å gjelde avhopperprogram. Sjå elles omtale under kategori 06.30.

Evalueringsav samfunnsstraff

Vedtak nr. 619, 21. april 2026

«Stortinget ber regjeringen igangsette en evaluering av samfunnsstraff som straffereaksjon, med sikte på videreutvikling av ordningen. I evalueringen skal det særlig vurderes hvordan ordningen benyttes overfor unge lovbrutere.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket er Meld. St. 31 (2024–2025) og Innst. 194 S (2025–2026).

Vedtaket er under behandling. Departementet får i 2026 ei kunnskapsoversikt om relevant forskning på intensjon og juridisk rammeverk, innhald og effekt av samfunnsstraff. Rapporten skal òg systematisere forskingsresultat som viser likt og ulikt innhald og utfall for samfunnsstraff framfor ungdomsstraff. Til slutt, ei strukturert oversikt over det vi ikkje veit, men som likevel er viktige problemstillingar på dette feltet. Kunnskapsoversikta skal gi eit godt grunnlag for kommande evaluering av samfunnsstraffa.

Meir bruk av gjenopprettande prosess

Vedtak nr. 620, 21. april 2026

«Stortinget ber regjeringen vurdere endringer i kriminalomsorgen som kan bidra til økt bruk av gjenopprettende prosess, særlig i saker som gjelder personer under den kriminelle lavalder.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Meld. St. 31 (2024–2025) og Innst. 194 S (2025–2026) frå justiskomiteen.

Vedtaket har blitt følgd opp. Justis- og beredskapsdepartementet har sett i gang eit arbeid med å greie ut behovet for ein heimel som gir politiet høve til å overføre saker med gjerningsperson under 15 år til konfliktrådet utan samtykke. Regjeringa foreslår i statsbudsjettet for 2027 å løyve 15 mill. kroner til å styrke oppfølginga av barn i konfliktrådet, med eit særleg fokus på bruk av gjenopprettande prosess for barn under 15 år. Sjå omtale under kategori 06.30.

Rekruttere tilsette med anna fagkompetanse i kriminalomsorga

Vedtak nr. 621, 21. april 2026

«Stortinget ber regjeringen ta initiativ til etablering av desentraliserte fagskoletilbud for å øke rekrutteringen til kriminalomsorgen og for å rekruttere ansatte med annen fagkompetanse.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket er Meld. St. 31 (2024–2025) og Innst. 194 S (2025–2026).

Vedtaket har blitt følgd opp. Regjeringa arbeider aktivt med tiltak for å auke rekrutteringa til kriminalomsorga og for å sikre tilgang på relevant fagkompetanse. Det er bl.a. etablert ei desentralisert utdanning for å gjere det enklare å ta fengselsbetjentutdanning fleire stader i landet. Kriminalomsorgsdirektoratet har fått i oppdrag i 2026 å

vurdere og foreslå ytterlegare tiltak for å auke rekrutteringa til kriminalomsorga. I dette arbeidet skal direktoratet òg vurdere kompetansebehov, utdanning og andre moglegheiter for forbedringar i oppgåveløysinga og kompetansebruken. Målet er å sikre god rekruttering og at tilsette med anna fagbakgrunn kan nyttast.

Heilskapleg gjennomgang av kriminalomsorga

Vedtak nr. 622, 21. april 2026

«Stortinget ber regjeringen gjennomføre en helhetlig gjennomgang av kriminalomsorgens forvaltningsstruktur og organisering.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket er Meld. St. 31 (2024–2025) og Innst. 194 S (2025–2026).

Vedtaket er under behandling.

Retningslinjer for opphald på tryggingscelle

Vedtak nr. 624, 21. april 2026

«Stortinget ber regjeringen sikre at det gis retningslinjer som presiserer at opphold på sikkerhetscelle i fengsler for å forhindre selvmord og selvskading, kun kan brukes som akutt skadeavverging i korte tidsrom med strenge forholdsregler.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket er Prop. 165 L (2024–2025), Innst. 193 L (2025–2026) og Lovvedtak 37 (2025–2026).

Vedtaket er følgt opp. Kriminalomsorgsdirektoratet arbeider med nye retningslinjer til straffegjennomføringsloven som oppfølging av Lovvedtak 37 (2025–2026), og Justis- og beredskapsdepartementet har bede direktoratet om å ta med ei slik tydeleggjering som Stortinget oppmodar om i vedtaket.

Innføring av hovudregel om nabosjekk av EØS-regelverk

Vedtak nr. 675, 28. april 2026

«Stortinget ber regjeringen gjøre det til en hovedregel å gjennomføre sammenligninger med andre lands, særlig de nordiske, praktisering av EØS-relevant regelverk i proposisjoner som skal fremmes for Stortinget.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Innst. 190 S (2025–2026) fra utenriks- og forsvarskomiteen.

Vedtaket blir følgt opp i samband med pågåande nye EØS-prosesser. Det blir vurdert endringar i Lovavdelingas lovteknikkrettleiar og i utredningsinstruksen.

Betre integrering av familieinnvandrarar – henteekteskap

Vedtak nr. 705, 12. mai 2026

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag som sikrer at en person fratas retten til nytt henteekteskap dersom vedkommende er dømt for mishandling av tidligere ektefelle.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dokument 8: 144 S (2025–2026) og Innst. 230 S (2025–2026).

Vedtaket er under behandling.

Betre integrering av familieinnvandrarar – underhaldskrav

Vedtak nr. 706, 12. mai 2026

«Stortinget ber regjeringen øke underholdskravet for familieegjenforente fra minst 3,2 ganger grunnbeløpet i folketrygden til minst 4 ganger grunnbeløpet i folketrygden.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dokument 8: 144 S (2025–2026) og Innst. 230 S (2025–2026).

Vedtaket er under behandling.

Opptrapping av talet på påtalejuristar i politiet

Vedtak nr. 788, 26. mai 2026

«Stortinget ber regjeringen lage en plan for opptrapping av påtalejurister og komme tilbake til Stortinget i forslag til statsbudsjett for 2027.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket er Prop. 27 L (2025–2026) og Innst. 214 L (2025–2026).

Vedtaket er følgt opp. I samband med revidert nasjonalbudsjett for 2026 vart løyvinga til påtalemakta og politiet auka med totalt 145 mill. kroner. Av denne summen gjekk 40 mill. kroner særskilt til påtalemakta i politiet for å møte eit aukande press og ei større oppgåvemengd. Frå 2024 til 2025 auka talet på påtalejuristar i politiet med 100 årsverk, noko som svarar til ein vekst på 10 prosent.

Følgeevaluering av nye reglar for sivilrettsleg inndraging

Vedtak nr. 789, 26. mai 2026

«Stortinget ber regjeringen igangsette en følgeevaluering av innføringen av de nye reglene for sivilrettslig inndragning. Evalueringen skal belyse hvilken effekt lovendringen har for omfanget av inndratte formuesgoder som stammer fra kriminalitet, og i hvilken grad de nye inndragningsreglene viser seg egnet til å ramme kriminelle nettverk og bakmenn.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket er Prop. 27 L (2025–2026) og Innst. 214 L (2025–2026).

Vedtaket er under behandling, og heng saman med vedtak nr. 790.

Reglar for å auke inndraging av kriminelt utbytte

Vedtak nr. 790, 26. mai 2026

«Stortinget ber regjeringen, parallelt med evalueringen av de nye reglene for sivilrettslig inndragning, utrede regler for å øke inndragning av kriminelt utbytte, herunder et forslag om sivil inndragning av formuesgoder med omvendt bevisbyrde innenfor rammene av Grunnloven og våre internasjonale forpliktelser, og legge frem et lovforslag innen utgangen av 2028.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Prop. 27 L (2025–2026) og Innst. 214 L (2025–2026).

Vedtaket er under behandling.

Vidareføring av pilotordning for politiutdanning i Alta

Vedtak nr. 791, 26. mai 2026

«Stortinget ber regjeringen sørge for at pilotprosjektet for desentralisert politiutdanning i Alta videreføres i full skala, og at det foretas nye opptak av kull årlig i hele perioden fram til våren 2028. Dette for å få godt nok grunnlag for en fullgod evaluering av desentralisert politiutdanning i fremtiden.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dok 8: 84 S (2025–2026) og Innst. 249 S (2025–2026).

Vedtaket har blitt følgt opp. Regjeringa har utvida opptaket ved den desentraliserte politiutdanninga i Alta med 24 plassar hausten 2026. Regjeringa vil vurdere auka opptak i 2027.

Tryggleik for eit nasjonalt program for avhopperar

Vedtak nr. 793, 26. mai 2026

«Stortinget ber regjeringen sikre et nasjonalt avhopperprogram og at eksisterende tilbud ikke legges ned før en ny og forutsigbar søknadsordning er på plass.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket er Dokument 8:95 S (2025–2026) og Innst. 253 S (2025–2026) frå justiskomiteen.

Vedtaket har blitt følgt opp. Regjeringa foreslår i statsbudsjettet for 2027 å styrke tilskotsordninga for kriminalitetsforebyggjande tiltak med 5 mill. kroner. Formålet med ordninga vil bli utvida til å gjelde avhopperprogram. Sjå elles omtale under programkategori 06.30.

Utløyse opsjon på tre nye politihelikopter

Vedtak 794, 27. februar 2026

«Stortinget ber regjeringen, senest i forslaget til statsbudsjett for 2027, legge fram et forslag til oppfølging av Politidirektoratets anbefalinger i KVVU og KS1 om økt helikopterkapasitet for politiet, herunder igangsetting av et forprosjekt for nye helikopterbasar, hangarfasiliteter og dronesatsing.»

Dokumentet som ligg til grunn for vedtaket er Dokument 8:138 S (2025–2026) og Innst. 293 S (2025–2026).

Vedtaket er følgt opp. Arbeidet med å sjå på luftkapasitetane i politiet held fram, men av hennsyn til mange saker i justissektoren foreslår regjeringa ikkje å løyve midlar til å utløyse opsjon på nye politihelikopter.

Rettstryggleik for barn

Vedtak nr. 796, 26. mai 2026

«Stortinget ber regjeringen sende på høring et forslag om hvordan barns rettssikkerhet kan styrkes, herunder om man bør sikre retten til prosessuell representasjon. Forslaget skal sendes på høring innen 1. januar 2027.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dokument 8:140 L (2025–2026) og Innst. 291 L (2025–2026).

Vedtaket er under behandling.

Rettstryggleik for barn

Vedtak nr. 797, 26. mai 2026

«Stortinget ber regjeringen vurdere hvordan rettighetene til barn som utsettes for vold og overgrep, kan styrkes, med sikte på å fremme forslag om dette for Stortinget. Herunder bes regjeringen vurdere tiltak for styrking av politiets og påtalemyndighetens arbeid samt innføring av rett til bistandsadvokat og selvstendig representasjon i rettsprosessen for barn som er døde som følge av en straffbar handling.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dokument 8:140 L (2025–2026) og Innst. 291 L (2025–2026).

Vedtaket er under behandling.

Dyrevennleg nyttårsfeiring

Vedtak nr. 839, 1. juni 2026

«Stortinget ber regjeringen gi kommunene adgang til å regulere eller forby privat fyrverkeri i hele kommunen.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dokument 8:176 S (2025–2026) og Innst. 320 S (2025–2026).

Vedtaket er under behandling. Direktoratet for samfunnstryggleik og beredskap har fått oppdrag om å greia ut om kommunane skal få utvida fullmakter til å kunne forby privat bruk av fyrverkeri, inkludert å kunne gje totalforbod i kommunen.

Forelding av grov mishandling i nære relasjonar

Vedtak nr. 842, 2. juni 2026

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å avskaffe foreldelse av straffansvar for grov mishandling i nære relasjoner.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dokument 8:160 S (2025–2026) og Innst. 287 S (2025–2026).

Vedtaket er under behandling.

Verne folk mot gjeldsfeller

Vedtak nr. 843

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med implementering av forbrukerkredittdirektivet vurdere rentetak og kostnadstak på usikret forbruksgjeld.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dokument 8:254 S (2025–2026) og Innst. 332 S (2025–2026).

Vedtaket er under behandling.

Førebyggjande skjulte etterforskningssteg

Vedtak nr. 862, 3. juni 2026

«Stortinget ber regjeringen utrede og fremme forslag som åpner for bruk av forebyggende skjulte etterforskningsskritt ved mistanke om overtredelse av flere straffebud etter erfaringer fra andre nordiske land.»

Dokumentet som ligg til grunn for vedtaket, er Innst. 368 L (2025–2026).

Vedtaket er under behandling.

Fjerne hindre i taushetsplikten om unge i risikosonen for kriminalitet

Vedtak nr. 864, 4. juni 2026

«Stortinget ber regjeringen raskt fremme forslag om nødvendige lovendringer for å fjerne hindre i taushetsplikten som gjør at vesentlige personopplysninger ikke kan utveksles mellom politi, kommune, fylkeskommune, skole og barnevern om unge i risikosonen for kriminalitet.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Prop. 79 L (2025–2026), Innst. 356 L (2025–2026) og Lovvedtak 67 (2025–2026)

Vedtaket er under behandling.

Skjulte tvangsmiddel ved etterforskning av involvering av mindreårige i kriminalitet

Vedtak nr. 908, 9. juni 2026

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag som sikrer at mistanke om overtredelse av straffeloven §§ 200 og 200 a gir adgang til skjulte etterforskningsskritt som kommunikasjonsavlytting og dataavlesning.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Prop. 57 L (2025–2026) og Innst. 351 L (2025–2026) frå justiskomiteen.

Vedtaket er under behandling.

Endringar i politiregisterloven – barneomsorgsattest (involvering av mindreårige i kriminalitet)

Vedtak nr. 909, 9. juni 2026

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om at flere straffbare forhold som har sammenheng med organisert kriminalitet, fremkommer på barneomsorgsattest, herunder blant annet straffeloven §200 om involvering av barn.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Prop. 57 L (2025–2026), Innst. 351 L (2025–2026), Lovvedtak 77 (2025–2026) og Lovmerknad 2 (2025–2026).

Vedtaket er under behandling.

Krav om skikkaheit før opptak til årsstudium på Politihøgskolen

Vedtak nr. 911, 9. juni 2026

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om at Politihøgskolen også kan fastsette krav om skikkethet før opptak til årsstudie på PHS på lik linje med krav om plettfri vandel.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Prop. 36 L (2025–2026), Innst. 382 L (2025–2026) og Lovvedtak 80 (2025–2026).

Vedtaket er under behandling.

Samanslåing av klareringsmyndighetene

Vedtak nr. 912, 9. juni 2026

«Stortinget ber regjeringen evaluere sammenslåingen av klareringsmyndighetene samt se på tiltak som kan korte ned saksbehandlingstiden og sikre uavhengig klageadgang og økt mulighet for innsyn i egen sak»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Prop. 76 L (2025–2026) og Innst. 353 L (2025–2026).

Vedtaket er under behandling.

Bruk av ansiktsdekkende plagg i publikumsretta offentlege institusjonar

Vedtak nr. 913, 9. juni 2026

«Stortinget ber regjeringen gjennomføre en kartlegging av bruken av heldekkende ansiktsplagg i publikumsrettede offentlige institusjoner, og på grunnlag av kartleggingen vurdere å utvide forbudet mot heldekkende ansiktsplagg for andre publikumsrettede offentlige institusjoner i den hensikt å sikre kommunikasjon og samhandling.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dokument 8:245 S (2025–2026) og Innst. 423 S (2025–2026) frå justiskomiteen.

Vedtaket er under behandling.

Kapitalforvaltningsordninga for personar med verje

Vedtak nr. 975, 12. juni 2026

«Stortinget ber regjeringen vurdere å øke beløpsgrensen for når statsforvalteren overtar forvaltningen av finansielle eiendeler som eies av barn eller annen person med verge, og komme tilbake til Stortinget om ny beløpsgrense.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Meld. St. 9 (2025–2026) og Innst. 379 S (2025–2026) frå Finanskomiteen.

Vedtaket er under behandling.

Kapitalforvaltningsordninga for personar med verje

Vedtak nr. 976, 12. juni 2026

«Stortinget ber regjeringen vurdere om det bør åpnes for flere plasseringsalternativer enn bankinnskudd for midler som forvaltes på vegne av en person med verge.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Meld. St. 9 (2025–2026) og Innst. 379 S (2025–2026) frå Finanskomiteen.

Vedtaket er under behandling. Statens sivilrettsforvaltning mottok i 2024 ein rapport frå KPMG, som vurderte alternative modellar for kapitalforvaltning for personar med verje. Statens sivilrettsforvaltning har i 2026, på oppdrag frå departementet, vurdert tilrådingane i KPMG sin rapport. Statens sivilrettsforvaltning støttar tilrådinga frå KPMG om å utvide dagens kapitalfor-

valtningsmodell til å òg å omfatte ei standardisert fondsløysing.

Forsvarsløftet – Auka rammer og prioriteringar i Langtidsplanen for forsvarssektoren

Vedtak nr. 1001, 12. juni 2026

«Stortinget ber regjeringen legge frem for Stortinget prinsippene og kriteriene som legges til grunn for hvilke sivile utgifter og tiltak som skal regnes inn under 1,5-prosentmålet til forsvarsrelaterede formål.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Innst. 440 S (2025–2026).

Vedtaket er følgt opp. Målet om 1,5 prosent inngår i NATOs overordna mål for byrdefordeling, der medlemslanda skal nytte minst 5 prosent av bruttonasjonalproduktet (BNP) til forsvar og tryggleik innan 2035, fordelt på minst 3,5 prosent til militære forsvarsutgifter og inntil 1,5 prosent til andre forsvars- og tryggleiksrelaterede utgifter.

Regjeringa legg til grunn NATO sine kriterium og retningslinjer for kva utgifter som kan inngå i 1,5-prosentmålet. Justis- og beredskapsdepartementet har, i samarbeid med dei andre departementa, kartlagt utgifter som kan inngå i 1,5-prosentmålet. Kartlegginga viser at Noreg i 2026 vil nytte om lag 1,5 prosent av BNP til slike føremål. Det inneber at målet blir oppfylt allereie i inneverande år. Beløpet består mellom anna av løyvingar knytte til veg, jernbane og maritim infrastruktur, løyvingar til Direktoratet for samfunns-tryggleik og beredskap, delar av verksemda til politiet og tiltak retta mot førebygging av terrorhandlingar, tryggingstiltak knytte til kritisk infrastruktur slik som drift av gassbehandlingsterminalar og flysikringstenester for både sivil og militær luftfart, utgifter til krigskirurgisk kapasitet og det nasjonale beredskapslageret for legemiddel. Det er òg rapportert inn utgifter til tiltak som skal styrke evna samfunnet har til å førebyggje og handtere cyberåtak, sabotasje og andre samansette truslar. Rapporteringa viser at Noreg har betydelege sivile bidrag til totalforsvaret som styrker både nasjonal og alliert forsvarsevne.

Beredskapsevna til kommunane

Vedtak nr. 1026, 16. juni 2026

«Stortinget ber regjeringen legge frem en helhetlig gjennomgang av kommunenes beredskaps-

evne, herunder sivil beredskap, helseberedskap, kritisk infrastruktur og forsyningssikkerhet, samt forslag til nødvendige tiltak og finansiering.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Prop. 94 S (2025–2026) og Innst. 448 S (2025–2026).

Vedtaket er under behandling.

Sjå til at PST er riktig dimensjonert for å møte den tryggingsspolitiske situasjonen

Vedtak nr. 1052, 18. juni 2026

«I lys av Riksrevisjonens undersøkelse av ressursbruk og effektivitet i politiets sikkerhetstjeneste (PST) ber Stortinget regjeringen sørge for at PST er riktig dimensjonert med hensyn til organisering, styring og rammevilkår for å møte den sikkerhetspolitiske situasjonen, særskilt med hensyn til kjerneoppgaver som kontraterror, kontratterretning og beskyttelse av myndighetspersoner i Norge.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dok 3:6 (2025–2026) og Innst. 445 S (2025–2026)

Vedtaket er følgt opp. Regjeringa foreslår i budsjettet for 2027 å auke løyvinga til PST med 250 mill. kroner. Tiltaka som er naudsynte for å sikre at PST er riktig dimensjonert, handlar om rammevilkår som mellom anna budsjett og regelverk, det krev derfor oppfølging over fleire år.

Regjeringa meiner at denne styrkinga vil gjere PST rusta til å møte den tryggingsspolitiske situasjonen. Samstundes er trusselbiletet komplekst og stadig i endring, og utviklinga har vore negativ dei siste åra. Vi må derfor arbeide kontinuerleg med å vidareutvikle tenesta slik at PST kan møte eit trusselbiletet i utvikling og fylle rollene sine innanfor både kontraterror, kontraetterretning og vern av myndighetspersonar i Noreg.

Justis- og beredskapsdepartementet følgjer og opp at PST har dei riktige rammevilkåra i form av regelverk; her er varsla forslag til endringar i politilova og straffelova viktige tiltak. Vidare vil vi følgje opp at PST er riktig dimensjonert i både fred, krise og krig gjennom arbeidet med langsiktig planlegging for PST. Her vil til dømes ytterlegare regelverksendringar, planverks- og teknologiutvikling inngå.

Sikre at PST si oppgaveløsning innan trygging av myndigheitspersonar ikkje går ut over andre kjerneoppgåver

Vedtak nr. 1053, 18. juni 2026

«Stortinget ber regjeringen etablere tiltak for å sikre at PSTs oppgaveløsning innanfor beskyttelse av myndighetspersoner ikke går på bekostning av andre kjerneoppgaver som kontraterror og kontraetterretning, fore eksempel ved et organisatorisk skille, samt vurdere ytterligere tiltak for å begrense PSTs kostnader ved myndighetspersoners reiser til høyrisikoland.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dok 3:6 (2025–2026) og Innst. 445 S (2025–2026).

Vedtaket er følgt opp. PST må kunne organisere verksemda si og prioritere ressursane sine slik at tenesta kan oppfylle samfunnsoppdraget på en best mogleg måte. Derfor er det ikkje formålstenleg å innføre eit organisatorisk skilje av PST sine oppgåver innanfor vern av myndigheitspersonar utover det som allereie finst. Under kontrollhøyringa vart også dette diskutert, der det kom fram at det å skilje det ut frå PST, vil ha fleire uheldige sider. Eit slikt skilje vil gjere drifta av PST mindre fleksibel og avgrense handlingsrommet til verksemda. Regjeringa jobbar også med tiltak for å sikre at oppgåvene blir gjennomførte så effektivt som mogleg.

Senter for motstandskraft i nord

Vedtak nr. 1145, 19. juni 2026

«Stortinget ber regjeringen utrede statens EBA-behov i Kirkenes som følge av etableringen av Senter for motstandskraft i nord, og i den forbindelse også vurdere synergier med kommunens arbeid med et beredskapens hus. Stortinget ber regjeringen også bidra til en utredning av en felles satsing på beredskap i Kirkenes for blant annet spesialisthelsetjenesten, brann og redning, DSB og politiet. Det skal særlig vektlegges fokus på totalberedskap og et felles øvings- og trenings-senter.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Prop. 96 S (2025–2026) og Innst. 450 S (2025–2026)

Vedtaket er under behandling. Regjeringa foreslår å auke løyvinga til Senter for motstandskraft i nord med 15 mill. kroner. Som ein del av

arbeidet med å vidareutvikle senteret vil EBA-behov og moglege synergieffektar med andre lokale aktørar vurderast.

2.2 Stortingssesjonen 2024–2025

Vurdering av endringar i namnelova

Vedtak nr. 26, 12. november 2024

«Stortinget ber regjeringen gjennomgå og vurdere endringer i navneloven, slik at etterkommere av urfolk og/eller nasjonale minoriteter lettere kan ta tilbake sin families opprinnelige etternavn.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dokument 19 (2022–2023) og Innst. 30 S (2024–2025) frå kontroll- og konstitusjonskomiteen.

Vedtaket har blitt følgt opp. Departementet har vurdert dei aktuelle reglane i lova og tilhøyrande rundskriv. Det blir ikkje foreslått lovendringar. Justis- og beredskapsdepartementet har vurdert at regelen i namnelova § 4 første ledd nr. 9, som gir høve til å ta eit etternamn ein har «særleg tilknytning til» sjølv om namnet elles er beskytta, gir tilstrekkeleg moglegheit til å ta namn som er gått ut av bruk i slekta. Forarbeida til føresegna legg til grunn at namnemyndigheitene må utøve eit særleg romsleg skjønn der eit namn har gått ut av bruk i slekta på grunn av fornorsking.

Det er generelt ikkje ønskjeleg å lage egne lovreglar for enkelte etniske grupper. Departementet har gått gjennom praksis for å vurdere om reglane blir praktiserte slik det er føreset. Tilbakemeldingane frå statsforvaltarane, som er klageinstans for skattekontora sine vedtak i namnesaker, tilseier at dei eksisterande unntaka i lova er tilstrekkelege til å sikre at det er mogleg å ta tilbake gamle slektsnamn, samtidig som nasjonale minoritetar i størst mogleg grad får same vern for sine beskytta etternamn som majoritetsbefolkninga har. Departementet vil vurdere om ein bør gi nærare føringar i rundskriv til lova.

Oppretthalde flyfraktkapasiteten mellom fastlandet og Svalbard

Vedtak nr. 47, 21. november 2024

«Stortinget ber regjeringen sørge for at flyfraktkapasitet mellom fastlandet og Svalbard opprettholdes inntil en permanent løsning er på plass.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Meld. St. 26 (2023–2024) *Svalbard*, og Innst. 36 S (2024–2025) frå utanriks- og forsvarskomiteen.

Vedtaket er under behandling. Regjeringa foreslo i samband med nysalderinga av 2024-budsjettet å auke løyvinga på kap. 0003, post 50 Tilskot til Longyearbyen lokalstyre på svalbardbudsjettet med 15 mill. kroner, til støtte for å halde oppe flyfraktkapasiteten mellom Svalbard og fastlandet. Den auka løyvinga vart foreslått som eit ekstraordinært omstillingstilskot for å sørge for at Longyearbyen lokalstyre kunne skaffe til vegar naudsynt flyfraktkapasitet i 2025, inntil dei lokale aktørane hadde komme fram til ei langsiktig løysing. Regjeringa foreslo i samband med revidert nasjonalbudsjett for 2026 å løyve 10,0 mill. kroner til å vidareføre tiltaket. Departementet greier ut korleis ein skal sikre ei varig ordning som sikrar fraktkapasiteten mellom Svalbard og fastlandet.

Gjere det enklare å inndra verdier som er eit resultat av kriminelle handlingar

Vedtak nr. 473, 20. februar 2025

«Stortinget ber regjeringen fremme de nødvendige lovendringsforslag for å gjøre det enklere for påtalemyndigheten å inndra verdier som er frembrakt ved kriminelle handlinger.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dokument 8:7 S (2024–2025) og Innst. 133 S (2024–2025) frå justiskomiteen.

Vedtaket har blitt følgt opp. Regjeringa la 5. desember 2025 fram forslag om endringar i straffelova, jf. Prop. 27 L (2025–2026). Det viktigaste forslaget i proposisjonen gjekk ut på å innføre ei ny ordning for inndraging utan straffedom – kalla sjølvstendig inndraging. I tillegg vart det foreslått nokre mindre justeringar i dei andre inndragingsreglane. Stortinget har gjort lovvedtak i tråd med forslaget frå regjeringa, jf. Innst. 214 L (2025–2026) og lov 12. juni 2026 nr. 28.

Skjerping av straffenivået for ulovleg våpenhald

Vedtak nr. 474, 20. februar 2025

«Stortinget ber regjeringen fremme nødvendige lovendringsforslag for å sikre en skjerpelse av straffenivået for ulovlig våpenbesittelse.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dokument 87 S (2024–2025), Dokument 8:10 S

(2024–2025) og Innst. 133 S (2024–2025) frå justiskomiteen.

Vedtaket er under behandling. Regjeringa sende 17. desember 2025 på høyring forslag til skjerping av straffene for ulovleg omgang med skytevåpen, eksplosiv m.m. Høyringa vart avslutta i mars 2026.

Kriminalisering av utnytting av barn og unge i kriminell verksemd

Vedtak nr. 475, 20. februar 2025

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å kriminalisere utnyttelse av barn og unge til ulovlig virksomhet i et eget straffebud. Lovverket bør gjøre det straffbart å rekruttere, betale, instruere, overlevere eiendeler til eller på annen måte involvere noen som er under 18 år, i kriminell virksomhet.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dokument 8:7 S (2024–2025), Dokument 8:10 S (2024–2025) og Innst. 133 S (2024–2025) frå justiskomiteen.

Vedtaket har blitt følgt opp. Etter forslag frå regjeringa i Prop. 57 L (2025–2026) vedtok Stortinget ved endringslov 23. juni 2026 nr. 71 eit nytt straffebod i straffelova om involvering av mindreårige i kriminalitet. Straffebodet rettar seg mot den som involverer ein mindreårig i nærmare fastsette straffbare handlingar eller straffbare handlingar som kan medføre fengsel i 3 år eller meir. Etter forslag frå justiskomiteen i Innst. 351 L (2025–2026) rammar straffebodet også den som rekrutterer ein mindreårig til å gjere ei straffbar handling som nemnd. Strafferamma i det nye straffebodet er bot eller fengsel inntil 3 år. I tillegg vart det vedteke ei eiga føresegn om grovt brot med ei strafferamme på fengsel inntil 6 år. Lovendringane vart sette i kraft 1. juli 2026.

Prøveprosjekt for automatisk skotdeteksjon i Oslo

Vedtak nr. 476, 20. februar 2025

«Stortinget ber regjeringen gjennomføre et prøveprosjekt for automatisk skuddeteksjon i Oslo.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dokument 8:7 S (2024–2025) og Innst. 133 S (2024–2025) frå justiskomiteen.

Vedtaket er under behandling. Politiet arbeider no med å førebu eit stort, fleirårig omstillingsarbeid knytt til heilskapleg digitalisering av poli-

tiet, der det bl.a. skal etablerast ein ny digital grunnmur. Når ein framtidsretta, sikker og robust digital grunnmur er etablert, er det formålstenleg å vurdere utviklinga av nye strategiske og operative kapasitetar som legg til rette for effektar som kjem både samfunnet, publikum og politiet til gode.

Eit automatisk skotdeteksjonssystem vil krevje tilknytning til politiet sine datasystem og må ha ein robust digital grunnmur som har kapasitet til å handtere eit slikt system. Oppfølginga av vedtaket om eit prøveprosjekt vil derfor bli sett i samanheng med heilskapleg digitalisering.

Raskare bortvising eller utvising av utlendingar som har utført, eller som det er grunn til å tru vil komme til å utføre, kriminalitet

Vedtak nr. 478, 20. februar 2025

«Stortinget ber regjeringen sikre at utlendinger som har begått eller som det er grunn til å tro at vil komme til å begå kriminalitet, bortvises eller utvises fra landet raskere.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dokument 8:7 S (2024–2025) og Innst. 133 S (2024–2025) frå justiskomiteen.

Vedtaket har blitt følgt opp. Gjennom instruks GI 01/2026 av 23. januar 2026 klargjorde departementet handlingsrommet for utvising av ein utlending som er omfatta av EØS-regelverket, dersom utlendingen har tilknytning til eit kriminelt nettverk og representerer ein ekstraordinær kriminalitets-trussel, utan vilkår om at utlendingen tidlegare er straffa.

Våren 2026 hadde departementet òg på høyring eit forslag til nye reglar for utvising av utlendingar som det er grunn til å frykte vil gjere konkrete straffbare handlingar, eller som elles utgjer ein trussel mot offentleg orden eller tryggleik. Departementet arbeider no med oppfølging i ein lovproposisjon.

Politiet og Utlendingsdirektoratet har vidare hatt i oppdrag å gjennomgå saksflyten i utvisings-saker for å identifisere og følgje opp eventuelle effektiviseringsiltak.

Gjennomgangen har vist at saksflyten i saker om utvising på grunn av ilagd straff som utgangspunkt er svært god. Blant tiltaka som er identifiserte og følgde opp våren 2026, er mellom anna at utvisingssak blir oppretta og sett i gang tidlegare, også i dei tilfella der utlendingen skal sone lengre

fengselsstraff, og at fleire saker enn tidlegare blir innlemma i ein allereie etablert hurtigprosedyre.

Visitasjonssoner for våpenkontroll

Vedtak nr. 479, 20. februar 2025

«Stortinget ber regjeringen innen 1. september 2025 fremme de nødvendige lovendringsforslag for å sikre innføring av visitasjonssoner for våpenkontroll.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dokument 8:7 S (2024–2025) og Innst. 133 S (2024–2025) frå justiskomiteen.

Vedtaket er under behandling. Ei utgreiing med lovforslag vart sendt på høyring 9. mars 2026, med frist 9. juni.

Fri rettshjelp i barnevernssaker

Vedtak nr. 517, dato 18. mars 2025

«Stortinget ber regjeringen utrede endringer i rettshjelploven som vil gi private parter rett til fri rettshjelp fra og med undersøkelsesfasen i barnevernet i samværssaker og i tvangssaker som går for Barneverns- og helsenemnda.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dokument 8:15 S (2024–2025) og Innst. 154 S (2024–2025).

Vedtaket er følgt opp. Departementet viser til Rettshjelputvalet si utgreiing NOU 2020: 5 punkt 27.6.6, der det vart lagt til grunn at dersom alle som var gjenstand for ei undersøking skulle få rettshjelp, ville dette omfatte svært mange, bli svært kostbart og heller ikkje verke konfliktdepande. Departementet sluttar seg til vurderingane frå Rettshjelpsutvalet og vurderer det ikkje formålstenleg å gå vidare med slike endringar no. Departementet viser òg til at det allereie er rett til fri sakførsel utan behovsprøving etter rettshjelpslova § 17 tredje ledd nr. 2 i saker som blir behandla av barneverns- og helsenemnda etter kapittel 14 i barnevernslova, at partane har rett til fritt rettsråd i nærmare bestemte tilfelle etter rettshjelpslova § 11 nr. 2 bokstav a og b, at det kan søkjast om rettshjelp etter skønnsføresegna i rettshjelpslova § 11 fjerde ledd, og at det i tillegg hender at barnevernstenesta dekkjer advokatbistand for partar i barnevernssaker dersom dei meiner dette er formålstenleg for å oppnå god dialog, jf. NOU 2020: 5 punkt 27.6.6.

Barnets beste i krise- og beredskapslov

Vedtak nr. 600, 29. april 2025

«Stortinget ber regjeringen gjennomgå alle krise- og beredskapslover og, der det er naturlig, fremme forslag om en bestemmelse som sikrer at hensynet til barnets beste og å bevare en mest mulig normal hverdag for barn og unge skal vektlegges i all krisehåndtering.»

Dokumentet som ligg til grunn for vedtaket, er Innst. 151 S (2024–2025).

Vedtaket er følgt opp. Regjeringa er opptatt av å ivareta barns behov i oppfølginga av det nasjonale arbeidet med samfunnstryggleik og beredskap og legg til grunn at bestemmingar om barns rettar og krav til beskyttelse er retningsgivande for dette. I direktoratet for samfunnstryggleik og beredskaps nasjonale rettleiar om kommunar og fylkeskommunars roller og ansvar i tryggleikpolitisk krise og krig er det fastslått at barns rettar etter Grunnlova §104 og FNs barnekonvensjon skal leggjast til grunn for arbeidet med beredskap og krisehåndtering.

Dekningsrom – bruk av eksisterande infrastruktur

Vedtak nr. 624, 6. mai 2025

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en plan for hvordan man kan ta i bruk eksisterende infrastruktur som tunneler og underjordiske stasjoner på jernbane og T-bane, som mulige tilfluktsrom.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Meld. St. 9 (2024–2025) og Innst. 242 S (2024–2025).

Vedtaket har blitt følgt opp. Regjeringa sende 19. juni 2026 på høyring eit utkast til ny forskrift om tilfluktsstader, der det blir foreslått fleire tiltak. Eitt av forslaga er å gjere det mogleg for kommunane å setje i gang arbeid med å kartleggje og peike ut dekningsrom i eksisterande bygningar.

Stortingsmelding om langtidsplan for politiet

Vedtak nr. 626, 6. mai 2025

«Stortinget ber regjeringen basert på politidirektørens faglige råd og politirolleutvalget fremme en stortingsmelding om langtidsplan for politiet så snart som mulig og gi en orientering om fremdrift i forbindelse med statsbudsjettet for 2026.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Meld. St. 9 (2024–2025) og Innst. 242 S (2024–2025).

Vedtaket er under behandling. Den kommande utgreiinga til politirolleutvalet vil vere eit sentralt bidrag, saman med anna relevant kunnskapsgrunnlag som blir utarbeidd, mellom anna Politidirektørens faglege råd. Fleire av utgreiingsoppdraga kjem fram i eit eige styringsdokument til politidirektoratet, som er vedlegg til tildelingsbrevet for 2026. Den langsiktige planen vil bli lagd fram for Stortinget. Sjå elles omtale under kategori 06.40.

Organisasjonar med omsorgsberedskap i kriser og katastrofar

Vedtak nr. 627, 6. mai 2025

«Stortinget ber regjeringen gå i dialog med organisasjoner som står for omsorgsberedskap i kriser og katastrofer, deriblant Norske Kvinners Sanitetsforening og Norges Bygdekvinnelag, og etablere ordninger som bedre ivaretar deres økonomiske behov.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Meld. St. 9 (2024–2025) og Innst. 242 S (2024–2025).

Vedtaket har blitt følgt opp. Regjeringa innførte i 2026 ei tilskotsordning for til mat- og måltidsberedskap, omsorgsberedskap og psykososial støtte ved ulukker, kriser og katastrofar. Tilskotsordninga skal medverke til å styrkje kapasiteten i frivillige organisasjonar til å planleggje, byggje opp, halde ved lag og mobilisere ressursar for å vareta grunnleggjande behov hos råka og sårbare grupper.

Kartlegging av frivillige beredskapsressursar

Vedtak nr. 628, 6. mai 2025

«Stortinget ber regjeringen kartlegge de frivillige beredskapsressursenes omfang, kapasitet og tilgjengelighet, både på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Meld. St. 9 (2024–2025) og Innst. 242 S (2024–2025).

Vedtaket er følgt opp. Regjeringa har gjennom samarbeidet mellom Hovudredningssentralen, politiet og dei frivillige organisasjonane god og løpande oversikt over dei frivillige ressursane som

inngår i redningstenesta. Felles ressursregister gir oppdatert informasjon om personell, materiell, geografisk plassering og tilgjengelegheit. Oversikta blir supplert gjennom øvings- og samvirkeaktivitet. Regjeringa arbeider samstundes for at frivillige beredskapsressursar skal inngå i beredskapsplanlegginga på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå. Kommunar, regionale aktørar og frivillige organisasjonar er oppmoda om å styrke samarbeidet og nytte etablerte samhandlingsarenaer. Organisasjonane er òg oppmoda om å delta aktivt i øvingar i Totalforsvarsåret 2026. Vidare foreslår regjeringa å auke løyvinga til de frivillige organisasjonane i redningstenesta med 10 mill. kroner i 2027.

Tilfluktsrom – forenkling i regelverk

Vedtak nr. 633, 6. mai 2025

«Stortinget ber regjeringen gjennomføre forenklinger i relevant forskrifts- og regelverk for å sikre kostnadsreducerende tiltak som tilsvarer om lag de økte kostnadene ved å innføre en plikt til å bygge tilfluktsrom.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Meld. St. 9 (2024–2025) og Innst. 242 S (2024–2025).

Vedtaket er under behandling. Forslag til ny forskrift om tilfluktsstader prioriterer dei raskaste og mest kostnadseffektive tiltaka for auka vern for sivilbefolkninga. Konkrete og lokale behovsvurderingar, kartlegging og vedlikehald av eksisterande tilfluktsrom og klassifisering av dekningsrom vil være dei viktigaste første grepa for å auke vernet for befolkninga. Det blir ikkje foreslått å gjeninnføre ein allmenn plikt til å byggje tilfluktsrom i nybygg over 1000 m².

Dispensasjon frå plikt til å byggje tilfluktsrom

Vedtak nr 634, 6. mai 2025

«Stortinget ber regjeringen, når nytt regelverk og kriterier er vedtatt, oppheve den gjeldende midlertidige dispensasjonen fra plikten til bygging av tilfluktsrom gitt i forskrift om tilfluktsrom, for offentlige og private tiltakshavere.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Meld. St. 9 (2024–2025), Innst. 242 S (2024–2025)

Vedtaket er under behandling. Regjeringa har 19. juni 2026 sendt på høyring eit utkast om ny forskrift om tilfluktsstader. Det blir ikkje foreslått å

gjeninnføre ei allmenn plikt til å byggje tilfluktsrom i nybygg over 1000 m². Forholdet til gjeldande regulering om byggjeplikt og tilhøyrande dispensasjonsregime vil bli vurdert nærmare før fastsetting av ei forskrift.

Tilgang til flyplasstenester for beredskapsressursar

Vedtak nr. 637, 6. mai 2025

«Stortinget ber regjeringen sikre beredskap på flyplasser som gjør at redningshelikoptre, luftambulanser og andre helikoptre som bidrar i søk, redning og transport av skadde og syke, har en forutsigbarhet når det gjelder tilgjengelighet av flyplasstjenester»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Meld. St. 9 (2024–2025), og Innst. 242 S (2024–2025).

Vedtaket er under behandling. HRS har gjennomført ei kartlegging av døgnkontinuerleg tilgang til drivstoff for redningstenesta og luftambulanse. Samferdselsdepartementet, i samarbeid med Justis- og beredskapsdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet, vil følgje opp utgreiinga HRS har gjort.

Innstrammingar på innvandringsområdet

Vedtak nr. 721, 22. mai 2025

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med konkrete forslag til innstrammingar på innvandringsområdet som kan iverksettes raskt ved behov.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dokument 8:94 S (2024–2025) og Innst. 282 S (2024–2025).

Vedtaket er følgt opp gjennom fleire lov- og forskriftsendringar. I 2025 kom fleire innstrammingar i retten til permanent opphaldsløyve og familieinnvandring på plass, og i mai 2026 avgrensa regjeringa mellombels kollektivt vern mot menn mellom 18 og 60 år. Det er også gjort endringar i saksbehandlingsreglane for mellombels kollektivt vern. Vidare er relevante delar av Eurodac-forordninga 2024, forordninga om asyl- og migrasjonshandtering og kriseforordninga gjennomført i norsk rett. Regelverket er ein del av EUs Pakt for migrasjon og asyl («Pakten») og innfører fleire tiltak for å bekjempe ulovleg migrasjon og forhindre sekundærmigrasjon i Europa. Departementet vurderer også å foreslå eit språkkrav som

vilkår for familieinnvandring. Departementet arbeider elles med førebuingar til gjennomføringa av den nye returforordninga, som skal erstatte det gjeldande returdirektivet frå 2008. Politisk semje mellom dei lovgivande institusjonane i EU (Rådet og Europaparlamentet) vart oppnådd 1. juni 2026, og det er grunn til å tru at rettsakta vil bli formelt vedteken i løpet av hausten 2026. Returforordninga vil bidra til eit meir heilskapleg og effektivt system for retur av personar utan lovleg opphald i EU og Schengen-området. Departementet tek sikte på å fremje Prop. LS for Stortinget i første halvår 2027. Departementet har også gitt to instruksar som strammer inn reglane om utvising; GI 01/2026 om utvising etter EØS-regelverket i tilfeller hvor det ikkje er ilagt straff og GI 03/2026 om tolkning av utlendingslovens bestemmelse om utvising av mindreårige EØS-borgere. Vidare er det sendt på høyring eit forslag til lovendring om utvida adgang til å utvise utlending utan opphaldsløyve før straffbar handling faktisk er begått. I tillegg har UDI og politiet på oppdrag frå departementet gjennomgått saksflyten i saker om utvising og har identifisert enkelte forbedringstiltak, av desse er fleire sette i verk.

Vedtaket bør sjåast i samanheng med vedtak nr. 722 frå 22. mai 2025.

Samanlikning med andre land om innvandring

Vedtak nr. 722, 22. mai 2025

«Stortinget ber regjeringen foreta en gjennomgang av hvilke områder på innvandringsfeltet der Norge skiller seg ut fra sammenlignbare land, for eksempel i Norden og Europa, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte med forslag om innstramminger.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dokument 8:94 S (2024–2025) og Innst. 282 S (2024–2025).

Vedtaket er følgt opp, og må sjåast i samanheng med anmodningsvedtak nr. 721 frå 22. mai 2025. I arbeidet med lov- og forskriftsendringane nemnt der er det gjort ei vurdering av tilsvarande regelverk i andre land.

Innstramming på familieinnvandringsområdet

Vedtak nr. 724, 22. mai 2025

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag om å stramme inn vilkårene for familieinnvandring.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dokument 8:156 S og Innst. 284 S (2024–2025).

Vedtaket har blitt følgt opp. Det er gjort endringar i bestemmelsen som gir foreldre og søsken rett til familiesameining med barn under 18 år som har fått vern i Noreg, jf. Prop. 113 L (2024–2025). Endringane skal bl.a. motverke utøving av bigami. I juni 2026 fremma regjeringa forslag til endringar i reglane om foreldre og søskens rett til familiesameining med mindreårig barn i Noreg, jf. Prop. 108 L (2025–2026). Forslaga skal bl.a. hindre at foreldre og søsken gis opphaldsløyve dersom personen i Noreg har etablert seg med eigen kjernefamilie gjennom ekteskap e.l. Det er også forslag om at opphaldsløyve i familiesameining mellom einsleg mindreårig med vern i Noreg og deira foreldre og søsken kan nektast dersom omsynet til barnets beste tilseier det. Vidare er det forslag om eit krav til samtykke dersom eit mindreårig søsken søker familiesameining med barnet, og berre ein av foreldra får opphaldsløyve i Noreg. Formålet er å sikre at norsk regelverk om familieinnvandring ikkje legg til rette for barne bortføring eller i realiteten avgjer konflikhtar mellom foreldre om barnefordeling. I *Plan for Noreg* står det at regjeringa vil skjerpe vilkåra for familieinnvandring, og eitt forslag som er til vurdering er å krevje språkkunnskapar for å få familieinnvandring. Regjeringa vil òg vurdere å heve underhaldskravet i familieinnvandring. Samla vil desse og andre tiltak føre til innstramming i regelverket om familieinnvandring.

Informasjonsdeling om økonomisk kriminalitet

Vedtak nr. 782, 27. mai 2025

«Stortinget ber regjeringen fremme de nødvendige lovendringsforslag og utarbeide forskrifter som gjør det mulig for politiet, Skatteetaten, registerenhetene, finansinstitusjoner, teleoperatører og Nav å dele informasjon ved berettiget mistanke om økonomisk kriminalitet, hvor hensynet til personvern også ivaretas.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dokument 8:129 S (2024–2025) og Innst. 364 S (2024–2025).

Vedtaket har blitt følgt opp. Regjeringa etablerer eit nasjonalt senter mot økonomisk kriminalitet (ø-krim senteret), med planlagt verknad frå 1. januar 2027. I senteret vil ressursar frå offentleg og privat sektor jobbe saman i Økokrim sine lokale, for å kjempe mot økonomisk kriminalitet. Vidare er forslag til forskrift om deling av opply-

singar omfatta av teieplikt og behandling av personopplysningar i arbeidet mot økonomisk kriminalitet (ø-kriminformasjons-forskrifta) sendt på høyring. Forslaget skal sikre at relevante offentlege organ får naudsynt tilgang til å dele og behandle slike opplysningar, slik at ein kan forebyggje og kjempe mot økonomisk kriminalitet på ein effektiv måte. Høyringsfristen er 20. november 2026.

Politiutdanning innan økonomisk kriminalitet

Vedtak nr. 783, 27. mai 2025

«Stortinget ber regjeringen gjennomgå politiutdanningen og vurdere hvordan etterforskningskompetansen innen økonomisk kriminalitet kan styrkes og spesialiseres.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dokument 8:129 S (2024–2025) og Innst. 364 S (2024–2025).

Vedtaket er følgt opp. Det er gjort fleire grep ved Politihøgskolen for å sørge for betre kompetanse om økonomisk kriminalitet i politiet. I samarbeid med Skatteetaten er det utvikla ein ny studieplan om avdekking av og bistand til etterforskning av økonomisk kriminalitet. Målgruppa er tilsette i sivile kontrolletatar, og første gjennomføring av vidareutdanninga er planlagt i 2026. Politihøgskolen er òg i dialog med Universitetet i Sørøst-Noreg om moglegheitene for at studium om økonomisk kriminalitet kan inngå i bachelorgradar ved universitetet, som kan vere eigna for etterforskarar/kontrolletatar.

Vidare er det etter oppdrag frå departementet oppretta eit etterforskningsstudium ved Politihøgskolen, for personar utan politiutdanning. Studiet har 60 plasser og hadde oppstart hausten 2026. Det kom inn 1919 søknader til studiet. Vidare har Politihøgskulen inngått et samarbeid med Direktoratet for høgare utdanning og kunnskap gjennom eit bransjeprogram for finansnæringa. Politihøgskolen skal her utvikle to vidareutdanningar for tilsette i bank, knytte til avdekking og oppfølging av svindel og kvitvasking. På denne måten kan høgskolen bidra til å styrke privat sektor sin kompetanse i arbeidet mot økonomisk kriminalitet. Første gjennomføring var våren 2026.

Politiet si deltaking i A-krimssamarbeidet

Vedtak nr. 789, 2. juni 2025

«Stortinget ber regjeringen sikre at politiet har tydelige hjemler for fullverdig deltaking i både kontrollgruppen og kunnskapsbyggingen ved a-krimssentrene, og komme tilbake til Stortinget senest innen revidert nasjonalbudsjett for 2026.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Prop. 80 L (2024–2025), Innst. 334 L (2024–2025) og Lovvedtak 74 (2024–2025).

Vedtaket har blitt følgt opp. I regjeringa sin handlingsplan mot sosial dumping og arbeidslivskriminalitet frå august 2025 er tiltaket «Styrke og vidareutvikle det tverretatlige samarbeidet for å forebygge og kjempe mot arbeidslivskriminalitet» sentralt. Oppfølging av tiltaket er leidd av Arbeids- og inkluderingsdepartementet, i samråd med Finansdepartementet og Justis- og beredskapsdepartementet. Det er allereie innført betre heimlar for Arbeidstilsynet sine verkemiddel, der det bl.a. er gjort tydeleg at politiet kan vere til hjelp med å gjennomføre vedtak. Jf. Prop. 80 L (2025–2025) som tredd i kraft 1. juli 2025.

Politiets deltaking i A-krimssamarbeidet

Vedtak nr. 794, 2. juni 2025

«Stortinget ber regjeringen gjennomføre tiltak, herunder eventuelle nødvendige regelverksendringer, for å sikre at politiet deltar i både kontrollgruppen og kunnskapsbyggingen ved a-krimssentrene gjennom gode og effektive ansvars- og oppgavedelinger med de øvrige a-krim-etatene, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Prop. 80 L (2024–2025), Innst. 334 L (2024–2025) og Lovvedtak 74 (2024–2025).

Vedtaket har blitt følgt opp. Sjå omtale under vedtak 789 frå same sesjon.

Politiet si deltaking i A-krimssamarbeidet

Vedtak nr. 800, 2. juni 2025

«Stortinget ber regjeringen sikre at politiet har tydelige hjemler for fullverdig deltaking i både kontrollgruppen og kunnskapsbyggingen ved a-krimssentrene, og komme tilbake til Stortinget senest innen statsbudsjettet for 2026.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Prop. 80 L (2024–2025), Innst. 334 L (2024–2025) og Lovvedtak 74 (2024–2025).

Vedtaket har blitt følgt opp. Sjå omtale under vedtak 789 frå same sesjon.

Det strafferettslege vernet til vektarar

Vedtak nr. 927, 6. juni 2025

«Stortinget ber regjeringen vurdere helhetlig hvorvidt vektere og andre yrkesgrupper bør omfattes av det særlige strafferettslige vernet i straffeloven §§ 265 og 286 eller om det bør innføres et generelt sterkere vern av yrkesutøvere med særlig risiko for å utsettes for trusler, vold og kroppskrenkelser i forbindelse med utøvelse av yrket.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dokument 8:203 S (2024–2025) og Innst. 507 S (2024–2025).

Vedtaket er under behandling.

Effekten av endringane i valdtektsføresegna

Vedtak nr. 928, 6. juni 2025

«Stortinget ber regjeringen igangsette en systematisk følgeforskning, herunder studier av rettspraksis, bevisvurdering samt effekten på rettssikkerheten av endringene i valdtektsbestemmelsene i straffeloven, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte med en vurdering av hvordan loven fungerer etter at den har vært i kraft en tid.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Prop. 132 L (2024–2025) og Innst. 451 S (2024–2025).

Vedtaket er under behandling. Departementet vil lyse ut eit forskingsprosjekt med tentativ oppstart tidleg i 2027. På det tidspunktet vil dei endra valdtektsføresegnene ha verka i eitt og eit halvt år, og det vil vere eit grunnlag for å hente inn kunnskap om korleis føresegnene verkar. Prosjektet skal mellom anna gi kunnskap om domstolane sine bevisvurderingar i valdtektssaker, fornærma si stilling etter ny lovgiving, varetaking av tiltalte sin rettstryggleik, kva for erfaringar og synspunkt politi, påtalemynd, forsvararar, bistandsadvokatar, dommarar og eventuelt andre har med dei endra føresegnene, og moglege forklaringar på eventuelle endringar i kriminalstatistikken. Departementet vil, som oppfølging av resultat av forskingsprosjektet, komme tilbake til Stortinget på

eigna vis med ei vurdering av korleis lova fungerer.

Førstelinjeteneste for rettshjelp

Vedtak nr. 930, 6. juni 2025

«Stortinget ber regjeringen følge opp utredningen om en førstelinjeteneste for rettshjelp fra 2023 og komme tilbake til Stortinget på egnet vis med forslag til etablering av en førstelinjeteneste for rettshjelp.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Prop. 103 L (2024–2025) og Innst. 468 L (2024–2025).

Vedtaket er under behandling. Statens sivilrettsforvaltning er gitt i oppdrag av departementet å greie ut korleis ein kan innrette ei digital og telefonisk førstelinjeteneste for rettshjelp. Fristen for utgreinga er 15. oktober 2026.

Endringar i forvaringsstraffa

Vedtak nr. 931, 6. juni 2025

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til endring av forvaringsstraffen, herunder innstramning i reglene for å begjære prøveløslatelse, krav til bruk av elektronisk kontroll ved permisjon og prøveløslatelse og en sikrere risikovurdering av domfelte med forvaringsstraff.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dokument 8:209 L (2024–2025) og Innst. 482 L (2024–2025).

Vedtaket er under behandling.

Saksbehandlingstida i klareringssaker

Vedtak 948 6 juni 2025

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dokument 7 (2024–2025), Innst. 393 S (2024–2025),

«Stortinget ber regjeringen på egnet måte og innen rimelig tid komme tilbake til Stortinget med konkrete tiltak for å redusere saksbehandlingstiden i klareringssaker.»

Vedtaket er følgt opp. Det blir vist til Stortinget si behandling og innstillinga frå justiskomiteen til Prop. 76 L om endringar i tryggingslova (organisering av klareringsmyndigheita). Justis- og beredskapsministeren, saman med forsvarsminis-

teren har sett i gang eit arbeid med å modernisere klareringsarbeidet i Noreg – det såkalla «Klareringsløftet». Det er avgjort å opprette eit felles sivil-militært klareringsdirektorat (Klareringsdirektoratet (KDIR)). Endring i organisering er eit naudsynt steg på vegen mot ein meir framtidsretta, sikker og effektiv klareringsinstitusjon. Andre viktige føresetnader for å redusere saksbehandlingstida er auka digitalisering i saksbehandlinga og vidare utvikling av regelverket. Dette vil òg føre til betre samordning og likebehandling, heilskapleg fagutvikling og modernisering i takt med samfunnsutviklinga. Sjå nærmare omtale i programkategori 06.50.

Endringar i straffelova og legemiddelova

Vedtak nr. 960, 10. juni 2025

«Stortinget ber regjeringen, innen våren 2026, utrede og sende på høring et lovforslag som sikrer at politiet ikke straffefølger narkotikaovertrедelser etter legemiddeloven og mindre alvorlige overtrедelser av straffeloven § 231, der lovbyrteren yter assistanse, er til stede eller tilkaller nødetater i akutte nødsituasjoner, eller der en slik overtrедelse avdekkes hos fornærmede ved anmeldelse av andre straffbare forhold, med sikte på deretter uten unødig opphold å komme tilbake til Stortinget med et lovforslag.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Prop. 112 L (2024–2025), Innst. 518 L (2024–2025) og Lovvedtak 118.

Vedtaket er under behandling.

Endringar i straffelova og legemiddelova

Vedtak nr. 963, 10. juni 2025

«Stortinget ber regjeringen tydeliggjøre regelverket om tilbakekall av førerrett på grunn av rusmiddelbruk og gi veiledning om praksis for å sikre at hensynet til rettssikkerhet og forholdsmessighet ivaretas.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Prop. 112 L (2024–2025), Innst. 518 L (2024–2025) og Lovvedtak 118.

Vedtaket har blitt følgt opp. Justis- og beredskapsdepartementet, i samråd med Samferdselsdepartementet, som har forvaltningsansvaret for vegtrafikklova, har bede om Politidirektoratets vurdering og forslag til ei slik tydeleggjering og

retteleiing om praksis som Stortinget oppmodar om i vedtaket.

Politiet sin tvangsmiddelbruk i narkotikasaker

Vedtak nr. 964, 10. juni 2025

«Stortinget ber regjeringen gjennom tildelingsbrev legge til rette for at Den høyrere påtalemyndighet følger med på politiets tvangsmiddelbruk i mindre alvorlige narkotikasaker, herunder ved å føre en åpen statistikk over omfanget og resultatene av narkotikatesting. Videre bes regjeringen legge til rette for at Den høyere påtalemyndighet gjennomfører en undersøkelse av tvangsmiddelbruk, tilsvarende den som ble gjennomført i 2022, etter at de foreslåtte endringene i legemiddeloven har virket i ett år.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Prop. 112 L (2024–2025), Innst. 518 L (2024–2025) og Lovvedtak 118.

Vedtaket er følgt opp. Det er i tildelingsbrev til Den høgare påtalemakta for 2026 gitt oppdrag med tilhøyrande rapportering.

Forvaltningslova – Personalsaker i interkommunale selskap som enkeltvedtak

Vedtak nr. 966, 11. juni 2025

«Stortinget ber regjeringen vurdere om personalsaker i interkommunale selskaper og oppgavesamarbeid fortsatt skal defineres som enkeltvedtak etter forvaltningsloven, eller om det er mest hensiktsmessig at det utelukkende reguleres gjennom arbeidsmiljøloven.»

Dokumentet som ligg til grunn for vedtaket, er Innst. 478 L (2024–2025).

Vedtaket er under behandling.

Forvaltningslova – beredskapsheimel

Vedtak nr. 967, 11. juni 2025

«Stortinget ber regjeringen gjennomgå reglene for bruk av beredskapshjemmelen i forvaltningsloven og komme tilbake til Stortinget på egnet måte.»

Dokumentet som ligg til grunn for vedtaket, er Innst. 478 L (2024–2025).

Vedtaket er under behandling.

Forvaltningslova – automatisert saksbehandling

Vedtak nr. 968, 11. juni 2025

«Stortinget ber regjeringen evaluere virkningene av lovendringene i forvaltningsloven om automatisert saksbehandling og automatiserte avgjørelser innen tre år etter lovens ikrafttredelse.»

Dokumentet som ligg til grunn for vedtaket, er Innst. 478 L (2024–2025).

Vedtaket er under behandling.

Forvaltningslova – rettleiingsplikta

Vedtak nr. 969, 11. juni 2025

«Stortinget ber regjeringen følge opp overfor forvaltningen gjennom forskrift, veiledninger etc. og understreke at veiledningsplikten først kan anses som oppfylt når informasjonen er mottatt og forstått av den enkelte.»

Dokumentet som ligg til grunn for vedtaket, er Innst. 478 L (2024–2025).

Vedtaket blir følgt opp gjennom veiledning og opplæring knytt til ny forvaltningslov.

Forvaltningslova – saksbehandlingstid

Vedtak nr. 970, 11. juni 2025

«Stortinget ber regjeringen på egnet måte innskjerpe overfor forvaltningen at forvaltningslovens bestemmelser vedrørende krav til saksbehandlingstid og personer og virksomheters rett til svar blir ivarettatt.»

Dokumentet som ligg til grunn for vedtaket, er Innst. 478 L (2024–2025).

Vedtaket blir følgt opp gjennom veiledning og opplæring knytt til ny forvaltningslov.

Forvaltningslova – administrative sanksjonar

Vedtak nr. 971, 11. juni 2025

«Stortinget ber regjeringen sørge for at rettssikkerheten ivaretas når staten ilegger privatpersoner og virksomheter administrative sanksjoner, og ber regjeringen utrede hvordan kravene til saksbehandling som EMK artikkel 6 oppstiller for slike saker, kan ivaretas.»

Dokumentet som ligg til grunn for vedtaket, er Innst. 478 L (2024–2025).

Vedtaket er under behandling.

Generell væpning av norsk politi

Vedtak nr. 1061, 12. juni 2025

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om nødvendige lovendringer for å innføre generell bevæpning av politiet.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dokument 8:89 S (2024–2025) og Innst. 523 S (2024–2025).

Vedtaket er følgt opp. Regjeringa foreslo oppfølging av vedtaket i Prop. 81 L (2025–2026) om endringar i politilova for generell væpning av politiet. Endringa erstattar heimelen Politidirektoratet har til å avgjere at politiet skal vere væpna i den daglege tenesta, med ei føresegn om at politiet som hovudregel skal vere væpna med skytevåpen i tenesta. Lovendringa er vedteken, og vil bli sett i kraft snarleg.

Strengare og meir effektiv praksis for bortvising, utvising og utsending

Vedtak nr. 1219, 20. juni 2025

«Stortinget ber regjeringen påse at utlendingsmyndighetene sammen med politiet foretar en gjennomgang av mulighetene for en strengere og mer effektiv praksis for bortvisning, utvisning og utsendelse av utlendinger uten lovlig opphold og uten sterk familietilknytning, som politiet har konkrete holdepunkter for at også er involvert i kriminalitet, herunder narkotikakriminalitet.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Prop. 146 S (2024–2025) og Innst. 540 S (2024–2025).

Vedtaket har blitt følgt opp. Justis- og beredskapsdepartementet har saman med politiet, Utlendingsdirektoratet og Utlendingsnemnda gått gjennom sentrale sider ved regelverket og praksisen for utvising av utlendingar som kan knytast til kriminalitet i Noreg. Som del av dette arbeidet har etatane gått gjennom saksgangen i dei aktuelle sakene og vurdert moglegheitene for forbettringar.

Departementet gav 27. januar 2026 ut instruks GI-01/2026 Utvising etter EØS-regelverket i tilfelle der det ikkje er ilagd straff. Vidare gav departementet 29. mai i år ut GI-03/2026 Instruks om

tolking av utlendingslova si føresegn om utvising av mindreårige EØS-borgarar.

Departementet sende òg 16. mars 2026 på høyring eit framlegg om utvida heimel for utvising av utlendingar som det er grunn til å frykte vil gjere seg skuldige i kriminalitet, og vil fremje ein lovproposisjon som følgjer opp dette framlegget så raskt som mogleg.

Det er også varsla at det blir arbeidd med ei rekkje andre innstrammande tiltak som vil bli lagde fram fortløpande så snart dei er tilstrekkeleg førebudde.

2.3 Stortingssesjonen 2023–2024

Advokatorddning for innsette i fengsel

Vedtak nr. 83, 21. desember 2023

«Stortinget ber regjeringen opprette en advokatorddning for innsatte i norske fengsler innen 1.1.2025, og komme tilbake til hvordan en slik ordning kan innrettes i løpet av 2024.»

Dokumentet som ligg til grunn for vedtaket, er Innst. 2 S (2023–2024) frå finanskomiteen.

Vedtaket har blitt følgt opp. Regjeringa kom tilbake til Stortinget med forslag til oppfølging i Prop. 103 L (2024–2025) *Endringer i rettshjelpsloven mv. (prioriterte sakstyper for rettshjelp)* punkt 5. Ved lov 20. juni 2025 nr. 82 om endringer i rettshjelpsloven mv. (prioriterte sakstyper for rettshjelp mv.) er innsette gitt rett til advokatbistand i nærmare definerte tilfelle av utelukking frå fellesskap, bruk av tryggingsseng og tryggingsselle. Desse sakene er valde ut fordi dei er dei viktigaste sakstypene, og fordi det er ein avgrensa ressursituasjon. For saker som ikkje er omfatta av det som er teke inn som prioriterte område etter rettshjelpslova, vil det vere mogleg å søke om rettshjelp etter unntaksføresegna i rettshjelpslova § 11. Det er presisert i forarbeida til denne føresegna, jf. Prop. 103 L (2024–2025) punkt 14.4, at det er fleire sakstypar knytte til gjennomføringa av straff som det kan vere aktuelt å søkje om rettshjelp i, til dømes klage på andre tvangsmiddel eller kontrolltiltak som inneber element av tvang, klage over vedtak om ufrivillig overføring til eit anna fengsel, klager i saker om avbrot i straffa grunnsett i den innsette si fysiske eller psykiske helse med vidare. Det går vidare fram at departementet legg til grunn at vil-

kåra for å innvilge fritt rettsråd etter unntaksføresegna oftare vil vere oppfylte for innsette under 18 år.

Lovendringane er sette i kraft, og det er løyvd midlar til kriminalomsorga for å leggje til rette for at innsette skal bli informerte om og kunne nytte seg av advokatbistanden. Kriminalomsorgsdirektoratet har informert dei ulike regionskontora om endringane i rettshjelpslova, og fengsla skal sørge for at føresegna blir gjort kjend for dei innsette. Direktoratet har òg oppdatert malverket for relevante vedtak, med informasjon om retten til advokatbistand i desse sakstypene.

Behovet befolkninga har for advokatbistand som heilt eller delvis blir finansiert av det offentlege, bør i hovudsak søkast dekt gjennom rettshjelpsordninga. Rettshjelpsordninga rettar seg ikkje mot grupper, men mot nærmare bestemte sakstypar. Dersom alle sakstypar som innsette kan ha behov for bistand i, skulle vore prioriterte sakstypar etter rettshjelpsordninga, ville det vore svært kostbart. I fleire sakstypar er det likevel, for innsette som for store delar av befolkninga elles, behov for bistand av eit meir avgrensa omfang. I tråd med det departementet skriv i Prop. 103 L (2024–2025) punkt 3, er departementet i gang med å vurdere om det finst høve til å levere lett tilgjengeleg rettshjelp av avgrensa omfang til eit breiare lag av befolkninga. Søkalla «førstelinjebistand» til befolkninga, mellom anna innsette, blir derfor følgt opp i samband med oppfølginga av vedtak nr. 930, 6. juni 2025.

Forbod mot marknadsføring av kreditt

Vedtak nr. 109, 7. desember 2023

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å innføre forbud mot markedsføring av kreditt (usikret lån) og forbrukslån.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dokument 8:5 S (2023–2024) og Innst. 81 S (2023–2024) frå justiskomiteen.

Vedtaket er under behandling. EU har vedteke nytt direktiv om forbrukarkredittavtalar, (EU) 2023/2225, som bl.a. inneheld reglar om marknadsføring av kredittavtalar. Frist for iverksetjing av direktivet i EU er 20. november 2026. Justis- og beredskapsdepartementet arbeider med eit høyringsnotat.

Omvend valdsalarm skal vurderast før hemmeleg adresse for barn

Vedtak nr. 136, 12. desember 2023

«Stortinget ber regjeringen utrede bruk av omvendt valdsalarm før beslutning om at barn må flytte og bo på hemmelig adresse/kode 6.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Prop. 128 L (2022–2023) og Innst. 89 L (2023–2024) frå justiskomiteen.

Vedtaket er følgt opp. På bakgrunn av ei risiko-vurdering i den enkelte sak, avgjer politiet kva slags vernetiltak som er mest eigna og minst inn-gripande for den som skal vernast. Dersom omvend valdsalarm blir vurdert som eigna i ei sak, er det dette vernetiltaket som vil bli sett i verk. I andre tilfelle der trusselbiletet tilseier at omvend valdsalarm ikkje gir tilstrekkeleg vern, må andre tiltak, t.d. adressesperre eller bruk av fiktiv identitet vurderast.

Omsynet til barnet skal følgje direkte av lova ved elektronisk kontroll av besøksforbod

Vedtak nr. 137, 12. desember 2023

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med et forslag om at det skal fremgå direkte av loven at hensynet til barn skal ha særlig vekt i vurderingen av om elektronisk kontroll ved besøksforbud er nødvendig og forholdsmessig.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Prop. 128 L (2022–2023) og Innst. 89 L (2023–2024) frå justiskomiteen.

Vedtaket har blitt følgt opp. Det følgjer av Grunnlova § 104 at kva som er best for barnet, skal vere eit grunnleggjande omsyn ved alle handlingar og avgjerder som vedkjem barn. Prinsippet om barnet sitt beste er òg slått fast i Barnekonvensjonen artikkel 3. Her går det fram at barnet sitt beste skal vere eit grunnleggjande omsyn ved alle handlingar som vedkjem barn, inkludert handlingar som blir gjorde av domstolar eller andre offentlege myndigheiter. Barnekonvensjonen er gjort til norsk lov gjennom menneskerettslova, og har ved motstrid forrang framfor føresegner i anna lovgiving, jf. § 3 i lova. Ved brev 20. mars 2024 har riksadvokaten gitt nærmare retningslinjer for påtalemakta sine vurderingar av om elektronisk kontroll ved besøksforbod er naudsynt og forholdsmessig. Her blir det understreka at mog-

lege konsekvensar for involverte barn veg tungt, og at påtalemakta så langt det er mogleg må kartleggje om det er behov for flytting, skulebyte, opphald på krisesenter, eller om barnet sitt kvardagsliv på annan måte blir påverka negativt utan elektronisk kontroll, sjå punkt 4.2. Desse retningslinjene legg til rette for at den lovfesta norma om at det beste for barnet skal tilleggjast særleg vekt, vert følgd opp i praksis. Heimelen for å ileggje elektronisk kontroll ved besøksforbod er straffeprosesslova § 222 g. Det vil vere lovteknisk uheldig å ta inn omsynet til barnet sitt beste direkte i denne føresegna, sidan det allereie følgjer av andre føresegner at barnet sitt beste er eit særleg tungtvegande omsyn. Det vil òg kunne skape ein meir uoversiktleg og uklar rettsstilling, og reise spørsmål om kva vekt omsynet til barnet sitt beste skal ha i vurderingar etter andre lovføresegner.

Betre reintegrering av ekstremistar

Vedtak nr. 140, 12. desember 2023

«Stortinget ber regjeringen sikre bedre reintegrering av ekstreme gjennom forbedrede exit-program, blant annet gjennom å oppdatere veilederen for exit-arbeid.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dokument 8:246 S (2022–2023) og Innst. 93 S (2023–2024).

Vedtaket har blitt følgt opp. I Noreg har vi ikkje eit eige nasjonalt exit-program for enkeltpersonar som søker bistand for å trekkje seg ut av ekstreme miljø. Dette arbeidet blir handtert i dei etablerte strukturane som har ansvar for og kompetanse til å førebyggje radikalisering og ekstremisme. Exit-arbeidet blir skreddarsydd til den enkelte som ønskjer seg ut av eit ekstremistisk miljø eller tankesett, og blir gjennomført på tvers av etatar og fagmiljø. Regjeringa vil, som nemnt i Meld. St. 13 (2024–2025), gi relevante underliggjande verksemder i oppdrag å oppdatere rettleiaren for exit-arbeid.

Forsyningstryggleik – sikre mest mogleg normal handel med og produksjon av mat i kriser

Vedtak nr. 562, 18. april 2024

«Stortinget ber regjeringen sikre at kritiske samfunnsfunksjoner gis fortrinn ved kriser slik at blant annet handel og produksjon av matvarer går mest mulig normalt under en krise.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Meld. St. 11 (2023–2024) *Strategi for auka sjølvforsyning av jordbruksvarer og plan for opptrapping av inntektsmoglegheitene i jordbruket* og Innst. 258 S (2023–2024).

Vedtaket er under behandling. Justis- og beredskapsdepartementet vurderer vedtaket i samband med arbeidet med oppfølginga av Totalberedskapsmeldinga og regjeringa sin nye Nasjonale tryggleiksstrategi. Regjeringa har identifisert ni kritiske samfunnsområde som vi er avhengige av også i krise og krig. Matforsyning er eitt av desse. Eit hovudformål med utpeikinga er å sikre evna til å oppretthalde funksjonalitet innanfor desse ni område i krise og krig. Dette arbeidet er i gang, og blir bl.a. sett i samanheng med utarbeidinga av den første langtidsplanen for sivil beredskap som regjeringa vil fremje i 2026.

Utgreiing av forslag til lovfesting av kommunale handlingsplanar

Vedtak nr. 613, 7. mai 2024

«Stortinget ber regjeringen utrede forslag til lovfesting av kommunale handlingsplaner mot vold i nære relasjonar og sende lovforslag på høring innan våren 2025.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Prop. 36 S (2023–2024) og Innst. 259 S (2023–2024) frå justiskomiteen.

Vedtaket er under behandling. Det har vore sett ned ei tverrdepartemental arbeidsgruppe med oppdrag å utgreie lovfesting av kommunale handlingsplanar mot vald i nære relasjonar. I tillegg til å utgreie moglegheitene for lovfesting av kommunale handlingsplanar, har arbeidsgruppa òg vurdert andre tiltak som kan bidra til at kommunane utviklar slike planar. Den tverrdepartementale arbeidsgruppa leverte sin rapport i 2025. Parallelt med arbeidet med forslag til lovfesting av kommunale handlingsplanar, har regjeringa sett ned ein kommisjon som skal foreslå endringar i staten sin styring av kommunesektoren. Forslag til endringar skal leggje til rette for god ressursbruk, fleksibel bruk av personell og effektiv oppgåveløysing i kommunesektoren. Kommisjonen leverte sin første rapport *NOU 2026: 1 En bærekraftig kommunesektor* ved årsskiftet, og andre delrapport er venta i løpet av 2026. Den vidare oppfølginga av vedtaket blir sett i samanheng med oppfølginga av kommunekommisjonen sitt arbeid, og vil etter planen fortsetje våren 2027.

Utvide målgruppa for barnehusa

Vedtak nr. 616, 7. mai 2024

«Stortinget ber regjeringen i løpet av planperioden (2024–2028) utvide målgruppen for barnehusene til å gjelde mistenkte barn, innanfor de lovbruddstyper som gjelder for utsatte.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Prop. 36 S (2023–2024) og Innst. 259 S (2023–2024) frå justiskomiteen.

Vedtaket er under behandling. Frå 2024 er målgruppa for barnehusa utvida slik at mistenkte under 16 år i saker som gjeld seksuelle overgrep, òg er omfatta. Vidare utviding av målgruppa vil bli vurdert når det er henta inn et breiare erfaringsgrunnlag.

Forslag om å utvide målgruppa for barnehusa til barn mellom 16 og 18 år

Vedtak nr. 617, 7. mai 2024

«Stortinget ber regjeringen i løpet av første halvdel av planperioden (2024–2028) utrede og komme tilbake til Stortinget med et forslag om å utvide målgruppen for barnehusene, slik at også barn mellom 16 og 18 år kan få tilrettelagte avhør på lik linje med andre barn.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Prop. 36 S (2023–2024) og Innst. 259 S (2023–2024) (2023–2024) frå justiskomiteen.

Vedtaket krev ei nærmare utgreiing som førebels ikkje er sett i gang. Det må bl.a. greiast ut om ei utviding av målgruppa for tilrettelagt avhøyr vil innebære ei utviding av tilgangen til å forklare seg utanfor retten òg, sidan fleire då vil bli omfatta av føresegna om tilrettelagde avhøyr.

Gjennomgang av reglane for dødsstadsundersøkingar

Vedtak nr. 618, 7. mai 2024

«Stortinget ber regjeringen gjennomgå reglene om dødsstedsundersøkelse når barn dør plutselig og uventet, og vurdere behovet for lovendringer.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dokument Prop. 36 S (2023–2024) og Innst. 259 S (2023–2024) (2023–2024) frå justiskomiteen.

Vedtaket er under behandling. I ei tolkingsfråsegn frå 2009 har Lovavdelinga gitt uttrykk for at

det er tvilsamt om ein kan etablere ei ordning med obligatorisk dødsstadsundersøking innanfor ramma av Grunnlova § 102 (og EMK artikkel 8), men det er ikkje gjort ei full ny vurdering av dette spørsmålet. Det kan ikkje utelukkast at det kan vere rom for å gi reglar som opnar for dødsstadsundersøking i fleire tilfelle enn i dag, men det føreset krevjande rettslege vurderingar.

Før det eventuelt blir sett i gang nærmare vurderingar av det rettslege handlingsrommet, må behovet for obligatorisk dødsstadsundersøking, og korleis ei slik ordning bør avgrensast, greiast ut.

Endringar i politilova og vaktverksemdlova

Vedtak nr. 634, 14. mai 2024

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med nytt forslag til endringer i vaktvirksomhetsloven § 2. I arbeidet med et nytt forslag må berørte parter involveres, med hensikt å unngå negative følger for yrkesgrupper som jobber på lufthavner.»

Dokumentet som ligg til grunn for vedtaket, er Prop. 45 L (2023–2024) og Innst. 275 L (2023–2024) frå kontroll- og konstitusjonskomiteen.

Justis- og beredskapsdepartementet har følgd opp oppmodingsvedtaket i samarbeid med Samferdselsdepartementet. Etter ei omfattande involvering av aktørar det vedkjem og framlegging av nytt forslag med justeringar og modifiseringar av det opphavelge forslaget, registrerer departementa framleis ein betydeleg motstand frå NHO Service og Handel, Norsk Arbeidsmandsforbund og Parat mot å gjere endringar i verkeområdet til vaktverksemdslova. Justis- og beredskapsdepartementet og Samferdselsdepartementet har etter ei samla vurdering konkludert med at det ikkje vil bli fremma eit nytt forslag til endringar i verkeområdet til vaktverksemdlova på noverande tidspunkt. Ein går ut frå at den teknologiske utviklinga på sikt vil auke automatiseringa av den rolla som tryggleikskontrollørar ved flyplassar har når det gjeld mellom anna analyse av røntgenbilete, mens det vil vere behov for menneskeleg kontakt og skjønn ved fysiske kontrollar og handtering av kriser.

Regjeringa foreslår å oppheve vedtaket, jf. forslag til vedtak.

Tiltak mot æreskriminalitet, lik rett til skilsmisse

Vedtak nr. 658, 23. mai 2024

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag om at det ved familiegjen-

forening stilles krav om erklæring om at ekteskapet er inngått av egen fri vilje og at man anerkjenner hverandres like rett til skilsmisse.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dokument 8: 96 S (2023–2024) og Innst. 320 S (2023–2024) frå justiskomiteen.

Vedtaket er under behandling.

Organisering av advokatverksemd

Vedtak nr. 719, 6. juni 2024

«Stortinget ber regjeringen forskriftsfeste at forsikringsadvokater kan utøve advokatvirksomhet som en del av rettshjelpforsikringen i tråd med forslag til ny forskrift § 9 som tidligere foreslått i høring.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Prop. 61 L (2023–2024) Lov om endringer i advokatloven mv. (overgangsregler mv.), Innst. 392 L (2023–2024) og Lovvedtak 84 (2023–2024).

Vedtaket er under behandling. Ny advokatlov, ny advokatforskrift og overgangsreglar, irekna for internadvokatar (bl.a. forsikringsadvokatar), har tredd i kraft. Oppfølginga av oppmodingsvedtaket krev at ein vurderer endringar i lov og forskrift. Vurderinga er påbyrja. Oppmodingsvedtaket blir følgd opp så raskt som mogleg, og i god tid før overgangsregelen i advokatlova § 73 trettande ledd løper ut.

Førehandsdeklarerer av inn- og utførsel av kontantar

Vedtak nr. 753, dato 12. juni 2024

«Stortinget ber regjeringen stille krav om elektronisk forhåndsdeklarerer av større pengeverdier som skal fraktes inn og ut av landet, samt innføre krav om å opplyse om pengenes opprinnelse, og komme tilbake til Stortinget om dette innen revidert nasjonalbudsjett for 2025.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Meld. St. 15 (2023–2024) og Innst. 412 S (2023–2024) frå justiskomiteen.

Vedtaket har blitt følgd opp. Justis- og beredskapsdepartementet ga hausten 2025 eit oppdrag til Politidirektoratet om i samarbeid med Toll-etaten å greie ut moglege løysingar. Svar på oppdraget vart levert 15. juni 2026 og er no til oppfølging i departementet.

Fleirårige planar for politiet

Vedtak nr. 755, 12. juni 2024

«Stortinget ber regjeringen legge til rette for flerårige planar for politiet og komme tilbake i statsbudsjettet for 2025 med forslag om hvordan dette skal gjennomføres.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Meld. St. 15 (2023–2024) og Innst. 412 S (2023–2024) frå justiskomiteen.

Vedtaket er følgt opp. Sjå elles omtale under vedtak 626 frå stortingssesjon 2024–2025, og omtale under kategori 06.40.

Utgreiing av søknadsplikt ved kjøp av visse eigedommar i Noreg

Vedtak nr. 758, 12. juni 2024

«Stortinget ber regjeringen utrede en plikt til å søke tillatelse til kjøp av visse eiendommer, herunder om det bør være begrensninger i hvem som kan kjøpe eiendom nær viktige militære installasjoner.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Meld. St. 15 (2023–2024) og Innst. 412 S (2023–2024) frå justiskomiteen.

Vedtaket er følgt opp. I totalberedskapsmeldinga går det fram at regjeringa vil auke kontrollen med eigedom av omsyn til nasjonal tryggleik. Regjeringa vil greie ut pliktig eigarskapsregistrering for å oppnå tilstrekkeleg oversikt over og kontroll med eigarskap til fast eigedom, og vil foreslå naudsynte regelendringar som sikrar ein godkjenningssystem for kjøp av visse eigedommar. Kartverket har gjennomført ei konseptvalutgreiing for pliktig eigarskapsregistrering. Rapporten vart overlevert til kommunal- og distriktsministeren 19. juni 2025. Regjeringa arbeider med å finne ei formålstenleg innretning på ein godkjenningssystem for kjøp av visse eigedommar.

Forelding av krav som er under klagebehandling

Vedtak nr. 766, 12. juni 2024

«Stortinget ber regjeringen utrede og foreslå lovendringer for å sikre at foreldelsesfristen ikke begynner å løpe så lenge et krav er gjenstand for klagebehandling i forvaltningen eller gjenstand for klagebehandling hos privat motpart.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dokument 8:75 S (2023–2024) og Innst. 418 S (2023–2024).

Vedtaket er følgt opp. Departementet har utgreia spørsmålet, og eit forslag til lovendringar vil bli sendt på høyring hausten 2026 eller vinteren 2027.

Bevisførsel om opplysning som er underlagd teieplikt hos Sivilombudet

Vedtak nr. 767, 12. juni 2024

«Stortinget ber regjeringen følge opp brev til Stortingets presidentskap fra Sivilombudet av 20. april 2023 om – Oppfølging av Dokument 21 (2020–2021) – bevisførsel om opplysning underlagt taushetsplikt hos Sivilombudet – og komme tilbake til Stortinget med et lovforslag som ivaretar intensjonen i brevet.»

Dokumentet som ligg til grunn for vedtaket, er Innst. 352 L (2023–2024).

Vedtaket er under behandling.

Utanlandske kvinner som blir utsette for vald, vidare opphald

Vedtak nr. 771, 12. juni 2024

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med nødvendige endringsforslag vedrørende oppfølgingen av kvinner som utsettes for vold, men som ikke tør å be om hjelp av bekymring for å bli sendt til hjemlandet. Saken må inkludere en vurdering av utlendingsloven § 53 b, som i dag regulerer fortsatt opphold etter samlivsbrudd på bakgrunn av vold.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Prop. 99 L (2023–2024) *Endringer i ekteskapsloven (forbud mot ekteskap mellom nære slektninger)* og Innst. 427 L (2023–2024).

Vedtaket er under behandling og blir følgt opp i samband med oppfølginga av NOU 2024: 13 *Lov og frihet*.

Lov om forbrukarleige av ting

Vedtak nr. 916, 21. juni 2024

«Stortinget ber regjeringen utrede og komme tilbake til Stortinget i løpet av vårsesjonen 2026 med forslag om en forbrukerlovgivning for leie av

ting, for å sikre et heldekkende forbrukervern for leie, leasing og delingstjenester.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Meld. St. 2 (2023–2024) og Innst. 447 S (2023–2024).

Vedtaket er under behandling. Justis- og beredskapsdepartementet sende 22. desember 2025 eit forslag til ei ny leigelow på høyring. Forslaget vil regulere avtalar om leige av ting mellom forbrukarar og næringsdrivande og skal gi forbrukarane tydelege rettar, skape føreseielegheit for næringslivet og bidra til grøn omstilling. Lovforslaget inneheld òg særskilde reglar om privatleasing. Høyringsfristen var 30. mars 2026. Departementet arbeider no med ein lovproposisjon om ny leigelow.

2.4 Stortingssesjonen 2022–2023

Nasjonalt førebyggingsprogram mot partnervald og partnardrap

Vedtak nr. 132, 6. desember 2022

«Stortinget ber regjeringen utarbeide et nasjonalt forebyggingsprogram for en samordnet innsats mot partnervold og partnardrap.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dokument 8:218 S (2021–2022) og Innst. 64 S (2022–2023) frå justiskomiteen.

Vedtaket har blitt følgt opp. Justis- og beredskapsdepartementet er i dialog med den nyetablerte direktoratsgruppa som følgjer arbeidet mot vald mot barn og vald i nære relasjonar, for utforming av eit nasjonalt førebyggingsprogram. Statens sivilrettsforvaltning (SRF), som har sekretariatsansvar for partnardrapskommisjonen, deltek i direktoratsgruppa. Ein tek sikte på å starte arbeidet med programmet i løpet av hausten 2026.

Kommunale handlingsplanar mot vald i nære relasjonar

Vedtak nr. 133, 6. desember 2022

«Stortinget ber regjeringen påse at kommunene, enten i egen regi eller i interkommunalt samarbeid, har vedtatt en handlingsplan mot vold i nære relasjoner.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dokument 8:218 S (2021–2022) og Innst. 64 S (2022–2023) frå justiskomiteen.

Vedtaket er følgt opp. Vedtaket blir sett i samanheng med vedtak 613 frå stortingssesjon 2023–2024, sjå omtale under dette vedtaket.

Elektronisk kontroll ved fotlenke med GPS-sendar for forvaringsdømde

Vedtak nr. 139, 6. desember 2022

«Stortinget ber regjeringen sikre adgang til å sette vilkår om elektronisk kontroll ved fotlenke med GPS-sender for forvaringsdømte under permisjon fra soning, og om nødvendig fremme forslag om nødvendige lovendringer for å oppnå målet.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dokument 8:261 S (2021–2022) og Innst. 93 S (2022–2023).

Vedtaket er under behandling. Eit forslag som følgjer opp oppmodingsvedtaket, vart sendt på høyring 8. mai 2024, sjå høyring av *forslag til endring av straffegjennomføringsloven og forskrift om straffegjennomføring mv. (bruk av elektronisk kontroll og digitale kontrolltiltak i kriminalomsorgen)*, punkt 7.7. I høyringsnotatet foreslo departementet å opne for bruk av digitale kontrolltiltak, mellom anna sporingsteknologi (til dømes fotlenke med GPS-sendar), dersom slik kontroll er naudsynt for å sikre ein forsvarleg straffegjennomføring, utgang eller prøvelauslating, eller slik kontroll er formålstenleg for å kontrollere føresetnader eller vilkår for den aktuelle straffegjennomføringa, utgangen eller prøvelauslatinga. Høyringsfristen var 2. september 2024. Departementet følgjer no opp høyringa.

Endringar i tvistelova – innstilling av saker i forliksrådet som følgje av lang behandlingstid

Vedtak nr. 616, 25. april 2023

«Stortinget ber regjeringen vurdere endringer i tvisteloven kapittel 6 for saker som kreves innstilt som følge av at behandlingen ikke er avsluttet innen fristen i § 6-11 fjerde ledd.»

Dokumentet som ligg til grunn for vedtaket, er Innst. 273 L (2022–2023).

Vedtaket er under behandling.

Sakskostnader i sivile saker

Vedtak nr. 618, 25. april 2023

*«Stortinget ber regjeringen utrede hvordan par-
tenes sakskostnader i sivile saker kan bli lavere,
og komme tilbake til Stortinget på egnet måte.»*

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er
Prop. 34 L (2022–2023) og Innst. 273 L (2022–
2023).

Vedtaket er under behandling.

Enklare og meir forbrukarvennleg regelverk for
gåvekort

Vedtak nr. 644, 9. mai 2023

*«Stortinget ber regjeringen vurdere en styrking
av forbrukernes rettigheter ved erverv og bruk av
gavekort. Videre bes regjeringen vurdere innfø-
ring av et forbud mot at gavekortutsteder kan
trekke gebyr fra kortet etter at det er solgt og over-
levert til kunden, samt å innføre plikt til at de
avtalerettslige prinsippene som gjelder for gave-
kortet, synliggjøres på selve kortet. Det bes om at
regjeringen kommer tilbake til Stortinget på
egnet måte.»*

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er
Dokument 8:122 S (2022–2023) og Innst. 299 S
(2022–2023).

Vedtaket er under behandling.

Tydeleige heimlar for politiets samarbeid på
arbeidskriminalitetsfeltet

Vedtak nr. 729, 1. juni 2023

*«Stortinget ber regjeringen sikre at politiet har
tydelige hjemler for deltakelse i kontrollgruppen
og kunnskapsbyggingen ved a-krimsentrene, og
om nødvendig komme tilbake til Stortinget med
forslag til oppdaterte lovhjemler.»*

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er
Dokument 8:198 S (2022–2023) og Innst. 388 S
(2022–2023).

Vedtaket er følgt opp. Sjå omtale under vedtak
789, 794 og 800 under Stortingssesjon 2024–2025.

2.5 Stortingssesjonen 2021–2022

Organisering av advokatverksemd

Vedtak nr. 504, 28. april 2022

*«Stortinget ber regjeringen utarbeide forskrift
etter § 19 andre ledd, hvor forsikringsselskap
kan tilby advokatbistand gjennom rettshjelpfor-
sikring.»*

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er
Prop. 214 L (2020–2021) *Lov om advokater og
andre som yter rettslig bistand (advokatloven)*,
Innst. 234 L (2021–2022) og Lovvedtak 61 (2021–
2022).

Vedtaket er under behandling. Ny advokatlov,
ny advokatforskrift og overgangsreglar, irekna for
internadvokatar (bl.a. forsikringsadvokatar), har
tredd i kraft. Oppfølginga av oppmodingsvedtaket
krev at ein vurderer endringar i lov og forskrift.
Vurderinga er påbyrja. Oppmodingsvedtaket blir
følgt opp så raskt som mogleg, og i god tid før
overgangsregelen i advokatlova § 73 trettande
ledd går ut.

Vedtak nr. 506, 28. april 2022

*«Stortinget ber regjeringen iverksette forskrift for
berørte forsikringsselskap i god tid før overgangs-
reglene som vil bli fremmet i forbindelse med
ikraftsettingen av advokatloven, utløper i tid.»*

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er
Prop. 214 L (2020–2021) *Lov om advokater og
andre som yter rettslig bistand (advokatloven)*,
Innst. 234 L (2021–2022) og Lovvedtak 61 (2021–
2022).

Vedtaket er under behandling. Ny advokatlov,
ny advokatforskrift og overgangsreglar, irekna for
internadvokatar (bl.a. forsikringsadvokatar), har
tredd i kraft. Oppfølginga av oppmodingsvedtaket
krev at ein vurderer endringar i lov og forskrift.
Vurderinga er påbyrja. Oppmodingsvedtaket blir
følgt opp så raskt som mogleg, og i god tid før
overgangsregelen i advokatlova § 73 trettande
ledd går ut.

Utgreiing av meldeplikt for norske tenesteleverandørar

Vedtak nr. 581, 30. mai 2022

«Stortinget ber regjeringen utrede innføring av en plikt for norske tenesteleverandørar til å melde fra dersom de oppdager at deres tjenester brukes til straffbar oppbevaring eller distribusjon av overgrepsmateriale.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dokument 8:126 S (2021–2022) og Innst. 309 S (2021–2022) frå justiskomiteen.

Vedtaket er under behandling. Departementet ser denne saka i samanheng med forslaget frå EU om å innføre ei tilsvarende plikt, men arbeidet i EU er forseinka, då det ikkje er semje om heile forordninga. Ei mellombels forordning er vedteken, som gir tenestetilbydarane ein heimel til å melde frå om mogleg overgrepsmateriale, og forordninga vil bli teken inn i norsk rett ved ikraftsetjinga av den nye e-komlova. I samband med arbeidet er det gjennomført ein høyring av eit tidlegare utkast frå EU-kommisjonen, og ei interdepartemental arbeidsgruppe har hatt fleire møte, også med Nasjonal kommunikasjonsmyndigheit (Nkom), Kripos og Datatilsynet. Oppmodningsvedtaket vil bli følgt opp innanfor den endelege forordninga i EU når denne er vedteken.

Regelverk om varsling frå kriminalomsorga

Vedtak nr. 582, 30. mai 2022

«Stortinget ber regjeringen gjennomføre et regelverksarbeid om varsling fra kriminalomsorgen, der hensynet til fornærmede og etterlatte vektlegges sterkere enn det som ligger i dagens regler.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dokument 8:133 S (2021–2022) og Innst. 311 S (2021–2022) frå justiskomiteen.

Vedtaket er følgt opp. Eit forslag om varslingsplikt for kriminalomsorga om straffegjennomføringa til domfelte har vore på høyring. Høyringsfristen gjekk ut 1. april 2025. Regelverksarbeidet er gjennomført og regjeringa tek sikte på å leggje

fram eit lovforslag i 2026 om endringar i straffegjennomføringslova.

Tryggleik for personar med funksjonshindring

Vedtak nr. 654, 3. juni 2022

«Stortinget ber regjeringen se på hvordan myndighetene kan treffe nødvendige tiltak for å sikre funksjonshindrede beskyttelse og sikkerhet i risikosituasjoner i hele krisespekteret, og sikre at funksjonshindredes organisasjoner høres i forbindelse med dette.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dokument 8:213 S (2021–2022) og Innst. 367 S (2021–2022) frå justiskomiteen.

Vedtaket er følgt opp. Forslag til ny forskrift om tilfluktsstader er sendt på alminneleg høyring 19. juni 2026 med frist 30. oktober. Det er foreslått at utsette kommunar skal vurdere behovet for tilfluktsstader og utarbeide konkrete planar. Kommunane skal særleg ta omsyn til behovet for vern i bygg berekna for sårbare grupper som etter folkeretten har krav på særleg vern, slik at mellom anna personar med funksjonshindringar får eit tilfredsstillande vern. Høyringsforslaget er sendt til bl.a. organisasjonar som representerer personar med funksjonshindringar. Omsynet til sårbare grupper, inkludert personar med funksjonshindringar, vil også vere ein del av det pågåande arbeidet med utvikling av nytt vernekonsept. Dette er den delen av arbeidet som er prioritert no.

Forbod mot sal av forfalne fordringar

Vedtak nr. 795, 15. juni 2022

«Stortinget ber regjeringen utrede muligheten for å forby salg av forfalte fordringer hvor forbruker er debitor.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dokument 8:200 S (2021–2022) og Innst. 373 S (2021–2022).

Vedtaket er under behandling. Departementet vil vurdere vedtaket i samanheng med reglar i direktiv (EU) 2021/2167 om kredittenestefirma og kredittkjøparar og direktiv (EU) 2023/2225 om forbrukarkredittavtalar.

2.6 Stortingssesjonen 2020–2021

Utviding av avverjingsplikta

Vedtak nr. 47, 3. november 2020

«Stortinget ber regjeringen utrede om avverjingsplikten i straffeloven § 196 bør utvides til også å omfatte flere straffbare handlinger, særlig straffeloven §§ 257, 260, 261, 272 b, 292, 293, 294, 300, 301, 302, 304 og 305.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Prop. 66 L (2019–2020) og Innst. 41 L (2020–2021).

Vedtaket er under behandling. Lovbrot som nemnde i straffelova § 293 (grov valdtekt), § 300 (minstestraft for valdtekt til samleie av barn under 14 år) og § 301 (grov valdtekt av barn under 14 år) var omfatta av avverjingsplikta allereie då oppmødingsvedtaket vart fatta, jf. at § 291 (valdtekt) og § 299 (valdtekt av barn under 14 år) er, og var, nemnde i § 196. Straffelova § 292 er oppheva med verknad frå 1. juli 2025. Resten av vedtaket er under behandling. Lovutvalet om negativ sosial kontroll m.m. har i NOU 2024: 13 foreslått at avverjingsplikta blir utvida til å omfatte lovbrota som er nemnde i straffelova § 261 (omsorgsunndraging). Regjeringa har i handlingsplanen mot negativ sosial kontroll og æresmotivert vald for 2025–2028 forplikta seg til å gjennomgå utvalet sitt forslag i løpet av handlingsplanperioden.

Forelding av lovbrut mot mindreårige

Vedtak nr. 50, 3. november 2020

«Stortinget ber regjeringen foreta en helhetlig gjennomgang av foreldelsesreglene for seksuallovbrudd og voldsforbrytelser mot mindreårige, og komme tilbake til Stortinget med forslag til lovendringer som hever det generelle nivået på foreldelsesfrister for denne typen lovbrudd.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Prop. 66 L (2019–2020) og Innst. 41 L (2020–2021).

Vedtaket er under behandling. Sjå òg vedtak nr. 1159 av 7. juni 2021.

Tilgjengelege dopingopplysningar

Vedtak nr. 64, 10. november 2020

«Stortinget ber regjeringen vurdere hvordan opplysninger om idrettsutøvere og støtteapparat som straffes for dopingkriminalitet, også kan gjøres til-

gjengelig for antidopingorganisasjonene, herunder eventuelle behov for endring av lovgivning.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dokument 8:95 S (2018–2019) og Innst. 48 S (2020–2021) frå justiskomiteen.

Vedtaket er under behandling. Kultur- og likestillingsdepartementet sende 30. juni 2026 forslag til lov om antidopingarbeidet og arbeidet mot manipulering av idrettskonkurransar på høyring. Eit lovforslag vil kunne følgje opp vedtaket.

Straff for den som tener pengar på idrettsprestasjonar som følgje av doping

Vedtak nr. 65, 10. november 2020

«Stortinget ber regjeringen vurdere muligheter for nye bestemmelser i straffeloven for å kunne straffeforfølge de som tjener penger på idrettsprestasjoner som følge av doping, og mulighet for inndragning.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dokument 8:95 S (2018–2019) og Innst. 48 S (2020–2021) frå justiskomiteen.

Vedtaket er følgt opp. Som nemnt i brevet til justiskomiteen 25. mars 2019, frå dåverande konstituert justis- og innvandringsminister Jon Georg Dale, i fråsegn til det nemnde representantforslaget, er fleire former for omgang med dopingmidlar straffbart, og det strafferettslege ansvaret er vidtrekkande. Som òg uttalt i nemnde brev, kan bruk av dopingmidlar etter tilhøva òg straffast som bedrageri etter straffelova § 371 mv.

Ein idrettsutøvar som vinn ein konkurranse ved hjelp av doping, og dermed tek imot ein premie med økonomisk verdi, kan etter tilhøva gjere seg skuldig i bedrageri. Utøveren kan seiast å utnytte ein «villfarelse» hos arrangørar og konkurrentar om at utøveren ikkje er dopa, og dermed skaffe seg ein «uberrettiget vinning». Arrangørar kan seiast å bli «forlede[t]» til å feilaktig betale ut ein premie som skulle ha gått til ein konkurrent, mens konkurrentane kan seiast å bli «forlede[t]» til å unnlate å protestere mot sigeren til den dopa utøveren. Ein eller fleire konkurrentar av utøveren lir dermed «tap eller fare for tap». Tredjepersonar som bidreg, vil etter tilhøva kunne straffast for medverking til slikt bedrageri. Medverkingsansvaret i norsk strafferett er vidtrekkande, og kan ramme personar frå til dømes sponsorar, forbund, støtteapparat, som hjelper utøveren i å utføre bedrageri som nemnd, med kjennskap til at vedkommande er dopa. Andre som utfører etterfølgjande bistand for å sikre eller

ta i mot utbytte frå slikt bedrageri, kan etter tilhøva straffast for heleri etter straffeloven § 332. Etter regjeringas vurdering er det ikkje behov for nye reglar i straffeloven for å kunne straffeforfølgje desse tilfella.

For handlingar som inneber at tredjepersonar på andre måtar tener pengar som en følgje av idrettsprestasjonane til ein dopa utøvar, til dømes gjennom auka sal av varer, rettar, eller billetter, vil det vere meir usikkert om vilkåra i straffeloven § 332 eller § 371 er oppfylte. Etter regjeringas syn er det likevel ikkje tenleg å gå vidare med ein vurdering av om dette tilseier endringar i straffeloven no. For det første kan det vere usikkert om slike personar i praksis vil vere kjende med at utøveren er dopa, noko som truleg ofte vil bli heldt skjult for flest mogleg. For det andre bør ein mogeleg vurdering av om straffeansvaret for slike handlingar bør utvidast, ta utgangspunkt straffeloven § 332 og § 371 meir generelt, og ikkje vere avgrensa til vinning og utbytte i samband med bruk av doping i idretten. Regjeringa vurderer fortløpande om samfunnsutviklinga tilseier at det er behov for endringar i straffelova.

Når det gjeld inndraging, vil dei generelle inndragingsreglane i straffelova kunne gi heimel for å inndra utbytte frå bedrageri som nemnd. I tillegg la regjeringa 5. desember 2025 fram forslag om å innføre ei ny ordning for inndraging utan straffedom, jf. Prop. 27 L (2025–2026), som vil gi eit meir effektivt inndragingsregelverk.

Klarare skilje mellom konvensjonsstatus (asyl) og subsidiært vern

Vedtak nr. 206, 7. desember 2020

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med forslag til lovendringer som innenfor rammen av internasjonale forpliktelser gir et klarere skille mellom konvensjonstatus (asyl) og subsidiær beskyttelse, gjennom å begrense retten til familie-gjenforening samt utvide bruken av midlertidige tillatelser ved subsidiær beskyttelse.»

Dokumentet som ligg til grunn for vedtaket, er Dokument 8:71 L (2020–2021).

Vedtaket er under behandling. Det blir lagt til grunn at intensjonen bak oppmodingsvedtaket er å avgrense talet på asylsøkarar med rett til subsidiært vern til Noreg, gjennom å ha eit regelverk for denne gruppa som ikkje fråvik i betydeleg grad frå regelverket i andre land vi naturleg samanliknar oss med (dvs. at Noreg ikkje verkar som eit meir «attraktivt» land å søke asyl i). Noreg er

det einaste landet i Europa som har et såkalla «utvida» flyktningomgrep, der det ikkje skilst mellom personar med rett til status som flyktning etter flyktningkonvensjonen og personar med rett til subsidiært vern. Vi har ikkje ei folkerettsleg forplikting til å ha eit felles flyktningomgrep for alle med rett til internasjonalt vern.

Dei aller fleste som i dag får vern, anerkjennast likevel som konvensjonsflyktningar. I 2020 vart det dessutan innført auka mellombelsordningar for alle flyktningar, ved at flyktningar no først kan få rett til permanent opphaldsløyve etter fem års butid (tidlegare var kravet til butid tre år). Det betyr at noko av det ein truleg har ønskt å oppnå, nærmare bestemt utvida bruk av mellombelsordningar og tilgang til å vurdere opphøyr av flyktningstatus og tilbakekall av opphaldsløyve over eit noko lengre tidsrom, allereie er nådd – og det både for konvensjonsflyktningar og for personar med subsidiært vern. Ei eventuell innføring av eit skilje mellom ulike kategoriar av vern vil og innebære auka ressursbruk hos Utlendingsdirektoratet (UDI) og Utlendingsnemnda (UNE), dvs. at UDI vil bruke noko lengre tid på å avgjera kva kategori søkaren fell i, og dei må truleg og bruke tid på å førebu fleire klager, og at UNE må behandle fleire klager.

Samla sett meiner departementet at effekten av tiltaket vil være svært avgrensa, samtidig som saksbehandlinga vil bli meir ressurskrevjande. Regjeringa vil komme tilbake til Stortinget på egna vis.

Høgare straff for barn som er involverte i gjenteken kriminalitet

Vedtak nr. 443, 18. desember 2020

«Stortinget ber regjeringen utrede om man i særlige tilfeller kan åpne for forhøyet straff ved nytt lovbrudd av samme art også for kriminelle gjengangere under 18 år.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dokument 8:115 S (2019–2020) og Innst. 147 S (2020–2021) frå justiskomiteen.

Vedtaket er under behandling.

Fornyingsordning for barneomsorgsattest

Vedtak nr. 627, 18. februar 2021

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en sak om å gjeninnføre en fornyelsesordning for barneomsorgsattest.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dokument 8:136 S (2019–2020) og Innst. 210 S (2020–2021) frå justiskomiteen.

Vedtaket er under behandling. Departementet har fått vurderingar og førebelse berekningar frå Politidirektoratet av økonomiske og administrative konsekvensar ved å innføre ei fornyingsordning for politiattestar generelt og barneomsorgsattestar spesielt. Departementet vurderer behovet for regelendringar og eventuelle andre tiltak. Sjå òg omtale under vedtak nr. 628 av 18. februar 2021.

Gjennomgang av barneomsorgsattestordninga

Vedtak nr. 628, 18. februar 2021

«Stortinget ber regjeringen foreta en gjennomgang av barneomsorgsattestordningen, som også innbefatter en utredning av digitale forenklingsmuligheter, en vurdering av muligheten for informasjonsdeling av gjeldende lovbrudd i andre land og en vurdering av om straffeloven § 272 og § 273 skal være en del av politiattesten.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dokument 8:136 S (2019–2020) og Innst. 210 S (2020–2021) frå justiskomiteen.

Vedtaket er under behandling. Departementet arbeider med ein gjennomgang av barneomsorgsattestordninga. Departementet har fått vurderingar og førebelse berekningar frå Politidirektoratet av økonomiske og administrative konsekvensar av ulike digitale forenklingssmoglegheiter. I samråd med andre involverte departement vurderer Justis- og beredskapsdepartementet behovet for å utvide barneomsorgsattesten slik at han gir merknader om fleire straffebod. Sjå òg omtale under vedtak nr. 627 av 18. februar 2021.

Identitetsskjerming for polititilsette

Vedtak nr. 682, 25. februar 2021

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med forslag til ny straffeprosesslov sikre full identitets-skjerming for politiansatte.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Meld. St. 29. (2019–2020) og Innst. 248 S (2020–2021) frå justiskomiteen.

Vedtaket er under behandling. NOU 2024: 5 *Maktens ansikt – Skjernet identitet for ansatte i politiet og kriminalomsorgen?*, som vart overlevert til Justis- og beredskapsdepartementet 21. mars

2024, har vore på høyring med frist 15. august 2024. Departementet arbeider med forslag til lovproposisjon.

Heilskapleg gjennomgang av verjemålsordninga

Vedtak nr. 848, 27. april 2021

«Stortinget ber regjeringen foreta en helhetlig gjennomgang av vergemålsordningen og legge frem forslag til lovendringer som styrker og forbedrer den.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dokument 8:77 S (2020–2021) og Innst. 285 S (2020–2021) frå justiskomiteen.

Vedtaket er følgt opp. Stortinget vedtok i mars 2023 endringar i verjemålslova, som tredde i kraft 1. april 2023 (endringslov 31. mars 2023 nr. 5). Etter endringane er bl.a. prinsippet om sjølvråderett tydeleggjort i fleire føresegner i verjemålslova. I Prop. 141 L (2021–2022) punkt 2.4 gjorde departementet greie for nokre prioriteringar for den vidare oppfølginga av oppmodingsvedtaket, bl.a. at terminologien i lova skulle vurderast nærmare. Fleire endringar i lova, bl.a. i terminologien, vart foreslått i eit høyringsnotat datert 18. november 2024, med høyringsfrist 14. februar 2025. Departementet arbeider no vidare med oppfølginga av høyringa og den vidare gjennomgangen av ordninga. Vidare vart det innført ein ny modell for godtgjering til verjer frå og med 1. januar 2025. Sjå nærmare omtale under programkategori 06.70. Arbeidet med den vidare revisjonen av lova blir gjennomført i dialog med sivilt samfunn og andre relevante aktørar.

Etablering av ny redningshelikopterbase i Tromsø og felles operasjon med helikoptertenesta til Sysselmeisteren

Vedtak nr. 983, 25. mai 2021

«Stortinget ber regjeringen starte nødvendige forberedelser som sikrer at Forsvaret overtar som operatør av redningshelikopterbasen i Tromsø når kontrakten med sivil operatør går ut.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Prop. 85 S (2020–2021) og Innst. 393 S (2020–2021) frå justiskomiteen.

Vedtaket er følgt opp. Stortinget vedtok i februar 2026 at Forsvaret skal ta over som operatør av redningshelikopterbasen i Tromsø. Dette inneber anskaffing av to nye redningshelikopter

av typen AW101 SAR Queen, og etablering av naudsynt bygningsmasse i Tromsø. Det er i 2026 inngått kontrakt om levering av desse nye helikoptera. Basen er planlagt å vere ferdig i 2030.

Unntak frå forelding for seksuallovbrot mot barn

Vedtak nr. 1159, 7. juni 2021

«Stortinget ber regjeringen legge frem forslag til lovendringer som fjerner foreldelsesfristen for alle typer seksualforbrytelser mot barn.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dokument 8:273 S (2020–2021) og Innst. 634 S (2020–2021).

Vedtaket er under behandling. Sjå òg vedtak nr. 50 av 3. november 2020.

Tilgang på straffeprosessuelle tvangsmiddel

Vedtak nr. 1162, 11. juni 2021

«Stortinget ber regjeringen utrede særskilt om politiet bør gis tilgang på straffeprosessuelle tvangsmidler ut over det den foreslåtte strafferammen på tre års fengsel for deltagelse, rekruttering eller videreføring av en kriminell sammenslutning, tilsier.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Prop. 190 L (2020–2021) og Innst. 629 L (2020–2021).

Vedtaket er under behandling. Departementet tek sikte på å vurdere spørsmålet i samanheng med eit større arbeid knytt til regelverksutvikling for å motverke gjengkriminalitet.

2.7 Stortingssesjonen 2019–2020

Reklamasjonsfrist på bustader

Vedtak nr. 515, 21. april 2020

«Stortinget ber regjeringen utrede om reklamasjonsfristen på nyoppførte boliger skal økes fra fem til ti år, samt konsekvensene av en eventuell utvidelse.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Meld. St. 25 (2018–2019) og Innst. 171 S (2019–2020).

Vedtaket er under behandling. EU har vedteke nye forbrukarvernreglar som gjer at ein bør vur-

dere norske reglar om absolutte reklamasjonsfristar i ein større samanheng.

2.8 Stortingssesjonen 2017–2018

Eige lovverk for Statens barnehus

Vedtak nr. 795, 29. mai 2018

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om et eget lovverk for Statens barnehus som sikrer ivaretagelse av hele mandatet til Statens barnehus.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dokument 8:140 S (2017–2018) og Innst. 316 S (2017–2018).

Vedtaket er under behandling. Departementet vil i samarbeid med Politidirektoratet setje i gang eit utgreiingsarbeid om eit eige lovverk for Statens barnehus. Oppstarten av ei slik utgreiing vil skje etter at Politidirektoratet har avslutta revisjonen av *Felles retningslinjer for Statens barnehus* i samarbeid med Helsedirektoratet og Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. Revisjonen av retningslinjene skal gjerast ferdig innan utgangen av 2026.

2.9 Stortingssesjonen 2016–2017

Korrupsjonsføresegnene i straffelova

Vedtak nr. 523, 23. mars 2017

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om endring av straffeloven som innebærer at for overtredelser av straffelovens korrupsjonsbestemmelser kan foretaket også straffes når handlingen er utført av noen som gjennom sine forbindelser med selskapet må assosieres med det. Det må vurderes straffefrihet for selskap som har gjort det de kan for å forebygge korrupsjon.»

Dokumentet som ligg til grunn for vedtaket, er Innst. 191 L (2016–2017) frå justiskomiteen om å utvide ansvaret som selskap har for korrupsjonshandlingar.

Vedtaket er under behandling. Justis- og beredskapsdepartementet gav ein fagperson i oppdrag å drøfte dei aktuelle spørsmåla og komme med forslag til lovendringar. Rapporten vart overlevert i mai 2021 og har vore på høyring. Rapporten er til oppfølging i departementet.

Utgifter fordelt på kapittel

					(i 1 000 kr)
Kap.	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027	Endring i pst.
	Administrasjon				
400	Justis- og beredskapsdepartementet	606 265	639 435	593 224	-7,2
	<i>Sum kategori 06.10</i>	<i>606 265</i>	<i>639 435</i>	<i>593 224</i>	<i>-7,2</i>
	Rettsvesen				
61	Høgsterett	146 196	145 381	151 699	4,3
410	Domstolane	3 522 126	3 768 390	3 921 620	4,1
411	Domstoladministrasjonen	94 931			0,0
414	Forliksråd og andre domsutgifter	432 481	427 082	479 274	12,2
	<i>Sum kategori 06.20</i>	<i>4 195 734</i>	<i>4 340 853</i>	<i>4 552 593</i>	<i>4,9</i>
	Straffegjennomføring og konflikt- råd				
430	Kriminalomsorga	6 652 416	6 938 115	7 502 128	8,1
431	Kriminalomsorgsdirektoratet	185 199			0,0
432	Høgskolen for kriminalomsorg	294 032	335 145	318 807	-4,9
433	Konfliktrådet	234 844	314 483	382 675	21,7
	<i>Sum kategori 06.30</i>	<i>7 366 491</i>	<i>7 587 743</i>	<i>8 203 610</i>	<i>8,1</i>
	Politi og påtalemyndighet				
440	Politiet	26 116 790	27 152 266	28 260 697	4,1
441	Politidirektoratet	394 229			0,0
442	Politiets høgskolen	770 092	746 529	812 551	8,8
443	Påtalemakta i politiet	1 787 359	1 740 400	1 832 359	5,3
444	Politiets tryggingsteneste (PST)	1 944 932	1 964 650	2 273 451	15,7
445	Den høgare påtalemakta	409 237	406 623	417 650	2,7
446	Den militære påtalemakta	71			0,0
448	Grensekommissæren	7 155	7 617	7 850	3,1
	<i>Sum kategori 06.40</i>	<i>31 429 865</i>	<i>32 018 085</i>	<i>33 604 558</i>	<i>5,0</i>
	Redningstenesta, samfunns- tryggleik og beredskap				
451	Direktoratet for samfunnstryggleik og beredskap	2 419 874	2 527 334	2 880 661	14,0
452	Sentral krisehandtering	29 804	31 088	29 624	-4,7
453	Klareringsdirektoratet	69 147	70 673	124 610	76,3
454	Redningshelikoptertenesta	1 864 938	2 015 385	2 410 324	19,6

(i 1 000 kr)					
Kap.	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027	Endring i pst.
455	Redningstenesta	622 240	607 070	636 177	4,8
457	Nasjonalt tryggingsorgan	551 679	587 258	785 787	33,8
	<i>Sum kategori 06.50</i>	<i>5 557 682</i>	<i>5 838 808</i>	<i>6 867 183</i>	<i>17,6</i>
	Andre verksemder				
460	Spesialeininga for politisaker	75 139	79 060	81 217	2,7
461	Advokatilsynet	76 311	56 891	90 095	58,4
466	Særskilde straffesaksutgifter m.m.	1 812 699	1 858 677	2 155 335	16,0
467	Norsk Lovtidend	10 852	14 284	14 713	3,0
468	Kommisjonen for gjenopptaking av straffesaker	31 016	31 718	32 579	2,7
	<i>Sum kategori 06.60</i>	<i>2 006 017</i>	<i>2 040 630</i>	<i>2 373 939</i>	<i>16,3</i>
	Statens sivilrettsforvaltning, retts- hjelp, erstatningsordningar m.m.				
470	Fri rettshjelp	770 694	1 017 163	1 019 798	0,3
471	Statens erstatningsansvar og Stortin- gets rettferdsvederlagsordning	188 313	304 141	315 222	3,6
473	Statens sivilrettsforvaltning	945 078	786 141	940 566	19,6
475	Bubehandling	202 549	182 855	238 797	30,6
	<i>Sum kategori 06.70</i>	<i>2 106 634</i>	<i>2 290 300</i>	<i>2 514 383</i>	<i>9,8</i>
	Svalbardbudsjettet m.m.				
480	Svalbardbudsjettet		571 062	648 148	13,5
481	Samfunnet Jan Mayen	70 682	64 559	66 420	2,9
	<i>Sum kategori 06.80</i>	<i>70 682</i>	<i>635 621</i>	<i>714 568</i>	<i>12,4</i>
	Vern og innvandring				
490	Utlendingsdirektoratet	5 140 133	5 114 191	5 337 922	4,4
491	Utlendingsnemnda	305 921	307 636	349 103	13,5
	<i>Sum kategori 06.90</i>	<i>5 446 054</i>	<i>5 421 827</i>	<i>5 687 025</i>	<i>4,9</i>
	Sum programområde 06	58 785 424	60 813 302	65 111 083	7,1
	Sum utgifter	58 785 424	60 813 302	65 111 083	7,1

Inntekter fordelt på kapittel

					(i 1 000 kr)
Kap.	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027	Endring i pst.
	Administrasjon				
3400	Justis- og beredskapsdepartementet	5 045	6 819	3 458	-49,3
	<i>Sum kategori 06.10</i>	<i>5 045</i>	<i>6 819</i>	<i>3 458</i>	<i>-49,3</i>
	Rettsvesen				
3061	Høgsterett	273			0,0
3410	Domstolane	257 743	251 315	264 923	5,4
3411	Domstoladministrasjonen	78			0,0
	<i>Sum kategori 06.20</i>	<i>258 094</i>	<i>251 315</i>	<i>264 923</i>	<i>5,4</i>
	Straffegjennomføring og konflikt- råd				
3430	Kriminalomsorga	210 305	176 655	186 052	5,3
3432	Høgskolen for kriminalomsorg	1 637	829	860	3,7
3433	Konfliktrådet	25	6	6	0,0
	<i>Sum kategori 06.30</i>	<i>211 967</i>	<i>177 490</i>	<i>186 918</i>	<i>5,3</i>
	Politi og påtalemyndighet				
3440	Politiet	2 357 578	2 525 536	2 655 026	5,1
3442	Politihøgskolen	54 814	39 010	45 454	16,5
3444	Politiets tryggingsteneste (PST)	18 659	17 372	18 015	3,7
	<i>Sum kategori 06.40</i>	<i>2 431 051</i>	<i>2 581 918</i>	<i>2 718 495</i>	<i>5,3</i>
	Redningstenesta, samfunnstrygg- leik og beredskap				
3451	Direktoratet for samfunnstryggleik og beredskap	1 042 682	955 491	1 112 045	16,4
3453	Klareringsdirektoratet	423	800	800	0,0
3454	Redningshelikoptertenesta	32 476	33 645	34 890	3,7
3455	Redningstenesta	5 133			0,0
3457	Nasjonalt tryggingsorgan	39 387	49 205	51 026	3,7
	<i>Sum kategori 06.50</i>	<i>1 120 101</i>	<i>1 039 141</i>	<i>1 198 761</i>	<i>15,4</i>
	Andre verksemdar				
3461	Advokattilsynet	93 768	57 204	91 118	59,3
	<i>Sum kategori 06.60</i>	<i>93 768</i>	<i>57 204</i>	<i>91 118</i>	<i>59,3</i>
	Statens sivilrettsforvaltning, retts- hjelp, erstatningsordningar m.m.				
3470	Fri rettshjelp	9 685	11 227	11 643	3,7

(i 1 000 kr)

Kap.	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027	Endring i pst.
3473	Statens sivilrettsforvaltning	7 152	6 995	7 254	3,7
	<i>Sum kategori 06.70</i>	<i>16 837</i>	<i>18 222</i>	<i>18 897</i>	<i>3,7</i>
	Svalbardbudsjettet m.m.				
3481	Samfunnet Jan Mayen	15 197	7 675	7 959	3,7
	<i>Sum kategori 06.80</i>	<i>15 197</i>	<i>7 675</i>	<i>7 959</i>	<i>3,7</i>
	Vern og innvandring				
3490	Utlendingsdirektoratet	2 224 769	1 988 973	1 948 614	-2,0
3491	Utlendingsnemnda	196			0,0
	<i>Sum kategori 06.90</i>	<i>2 224 965</i>	<i>1 988 973</i>	<i>1 948 614</i>	<i>-2,0</i>
	Sum programområde 06	6 377 025	6 128 757	6 439 143	5,1
	Sum inntekter	6 377 025	6 128 757	6 439 143	5,1

Del II
Nærmare om budsjettforslaget

3 Nærmare om budsjettforslaget

Programkategori 06.10 Administrasjon

Utgifter under programkategori 06.10 fordelte på postgrupper

(i 1 000 kr)

Post-gr.	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027	Endring i pst.
01–29	Statens egne driftsutgifter	506 677	517 500	472 626	-8,7
50–89	Overføringer til andre	99 588	121 935	120 598	-1,1
	Sum kategori 06.10	606 265	639 435	593 224	-7,2

Utgifter under programkategori 06.10 fordelte på kapittel

(i 1 000 kr)

Kap.	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027	Endring i pst.
400	Justis- og beredskapsdepartementet	606 265	639 435	593 224	-7,2
	Sum kategori 06.10	606 265	639 435	593 224	-7,2

Innleiing

Justis- og beredskapsdepartementet har ansvar for rettsvesenet, kriminalomsorga, politiet og påtalemakta, redningstenesta, samfunnstryggleik og beredskap, utlendingsforvaltninga m.m. Justis- og beredskapsdepartementet er samordningsdepartement for norsk politikk i polarområda og for

svalbardbudsjettet. Justis- og beredskapsdepartementet har eit særleg ansvar for å medverke til eit oversiktleg lovverk med samanheng og god lovstruktur. Alle lovforslag utanom dei som gjeld skattelover, skal leggjast fram for Justis- og beredskapsdepartementet for lovteknisk gjennomgang. Justis- og beredskapsdepartementet gir òg råd til andre departement om lovarbeid.

Kap. 400 Justis- og beredskapsdepartementet

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
01	Driftsutgifter	471 755	488 069	443 651
21	Særskilde driftsutgifter, <i>kan overførast</i>	1 256	14 504	28 975
23	Særskilde driftsutgifter, forskning, evaluering og kunnskapsinnhenting, <i>kan overførast</i>	33 666	14 927	
70	Overføringer til private	9 617		
71	Tilskot til internasjonale organisasjonar	23 429	23 318	24 181
73	Tilskot til Noregs forskingsråd, <i>kan overførast</i>	66 542	98 617	96 417
	Sum kap. 400	606 265	639 435	593 224

Post 01 Driftsutgifter

Løyvinga dekker lønn og godtgjersle til tilsette i departementet. Løyvinga skal òg dekke driftsutgifter i tillegg til investeringar og utviklingstiltak. Unntaksvis kan løyvinga på posten brukast til enkelte driftsutgifter i domstolane og ytre etatar.

Som følgje av etableringa av fleire fellesteneser i departementsfellesskapet, foreslår departementet å redusere løyvinga med 2,5 mill. kroner mot ein tilsvarande auke av løyvinga under Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet.

Justis- og beredskapsdepartementet flytta i februar 2026 frå Nydalen til nytt regjeringskvartal. Som følgje av flyttinga reduserast husleige og dermed løyvinga på posten med 60,3 mill. kroner. I nytt regjeringskvartal er kantinedrifta sentralisert. Dette inneber at kantinedrifta i departementet sine tidlegare lokale i Nydalen er avvikla, og kostnadene har opphøyrte frå 1. mars 2026. Departementet foreslår å redusere løyvinga på kap. 400, post 01 med 3,6 mill. kroner, mot ein tilsvarande reduksjon av inntektene på kap. 3400, post 01.

Departementet foreslår å redusere løyvinga på kap. 400, post 01 med 1,5 mill. kroner mot ein tilsvarande auke på kap. 457, post 01. Bakgrunnen er at departementet mellombels har disponert ein ressurs frå Nasjonalt tryggingssystem (NSM).

Det naudsynt å styrkje lovarbeidet og rettleiinga til andre departement i lovsaker. Det er òg særleg behovet for å styrkje lovarbeidet innan samfunnsstryggleik og beredskap. Departementet foreslår å auke løyvinga på posten med 10 mill. kroner.

Departementet foreslår ei samla løyving på posten på 443,7 mill. kroner.

Post 21 Særskilde driftsutgifter, kan overførast

Justis- og beredskapsdepartementet har slått saman dei tidlegare budsjettpostane 21 *særskilde driftsutgifter* og 23 *Særskilde driftsutgifter, forskning, evaluering og kunnskapsinnhenting*.

Det er fleire utval som greier ut ulike problemstillinger på Justis- og beredskapsdepartementet sitt ansvarsområde. Tildelinga på posten skal dekke både lønns- og driftsutgifter til råd og utval. Posten dekker òg utgifter til diverse andre prosjekt i departementet.

Posten skal òg brukast til finansiering av kortvarige utgreiingar, evalueringar, kartleggingar og anna innhenting av kunnskap som skal dekkja Justis- og beredskapsdepartementet sitt eige behov for kunnskap. I tillegg til ein kommande rammeavtale for analysar, finansierer departementet nokre utvalde forskingsprosjekt og større evalueringar. I åra framover er det til dømes sett av midlar til ein følgjeevaluering av gjennomføringa av Nasjonal strategi mot menneskehandel (2025–2030). Med samanslåinga av dei to postane foreslår departementet å auke løyvinga med 15,4 mill. kroner mot ein tilsvarande reduksjon av løyvinga under kap. 400, post 23.

Departementet foreslår vidare å redusere posten 1,5 mill. kroner mot ei tilsvarande auke på kap. 846, post 22 *Forsking*, hos Barne- og familiedepartementet, knytt til eit forskingsprogram om barne- og ungdomskriminalitet.

Departementet foreslår ei løyving på posten på 29 mill. kroner.

Post 71 Tilskot til internasjonale organisasjonar

Løyvinga skal dekke Noreg sine tilskot og kontingentar til internasjonale organisasjonar og internasjonalt samarbeid på saksområda til Justis- og beredskapsdepartementet, i hovudsak desse:

- Den internasjonale domstolen i Haag
- Haagkonferansen for internasjonal privatrett
- World Intellectual Property Organization (WIPO)
- Det internasjonale instituttet i Roma for ein-sarta privatrett (UNIDROIT)
- Group of States against Corruption (GRECO)
- Council of the Baltic Sea States (CBSS)
- Nordisk samarbeidsråd for kriminologi
- Finansielt bidrag til EU-kommisjonen for norsk deltaking i Schengen-komiteane
- European Union Agency for Cybersecurity (ENISA)

Departementet foreslår ei løyving på posten på 24,2 mill. kroner.

Post 73 Tilskot til Noregs forskingsråd, kan overførast

Noregs forskingsråd er eit bruttobudsjettert forvaltningsorgan underlagt Kunnskapsdepartementet. Forskingsrådet har fem mål:

- betre vitenskapleg kvalitet
- større verdiskaping i næringslivet
- å møte store samfunnsutfordringar
- eit velfungerande forskningssystem
- god rådgiving

Måla er felles for alle departementa. Kunnskapsdepartementet har ansvaret for å samordne styringssignala frå departementa og har i samarbeid med departementa og Forskingsrådet utarbeidd eit system for korleis departementa skal styre Forskingsrådet. Den samla måloppnåinga for Forskingsrådet i 2025 er omtalt i Prop. 1 S (2026–2027) for Kunnskapsdepartementet.

Justis- og beredskapsdepartementet har ansvar for langsiktig forskning innanfor justis- og beredskapssektoren. Løyvingane frå departementet til Forskingsrådet over kap. 400, post 73 skal i hovudsak sørge for det breie sektoransvaret for forskning og bidra til langsiktig kompetanse- og kunnskapsoppbygging innanfor sektorområda til Justis- og beredskapsdepartementet.

Tildelinga i 2025 var på 81,7 mill. kroner. Tildelinga til Noregs forskingsråd i 2026 var 98,6 mill. kroner.

Det har vore satsa på forskning innanfor området samfunnstryggleik over mange år. Forskinga som er finansiert gjennom Noregs forskingsråd, bl.a. med tildeling frå Justis- og beredskapsdepartementet, gir kunnskap som gjer det mogleg både å identifisere, forstå og handtere risiko og sårbarheit og å gi forskingsbaserte råd til myndigheter og beredskapsaktørar innanfor det tverrsektorielle samfunnstryggleiksarbeidet.

Hausten 2026 har Forskingsrådet lyst ut ei senterordning gjennom porteføljen for forsvarsevne, tryggleik og beredskap. Sentera vil få finansiering frå 2027 og vil bidra til å bringe saman aktørar frå sivil sektor og forsvarssektoren i samarbeid med relevante forskingsinstitusjonar for å møte komplekse truslar. Utlysinga skal óg sikra forskning på samfunnstryggleik og beredskap.

Frå 2026 blir løyvinga på 10 mill. kroner til finansiering av senter for forskning på høgreekstremisme og relaterte fagfelt, tildelt frå Justis- og beredskapsdepartementet. Forskingsrådet har i 2026 lyst ut finansiering av eit senter for forskning på ekstremisme, med oppstart frå 2027. Senteret skal sikre oppdatert kunnskap om radikaliserings og valdeleg ekstremisme i Noreg, utvikle kunnskap om moglege førebyggjande tiltak, og dessutan styrke samhandling mellom forskingsmiljø og praksisfeltet. Tildelinga til C-REX er utvida til å gjelde ut 2026.

Dei siste åra har Justis- og beredskapsdepartementet løyvd midlar til å styrke forskinga på vald, overgrep og hatkriminalitet. Frå 2025 har departementet dessutan gitt Forskingsrådet i oppdrag å styrke forskinga på vald i nære relasjonar, som ei oppfølging av *Opptrappingsplan mot vold og overgrep mot barn og vold i nære relasjonar (2024–2028): Trygghet for alle*.

Justis- og beredskapsdepartementet har sidan 2022 tildelt Noregs forskingsråd 5,5 mill. kroner til EØS-rettsvitenskapleg forskning. Midlane er ein del av ei felles satsing med Arbeids- og inkluderingsdepartementet og finansierer eitt senter ved Universitetet i Oslo og eitt ved Universitetet i Bergen.

Løyvinga frå Justis- og beredskapsdepartementet til forskning på migrasjonsområdet skal bidra til utvikling av kunnskapsgrunnlaget for innvandringspolitikken, med vekt på asyl- og flyktningssystemet.

Løyvinga på kap. 400, post 73 i 2027 skal dekke forventade utbetalingar av tilsegner som Forskingsrådet allereie har inngått tidlegare år, og av nye til-

segner som kjem til utbetaling i budsjettåret. Departementet foreslår ei løyving på posten på 96,4 mill. kroner i 2027.

Posten blir budsjettert med ei tilsegnfullmakt fordi Forskingsrådet finansierer fleirårige forskingsprosjekt og treng fullmakt frå Stortinget til å kunne forplikte staten utover gjeldande bud-

sjettår. Tilsegnfullmakta skal vise dei uteståande forpliktingane staten har på posten ved utgangen av budsjettåret, det vil seie den delen av gitte tilsegner som enno ikkje er utbetalt. Departementet foreslår ei tilsegnfullmakt på 308,4 mill. kroner knytt til posten, jf. forslag til vedtak.

Kap. 3400 Justis- og beredskapsdepartementet

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
01	Diverse inntekter	5 045	6 819	3 458
	Sum kap. 3400	5 045	6 819	3 458

Post 01 Diverse inntekter

Post 01 blir brukt til å føre inntekter frå refusjonar gjennom rolla departementet har som program-partnar i EØS-midlane, og ymse inntekter. Desse inntektene varierer årleg. Regjeringa foreslår at meirinntektene på kap. 3400, post 01 kan brukast til å overskride løyvinga på kap. 400, post 01 tilsvarende, jf. forslag til vedtak.

Posten blei og brukt til å føre inntekter frå kantinedrifta i Nydalen. Justis- og beredskapsdepartementet flytta i februar 2026 frå Nydalen til nytt

regjeringskvartal. I nytt regjeringskvartal er kantinedrifta sentralisert. Dette inneber at kantinedrifta i departementet sine tidlegare lokale i Nydalen er avvikla, og kostnadene har opphøyrte frå 1. mars 2026. Departementet foreslår å redusere løyvinga på kap. 3400, post 01 med 3,6 mill. kroner, mot ein tilsvarende reduksjon av utgiftene på kap. 400, post 01.

Departementet foreslår ei løyving på posten på 3,5 mill. kroner.

Programkategori 06.20 Rettsvesen

Utgifter under programkategori 06.20 fordelte på postgrupper

(i 1 000 kr)

Post-gr.	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027	Endring i pst.
01–29	Statens egne driftsutgifter	4 195 734	4 340 853	4 552 593	4,9
	Sum kategori 06.20	4 195 734	4 340 853	4 552 593	4,9

Utgifter under programkategori 06.20 fordelte på kapittel

(i 1 000 kr)

Kap.	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027	Endring i pst.
61	Høgsterett	146 196	145 381	151 699	4,3
410	Domstolane	3 522 126	3 768 390	3 921 620	4,1
411	Domstoladministrasjonen	94 931			0,0
414	Forliksråd og andre domsutgifter	432 481	427 082	479 274	12,2
	Sum kategori 06.20	4 195 734	4 340 853	4 552 593	4,9

Innleiing

Målet for programkategori 06.20 *Rettsvesen* er rettstryggleik.

Programkategori 06.20 omfattar Høgsterett, lagmannsrettane, tingrettane, jordskifterettane, forliksråda, Finnmarkskommisjonen, Utmarksdomstolen for Finnmark og Domstoladministrasjonen.

Domstolane er den tredje statsmakta. Rettsstaten føreset tilgang til uavhengige og upartiske domstolar for tvisteløysing og straffesaksbehandling og stiller òg krav om at rettargangen skal vere rettvis. Openheit og integritet er grunnleggjande for arbeidet.

Domstolane har ansvar for å vareta rettstryggleiken ved å avseie dommar og treffe avgjerder innan rimeleg tid og med høg kvalitet. Dette stiller krav til effektivitet og god saksflyt i domstolane. Mål for gjennomsnittleg saksbehandlingstid for

både straffesaker, sivile saker (tvistesaker) og jordskiftesaker blir vedtekne årleg gjennom Stortinget si behandling av Prop. 1 S. I tillegg er det enkelte lovbestemte fristar.

Forliksråda er det lågaste leddet i rettsssystemet for sivile saker. Jordskifterettane er særdomstolar. Kompetansen til jordskifterettane er i all hovudsak regulert av jordskiftelova.

Straffesaksområdet

Domstolane er det andre leddet i straffesakskjeda og tek imot saker frå påtalemakta. I straffesaker avgjer dei alminnelege domstolane om det er grunnlag for skuldinga til påtalemakta om brot på straffelovgivinga, og dei tek stilling til om det skal dømmast straff. Domstolane har ei sentral rolle for å få til ei meir effektiv straffesakskjede. Det er òg viktig for rettstryggleiken til den enkelte.

Sivile saker

Forliksråda er eit rimeleg tvisteløysingsorgan som meklar mellom paratar i sivile saker og kan avseie dom i enkelte saker. Ein stor del av sakene blir endeleg avgjorde i forliksrådet. Avgjerder frå forliksråda kan bringast inn for tingretten. Dei alminnelege domstolane behandlar òg sivile saker, som tvistesaker, gjeldsordningssaker, konkurssaker, skiftesaker m.m.

Jordskifterettane er særdomstolar som behandlar spørsmål om fast eigedom. Sakene gjeld krav om fastsetjing av og endring i eigedomsforhold og rettar som gjeld fast eigedom, fastsetjing av grenser og skjønn.

Finnmarkskommisjonen skal greie ut bruks- og eigarrettar til den grunnen som Finnmarks-eigedommen overtok då Finnmarkslova tok til å gjelde 1. juli 2006. Utmarksdomstolen for Finnmark er ein særdomstol som behandlar tvistar som kan oppstå etter at Finnmarkskommisjonen har greidd ut rettsforholda i eit område.

Prioriteringar i 2027

Digitalisering i domstolane

Tilgang til domstolane er avgjerande for retts-tryggleiken og bør være reell for alle. For å lyk- kast med målet om å auke tilgangen til domsto- lane for det rettssøkande publikum må det gjen- nomførast ytterlegare digitaliseringstiltak i dom- stolane. I oppmodingsvedtak nr. 217 i 2020 vart det stilt krav om å oppretthalde minimumsbeman- ning i tingrettane og jordskifterettane knytt til kjerneverksemda ved rettsstader som før struk- turreforma i 2021 hadde færre enn fire dom- marårsverk. I Prop. 104 S (2023–2024) vart løy- vinga på kap. 410, post 01 auka med 5,4 mill. kro- ner for å sikre minst to embetsdommarar ved kvar rettsstad. Denne løvingsauken vart vidareført med heilårsverknad i dei påfølgjande budsjetta. Både føringane i oppmodingsvedtaket og løy- vingsauken blir i dag rekna som ståande krav til minimumsbemanning i domstolane. Regjeringa foreslår å oppheve krava til minimumsbemanning i tingrettane og jordskifterettane for å sikre ei meir fleksibel og effektiv utnytting av ressursane, slik at bemanninga kan tilpassast det faktiske behovet ut frå saksinngangen ved den enkelte rettsstaden. Dette er i tråd med tilrådinga i Doku- ment 3:3 (2019–2020) *Riksrevisjonens undersø- kelse av saksbehandlingstid og effektivitet i tingret- tene og lagmannsrettene*, om å få til ei betre utnyt- ting av ressursane. Uavhengig av storleiken på den enkelte rettsstaden, vil dei tilsette i hovudsak

framleis inngå i eit større kollegium og fagmiljø i rettskretsen. Forslaget inneber at Domstoladmi- nistrasjonen vil bruke frigjorde midlar til å gjen- nomføre digitaliseringstiltak, som vil auke til- gangen til domstolane. Domstoladministrasjonen vil i dette arbeidet leggje til rette for at fleire kan bli sjølvprosederande i sivile saker, og dermed redusere kostnadane for brukarane ved å redu- sere folks behov for advokatbistand. Blant anna skal kunstig intelligens takast i bruk på utvalde område for å utvikle meir effektive arbeidsproses- sar i domstolane.

Hurtigspor i straffesaker der gjerningspersonen er under 18 år

Lang ventetid frå lovbrøt til reaksjon kan vere ei stor belastning for både ungdommen, dei for- nærma og dei pårørande. Regjeringa foreslår 6,5 mill. kroner til å konsolidere arbeidet for å få meir lik praksis i dei distrikta som er med på ord- ninga med hurtigspor for behandling av straffesa- ker der gjerningspersonen er under 18 år. Ord- ninga er etablert i Ager, Aust, Oslo, Sør-Aust, Sør- Vest, Trøndelag og Vest politidistrikt.

Midlane er ein del av regjeringa si satsing mot barne- og ungdomskriminalitet. Sjå nærmare omtale under del 1 og programkategori 06.30.

Tinghusprosjekt i Bergen og Stavanger

Bergen tinghus er under rehabilitering. Tinghu- set blir ferdig for innflytting hausten 2027. Sjå òg omtale under kap. 410 og i Prop. 1 S (2026–2027) for Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet.

Det er sett i verk eit forprosjekt for nytt ting- hus i Stavanger. Det blir foreslått å løyve 5 mill. kroner til formålet i 2027. Sjå òg omtale under kap. 410.

Retningslinjer for Domstoladministrasjonen

Domstoladministrasjonen er den sentrale admi- nistrasjonen av domstolane og utfører ei rekkje felles administrative oppgåver for dei alminnelege domstolane, jordskifterettane, Finnmarkskommi- sjonen og Utmarksdomstolen for Finnmark. Dom- stoladministrasjonen er ansvarleg for tildelinga av budsjettet til domstolane (med unntak av Høgste- rett) og for utvikling og drift av felles saksbehand- lingssystem og andre IT-funksjonar.

Domstoladministrasjonen har ansvar for å utvikle system for analyse og vurdering av måloppnåinga til domstolane. Den overordna

arbeidsgivarfunksjonen for dommarane ligg òg hos Domstoladministrasjonen.

Stortinget fastset rammer og mål for budsjett og lover for verksemda i domstolane. Nedanfor følgjer forslaget frå Justis- og beredskapsdepartementet til generelle retningslinjer for verksemda til Domstoladministrasjonen for 2027. I samråd med Domstoladministrasjonen blir det foreslått å leggje til eit nytt punkt om beredskap i retningslinjene, sjå strekpunkt seks under.

Domstoladministrasjonen skal

- verne om og utvikle sjølvstendet til domstolane
- leggje til rette for brukarorientering og utvikling i domstolane, som gir reell tilgang til domstolane og riktige avgjerder
- sørge for høg kvalitet og effektiv ressursutnytting, mellom anna gjennom standardisering av arbeidsprosessar og normering av tidsbruk
- leggje til rette for systematisk kvalitetsutvikling
- leggje til rette for at domstolane kan oppfylle Stortingets mål for gjennomsnittleg saksbehandlingstid og tidsfristane i lova
- planleggje for at domstolane skal kunne oppretthalde drift når riket er i krig, krig truar eller rikets sjølvstende eller sikkerheit er i fare, og ved ekstraordinære situasjonar i fredstid
- prioritere sikre og stabile IT-løysingar som støttar opp under digitale arbeidsprosessar og bruk av kunstig intelligens
- fastsetje relevante krav og standardar for informasjonstryggleik og personvern i IT-løysingane til domstolane
- sikre at domstolane er ein attraktiv arbeidsplass som tiltrekkjer seg, utviklar og beheld kompetente medarbeidarar
- arbeide for at oppgåveløysinga i domstolane skjer innanfor forsvarleg trygge rammer
- sikre eit godt avgjerdsgrunnlag for regjeringa og Stortinget

Styret i Domstoladministrasjonen og justis- og beredskapsministeren har årlege møte. Justis- og beredskapsdepartementet har fleire møte i året med Domstoladministrasjonen på administrativt nivå. Formålet med desse møta er bl.a. å få ei felles forståing av noverande og kommande økonomiske behov i domstolane. I møta blir det òg gjort greie for framdrifta til større investeringsprosjekt, saksavviklinga og saksbehandlingstidene i dom-

stolane. Domstoladministrasjonen står fritt til å ta opp andre tema i møta med departementet.

Domstoladministrasjonen sitt budsjettinnspel

Budsjettprosessen til domstolane er i dag i hovudsak lik prosessen for statlege verksemder. Etter Grunnlova § 75 bokstav d er Stortinget løyvende myndigheit. Samstundes skal «[d]ei statlege styresmaktene [...] sikre ein uavhengig administrasjon av domstolane», jf. Grunnlova § 91. I arbeidet med statsbudsjettet får departementet skriftlege innspel frå Domstoladministrasjonen med forslag til nye satsingar i domstolane. Innspela og vurderingane frå Domstoladministrasjonen er viktige for arbeidet til departementet med dei årlege budsjetta.

Som ein del av oppfølginga av tilrådingane til Domstolkommisjonen i NOU 2020: 11 *Den tredje statsmakt – Domstolene* avgjorde regjeringa i 2025 at Domstoladministrasjonen sitt innspel til statsbudsjettet skal inngå som eit vedlegg til Prop. 1. S for Justis- og beredskapsdepartementet frå og med statsbudsjettet for 2026. Dette styrker Stortinget sitt informasjons- og avgjerdsgrunnlag i budsjettbehandlinga, og byggjer opp under sjølvstendet til domstolane.

Regelutvikling

Stortinget endra Grunnlova 21. mai 2024 for å styrke det konstitusjonelle vernet av domstolar og dommarar og sjølvstendet deira. Grunnlovsendringane bygde på forslag frå Domstolkommisjonen i NOU 2020: 11. Utgreiinga inneheld også tilrådingar om ytterlegare endringar i regelverket som skal styrkje domstolane sin uavhengnad, som delvis er følgde opp og delvis er til oppfølging i departementet.

Regjeringa sette 20. mars 2026 ned eit utval som skal greie ut lagmannsretten sin funksjon og saksbehandling i sivile saker og straffesaker. Utvalet skal vurdere og foreslå tiltak som kan bidra til at lagmannsretten i større grad gjennomfører ei konsentrert overprøving av avgjerdene til førsteinstansen, og at ressursane og kompetansen til lagmannsretten blir nytta på saker der behovet er størst. Arbeidet til utvalet skal resultere i ein NOU som skal leverast innan 30. september 2027.

Kap. 61 Høgsterett

(i 1 000 kr)				
Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
01	Driftsutgifter, <i>kan nyttast under kap. 410, post 01</i>	146 196	145 381	151 699
	Sum kap. 61	146 196	145 381	151 699

Hovudoppgåva til Høgsterett er å arbeide for rettsavklaring og rettsutvikling. Høgsterett behandlar ankar over avgjerder som er tekne av lågare domstolar i både sivile saker og straffesaker, men tek ikkje stilling til skuldspørsmålet i straffesaker. I 2025 tok Høgsterett imot om lag 2 286 ankesaker til saman. I 2025 vart 12,2 pst. av ankane over dom i sivile saker og 11,6 pst. av ankane over dom i straffesaker fremma til behandling. Høgsterett behandla 45 sivile saker og 44 straffesaker etter munnleg behandling i avdeling.

til Høgsterett. Det var 21 dommarar og 52 andre tilsette ved Høgsterett per 31. desember 2025.

Det blir foreslått å auke løyvinga med 0,6 mill. kroner for å styrke det juridiske støtteapparatet i Høgsterett med éi stilling. Dette utgjer halvårseffekt av tiltaket i 2027.

Det blir foreslått at Justis- og beredskapsdepartementet i 2027 får fullmakt til å overskride løyvinga på kap. 61, post 01, mot tilsvarende meirinntekter på kap. 3061, post 03, jf. forslag til vedtak.

Det blir foreslått ei løyving på 151,7 mill. kroner på posten.

Post 01 Driftsutgifter, kan nyttast under kap. 410, post 01

Løyvinga dekker faste og variable lønnskostnader og andre driftsutgifter som følgjer av verksemda

Kap. 410 Domstolane

(i 1 000 kr)				
Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
01	Driftsutgifter, <i>kan nyttast under kap. 61, post 01</i>	3 415 603	3 650 053	3 805 631
21	Særskilde driftsutgifter	103 801	115 835	113 249
22	Vernesaker/sideutgifter, jordskiftedomstolar, <i>kan overførast</i>	2 722	2 502	2 740
	Sum kap. 410	3 522 126	3 768 390	3 921 620

Domstolane er uavhengige. Korkje Stortinget, regjeringa eller andre myndigheiter kan instruere eller påverke domstolane i den dømmande verksemda. Kompetansen til domstolane omfattar bl.a. å utøve kontroll med den lovgivande og den utøvande makta. Domstolane skal sikre at individ får rettane sine etter Grunnlova, lover og internasjonale konvensjonar som staten er bunden av. Domstolane skal avgjere dei sakene dei får til behandling, forsvarleg og til rett tid.

Mål for saksbehandlingstid

Måla for gjennomsnittleg saksbehandlingstid i dei alminnelege domstolane, dvs. i tingrettane og lagmannsrettane, gjeld for både straffesaker og sivile saker (tvistesaker) og blir vedtekne årleg gjennom Stortingets behandling av Prop. 1 S. Måla gjeld for domstolane samla og for kvar enkelt domstol. Domstolane må dessutan oppfylle enkelte lovbestemte fristar.

Boks 3.1 Sakstypar der Stortinget har sett mål for domstolane*Tingrettane**Sivile saker:*

Twistesaker: rettsleg (sivil) tvist som normalt blir behandla etter reglane i tvistelova.

Straffesaker:

Meddomsrettssaker: ordinære straffesaker der både skuld og straff skal avgjerast. Retten blir sett med éin fagdommar og to meddommarar.

Einedommarsaker: straffesaker der avgjerdene (inkludert avgjerder som er tekne under etterforskinga) blir tekne av éin dommar.

*Lagmannsrettane**Sivile saker:*

- Anke over dom i twistesak: ein sivil dom som blir anka.

Straffesaker:

- Meddomsrettssaker – bevisanke: straffesaker ved anke over skuldspørsmålet. Retten

blir sett med to fagdommarar og fem meddommarar.

- Meddomsrettssaker – avgrensa anke: straffesaker ved anke over straffeutmålinga i saker med strafferamme på over seks år. Retten blir sett med to fagdommarar og fem meddommarar.
- Fagdommarsaker: straffesaker ved anke over straffeutmålinga i saker med strafferamme på inntil seks år pluss straffesaker ved anke over lovbruk eller saksbehandling (uansett strafferamme). Retten blir sett med tre fagdommarar.

*Jordskifterettane**Rettsfastsetjande saker:*

- Klarlegging av omtvista eigedoms- og bruksrettsforhold: grensefastsetjing og rettsutgreiing.

Rettsendrande saker:

- Omforming av eigedoms- og bruksrettsforhold til meir tenlege eigedommar.

Boksen over viser kva sakstypar Stortinget har sett mål for saksbehandlingstida for.

Riksrevisjonen har undersøkt saksbehandlingstid og effektivitet i tingrettane og lagmannsrettane, jf. Dokument 3:3 (2019–2020). Riksrevisjonen peika på fleire kritikkverdige forhold, bl.a. at det er svært alvorleg at ikkje fleire domstolar når måla Stortinget har sett for saksbehandlingstid i straffesaker. Departementet og Domstoladministrasjonen har sett i verk ei rekkje tiltak for å auke effektiviteten og betre måloppnåinga. Riksrevisjonen peika i oppfølginga si på at saksbehandlingstida er redusert i mange sakstypar, men at det framleis er tingrettar og lagmannsrettar som ikkje oppfyller Stortingets krav til saksbehandlingstid, jf. Dokument 3:1 (2023–2024). I dokument 3:1 (2023–2024) konkluderte Riksrevisjonen med at dei vil følge opp saka på nytt. Våren 2026 har Riksrevisjonen sett i gang ei ny oppfølging av Dokument 3:3 (2019–2020). Departementet og Domstoladministrasjonen har i egne brev gjort greie for dei iverksette tiltaka.

Straffesaker i tingrettane og lagmannsrettane

Tingrettane behandla 64 425 einedommarsaker i 2025. Dei fleste sakene er avgjerder som er tekne under etterforskinga, mens ein mindre del er varetektsfengslingar, førarkortbeslag og tilståingssaker. Alle tingrettane nådde måla til Stortinget for gjennomsnittleg saksbehandlingstid for einedommarsaker i 2025. Den gjennomsnittlege saksbehandlingstida var 0,3 md.

I 2025 kom det inn nær 13 900 meddommarsaker til tingrettane. Tingrettane behandla om lag 13 400 saker. Ved utgangen av 2025 var det registrert nær 3 800 restansar, ein auke på nærmare 15 pst. frå året før. Den gjennomsnittlege saksbehandlingstida på nasjonalt nivå var på 3,1 md. i 2025, ein auke frå 3,0 md. i 2024. 11 av totalt 28 tingrettar hadde ei gjennomsnittleg saksbehandlingstid på meir enn 3 md. i 2025, mot 8 av 23 tingrettar i 2024.

Straffesaker som kjem til lagmannsrettane, blir først vurderte i ankeutvala. Kvar lagmannsrett

har eit eige ankeutval. Ikkje alle ankar blir tilviste til ordinær ankebehandling. Viss anken ikkje blir tilvist til ordinær ankebehandling, vil tingrettsavgjerda vere den endelege avgjerda i saka.

I 2025 fekk lagmannsrettane inn om lag 2 500 straffeankar til ankeprøving, og om lag 39 pst. av

dei vart tilviste til behandling. Den tilsvarande delen i 2024 var om lag 40 pst. I 2025 behandla lagmannsrettane fleire saker enn dei som kom inn, og restansane i straffesaker minka dermed gjennom 2025.

Tabell 3.1 Mål for gjennomsnittleg saksbehandlingstid i dei alminnelege domstolane

Sakstype	Mål i månader	
	Tingrettane	Lagmannsrettane
sivile saker (tvistesaker)	6	6
straffesaker (meddomsrettssaker)	3	5
straffesaker (einedommarsaker)	1	–

Stortingets mål for gjennomsnittleg saksbehandlingstid for straffesaker har sidan 1990 vore på 3 md. eller mindre. I dei 35 åra målet har stått uendra, har lagmannsrettane aldri nådd det. I 2025 var det ingen lagmannsrettar som hadde saksbehandlingstider som var innanfor målet på tre md. i alle

fire sakstypene av straffeankar. Målet for gjennomsnittleg saksbehandlingstid i straffesaker i lagmannsrettane vart endra frå 3 til 5 md. frå og med 2026. To lagmannsrettar ville i 2025 vore innanfor målsetjinga for saksbehandlingstid i alle sakstyper med det nye målet.

Tabell 3.2 Gjennomsnittleg saksbehandlingstid i straffesaker, meddomsrettssaker (i månader)

		2021	2022	2023	2024	2025
Tingrettar	Strafferamme 6 år eller meir	4,1	4,1	4,1	4,3	4,2
	Strafferamme under 6 år	2,7	2,6	2,6	2,9	3,0
Lagmannsrettar	Fagdommarsaker	4,5	4,4	4,2	4,3	4,3
	Avgrensa ankar	5,9	4,6	4,1	4,3	4,3
	Bevisankar, strafferamme under 6 år	6,4	5,8	5,5	6,1	6,2
	Bevisankar, strafferamme 6 år eller meir	7,3	6,2	5,8	6,5	6,2

Kjelde: Lovisa

I tillegg til at Stortinget har fastsett mål for gjennomsnittleg saksbehandlingstid, har straffeprosesslova § 275 fristar for saksbehandlinga i straffesaker. I saker der den sikta var under 18 år på handlingstidspunktet eller er varetektsfengsla når det blir fastsett tid og stad for behandling av saka, gjeld særskilde fristar for når hovudforhandlinga skal starte opp. Fristane er ikkje absolutte. I mange tilfelle kan det vere relevante årsaker til at fristane blir overskridne. I 2025 var det ei betring i oppstart av hovudforhandling i prioriterte saker i tingrettane. I tingrettane vart tidspunktet for hovudforhandlinga fastsett etter fristen i 12 pst. av

straffesakene i 2025, uendra frå 2024. Tingrettane sette i gang hovudforhandlinga etter fristen i 32 pst. av sakene der den tiltalte var under 18 år i 2025, mot 48 pst. året før. 38 pst. av saker der tiltalte var i varetekt vart sett i gang etter fristen i 2025, mot 46 pst. i 2024. I lagmannsrettane vart tidspunktet for ankeforhandlinga fastsett etter fristen i nesten 35 pst. av straffeankane. I saker der den sikta var i varetekt, vart ankeforhandlinga sett i gang etter fristen i 74 pst. av sakene i 2025, nær uendra frå 2024. I saker der den sikta var under 18 år, vart ankeforhandlinga sett i gang etter fristen i 45 pst. av sakene, mot 57 pst. i 2024.

Tvistesaker i tingrettane og lagmannsrettane

I 2025 kom det inn nær 13 700 tvistesaker til tingrettane, om lag 1 000 fleire saker enn året før. Talet på avslutta saker var omtrent på nivå med talet på saker som kom inn. Ved utgangen av 2025 var det nær 6 700 tvistesaker i restanse i tingrettane. Den gjennomsnittlege saksbehandlingstida for tvistesaker var samla sett på 5,3 md. i 2025, likt som dei to åra før. Om lag 21 pst. av tingrettane

nådde ikkje målet til Stortinget om ei gjennomsnittleg saksbehandlingstid på under 6 md. I 2025 kom det inn om lag 1 740 ankar over dom i sivile saker til lagmannsrettane. Lagmannsrettane behandla om lag 1 650 saker. Talet på restansar auka frå 680 i 2024 til nær 770 i 2025. Samla for alle lagmannsrettane var den gjennomsnittlege saksbehandlingstida i 2025 på 4,8 md. Alle lagmannsrettane nådde Stortingets mål for saksbehandlingstid i sivile ankesaker.

Tabell 3.3 Gjennomsnittleg saksbehandlingstid i tvistesaker (i månader)

		2021	2022	2023	2024	2025
Tingrettar	Alle tvistesaker	5,6	5,6	5,3	5,3	5,3
	Alminnelege tvistesaker	6,0	5,7	5,6	5,8	5,8
	Arbeidsrett	4,5	4,7	4,1	4,2	4,2
	Overprøving ved tvangsvedtak	3,9	3,5	3,5	3,3	3,5
	Saker etter barnelova	8,7	8,9	8,2	8,3	7,7
Lagmannsrettar	Alle ankar over dom i sivil sak	6,8	5,6	4,6	4,6	4,8
	Anke over dom	7,8	6,4	5,3	5,4	5,7
	Ankesaker småkrav	2,7	2,3	2,2	2,0	1,9
	Saker etter barnevernlova	3,7	3,0	2,3	1,8	2,7

Kjelde: Lovisa

Som tabellen ovanfor viser, er det relativt store og vedvarande skilnader i gjennomsnittleg saksbehandlingstid mellom ulike typar tvistesaker. Saksbehandlingstida i tingrettane for barnelovsaker er særleg lang. Det er fordi partane kan inngå ein mellombels avtale om samvær med barnet eller barna. Saksbehandlingstida i barnelovsaker er derfor ikkje nødvendigvis eit godt mål på kor lang tid domstolane bruker på å behandle saka. Viss ein ser bort frå saker etter barnelova, var den gjennomsnittlege saksbehandlingstida i tvistesaker i tingrettane i 2025 om lag 4,6 md.

Både talet på rettsmeklingsmøte og talet på saker som er forlikte som resultat av rettsmekling, har auka dei siste åra. I tingrettane vart det

halde rettsmeklingsmøte i 2 478 saker i 2025, mot 2 186 saker i 2024. Av dei mekla sakene enda 1 887 med forlik etter rettsmekling, mot 1 639 i 2024. I lagmannsrettane vart 189 saker rettsmekla. Det vart inngått rettsforlik etter rettsmekling i 128 av dei mekla sakene.

Saksavvikling og saksbehandlingstid i jordskifterettane

I 2025 fekk jordskifterettane inn 1 190 saker, ein nedgang på 8 pst. frå året før. Jordskifterettane avslutta om lag 1 330 saker, litt fleire enn i 2024. Talet på restansar vart redusert med om lag 10 pst. frå 2024 til 2025.

Tabell 3.4 Gjennomsnittleg saksbehandlingstid i jordskifterettane (i månader)

		2024	2025
		Stortingets mål ¹	Stortingets mål ¹
Rettsfastsetjande saker	Domstol med kortast saksbehandlingstid	6,9	7,6
	Domstol med lengst saksbehandlingstid	27,8	27,1
	Gjennomsnitt alle domstolar	13,1	13,1
Rettsendrande saker	Domstol med kortast saksbehandlingstid	8,6	9,3
	Domstol med lengst saksbehandlingstid	37,3	39,7
	Gjennomsnitt alle domstolar	18,0	17,7

¹ Frå og med 2024 har Stortinget fastsett eit mål om gjennomsnittleg saksbehandlingstid for rettsfastsetjande saker og rettsendrande saker.

Kjelde: Lovisa

Den gjennomsnittlege saksbehandlingstida for avslutta saker var samla sett 15,3 md. i 2025 i jordskifterettane. For rettsfastsetjande saker var saksbehandlingstida 14,2 md., mens ho var 17,7 md. for rettsendrande saker. Det er store skilnader i gjennomsnittleg saksbehandlingstid mellom dei enkelte jordskifterettane. Den lange saksbehandlingstida kan gjere jordskifterettane mindre relevante og attraktive som problemløysarar. Stortinget har fastsett eit mål om gjennomsnittleg saksbehandlingstid på 9 md. for rettsfastsetjande saker og 15 md. for rettsendrande saker frå og med 2024.

Tabell 3.5 Mål for gjennomsnittleg saksbehandlingstid i jordskifterettane

Sakstype	Mål i månader Jordskifterettane
Rettsfastsetjande saker	9
Rettsendrande saker	15

Digitalisering av domstolane

Domstolane i Noreg skal vere eit relevant og føretrekt tvisteløysingsorgan som alle har tilgang til, uavhengig av bakgrunn, økonomi og bustad. I dag er det økonomisk risiko knytt til å bringe saker inn for retten for privatpersonar og føretak. Dette avgrensar den reelle moglegheita for lik tilgang til domstolsbehandling. Stabile, sikre og effektive arbeidsprosessar, gode løysingar for samhandling mellom aktørane og gjenbruk av data, men òg tenester som kan gjere det lettare å prosedere sjølv, er med på å auke tilgangen til domstolane.

Gjennom ein ti-årsperiode er det gjennomført fleire digitaliseringsprosjekt i domstolane. Digitalisering er i aukande grad ein integrert del av den grunnleggjande infrastrukturen og verkemåten i domstolane. Dette inneber eit skifte frå tidsavgrensa utviklingstiltak til kontinuerleg utvikling og forvaltning i takt med behova i domstolane og samfunnet.

Dei auka løyvingane i 2025 på 50 mill. kroner til sikker og stabil drift og ytterlegare 10 mill. kroner til digitalisering i 2026 har gjort det mogleg å setje i verk nødvendige tiltak innanfor tryggleik og stabilitet, og å starte arbeidet med ei heilskapleg modernisering av saksbehandlingssystemet Lovisa. Dette arbeidet vil gå for seg i fleire år framover.

Det er gjennomført ein systematisk gjennomgang av informasjonstryggleiksområdet i Domstoladministrasjonen. Dette har resultert i fleire aktivitetar for å heve nivået innanfor informasjonstryggleik. Samstundes aukar risikoen som følgje av den internasjonale situasjonen, auka digitalisering og rask utvikling av kunstig intelligens. Det er derfor behov for å setje av betydelege ressursar for å vareta informasjonsverdiane til domstolane i Noreg på ein trygg og god måte. Informasjon på avvegar kan få alvorlege konsekvensar for tilliten til domstolane i Noreg.

I moderniseringa av Lovisa er prioriteringane dei første åra å byggje ei robust og sikker plattform som varetek krava til personvern og tryggleik på ein god måte. Det skal etablerast ein arkitektur og datamodellar som gjer det mogleg å unytte data langt betre enn i dag.

Vidare skal det etablerast nye og framtidsretta tenester. Eksisterande tenester blir flytta over i

nye Lovisa, og det blir utvikla ny og lenge etterlengta funksjonalitet for domstolane, noko nye Lovisa gjer mogleg.

For å lukkast med målet om å auke tilgangen til domstolane må det likevel gjennomførast ytterlegare tiltak, jf. omtale under prioriteringar i 2027, mellom anna for å redusere kostnadene ved å få saka si behandla av domstolane. Domstoladministrasjonen vil i 2027 starte arbeidet med å utvikle nye rettleiings- og sjølvbeteningsløysingar, mellom anna retta mot sjølvprosederande partar, og for å utforske korleis kunstig intelligens kan auke effektiviteten eller redusere kostnadene knytte til arbeidet i domstolane.

Domstolane har samstundes eit aukande behov for reinvesteringar i teknisk utstyr. Mykje av det eksisterande utstyret vart anskaffa under pandemien og nærmar seg no slutten av levetida. For å oppretthalde funksjonalitet og kvalitet må utstyret fornyast. Domstoladministrasjonen vil søkje å ta nytt teknisk utstyr i bruk på ein slik måte at reinvesteringsbehovet blir fordelt jamnare.

I 2027 vil arbeidet med teknisk utstyr i domstolane ha særleg vekt på teknisk utstyr i møterom og rettssalar. Om lag halvparten av rettssalane er i dag heildigitaliserte. Ein auke av nye heildigitale rettssalar vil i 2027 hovudsakleg vere knytte til etablering av nye lokale eller tinghus.

Det har over tid vore eit mål om å få etablert ei løysing for å gjere opptak av lyd og bilete i domstolane. Ein føresetnad for opptak er at rettssalen er heildigital. Ved utgangen av 2025 hadde alle tingrettar, med unntak av to, minst éin heildigital sal. I 2027 vil dette arbeidet halde fram, og ein tek sikte på at det vil vere mogleg å ta opptak i minimum éin rettssal per tingrettsstad i løpet av 2027.

Domstollokale

Domstoladministrasjonen forvaltar om lag 100 leigeobjekt med i overkant av 400 rettssalar. Fleire domstolar har lokale som ikkje er formålstenlege. Dette påverkar både brukarar og tilsette, og med det saksavviklinga i domstolane. Regjeringa meiner at det er viktig å ha tilgjengelege og funksjonelle rettslokale der folk bur. I dei neste åra er det behov for å inngå fleire nye avtalar for at rettslokala framleis skal kunne vere der dei er i dag. I perioden 2023 til 2026 flytta domstolane inn i nye lokale i Egersund, Drammen, Bodø, Halden, Mysen, Volda, Brønnøysund, Finnsnes, Tønsberg, Sandvika, Alta og Voss.

Rehabilitering av Bergen tinghus

Stortinget vedtok startløyving og kostnadsrammer i 2024 til rehabilitering av Bergen tinghus. Arbeidet har teke noko lenger tid, særleg som følgje av funn av asbest i bygget. Utgiftene til mellombelse lokale blir som følgje av forseinkinga, noko dyrare enn forventa. Arbeidet med rehabilitering blir ført vidare i 2027 og skal etter planen vere klart til innflytting hausten 2027. Det blir foreslått å løyve 90 mill. kroner samla til brukarutstyr i 2027 under kap. 410, post 01.

Forprosjekt Stavanger tinghus

Stavanger tinghus er frå 1952 og er ikkje tilrettelagt for moderne drift av domstolane og tilfredsstillar ikkje i dag krav til tryggleik og funksjonalitet. Det blir foreslått å løyve 5 mill. kroner til å vidareføre forprosjekt for nytt tinghus i 2027. Eit eventuelt nytt tinghus vil huse Sør-Rogaland tingrett, rettsstad Stavanger, Gulating lagmannsrett og Sør-Rogaland jordskifterett.

Post 01 Driftsutgifter, kan nyttast under kap. 61, post 01

Domstoladministrasjonen har det administrative ansvaret for dei alminnelege domstolane (ikkje forliksråda), jordskiftedomstolane, Finnmarkskommisjonen, Utmarksdomstolen for Finnmark, Tilsynsutvalet for dommarar og Innstillingsrådet for dommarar.

Løyvinga på posten dekkjer alle dei ordinære driftsutgiftene i domstolane (ikkje forliksråda), medrekna faste og variable lønnsutgifter og lønnsutgifter til tilkalla og ekstraordinære dommarar i tingrettane, jordskifterettane og lagmannsrettane. Løyvinga dekkjer vidare alle dei ordinære driftsutgiftene og investeringane knytte til dei enkelte domstolane og utgifter til Finnmarkskommisjonen og Utmarksdomstolen for Finnmark. Løyvinga dekkjer alle dei ordinære driftsutgiftene ved Domstoladministrasjonen og til Tilsynsutvalet for dommarar og Innstillingsrådet for dommarar.

Per 31. desember 2025 utgjorde bemanninga ved tingrettane 558 dømmande årsverk og 658 andre årsverk. Bemanninga ved lagmannsrettane utgjorde 182 dommarårsverk og 125 andre årsverk. Bemanninga ved jordskifterettane utgjorde 102 dommarårsverk og 136 andre årsverk. Bemanninga i Domstoladministrasjonen utgjorde 182 årsverk.

Det blir foreslått å redusere løyvinga med 0,6 mill. kroner for å styrke det juridiske støtteapparatet.

paratet i Høgsterett. Sjå òg omtale under kap. 61, post 01. Det blir foreslått å auke løyvinga med 6,5 mill. kroner til å konsolidere arbeidet for å få meir lik praksis i dei distrikta som er med på ordninga med hurtigspor for behandling av straffesaker der gjerningspersonen er under 18 år. Løyvinga er varig. Domstoladministrasjonen styrer bruken av løyvinga. Sjå òg omtale under programkategori 06.30.

Det blir foreslått å løyve 5 mill. kroner til forprosjekt til nytt tinghus i Stavanger.

Det blir foreslått å løyve 11,5 mill. kroner til mellombelse lokale knytt til rehabilitering av Bergen tinghus i 2027. Det blir foreslått å løyve 8,5 mill. kroner i 2027 til varig leige av dei nye lokala etter innflytting. Det blir foreslått at Justis- og beredskapsdepartementet i 2027 under kap. 410, post 01 kan pådra staten forpliktingar utover budsjettåret for å skaffe brukarutstyr til rehabiliteringa av Bergen tinghus. Samla forpliktingar og utbetalingar kan ikkje overskride kostnadsramma for brukarutstyr på 211,8 mill. kroner, jf. forslag til vedtak.

Det blir foreslått at Justis- og beredskapsdepartementet i 2027 får fullmakt til å overskride løyvinga over kap. 410, post 01, mot tilsvarende meirinntekter over kap. 3410, post 02 og 03, jf. forslag til vedtak.

Det blir foreslått ei løyving på posten på 3 806 mill. kroner.

Kap. 3410 Domstolane

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
01	Rettsgebyr	217 767	211 000	223 709
02	Saks- og gebyrinntekter jordskiftedomstolane	22 345	24 000	24 168
03	Diverse refusjonar	14 683	13 813	14 324
04	Vernesaker jordskiftedomstolane	2 948	2 502	2 722
	Sum kap. 3410	257 743	251 315	264 923

Post 01 Rettsgebyr

Rettsgebyr (R) er eit grunngebyr som dannar utgangspunkt for utrekning av betaling for tenester i offentleg verksemd. Gebyret som blir betalt, er sett saman av grunngebyret R og ein multiplikator.

Post 21 Særskilde driftsutgifter

Løyvinga på posten dekkjer utgifter som etter rettsgebyrlova er inkluderte i rettsgebyret, jf. kap. 3410, t.d. kunngjeringsutgifter, nødvendige utgifter ved tvangsforretningar, registrering m.m. under offentlig bubehandling og forkynning som er naudsynt etter lova. I enkelte saker blir utgifter til meddommarar, vitne og rettsvitne m.m. dekte. Løyvinga dekkjer òg arbeidsgivaravgift av godtgjersle til meddommarar og tolkar i sivile saker der partane sjølve dekkjer godtgjersla.

Det blir foreslått ei løyving på posten på 113,2 mill. kroner.

Post 22 Vernesaker/sideutgifter, jordskiftedomstolar, kan overførast

Jordskiftedomstolane har heimel til å krevje inn sideutgifter i visse saker. Sideutgiftene skal dekke det tekniske arbeidet i desse sakene. Utgiftene skal først i egne saksrekneskapar.

Det blir foreslått at Justis- og beredskapsdepartementet i 2027 får fullmakt til å overskride løyvinga over kap. 410, post 22, mot tilsvarende meirinntekter over kap. 3410, post 04, jf. forslag til vedtak.

Det blir foreslått fullmakt til postering mot mellomværet med statskassa, jf. forslag til vedtak.

Det blir foreslått ei løyving på posten på 2,7 mill. kroner.

Det blir foreslått å auke rettsgebyret frå 1 345 kroner til 1 380 kroner med verknad frå 1. januar 2027.

Løyvinga på posten dekkjer inntekter frå gebyrpliktige oppgåver i domstolane i samband med tvistesaker, skjønn, skifte, konkurs, tvangsforretningar m.m.

Det blir foreslått ei løyving på posten på 223,7 mill. kroner.

Post 02 Saks- og gebyrinntekter jordskiftedomstolane

Løyvinga på posten omfattar inntekter ved at partane i saka betaler gebyr.

Det blir foreslått at Justis- og beredskapsdepartementet i 2027 får fullmakt til å overskride løyvinga over kap. 410, post 01, mot tilsvarende meirinntekter over kap. 3410, post 02, jf. forslag til vedtak.

Det blir foreslått ei løyving på posten på 24,2 mill. kroner.

Post 03 Diverse refusjonar

Posten dekker refusjonar som blir brutto inntektsførte ved domstolane i første instans og lagmannsrettane, bl.a. refusjonar etter avrekning av energikutgifter m.m.

Det blir foreslått at Justis- og beredskapsdepartementet i 2027 får fullmakt til å overskride

løyvinga over kap. 410, post 01, tilsvarende meirinntekter over kap. 3410, post 03, jf. forslag til vedtak.

Posten dekker refusjonar som blir brutto inntektsførte ved Domstoladministrasjonen. På posten blir det òg ført inntekter frå oppdrag Domstoladministrasjonen ev. utfører for andre.

Det blir foreslått ei løyving på posten på 14,3 mill. kroner.

Post 04 Vernesaker jordskiftedomstolane

Løyvinga på posten samsvarar med tilsvarende utgifter over kap. 410, post 22.

Det blir foreslått at Justis- og beredskapsdepartementet i 2027 får fullmakt til å overskride løyvinga over kap. 410, post 22, mot tilsvarende meirinntekter over kap. 3410, post 04, jf. forslag til vedtak.

Det blir foreslått fullmakt til postering mot mellomværet med statskassa, jf. forslag til vedtak.

Det blir foreslått ei løyving på posten på 2,7 mill. kroner.

Kap. 414 Forliksråd og andre domsutgifter

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
01	Driftsutgifter	391 693	384 219	434 825
21	Særskilte driftsutgifter	40 788	42 863	44 449
	Sum kap. 414	432 481	427 082	479 274

Forliksrådet er det lågaste leddet i rettssystemet for sivile saker og er ein meklingsinstitusjon med avgrensa makt til å fastsetje dom. Hovudoppgåva til forliksrådet er å leggje til rette for at partane ved mekling eller dom får løyst saka enkelt, hurtig og rimeleg. Alle kommunar har forliksråd. Forliksrådet består av tre lekfolk og like mange varamedlemmer, som blir valde blant innbyggjarane i kommunen for fire år om gongen.

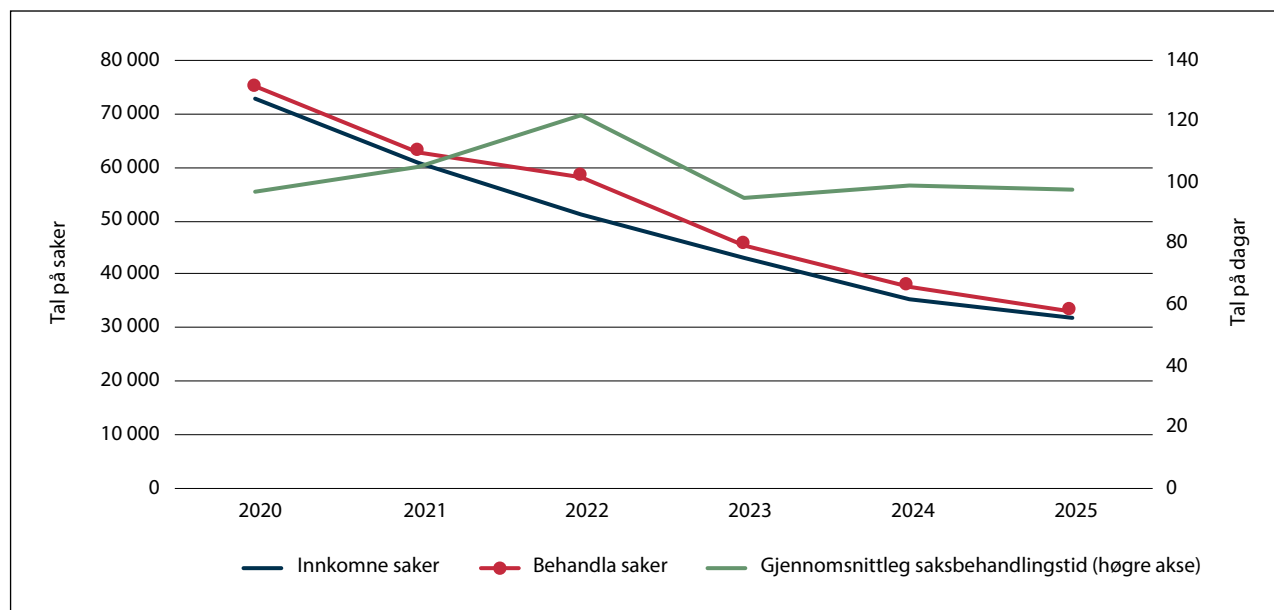
Forliksråda tok imot om lag 31 900 saker i 2025 og behandla om lag 33 100 saker. Talet på mottekne saker var nærmare 10 pst. lågare enn i 2024, mens talet på behandla saker gjekk ned med om lag 12 pst. Årsaka til at talet på behandla saker går ned, er samansett. Blant anna har digitaliseringa ført til meir kontakt med partane. Forliksråda får fleire tilsva, som igjen bidrar til færre frå-

værdsdommar. Det er ei positiv og ønskt utvikling at langt fleire tek stilling til forliksklagen dei mottek, men møter med partane krev også meir arbeid enn ein fråværdsdom. Gjennomsnittleg saksbehandlingstid for forliksklagar i 2025 var 98 dagar, på nivå med 2024. Majoriteten av forliksråda held seg innanfor eller like over målet på 90 dagars saksbehandlingstid.

Statens sivilrettsforvaltning (SRF) fekk i november 2023 i oppdrag å utarbeide eit nytt system for opplæring av forliksrådsmedlemmer frå og med 2024. I 2025 gjennomførte SRF fire kurs over to dagar for nye medlemmer og varamedlemmer i forliksråda. SRF har også publisert nye e-læringskurs som styrker det digitale opplærings-tilbodet.

Som ein kan sjå av figuren nedanfor, har det dei seinaste åra vore ein nedgang i talet på mottekne forlikssklagar. I 2025 vart det avslutta ca.

1 100 fleire forlikssaker enn det kom inn, slik at restansane vart reduserte. Sjå òg omtale under programkategori 06.40.

Figur 3.1 Saksavvikling i forliksråda 2020–2025

Kjelde: Politidirektoratet

Post 01 Driftsutgifter

Løyvinga på posten dekker godtgjersle og tapt arbeidsforteneste til meddommarar, enkelte sak-kunnige, vitne, rettsvitne m.m. og reiseutgiftene deira. Vidare dekker løyvinga utgifter til tolkar i sivile saker der partane har krav på tolk. Løyvinga på posten dekker òg utgifter til vitne som møter hos eller på annan måte gir forklaring til kommisjonen for gjenopptaking av straffesaker, og utgifter til nødvendige blodprøver og DNA-testar i arbeidet til kommisjonen.

Det blir foreslått å auke satsen for tapt arbeidsforteneste til meddommarar frå 750 kroner til 773 kroner per dag frå og med 2027.

Det blir foreslått å auke godtgjeringa til rettsvitne til 103 kroner frå og med 2027.

Det blir foreslått ei løyving på posten på 434,8 mill. kroner.

Post 21 Særskilde driftsutgifter

Posten dekker utgifter til godtgjersle og køyre-godtgjersle til medlemmer av forliksråda og utgifter til nødvendige kompetansehevande tiltak.

Det blir foreslått å auke taket på erstatning for tapt arbeidsinntekt for forliksrådsmedlemmer frå 827 kroner til 858 kroner per dag frå og med 2027.

Det blir foreslått ei løyving på posten på 44,4 mill. kroner.

Programkategori 06.30 Straffegjennomføring og konfliktråd

Utgifter under programkategori 06.30 fordelte på postgrupper

(i 1 000 kr)

Post-gr.	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027	Endring i pst.
01–29	Statens egne driftsutgifter	6 988 984	7 212 981	7 662 560	6,2
30–49	Nybygg, anlegg o.a.	142 904	61 684	172 568	179,8
50–89	Overføringer til andre	234 603	313 078	368 482	17,7
	Sum kategori 06.30	7 366 491	7 587 743	8 203 610	8,1

Utgifter under programkategori 06.30 fordelte på kapittel

(i 1 000 kr)

Kap.	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027	Endring i pst.
430	Kriminalomsorga	6 652 416	6 938 115	7 502 128	8,1
431	Kriminalomsorgsdirektoratet	185 199			0,0
432	Høgskolen for kriminalomsorg	294 032	335 145	318 807	-4,9
433	Konfliktrådet	234 844	314 483	382 675	21,7
	Sum kategori 06.30	7 366 491	7 587 743	8 203 610	8,1

Innleiing

Måla for programkategori 06.30 *Straffegjennomføring og konfliktråd* er låg kriminalitet, rettstryggleik og tryggleik i samfunnet.

Programkategorien omfattar løyvinga til kriminalomsorga, Konfliktrådet og Høgskolen for kriminalomsorg (HKO).

Prioriteringar i 2027

Kriminalomsorga har utfordringar knytte til bygningsmassen, og fleire fengsel har i dag bygg som ikkje er eigna for moderne fengselsdrift. Samstundes peikar utviklinga i kriminalitetsbiletet og straffenivået i retning av at behovet for straffegjennomføringskapasitet vil auke.

Nytt Oslo fengsel på Grønland

Regjeringa foreslår 246,1 mill. kroner i oppstartsløyving til bygginga av eit nytt Oslo fengsel på Grønland. Det nye fengselet skal ha totalt 144 plassar for menn på høgare tryggleiksnivå og skal vareta behovet for varetektskapasitet på Austlandet. Fengselet skal etter planen stå ferdig til sommaren i 2031.

Tilstanden ved Oslo fengsel har over lang tid vore kritisk, og det har vore eit stengingsvarsel på fengselet sidan 2019. Fengselet har vore dårleg eigna til moderne fengselsdrift og har hatt store utfordringar med isolasjon. Eit nytt moderne fengsel på den gjeldande fengselstomta på Grønland er siste ledd i den tredelte løysinga for å sikre erstatning for fengselet. Sjå omtale under Kap. 430 Kriminalomsorga.

Betre oppfølging av barn og unge i Konfliktrådet og kriminalomsorga

Dei siste åra har det vore ein markant auke i talet på innsetjingar av mindreårige i fengsel. Regjeringa foreslår å løyve 6 mill. kroner til å etablere eit ungdomsteam i kriminalomsorga. Det å komme tidleg inn og forhindre at konfliktrar eskalerer, kan ha kriminalitetsførebyggjande effekt. Regjeringa foreslår derfor også å løyve 15 mill. kroner til styrkt oppfølging av barn i Konfliktrådet, med særleg fokus på oppfølginga av barn under 15 år.

Lang ventetid frå lovbrøt til reaksjon kan vere ei stor belastning for både ungdommen, dei fornærma og dei pårørande. Regjeringa foreslår 6,9 mill. kroner til Konfliktrådet til raskare behandling av straffesaker der gjerningspersonen er under 18 år, såkalla hurtigspor. Midlane skal gå til å vidareføre innsatsen og styrke kapasiteten i Konfliktrådet til å prioritere arbeidet med raskare behandling av straffesaker.

Midlane er ein del av regjeringa si satsing mot barne- og ungdomskriminalitet. Sjå nærmare omtale under Del I.

Styrkt bemanning og kompetanse i kriminalomsorga

Regjeringa har styrkt budsjetta til kriminalomsorga kvart år for å møte bemanningsutfordringa og ein krevjande økonomiske situasjon. Noreg har relativt lågt tilbakefall til kriminalitet, noko som i stor grad kjem av innhaldet i soninga. Dette krev god bemanning og kompetanse. Frå 2027 held regjeringa fram arbeidet med å betre bemanningssituasjonen i kriminalomsorga, blant anna i tråd med tiltak frå Meld. St. 31 (2024–2025) *Straff som virker – straffegjennomføring for et tryggere Norge*. Midlar går til auka rekruttering på kort sikt for å styrke bemanninga, auka opptak på fengselsbetjentutdanninga og til eit desentralisert deltidsstudium ved Høgskolen for kriminalomsorg (HKO), i tillegg til eit kompetanseløft. Frå 2027 skal bachelorutdanninga implementerast. Dette inneber at midlar som tidlegare har vore brukte til den lønna etatsutdanninga for aspirantar, no skal omdisponerast og nyttast til å styrke kriminalomsorga og betre bemanningssituasjonen.

Kap. 430 Kriminalomsorga

		(i 1 000 kr)		
Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
01	Driftsutgifter	6 173 505	6 529 021	6 944 357
21	Særskilde driftsutgifter, <i>kan overførast, kan nyttast under kap. 430, post 01</i>	145 111	130 500	142 729
25	Særskilde driftsutgifter utlendingsinternatet			13 190
45	Større utstyrsinnkjøp og vedlikehald, <i>kan overførast</i>	142 904	61 684	172 568
60	Refusjonar til kommunane, forvaringsdømde m.m., <i>kan overførast</i>	148 969	172 142	184 203
70	Tilskot	41 927	44 768	45 081
	Sum kap. 430	6 652 416	6 938 115	7 502 128

Kriminalomsorga skal sørge for at dei som domstolane dømmer til straff, gjennomfører straffa, og dei skal stille varetektsplassar til disposisjon for politiet. Straffegjennomføringa skal skje på ein måte som er tryggjande for samfunnet, og skal motverke nye straffbare handlingar. Dette krev både rett kapasitet og eit godt innhaldsarbeid. Kriminalomsorga sørger for gjennomføring av straff i

og utanfor fengsel. Straff utanfor fengsel blir gjennomført av friomsorgskontora og gjeld straffegjennomføring med elektronisk kontroll, samfunnsstraff, bøteteneste, vilkårsdom med program mot ruspåverka køyring og narkotikaprogram med domstolskontroll (ND). Straffegjennomføring i institusjon eller på sjukehus (straffegjennomføringslova §§ 12 og 13) er aktuelt i dei tilfella

der domfelte til fengsel har behov for heildøgnsopphald utanfor fengsel.

Som følge av at Oslo fengsel er stengt vil det vere ei midlertidig reduksjon i driftskostnader og husleige. Regjeringa foreslår å redusere løyvinga til kriminalomsorga med 20 mill. kroner i 2027. Ei reduksjon i løyvinga på 20 mill. kroner vil frå 2027 til 2030 handterast innafor dette handlingsrommet. Reduksjonen i driftskostnadar og husleige tilsvargar 61 mill. kroner i 2027. Regjeringa foreslår at resterande 41 mill. kroner mellom anna skal nyttast til ei ny digital løysning for opplæring i fengsel og til å handtere kapasitetsutfordringar i kriminalomsorga.

Kriminalomsorga hadde i 2025 34 friomsorgskontor, 29 fengsel med høgt tryggleiksnivå, 22 fengsel med lågare tryggleiksnivå, 3 ungdomseiningar og 8 overgangsbustader. Det er om lag 4 200 årsverk i kriminalomsorga, og majoriteten arbeider i fengsla. Ved utgangen av desember 2025 var det totalt 3 027 innsette i fengsel på dom. I tillegg satt 762 personar i varetekt. Totalt vart det sett i verk 5 180 saker i samfunn i 2025, der om lag halvparten var med elektronisk kontroll. Straffegjennomføring i samfunn utgjorde 58 prosent av alle iverksette saker.

I 2025 har kriminalomsorga oppnådd gode resultat på fleire område. Straffegjennomføringa har vore trygg og med få brot på straffegjennomføring i samfunnet. Over tid har det vore ein nedgang i innsetjingar i fengsel, men talet på innsette med lengre dommar har samstundes auka. Tilbakefall til kriminalitet har vore lågt, noko som i stor grad kjem av innhaldet i soninga og arbeidet dei tilsette gjer for å ta i vare samfunnsoppdraget sitt. Kriminalomsorga har jobba målretta med å redusere isolasjon og å auke tida dei innsette har utanfor fengselscella. Det har vore ein nedgang i bruken av tryggingsselle og tryggingsseng i 2025. Kriminalomsorga har òg styrkt samarbeidet med andre offentlege etatar, noko som har bidratt til betre oppfølging av dei som gjennomfører straff.

Samstundes har det vore utfordringar og kriminalomsorga har ei krevjande økonomisk situasjon. Det er òg ei utfordrande bemanningssituasjon, mellom anna fordi fleire enn tidlegare går av med pensjon, ei utvikling som er forventa å halde fram. Dette påverkar både kapasiteten og budsjetta, ettersom delen pensjonsutgifter aukar. Det er ei auke i delen innsette som sonar lengre dom-

mar og som er dømde for meir alvorleg kriminalitet. Denne utviklinga fører til eit større behov for oppfølging i fengsla og vil krevje meir ressursar. Det har òg vore utfordringar knytte til isolasjon i fengsla. I tillegg har bygningsmassen i kriminalomsorga eit vesentleg vedlikehaldsetterslep, og fleire fengsel har bygningsmessige avgrensingar som gjer det vanskeleg å tilby eit tilfredsstillande aktivitetstilbod for dei innsette.

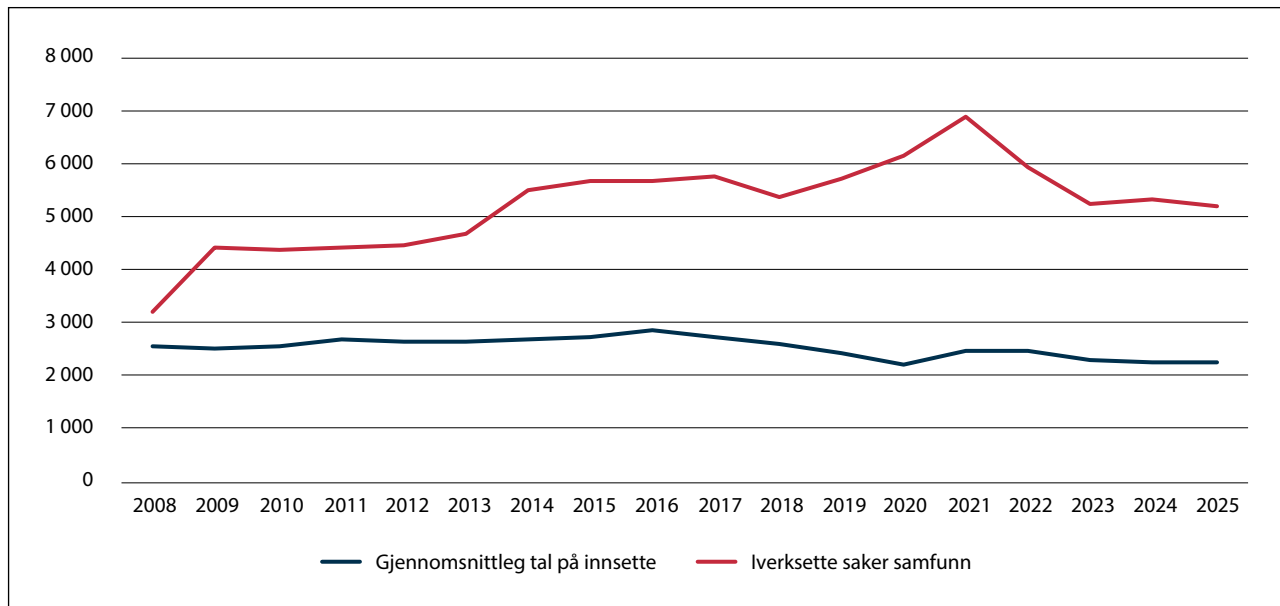
Kriminalomsorgsdirektoratet har sidan 2018 arbeidd med å utvikle KODA, eit nytt saksbehandlingssystem som skal erstatte dagens utdaterte IKT-løysing frå 1990-talet. Prosjektet er dekt innanfor budsjettrammene til Kriminalomsorgsdirektoratet, men har vist seg å bli meir omfattande enn tidlegare forventa, med overskridingar i tid og kostnader. Det blir i 2026 gjennomført ei tilpassa ekstern kvalitetssikring av prosjektet, som tek omsyn til at prosjektet er i gjennomføring.

Fengselkapasitet

Behov for meir kapasitet og utbetring av fengsel

I 2025 har kriminalomsorga handtert om lag 16 000 saker i fengsel og samfunn. Mengda med saker som kjem til kriminalomsorga, avheng av omfanget av kriminalitet i Noreg, politiske avgjerder som kan endre rammene for straff, aktivitetane og prioriteringane til politiet og påtalemakta, og saksbehandlingstida og utfallet for dei sakene som domstolane behandlar. Til dømes ser vi teikn til at auka løyvingar til meir aktivitet hos politiet bidrar til eit auka behov for plassar i kriminalomsorga.

Som det går fram av figuren under har det gjennomsnittlege talet på innsette i fengsel vore relativt stabilt, mens omfanget av straffegjennomføring i samfunnet har auka gradvis. Samstundes har straffa for dei som gjennomfører i fengsel, blitt lengre. Dette har bidratt til at behovet for fengselsplassar ikkje er redusert. Utviklinga i kriminalitetsbiletet og prioriteringane, mellom anna av organisert kriminalitet og kriminelle nettverk, gjer at behovet for straffegjennomføring truleg vil auke framover. Dette blir òg stadfesta av prognosane til Kriminalomsorgsdirektoratet. Politiet er tilført betydelege ressursar for å nedkjempe kriminelle nettverk. Også straffene for enkelte lovbrott er heva. Dette fører til lengre fengselsstraffer og auka bruk av varetekt.

Figur 3.2 Utvikling i aktivitet i kriminalomsorga

Kjelde: Kriminalomsorgsdirektoratet (talet på innsette omfattar ikkje dei som sit i varetekt).

Statsbygg og Kriminalomsorgsdirektoratet har, på oppdrag frå Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet og Justis- og beredskapsdepartementet, kartlagt og vurdert den bygningsmessige tilstanden til fengsla og om dei er velegna til føremålet. I rapporten som vart oversendt departementet våren 2024 tilrådde kriminalomsorga at dagens kapasitet på om lag 3 600 plassar bør auke til rundt 4 000. Det går òg fram av rapporten at 45 av 57 fengsel har behov for utbetringar eller ombyggingar. Forslaga inneheld vesentlege investeringar som ikkje kan dekkast av dagens budsjetttrammer for Statsbygg eller kriminalomsorga. Konkrete tiltak må derfor behandlast i dei årlege budsjettprosessane. Etterslepet på vedlikehaldet av fengselsbygga er stort. Det er derfor òg behov for å prioritere arbeidet med å ta ned dette etterslepet.

Med bakgrunn i faglege tilrådingar frå Kriminalomsorgsdirektoratet og Statsbygg meiner regjeringa at byggjeprojekt og utgreiingar som allereie har blitt sette i gang, bør prioriterast vidare. Dette er store og viktige prosjekt som representerer eit betydeleg og nødvendig løft for kriminalomsorga. Å erstatte ueigna fengsel med moderne fasilitetar legg betre til rette for gode soningsforhold og mindre isolasjon, noko som igjen kan bidra til å redusere tilbakefall til kriminalitet.

Nytt Oslo fengsel på Grønland

Regjeringa har prioritert ei erstatning for Oslo fengsel gjennom ei tredelt løysing; utviding av Romerike fengsel, Ullersmo avdeling, nytt fengsel på Innlandet fengsel, Ilseng avdeling og nytt fengsel på dagens tomt på Grønland. Utvidinga av Romerike fengsel, Ullersmo avdeling, med 76 plassar var klar til bruk i november/desember 2025. Det skal òg byggjast 130 plassar med høgt tryggleiksnivå ved Innlandet fengsel, Ilseng avdeling. Byggjeprojektet på Ilseng er godt i gang, og dei 130 plassane skal etter planen stå klare i 2028. Om lag 30 av dei nye plassane vil i tillegg erstatte Innlandet fengsel, Hamar avdeling.

Eit nytt fengsel på dagens fengselstomt på Grønland er siste ledd i den tredelte løysinga for å sikre erstatning for fengselet. Dagens Oslo fengsel skal rivast og erstattast med eit nytt bygg med 144 plassar på høgt tryggleiksnivå på dagens fengselstomt. Det nye, moderne fengselet skal leggje til rette for meir aktivisering, mindre isolasjon og ein betre kvardag, både for dei innsette og for dei tilsette. Regjeringa foreslår ei oppstartsløyving i 2027 på 246,1 mill. kroner for nytt Oslo fengsel på Grønland, irekna brukarutstyr under kriminalomsorga. I tillegg er det eit mindrebehov til andre tenester på helse, skole og bibliotek på om lag 16 mill. kroner som følgje av den midlertidige stenginga og fordi talet på plassar for det nye fengselet blir noko redusert samanlikna med det gamle fengselet, sjå omtale i Prop. 1 S for Helse- og omsorgsdepartementet, Kunnskapsdepartemen-

tet og Kulturdepartementet. Sjå òg omtale i Prop. 1 S for Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet.

Nytt kvinnefengsel på Bredtvet

Det er viktig å få på plass ei langsiktig løysing for plassar for kvinner på Austlandet. Bredtveit fengsel og forvaringsanstalt stengde 1. mars 2024 etter ein brannteknisk gjennomgang. Som erstatning for Bredtveit fengsel og forvaringsanstalt er det planlagt for 50 nye plassar med høgt tryggleiksnivå for kvinner på dagens fengselstomt på Bredtvet. Prosjektet er under planlegging og har høg prioritet. Målet er eit moderne, universelt utforma fengsel som gir kvinner tilgang til likeverdige tilbod når det gjeld arbeid, utdanning, helsetenester og fysisk tilrettelegging. Planen er òg at det skal byggjast ei Nasjonal forsterka felleskapsavdeling (NFFA) ved fengselet. Behov for nye plassar med lågare tryggleiksnivå/plassar i overgangsbustad, skal òg vurderast i forbindelse med byggjeprojektet.

Anna pågåande arbeid med framtidig fengselskapasitet

I den vidare planlegginga av framtidig fengselskapasitet har regjeringa lagt opp til fleire utgreiingar. Det vart mellom anna i 2025 sett i gang arbeid med utgreiingar av nye fengsel i Mosjøen- og Ålesund-området. I utgreiinga skal ein vurdere val av konsept, i tillegg til kapasitetsbehovet i regionen totalt sett. Utgreiinga skal leverast innan utgangen av 2026.

Vidare har behovet for fleire fengselsplassar for mindreårige, vore under utgreiing, og både kapasitetsbehov og val av konsept skal vurderast. Utgreiinga vart levert Justis- og beredskapsdepartementet sommaren 2026 og er no til vurdering i departementet.

Straffegjennomføring med elektronisk kontroll

I tillegg til bygningsmessige tiltak kan det vere aktuelt å vurdere endringar i regelverket om innsetjing i fengsel på ulike tryggleiksnivå.

Bruk av straffegjennomføring med elektronisk kontroll verkar inn på kapasiteten i kriminalomsorga, og vil kunne betre ressursutnyttinga og redusere behovet for nye fengselsbygg. Justis- og beredskapsdepartementet har hatt på høyring eit forslag om å utvide dei rettslege rammene for bruk av straffegjennomføring med elektronisk kontroll og digitale kontrolltiltak ved straffegjen-

nomføring utanfor fengsel. I tillegg til å betre ressursutnyttinga i kriminalomsorga, er formålet med endringane å styrke samfunnsvernet ved lauslating, redusere tilbakefall til kriminalitet og å styrke ettervernet. Departementet følgjer no opp høyringa.

Føreseigna i straffeprosesslova § 184 b opnar for gjennomføring av varetekt med elektronisk kontroll, jf. lov 20. desember 2023 nr. 110 om endringer i konfliktrådsloven, straffeloven og straffeprosessloven mv. (strafferettslige reaksjoner for ungdom og varetekt med elektronisk kontroll). Lovendringa vart sett i kraft 15. august 2025. Stortinget har i 2024 og 2025 løyvd 45,5 mill. kroner til å setje i verk endringa. Lovendringa vil kunne bidra til å betre kapasiteten i kriminalomsorga.

Overføring av drift av utlendingsinternatet på Trandum

I dag har politiet ansvaret for drifta av utlendingsinternatet på Trandum og familieeininga på Haraldvangen. Av omsyn til den samla oppgåveporteføljen til etatane, og fordi kriminalomsorga har dei beste føresetnadene for å gjere denne oppgåva, skal ansvaret for drifta etter planen overførast frå politiet til kriminalomsorga frå 1. januar 2027. Justis- og beredskapsdepartementet har i 2026 hatt på høyring eit forslag til endringar i utlendingslova mv. som legg til rette for at kriminalomsorga kan drive internatet, og som gir heimlar for det samarbeidet mellom kriminalomsorga og utlendingsmyndigheitene som overføringa vil krevje. Regjeringa vil leggje fram eit lovforslag for Stortinget innan utgangen av 2026.

Barne- og ungdomskriminalitet

Fleire mindreårige blir fengsla for kriminelle handlingar

Det er eit mål at barn ikkje skal sitje i fengsel saman med vaksne. Det har vore ein markant auke i talet på mindreårige som har blitt sette i fengsel dei siste åra. Auken inneber ein risiko for at det i periodar kan vere fleire mindreårige innsette enn det er plass til i ungdomseiningane. Riksrevisjonen har i rapporten sin om innsatsen til myndigheitene mot barne- og ungdomskriminalitet, gitt Justis- og beredskapsdepartementet sterk kritikk for at barn sit i fengsel saman med vaksne.

Nye ungdomseiningar

Regjeringa har over fleire år gjennomført tiltak for å auke kapasiteten i ungdomseiningane. Ung-

domseiningane har ei tverrfagleg bemanning og eit team på tvers av etatar for å sikre deltaking frå ulike velferdstenester, og skal vere i tråd med barnekonvensjonen. I 2025 er ei ny ungdomseining på Evje opna, og innan utgangen av 2026 vil eininga ha totalt elleve nye plassar. I 2026 har kriminalomsorga dermed tre landsdekkande ungdomseiningar for innsette mellom 15 og 18 år, med til saman 21 plassar. Dette er ein auke frå åtte plassar i 2023. Regjeringa har sett i verk tiltak for å auke kapasiteten ytterlegare, samstundes er det behov for å vurdere kva kapasitetsbehovet er på lang sikt. Kriminalomsorgsdirektoratet leverte i juni 2026 eit konseptvalnotat om behovet for nye, permanente plassar i ungdomseiningane.

Det vart vedteke å utvide ungdomseining Aust på Eidsvoll med ytterlegare seks plassar i statsbudsjettet for 2025, men utvidinga er forseinka som følgje av mellom anna erosjonsfare og behov for reguleringsplan. I mellomtida er det etablert seks beredskapsplassar ved Indre Østfold fengsel, Eidsberg avdeling. Desse blir berre nytta ved kapasitetsmangel i ungdomseiningane eller dersom det blir vurdert å vere til det beste for barnet.

Betre oppfølging av barn og unge i kriminalomsorga

Regjeringa foreslår å løyve 6 mill. kroner til å etablere eit ungdomsteam i kriminalomsorga. Ungdomsteama i kriminalomsorga er tverrfaglege og gir forsterka oppfølging av unge mellom 18 og 24 år. Teama har eit særleg fokus på barn som ved fylte 18 år blir overførte frå ungdomseiningar til ordinære fengsel. Eitt team utgjer seks stillingar. Ordninga er evaluert og har vist seg å ha god effekt for oppfølginga av barn og unge under straffegjennomføring. Evalueringa viser bl.a. til betre relasjonsarbeid, meir individuelt tilpassa

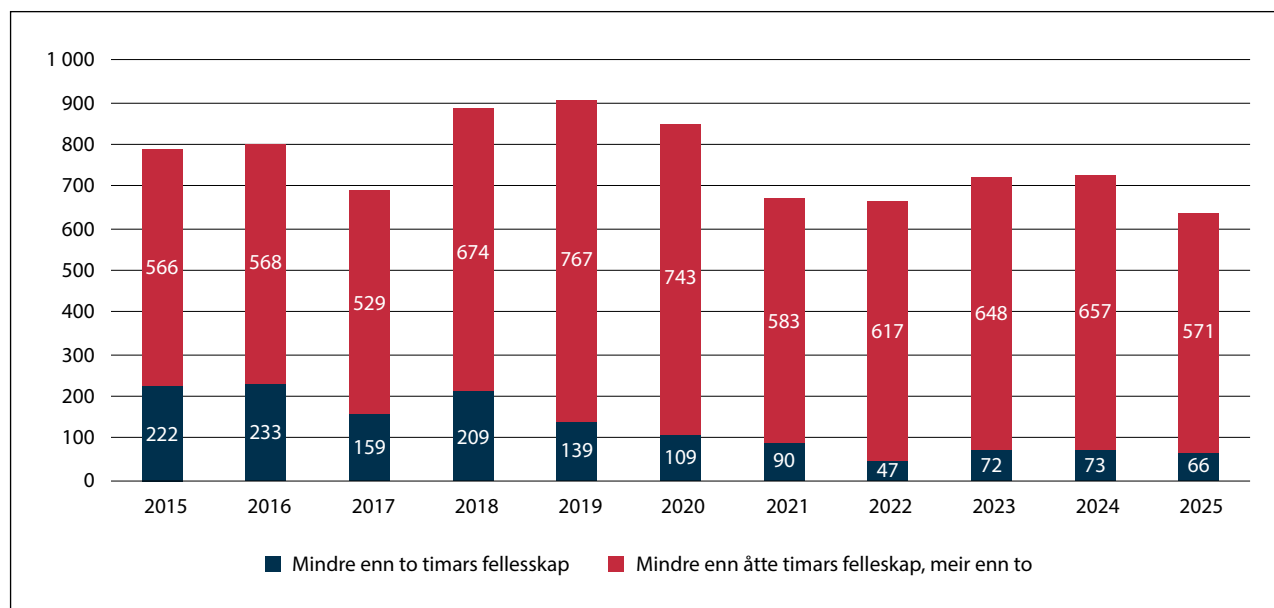
oppfølging og auka samordning både internt og med eksterne aktørar som skule, NAV og helsetenester.

Ekspertgruppa om tiltak for barn som utfører gjenteken eller alvorleg kriminalitet, Storbergetgruppa, har trekt fram manglande kontinuitet i overgangen frå ungdomseining til ordinært fengsel ved fylte 18 år som ei særleg utfordring. Individuelt tilrettelagde løp kan opphøyre, og negative tendensar kan bli forsterka. I Meld. St. 31 (2024–2025) kjem det fram at regjeringa vil vurdere å etablere fleire ungdomsteam i kriminalomsorga.

Bemanning og kompetanse

Kriminalomsorga skal gjennomføre straff med eit meningsfullt og forsvarleg innhald som verkar kriminalitetsførebyggjande. For at dette skal lukkast, er det avgjerande med tilstrekkeleg bemanning og rett kompetanse. Dersom domfelte får eit godt innhald i straffegjennomføringa og god oppfølging, kan det bidra til at fleire domfelte fullfører opplæring eller utdanning, og kjem i arbeid etter at dei har gjennomført straffa si.

Som figuren under viser, er talet på innsette med mindre enn åtte timar fellesskap i løpet av ein dag høgt. Talet på innsette med mindre enn to timar fellesskap har over tid gått ned. Omfanget av fellesskap og menneskeleg kontakt må auke, blant anna for å redusere risikoen for helseskadar blant dei innsette. Det er òg eit viktig mål å redusere omfanget av tvangsmiddelbruk i fengsla. I tillegg er det eit mål å auke tida dei innsette bruker på aktivitetar som førebyggjer kriminalitet. I 2025 var delen fengselsdøgn med aktivisering 81 pst., mens målet er 85 pst. For å oppnå desse måla er det bl.a. naudsynt å styrke bemanninga i kriminalomsorga.

Figur 3.3 Utvikling i talet på innsette med mindre enn to og åtte timars fellesskap

Tala er baserte på eit snitt av dagsmålingar per 1., 2. og 3. kvartal frå 2015 til 2025.

Kjelde: Kriminalomsorgsdirektoratet.

Regjeringa held fram arbeidet med å styrke bemanninga og kompetansen i kriminalomsorga, bla. i tråd med Meld. St. 31 (2024–2025). Midlar skal gå til auka rekruttering, fleire aktiviserings-team og tiltak for å halde på kompetent arbeidskraft. Midlane inngår i ein opptrappingsplan som skal gi ei sterkare grunnbemanning og betre arbeidsvilkår. Frå 2027 skal bachelorutdanninga implementerast. I tillegg til auka kompetanse på sikt, inneber dette også at midlar som tidlegare har vore brukt til lønna etatsutdanning for aspirantar, no skal omdisponerast og nyttast til å styrke kriminalomsorga og betre bemanningssituasjonen.

Styrkt bemanning og kompetanse skal bl.a. støtte opp under oppfølging av Prop. 165 L (2024–2025). Lovendringane har som hovudformål å redusere omfanget av isolasjon i fengsla, og bidra til at innsette i fengsel får tilbod om meir tid utanfor fengselscella og meir menneskeleg kontakt. Lovforslaga omfattar bl.a. føresegnar om tid utanfor fengselscella, tydelegare lovvilkår og auka kontroll med bruk av utelukking, tryggingsselle og tryggingsseng, og dessutan minstekrav til oppfølging og helsemessig tilsyn med innsette som er underlagde desse tiltaka. Dette krev tilstrekkeleg bemanning.

Statsforvaltaren i Vestland og Kriminalomsorgsdirektoratet samarbeider med fylkeskommunane for å betre tilgangen til digitale verktøy for opplæring i fengsel. Prosjektet Digital skule har arbeidd med å utvikle ei ny digital plattform

for undervisning i norske fengsel. Den nye løysinga vil bidra til å oppfylle rettane innsette har til opplæring under soning, samt styrke pedagogiske og tryggingmessige behov. Dette skal sikre eit undervisningstilbod i fengsla som gir innsette moglegheit til å kvalifisere seg for arbeid eller vidare utdanning. Regjeringa foreslår å løyve 20,9 mill. kroner til ei ny digital plattform fordelt med 10 mill. kroner over Justis- og beredskapsdepartementet og 10,9 mill. kroner over Kunnskapsdepartementet. Sjå nærare omtale i Prop. 1 S (2026–2027) for Kunnskapsdepartementet.

Evaluering og endring i lovverk

Ei føresegn frå Kriminalomsorgsdirektoratet om endringar i reglane om kontrolltiltak i straffegjennomføringslova er sendt på høyring. Forslaga skal styrke ein rimeleg og forholdsmessig balanse mellom ulike omsyn, og forslag inneheld felles reglar om vilkår og saksbehandling for kontrolltiltaka. Terskelen skal ta utgangspunkt i ei vurdering av kva for risiko som ligg føre, anten på generelt nivå eller etter ei konkret og individuell vurdering. Føresegna inneheld òg reglar om auka digital kontakt mellom innsette og omverda.

Regjeringa tok 17. mars 2025 imot NOU 2025: 2 *Samfunnsvern og omsorg*. Utvalet fekk i oppdrag å evaluere forvaring, tvunge psykisk helsevern og tvungen omsorg, og greie ut korleis sikta, domfelte og innsette med alvorlege psykiske lidningar eller utviklingshemming blir varetekne, særleg

kvinner og barn. Utreiinga har vore på offentleg høyring, og vurderingane og tilrådingane frå utvalet er no til oppfølging i ansvarlege departement. Det er mellom anna oppretta eit samarbeidsforum for helse til innsette i fengsel, og fleire tiltak er under utgreiing.

Regjeringa tek sikte på å leggje fram eit lovforslag om identitetsskjerming av tilsette i politiet og kriminalomsorga. Dette følgjer opp forslaga til ID-skjermingsutvalget i NOU 2024: 5 *Maktens ansikt – Skjernet identitet for ansatte i politiet og kriminalomsorgen?*.

Stortinget har i lov 20. juni 2025 nr. 82 gjort endringar i rettshjelpslova, jf. Prop. 103 L (2024–2025) *Endringer i rettshjelpsloven mv. (prioriterte sakstyper for rettshjelp mv.)*. Endringane inneber ei utviding av kva sakstypar det blir gitt rettshjelp i etter rettshjelpslova, inkludert saker om heil utelukking og bruk av tryggingsscelle og tryggingsseng etter straffegjennomføringslova. Endringane vart sette i kraft 1. juli 2025, og det vart løyvd 6 mill. kroner til kriminalomsorga i 2026 til oppfølginga av endringane. Sjå òg omtale i del I, oppmødingsvedtak nr. 83 (2023–2024), 21. desember 2023.

Departementet følgjer opp høyringa om endringar i varslingsreglane, for å vareta fornærma og etterlatne på ein betre måte enn det som ligg i dagens reglar. Sjå òg omtale i del I, oppmødingsvedtak nr. 582 (2021–2022), 30. mai 2022.

Post 01 Driftsutgifter

Løyvinga skal dekke ordinære driftsutgifter (lønn, varer og tenester) i kriminalomsorga, i tillegg til fellestenester og utviklingsprosjekt for etaten. Posten dekker vidare utgifter til maskiner og utstyr, kontorutgifter, personalavhengige utgifter, husleige, programverksemd, aktiviseringstiltak og godtgjersler og kothald til dei innsette.

Det blir foreslått å auke løyvinga med

- 180,1 mill. kroner for å overføre drifta av Trandum utlendingsinternatet frå politiet til kriminalomsorga. Sjå tilsvarende reduksjon under kap. 440, post 01.
- 27 mill. kroner for å styrke kriminalomsorga og betre bemanningssituasjonen, noko som følgjer av satsinga frå 2026 og heng saman med ein reduksjon på kap. 432, post 01, som følgjer av omdisponert aspirantlønn
- 8,1 mill. kroner til husleige i samband med utvidinga av Innlandet fengsel, Ilseng avdeling
- 6 mill. kroner til nytt ungdomsteam i kriminalomsorga

- 5 mill. kroner til forprosjektering nytt kvinnefengsel på Bredtvet, rammeoverføring frå Statsbygg
- 3,5 mill. kroner til prosjektgjennomføring i samband med utvidinga av Innlandet fengsel, Ilseng avdeling. Sjå tilsvarende reduksjon under post 45.

Det blir foreslått å redusere løyvinga med

- 20 mill. kroner i driftsløyvinga til kriminalomsorga
- 12,4 mill. kroner til forprosjektering nytt Oslo fengsel Grønland
- 4,5 mill. kroner som følgje av lågare inntekter frå deltaking i internasjonalt fengselssamarbeid
- 3 mill. kroner til prosjektgjennomføring ved Romerike fengsel, Ullersmo avdeling

Det er òg endringar på posten som følgje av tidlegare budsjettvedtak og tekniske endringar, som ikkje blir omtalte nærmare.

Det blir foreslått at Justis- og beredskapsdepartementet i 2027 får fullmakt til å overskride løyvinga på kap. 430, post 01, mot tilsvarende meirinntekter under kap. 3430, post 03 og 04, jf. forslag til vedtak.

Det blir foreslått at Justis- og beredskapsdepartementet i 2027 kan pådra staten forpliktingar utover budsjettåret for å skaffe brukarutstyr til investeringsprosjektet nytt Oslo fengsel på Grønland, sjå forslag til romartalsvedtak.

Det blir foreslått ei løyving på posten på 6 944,4 mill. kroner.

Post 21 Særskilde driftsutgifter, kan overførast, kan nyttast under kap. 430, post 01

Posten omfattar utgifter til arbeidsdrifta, medrekna utgifter til materiale, rutinemessig utskifting av mindre maskiner og utstyr, kurs for tilsette som rettar seg spesifikt mot hjelpemiddel som blir brukte i arbeidsdrifta, og vedlikehald og drift av maskiner som blir brukte i arbeidsdrifta. I posten inngår òg arbeidspengar til dei innsette.

Det blir foreslått at Justis- og beredskapsdepartementet i 2027 får fullmakt til å overskride løyvinga på kap. 430, post 21, mot tilsvarende meirinntekter under kap. 3430, post 02, jf. forslag til vedtak.

Det blir foreslått ei løyving på posten på 142,7 mill. kroner.

Post 25 Særskilde driftsutgifter utlendingsinternatet

Løyvinga på posten omfattar variable utgifter knytt til innkøst, mottak og retur ved Trandum utlendingsinternat. Utgiftene omfattar mellom anna tolketenester, forpleiing og helseutgifter i samband med internering og retur. Desse utgiftene har tidlegare vore utgiftsført på kap. 440, post 25. Når drifta av internatet overførast frå politiet til kriminalomsorga blir det foreslått å opprette ein eigen post for slike variable utgifter under kriminalomsorga.

Det blir foreslått ei løyving på posten på 13,2 mill. kroner, mot ei tilsvarande reduksjon på kap. 440, post 25.

Post 45 Større utstyrskjøp og vedlikehald, kan overførast

Løyvinga på posten omfattar større utstyrskjøp og vedlikehald. Posten omfattar òg midlar til IKT-løyvingar, maskiner og teknisk utstyr til arbeidsdrifta, anna utstyr til fengsla og innkjøp av køyre- tøy.

Det blir foreslått å auke løyvinga med

- 97,7 mill. kroner til brukarutstyrsprosjekt for nytt fengselsbygg ved Innlandet fengsel, Ilseng avdeling
- 10,4 mill. kroner til brukarutstyrsprosjekt for nytt Oslo fengsel, Grønland

Det blir foreslått å redusere løyvinga med

- 3,5 mill. kroner til prosjektgjennomføring i samband med utvidinga av Innlandet fengsel, Ilseng avdeling. Sjå tilsvarande auke under post 01.

Det blir foreslått at Justis- og beredskapsdepartementet i 2027 kan pådra staten forpliktingar utover budsjettåret for å skaffe brukarutstyr til investeringsprosjektet utviding av Innlandet fengsel, Ilseng avdeling, sjå forslag til romartalsvedtak.

Det blir foreslått at Justis- og beredskapsdepartementet i 2027 kan pådra staten forpliktingar utover budsjettåret for å skaffe brukarutstyr til

investeringsprosjektet nytt Oslo fengsel på Grønland, sjå forslag til romartalsvedtak.

Det blir foreslått ei løyving på posten på 172,6 mill. kroner.

Post 60 Refusjonar til kommunane, forvaringsdømde m.m., kan overførast

Løyvinga på posten dekkjer refusjonar til kommunale omsorgstiltak for prøvelauslating frå forvaring og varetektssurrogat. Ved prøvelauslating av forvaringsdømde kan retten setje vilkår om at den domfelte skal opphalde seg i institusjon eller kommunal bustad i meir enn eitt år. Dersom ein avtale med kommunen ikkje lar seg gjere, kan private tilbydarar nyttast.

Avgjerder om varetektssurrogat og prøvelauslating frå forvaring på dei nemnde vilkåra ligg til domstolane. Det er vanskeleg å føreseie utviklinga i omfanget av saker, og dette gjer løyvingsbehovet på posten usikkert.

Det blir foreslått ei løyving på posten på 184,2 mill. kroner.

Post 70 Tilskot

Post 70 er ei tilskotsordning for frivillig verksemd under verkeområda til kriminalomsorga. Formålet med tilskotsordninga er å hindre tilbakefall til ny kriminalitet gjennom å reintegrere domfelte under og etter straffegjennomføring til auka deltaking i samfunnet og auka livsmeistring.

Samarbeidet mellom kriminalomsorga og dei frivillige organisasjonane bidrar bl. a. til å styrke innhaldsarbeidet for dei innsette. I 2025 vart det i alt fordelt 41,9 mill. kroner til frivillige og ideelle organisasjonar gjennom tilskotsordninga. Way-Back, Kirkens bymisjon FRI, Frelsesarméen, Røde Kors Nettverk etter soning og For Fangers Pårørende fekk dei største tilskota.

I 2027 foreslår departementet at løyvinga på posten blir fordelt av Kriminalomsorgsdirektoratet etter søknad frå organisasjonar. Midlane blir fordelte ut frå tydelege og faste kriterium og i tråd med forskrifta «forskrift om tilskudd til frivillige organisasjonar i kriminalomsorgen».

Det blir foreslått ei løyving på posten på 45,1 mill. kroner.

Kap. 3430 Kriminalomsorga

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
02	Inntekter frå arbeidsdrifta	138 950	130 500	142 729
03	Andre inntekter	38 348	28 155	29 197
04	Tilskot	33 007	18 000	14 126
	Sum kap. 3430	210 305	176 655	186 052

Post 02 Inntekter frå arbeidsdrifta

Posten omfattar inntekter frå sal av produksjonen frå arbeidsdrifta, i tillegg til inntekter frå drifts- og vedlikehaldsoppgåver som blir utførte på bestilling frå Statsbygg.

Det blir foreslått at Justis- og beredskapsdepartementet i 2027 får fullmakt til å overskride løyvinga under kap. 430, post 21, mot tilsvarende meirinntekter under kap. 3430, post 02, jf. forslag til vedtak.

Det blir foreslått ei løyving på posten på 142,7 mill. kroner.

Post 03 Andre inntekter

Posten omfattar bl.a. leigeinntekter for teneste- og leigebustader, refundert kost og husleige, klient-avhengige driftstilskot til overgangsbustadene og tilskot frå andre offentlege verksemdar til gjennomføring av prosjekt.

Det blir foreslått at Justis- og beredskapsdepartementet i 2027 får fullmakt til å overskride løy-

vinga under kap. 430, post 01, mot tilsvarende meirinntekter under kap. 3430, post 03, jf. forslag til vedtak.

Det blir foreslått ei løyving på posten på 29,2 mill. kroner.

Post 04 Tilskot

Posten omfattar tilskot til deltaking i internasjonalt fengselssamarbeid under EØS-finansieringsmekanismene. Posten omfattar òg inntekter frå prosjekt der kriminalomsorga får tilskot til å gjennomføre prosjekt i samarbeid med internasjonale organisasjonar eller andre land.

Det blir foreslått at Justis- og beredskapsdepartementet i 2027 får fullmakt til å overskride løyvinga under kap. 430, post 01 og kap. 432, post 01, mot tilsvarende meirinntekter under kap. 3430, post 04, jf. forslag til vedtak.

Det blir foreslått ei løyving på posten på 14,1 mill. kroner.

Kap. 432 Høgskolen for kriminalomsorg

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
01	Driftsutgifter	294 032	335 145	318 807
	Sum kap. 432	294 032	335 145	318 807

Eit forsvarleg innhald i straffegjennomføringa som førebyggjer kriminalitet, krev tilsette med rett og tilstrekkeleg kompetanse. Høgskolen for kriminalomsorg (HKO) byggjer på den tidlegare Kriminalomsorgens høgskole og utdannings-senter KRUS, men er frå 24. juni 2026 etablert

som ein sjølvstendig høgskole med eige høgskolestyre. HKO har ansvar for utdanning av tilsette i kriminalomsorga, og den organisatoriske endringa legg til rette for fagleg kvalitet, sjølvstende og utvikling av rett kompetanse. HKO skal òg tilby etter- og vidareutdanning for tilsette, drive

forskning og fagleg utviklingsarbeid, og formidle kunnskap av høg kvalitet innan straffegjennomføring og kriminalomsorg.

Frå 2026 har regjeringa auka opptaket ved HKO til 75 nye studieplassar, der 50 er i eit desentralisert deltidsstudium med delvis arbeid ved fengsel.

Regjeringa har foreslått å gjere den tidlegare fengselsbetjentutdanninga om til ei ordinær bachelorutdanning i straffegjennomføring frå 2027. Endringa skal gi betre kompetanse til å møte utfordringar som psykiske lidingar og rusmiddelproblem. Midlane som tidlegare har blitt nytta til aspirantlønn under utdanning, skal nyttast til å finansiere endringa og styrke kriminalomsorga, inkludert til tiltak for å gi dei tilsette betre arbeidsvilkår. På sikt vil dette utgjere om lag 180 mill. kroner. Etter at utdanninga er gjort om til ei ordinær bachelorutdanning, kan studentane søkje lån og stipend gjennom Lånekassen, som andre studentar.

Post 01 Driftsutgifter

Løyvinga på posten dekkjer lønnsutgifter og andre driftsutgifter ved Høgskolen for kriminalomsorg i tillegg til utgifter til forskning og utvikling, etter- og vidareutdanning, verksbetjentutdanning og støttefunksjonar.

Det blir foreslått å redusere løyvinga med

- 27 mill. kroner, som skal nyttast til å styrke kriminalomsorga og betre bemanningssituasjonen i etaten, noko som følgjer av satsinga frå 2026 og heng saman med ei auke på kap. 430, post 01, som følgjer av omdisponert aspirantlønn

Det er òg endringar på posten som følgje av tidlegare budsjettvedtak og tekniske endringar, som ikkje blir omtalte nærmare.

Det blir foreslått at Justis- og beredskapsdepartementet i 2027 får fullmakt til å overskride løyvinga på kap. 432, post 01, mot tilsvarende meirinntekter under kap. 3430, post 04 og kap. 3432, post 03, jf. forslag til vedtak.

Det blir foreslått ei løyving på posten på 318,8 mill. kroner.

Kap. 3432 Høgskolen for kriminalomsorg

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap	Saldert	Forslag
		2025	budsjett 2026	2027
03	Andre inntekter	1 637	829	860
	Sum kap. 3432	1 637	829	860

Post 03 Andre inntekter

Posten omfattar bl.a. inntekter frå eksterne forskingsmidlar, kursverksemd og i tillegg moglege inntekter frå oppdragsverksemd.

Det blir foreslått at Justis- og beredskapsdepartementet i 2027 får fullmakt til å overskride løy-

vinga på kap. 432, post 01, mot tilsvarende meirinntekter under kap. 3432, post 03, jf. forslag til vedtak.

Det blir foreslått ei løyving på posten på 0,9 mill. kroner.

Kap. 433 Konfliktrådet

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
01	Driftsutgifter	191 137	218 315	243 477
60	Tilskot til kommunar	20 145	34 820	22 911
70	Tilskot	23 562	61 348	116 287
	Sum kap. 433	234 844	314 483	382 675

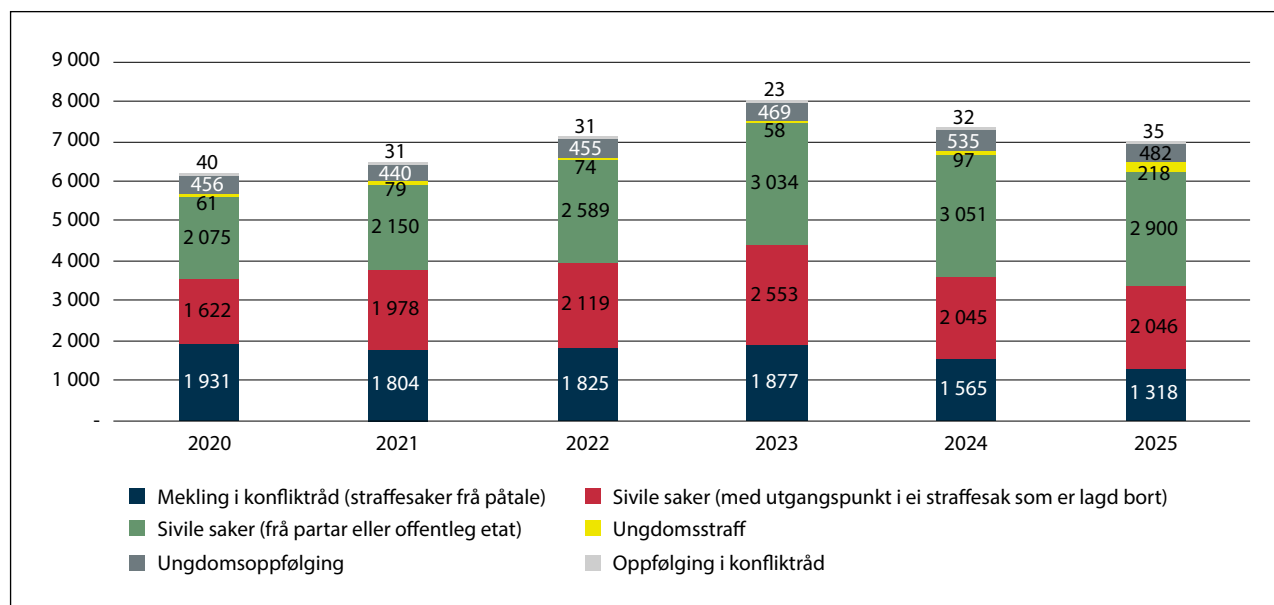
Konfliktrådet meklar mellom partar i ein konflikt som følgje av ei straffbar handling (straffereaksjonen mekling i konfliktråd) eller mellom partar i sivile konfliktrar, inkludert oppfølging av barn under kriminell lågalder som har gjort kriminelle handlingar. Meklinga baserer seg på metodikken for gjenopprettande prosess, som inneber at partane i fellesskap bestemmer korleis konflikten skal handterast. Konfliktrådet er òg ansvarleg for å gjennomføre straffereaksjonane ungdomsstraff og ungdomsoppfølging, som rettar seg mot ungdom som var mellom 15 og 18 år då lovbrottet fann stad, og som har behov for tverrfagleg oppfølging. I tillegg har Konfliktrådet ansvar for straffereaksjonen oppfølging i konfliktråd, som rettar seg mot personar over 18 år. Sekretariatet for konfliktråda står for den faglege og administrative leiinga av arbeidet.

Konfliktrådet skal også bidra til å formidle og byggje kunnskap om førebygging av kriminalitet. I 2026 er det bl.a. sett i gang eit arbeid med å evaluere SLT-modellen (*Samarbeidsmodell for lokale, forebyggende tiltak mot rus og kriminalitet*). Vidare

skal Sekretariatet for konfliktråda medverke til ein heilskapleg og samordna innsats mot vald i nære relasjonar, menneskehandel, radikalisering og valdeleg ekstremisme, bl.a. gjennom informasjons- og erfaringsdeling, kompetansebygging og samordning av innsatsen på tvers av ulike sektorar og politikkområde.

Fleire faktorar påverkar talet på straffesaker Konfliktrådet får til behandling. Dette gjeld bl.a. omfanget av kriminalitet i Noreg, aktivitetane og prioriteringane til politiet og påtalemakta og politiske avgjerder som kan endre rammene for straff og kva som skal straffast.

Konfliktrådet arbeider for å auke kunnskapen om tenestene rådet tilbyr, og har bl.a. jobba opp mot politiet og påtalemakta for å få fleire eigna saker. Konfliktrådet tok imot 6 999 saker i 2025, dette er ein nedgang på fire pst. samanlikna med 2024. Nedgangen er særleg stor innan straffesaker frå påtalemyndigheita. Det er òg ein reduksjon i sivile saker frå partane eller offentlege etatar. Samstundes har talet på saker om ungdomsstraff auka frå 97 saker i 2024 til 218 saker i 2025.

Figur 3.4 Talet på saker til konfliktrådet 2020–2025

Kjelde: Sekretariatet for konfliktrådet.

Styrkt oppfølging av barn i Konfliktrådet

Å komme tidleg inn og hindre at konflikter eskalerer, kan ha ein kriminalitetsforebyggjande effekt. Storberget-utvalet tilrådde at fleire under 15 år bør få tilbod om mekling i Konfliktrådet, og i samband med behandling av Meld. St. 31 (2024–2025) vedtok Stortinget at regjeringa skal vurdere endringar som kan bidra til auka bruk av gjenoppretande prosessar, særleg i saker som gjeld personar under den kriminelle lågaldren.

Mange kommunar har i dag gode kommunale tiltak, men samhandlinga mellom tenestene og det å sjå heilskapen i tiltaka rundt barnet kan vere utfordrande. Konfliktrådet har god erfaring med å koordinere denne typen saker. Desse barna er avhengige av tverrfagleg oppfølging, og konfliktrådet kan bidra med sin kompetanse, metode og nettverk. Det er samstundes behov for å styrke kapasiteten i konfliktråda til å tilby og vidareutvikle kurs i konflikthandtering og gjenopprettande prosessar. Dette er kurs som kan tilbyast ulike aktørar som møter barna, men også kurs som ungdom under straffegjennomføring kan gjennomføre for å få hjelp til å handtere konflikter på ein betre måte. Regjeringa foreslår 15 mill. kroner til å styrke oppfølginga av barn i Konfliktrådet, med eit særleg fokus på barn under 15 år.

Lang ventetid mellom lovbrøt og reaksjon kan vere ei stor belastning for både ungdommen, dei fornærma og dei pårørande. Regjeringa foreslår 6,9 mill. kroner til Konfliktrådet til raskare behandling av straffesaker der gjerningspersonen

er under 18 år, såkalla hurtigspor. Midlane skal gå til å vidareføre innsatsen og styrke kapasiteten til å prioritere arbeidet med hurtigspor.

Forvaltning av tilskot til tiltak mot menneskehandel og prostitusjon

Forvaltninga av tilskotsordninga til tiltak mot menneskehandel og prostitusjon blir frå og med 2027 flytta frå Justis- og beredskapsdepartementet til Sekretariatet for konfliktråda, sjå kap. 440. Formålet med tilskotsordninga er å motverke at barn og vaksne blir utsette for menneskehandel, å hjelpe personar ut av prostitusjon og å redusere etterspurnaden etter prostitusjon. Organisasjonar som driv frivillig verksemd, kan få tilskot. Dersom frivillige organisasjonar ikkje tilbyr tilfredsstillande aktivitetar og tiltak, kan kommunar få tilskot til slike tiltak.

Tilskot til funksjonar som i dag blir varetekne av ROSA, mellom anna hjelpetelefon for offer for menneskehandel og koordinering av trygge mellomombelse opphaldsstader gjennom krisesentera, blir frå og med 2027 innlemma i tilskotsordninga.

Regjeringa foreslår 45 mill. kroner til tilskotsordninga i 2027.

Post 01 Driftsutgifter

Løyvinga skal gå til drift av konfliktrådskontora og til Sekretariatet for konfliktråda.

Det blir foreslått å auke løyvinga med

- 15 mill. kroner til å styrke oppfølginga av barn i Konfliktrådet, med eit særleg fokus på barn under 15 år
- 6,9 mill. kroner til Konfliktrådet til raskare behandling av straffesaker der gjerningspersonen er under 18 år, såkalla hurtigspor

Det blir foreslått å redusere løyvinga med

- 2,8 mill. kroner i tilskot til regionale ressurs sentre om vald (RVTS) og Nasjonalt kunnskaps senter om vald og traumatisk stress (NKVTS). Sjå tilsvarende auke under post 70.

Det er òg endringar på posten som følgje av tidlegare budsjettvedtak og tekniske endringar, som ikkje blir omtalte nærmare.

Det blir foreslått at Justis- og beredskapsdepartementet i 2027 får fullmakt til å overskride løyvinga på kap. 433, post 01, mot tilsvarende meirinntekter på kap. 3433, post 02, jf. forslag til vedtak.

Det blir foreslått ei løyving på posten på 243,5 mill. kroner.

Post 60 Tilskot til kommunar

Løyvinga skal gå til tilskotsordninga for samordning av lokale rus- og kriminalitetsforebyggjande tiltak (SLT) og til tilskotsordninga for forebygging av radikaliserings og valdeleg ekstremisme.

SLT er ein modell for å samordne rus- og kriminalitetsforebyggjande tiltak mellom politi og kommune. Gjennom SLT-samarbeidet kan kommunen og politiet saman kartleggje utfordringsbiletet i lokalmiljøet og setje i verk tiltak. Tilskotet skal gå til målretta, kunnskapsbaserte tiltak i kommunar/bydelar som har særlege utfordringar med barne- og ungdomskriminalitet. Ordninga har eit krav til medfinansiering frå kommunane. Konfliktrådet har òg ansvar for fagleg støtte og rettleiing til deltakarane. I 2025 vart det tildelt 9 mill. kroner fordelt på 24 søknader.

Hovudmålet med tilskotsordninga for forebygging av radikaliserings og valdeleg ekstremisme er å stimulere til kompetanseheving lokalt og utvikling av gode tiltak for å forebyggje og behandle utfordringar knytte til alle typar radikaliserings og valdeleg ekstremisme. I 2025 vart det fordelt om lag 11 mill. kroner til totalt 44 kommunale prosjekt. Frå 2027 foreslår departementet å innlemme tilskotet for forebygging av radikaliserings og valdelege ekstremisme i rammetilskotet til kommunene.

Det blir foreslått å redusere løyvinga med

- 12,5 mill. kroner for forebygging av radikaliserings og valdeleg ekstremisme. Tilskotet blir overført til kap. 571 over Kommunal- og distriktsdepartementet.

Det blir foreslått ei løyving på posten på 22,9 mill. kroner.

Post 70 Tilskot

Løyvinga skal mellom anna gå til tilskot til arbeid med forebygging av vald i nære relasjonar, tilskot til forebygging av kriminalitet og tilskot til tiltak mot menneskehandel og prostitusjon. Løyvinga skal òg gå til tilskot til nasjonalt senter for innsats mot radikaliserings og valdeleg ekstremisme, og Nasjonalt kunnskapssenter om vald og traumatisk stress (NKVTS).

Tilskotsordninga til å forebyggje og kjempe mot vald i nære relasjonar skal bidra til å motverke at barn og vaksne blir utsette for eller utøver vald i nære relasjonar. Organisasjonar som driv frivillig verksemd og krisesenter i kommunal regi, kan få tilskot. I 2025 vart det fordelt om lag 14 mill. kroner til 47 ulike tiltak. Tilskot gjekk mellom anna til støtte-, nettverks- og aktivitetstilbod for personar utsette for vald, inkludert barn som pårørande.

Tilskotsordninga for kriminalitetsforebyggjande tiltak skal bidra til å forebyggje kriminalitet, særleg blant barn og unge. I 2025 vart det fordelt om lag 8,6 mill. kroner til 55 ulike organisasjonar. I 2025 vart nye eller organisasjonar under etablering prioriterte, og i tillegg tiltak og oppfølging av barn og unge. Det vart òg lagt vekt på å fordele midlane jamt mellom geografiske område. Tilskot gjekk blant anna til tiltak som skal hjelpe barn og unge i ein vanskeleg livssituasjon. Regjeringa vil utvide formålet med tilskotsordninga for kriminalitetsforebyggjande tiltak. Dette inneber bl.a. at arbeid knytt til avhopparverksemd også kan kvalifisere til tilskot. Sjå òg omtale i del I, oppmodingsvedtak nr. 567 (2025–2026), 24. mars 2026 og nr. 793 (2025–2026), 26. mai 2026. Regjeringa foreslår at løyvinga til tilskotsordninga aukar med 5 mill. kroner i 2027.

Formålet med tilskotsordninga til tiltak mot menneskehandel og prostitusjon, er å motverke at barn og vaksne blir utsette for menneskehandel, å hjelpe menneske ut av prostitusjon og å redusere etterspurnaden etter prostitusjon. Tilskota i 2026 førte mellom anna til at offer for menneskehandel fekk trygg oppfølging på eigna institusjonar.

Tilskotet til Nasjonalt Kunnskapssenter om vald og traumatisk stress (NKVTS) skal nyttast til

drift av senteret og drift og utvikling av nettportal om vald i nære relasjonar og valdtekt (din-utvei.no) og kampanje om avverjingsplikta, medrekna nettsida plikt.no.

Tilskotet til RVTS Nord ved Universitetssjukehuset i Nord-Noreg skal nyttast til samarbeidsforum om vald og overgrep i samiske samfunn.

Løyvinga skal òg nyttast til tilskot til drift av nasjonalt senter for innsats mot radikaliserings og valdeleg ekstremisme knytt til stiftelsen Arkivet. Senteret skal bl.a. støtte og rettleie kommunar, førstelinjetenester og andre som møter personar som står i fare for å bli radikalisererte.

Det blir foreslått å auke løyvinga med

- 45 mill. kroner til tilskot til tiltak mot menneskehandel og prostitusjon, mot ein tilsvarande reduksjon på kap. 440, post 70

- 2,8 mill. kroner i tilskot til regionale ressursentre om vald (RVTS) og Nasjonalt kunnskaps senter om vald og traumatisk stress (NKVTS). Sjå tilsvarande reduksjon under post 01.
- 2,1 mill. kroner til tilskotsordninga for kriminalitetsførebyggjande tiltak. I tillegg prioriterer ein ytterlegare 2,9 mill. kroner av løyvinga på kap. 433, post 70 til tilskotsordninga.
- 2,1 mill. kroner til nasjonalt senter for innsats mot radikaliserings og valdeleg ekstremisme

Departementet foreslår at resten av potten i 2027 blir fordelt av Sekretariatet for konfliktråda etter søknad frå organisasjonar.

Det blir foreslått ei løyving på posten på 116,3 mill. kroner.

Kap. 3433 Konfliktrådet

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
02	Refusjonar	25	6	6
	Sum kap. 3433	25	6	6

Post 02 Refusjonar

Inntektene på posten er refusjonar som skal dekke utgiftene konfliktråda har i samband med kurs og konferansar.

Det blir foreslått at Justis- og beredskapsdepartementet i 2027 får fullmakt til å overskride løy-

vinga på kap. 433, post 01, mot tilsvarande meirinntekter på kap. 3433, post 02, jf. forslag til vedtak.

Det blir foreslått ei løyving på posten på 6 000 kroner.

Programkategori 06.40 Politi og påtale

Utgifter under programkategori 06.40 fordelte på postgrupper

(i 1 000 kr)

Post-gr.	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027	Endring i pst.
01–29	Statens egne driftsutgifter	30 236 643	30 521 812	31 642 496	3,7
30–49	Nybygg, anlegg o.a.	412 128	581 691	1 037 981	78,4
50–89	Overføringer til andre	781 094	914 582	924 081	1,0
	Sum kategori 06.40	31 429 865	32 018 085	33 604 558	5,0

Utgifter under programkategori 06.40 fordelte på kapittel

(i 1 000 kr)

Kap.	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027	Endring i pst.
440	Politiet	26 116 790	27 152 266	28 260 697	4,1
441	Politidirektoratet	394 229			0,0
442	Politi høgskolen	770 092	746 529	812 551	8,8
443	Påtalemakta i politiet	1 787 359	1 740 400	1 832 359	5,3
444	Politiets tryggingsteneste (PST)	1 944 932	1 964 650	2 273 451	15,7
445	Den høgare påtalemakta	409 237	406 623	417 650	2,7
446	Den militære påtalemakta	71			0,0
448	Grensekommissæren	7 155	7 617	7 850	3,1
	Sum kategori 06.40	31 429 865	32 018 085	33 604 558	5,0

Innleiing

Programkategori 06.40 omfattar løyvinga til Politidirektoratet (POD) med 21 underliggjande einingar (politiet), Politi høgskolen, Påtalemakta i politiet, Politiets tryggingsteneste (PST), Den høgare påtalemakta og Grensekommissæren.

Innanfor justissektoren er begge dei to overordna måla om rettstryggleik og tryggleik i samfunnet, i tillegg til målet om låg kriminalitet, sentrale for verksemdene i programkategorien. Poli-

tiet har òg oppgåver for å nå målet om kontrollert og berekraftig innvandring.

Verksemdene under denne programkategorien er ansvarlege for grunnleggjande funksjonar i samfunnet. Befolkninga skal kunne ha høg tillit til at desse oppgåvene blir tekne hand om på ein god måte. Oppgåvene skal løysast i eit samvirke med andre statlege og kommunale etatar, private aktørar, med det sivile samfunnet og med internasjonale partnarar.

Prioriteringar i 2027

Regjeringa har prioritert politiet, påtalemakta og PST gjennom heile perioden. Regjeringa vil i 2027 halde fram satsinga på dette området og foreslår å auke løyvinga til politiet og PST med totalt 770 mill. kroner. Auken er fordelt på følgjande satsingar:

- Heilskapleg digitalisering av politiet med 500 mill. kroner, og ein investeringsfullmakt på 5,7 mrd. kroner
- Styrking av PST med 250 mill. kroner
- Styrke innsatsen mot barne- og ungdomskriminalitet med 119,8 mill. kroner, der 20 mill. kroner til politiets arbeid med den tverrfaglege modellen for å førebyggje vald i nære relasjonar (RISK) er ein del av innsatsen

Vidare foreslår regjeringa å flytte 135 mill. kroner frå politiets budsjett til andre, prioriterte saker.

Samstundes som regjeringa prioriterer å auke budsjettet til politiet, arbeider politiet med ei utgreiing om korleis ressursane og budsjettet politiet har, kan gi mest mogleg politikraft for pengane.

Under blir det gjort reie for dei mest sentrale utfordringane og prioriteringane på området, og korleis dei nye satsingane frå 2027 støttar opp om desse.

Meir langsiktig og heilskapleg styring og utvikling av politiet og PST

Målet med den vesentlege styrkinga av politiet og PST dei siste åra, som òg held fram inn i 2027, er at politiet og PST skal kunne gi dei tenestene som innbyggjarane og samfunnet har behov for. Utfordringsbiletet er i rask endring, og oppgåveløysinga til politiet og PST er under press på alle område. I tillegg har styringa og utviklinga av verksemdene over tid vore prega av manglande langtidsperspektiv og detaljstyring på konkrete innsatsfaktorar, noko som svekkjer evna til å utvikle seg i tråd med behova i samfunnet. Regjeringa utarbeidar no langsiktige planar for politiet og PST, sjå nærmare omtale under budsjettkapitla til verksemdene. Det er allereie identifisert behov for å auke opptaket til politihøgskolen, og regjeringa har derfor dei siste åra lagt til rette for fleire politistudentar.

Heilskapleg digitalisering av politiet

Politiet sine IT-system er gamle og utdaterte. Dette har mellom anna Riksrevisjonen peika på i

fleire revisjonar, og politiet har sjølv understreka det. Dei gamle systema forseinkar politiarbeidet, og skaper utfordringar med IT-tryggleiken i politiet. Det gjer politiet sårbart og svekkjer evna til effektiv innsats. Samstundes stiller den tryggingsspolitiske situasjonen og kriminalitet som blir stadig meir digital, nye krav til politiet. Over tid er det blitt eit gap mellom kriminalitetsbiletet og dei digitale verktøya politiet har tilgjengeleg. Heilskapleg digitalisering av politiet er difor avgjerande for å styrkje tryggleik og beredskap, og også kvalitet og rettstryggleik for innbyggjarane. Dette er samstundes eit stort og komplekst prosjekt med tydeleg risiko i gjennomføringa. Regjeringa foreslår difor å løyve 500 mill. kroner i 2027 og ein investeringsfullmakt til første trinn av eit stort digitaliseringsprogram i politiet, sjå nærmare omtale under kapittel 440.

Handtering av den alvorlege tryggingsspolitiske situasjonen

Noreg har over tid stått i ein alvorleg tryggingsspolitisk situasjon. Situasjonen har ført med seg auka ressursbruk i politiet og PST til trusselformidling, til å førebyggje og redusere sårbarheiter og til å gjennomføre vakt- og sikringsoppdrag ved utsette objekt, demonstrasjonar og andre arrangement mv. Delar av styrkinga av politiet og PST dei siste åra har gått til å handtere situasjonen, og sist i revidert nasjonalbudsjett for 2026 vart det løyva 145 mill. kroner til politiet og påtalemakta. Handtering av situasjonen blir òg eit hovudtema i 2027, der ei føreslått styrking av PST er eit sentralt tiltak.

Kamp mot alvorleg kriminalitet

Den organiserte kriminaliteten utgjer ein alvorleg trussel mot den alminnelege tryggleiken i samfunnet og omfattar mellom anna vald og alvorleg narkotikakriminalitet, bedrageri, kvitvasking, datakriminalitet, arbeidslivskriminalitet og menneskehandel. Rekruttering og utnytting av barn og unge til alvorleg kriminalitet er også ei utfordring. Regjeringa har møtt utviklinga med ei fleirårig satsing på politiet, og frå 2025 fekk politiet 600 mill. kroner i varig auke til å styrke arbeidet mot organisert kriminalitet, og 90 mill. kroner til innsatsen mot kvitvasking og korrupsjon, noko som har gjort politiet betre rusta til å handtere trusselen. I tillegg fekk politiet 70 mill. kroner i auka løyving i 2026 til auka kapasitet til etterforskning og styrka arbeid mot narkotika- og økonomisk kriminalitet. Innsatsen har gjort at fleire alvorlege

valdssaker er avverja, lange fengselsdommar er idømt, og talet på rettskraftige inndragingar har auka med nærmare 40 prosent dei siste to åra.

Kamp mot alvorleg kriminalitet held fram i 2027, og regjeringa fortsett å styrke innsatsen mot barne- og ungdomskriminalitet.

Kap. 440 Politiet

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
01	Driftsutgifter, <i>kan nyttast under kap. 443, post 01</i>	24 815 251	25 481 752	26 122 237
21	Særskilde driftsutgifter – forskning og utvikling, <i>kan overførast</i>		19 250	19 962
22	Søk etter personar en antek har omkomme, <i>kan overførast</i>	7 183	5 000	10 185
23	Sideutgifter i samband med sivile gjeremål	32 958	30 167	31 283
25	Variable utgifter ved innkomst, mottak og retur i utlendingsforvaltninga til politiet	170 507	202 120	200 144
45	Større utstyrsinnkjøp og vedlikehald, <i>kan overførast</i>	34 412	37 346	680 105
46	Investeringar i Schengen IT-system, <i>kan overførast</i>	176 630	179 939	
48	Tildeling frå EUs grense- og visumfinansieringsordningar, <i>kan overførast</i>	98 755	282 110	272 700
70	Tilskot	54 860	49 861	5 000
73	Internasjonale forpliktingar, m.m., <i>kan overførast</i>	726 234	864 721	919 081
	Sum kap. 440	26 116 790	27 152 266	28 260 697

Politiet skal gjennom førebyggjande, handhe- vande og hjelpande verksemd vere eit ledd i den samla innsatsen i samfunnet for å fremme og sikre tryggleiken, rettstryggleiken og den alminnelege velferda for borgarane, jf. politilova § 1. Politidirektoratet leier politiet og har ansvaret for fagleg leiing, styring, oppfølging og utvikling i heile etaten, med dei avgrensingane som følgjer av at riksadvokaten har det fagleg overordna ansvaret for all straffesaksbehandling, sjå nærmare omtale under kap. 445 Den høgare påtalemakta.

Politidirektoratet har 21 underliggjande einingar:

- tolv politidistrikt
- fem særorgan med nasjonale oppgåver: Kripes, Økokrim, Politiets utlendingseining, Utrykkingspolitiet og Politihøgskolen
- fire andre underliggjande einingar: Politiets fel- lestenester, Politiets IT-eining, Nasjonalt ID-senter og Grensekommissariatet.

31. desember 2025 var den totale bemanninga i politiet 18 896⁵ årsverk.

Under blir det gjort nærmare reie for sentrale tema for politiet sitt arbeid i 2027.

Styrkt arbeid med langsiktige planar for politiet

Politiet er ei personellintensiv og materiell tung verksemd som løyser eit omfattande og komplekst samfunnsoppdrag i eit risiko- og utfordringsbilete i rask endring. Samstundes tek det år å byggje kapasitet, fagmiljø og kompetanse. Det har vore ein betydeleg underliggjande utgiftsvekst i politiet over fleire år som har ført til utfordringar med å nå sentrale målsettingar, trass i store aukar i budsjettet. Det er derfor naudsynt at ein har eit langsiktig perspektiv i vidareutviklinga av etaten.

Det er behov for å gjere grundige, prinsipielle vurderingar av sentrale dilemma og konkurre-

⁵ Kjelde: Politiets årsrapport 2025. Talet omfattar alle politi- årsverk, sivile årsverk og påtaleårsverk i etaten, med unn- tak av PST.

rande verdiar som følgjer av det breie samfunnsoppdraget til politiet. Dette er bakgrunnen for at regjeringa i juni 2025 oppnemnde eit politirolleutval. Utgreiinga skal vere klar i februar 2027, og vil, saman med ei brei høyring, vere eit sentralt kunnskapsgrunnlag for arbeidet med den langsiktige planen for politiet.

Regjeringa er i gang med arbeidet med denne planen, med mål om at styringa i større grad skal basere seg på kva resultat politiet skal oppnå for innbyggjarane og samfunnet. Regjeringa har tillit til at politiet sjølv veit best korleis interne ressursar bør disponerast for å løysa samfunnsoppdraget best mogleg. Den langsiktige planen skal vere eit godt kunnskapsgrunnlag for å sikre at politiet har dei rette føresetnadene for å utvikle seg i møte med utfordringane som følgjer av kriminalitetsutviklinga, den tryggingsspolitiske situasjonen og den raske teknologiutviklinga. Den langsiktige planen vil leggje til rette for overordna retningsval som regjeringa vil leggje fram for Stortinget før påske 2028.

Arbeidet med heilskapleg digitalisering

Programmet for heilskapleg digitalisering i politiet vil vere eit stort og viktig arbeid for politiet som vil innebere eit omfattande behov for ressursar. Det blir foreslått gjennomført i tre trinn, med oppstartsløyve på 500 mill. kroner i 2027, og ein anslått totalkostnad (P85) på om lag 13 mrd. kroner i åra 2027-2038. Programmet vil leggje til rette for tryggare, betre og meir effektive tenester og samhandling med andre aktørar og er avgjerande for å sikre tryggleik, kvalitet i tenester og rettstryggleik for innbyggjarane. Det første trinnet har ei planlagd varigheit på fem år, der det vil bli prioritert å etablere ein ny og trygg digital grunnmur og nye løysingar med særleg vekt på kriminalitetsnedkjemping og beredskap. Det blir foreslått ei investeringsfullmakt for første trinn i perioden 2027-2031, jf. forslag til vedtak XIV.

Beredskap og krisehandtering

Politiet har måtta tilpasse seg eit krevjande og komplekst trusselbilet med høgare krav til beredskap i lys av den varig endra tryggingsspolitiske situasjonen i Europa. Politiet løysar oppgåvene sine i samvirke med andre aktørar, og brukar store ressursar på støtte til offentlege og private aktørar, territorialkontroll, innhenting og behandling av informasjon og førebyggjande tiltak mot ulike former for kriminalitet.

Med det krevjande trussel- og kriminalitetsbiletet er det viktig at politiet har tilgang på dei maktmidla og verkemidla som er naudsynte. Som nemnt i del I under «Tryggleik i samfunnet» la regjeringa i mars 2026 fram eit lovforslag om innføring av permanent generell væpning av norsk politi, som vart vedteke av Stortinget i juni.

Sommaren 2026 ga Forsvaret bistand til sikringsoppdrag i hovudstadsregionen etter førespurnad frå politiet, og styrkte med det politiet sin vaktinnsats ved mellom anna den amerikanske ambassaden og residensen. Bistanden blei avslutta i august. Gjennomføringa av H.M. Kong Harald si gravlegging var ein svært stor politiopeasjon, som stilte høge krav til sikkerheit. Politi frå heile landet vart innkalla til Oslo for å bistå i handteringa. Politiet fekk og god bistand frå fleire land, og frå Forsvaret.

Eit av tre hovudmål i totalberedskapsmeldinga er eit sivilt samfunn som står imot samansette truslar. Politiet har ei viktig rolle i å byggje og oppretthalde motstandskraft i samfunnet og er ein viktig aktør i totalforsvaret. Politiet fekk i 2025 i oppdrag å vurdere eigne kapasitetar, oppgåver og prioriteringar i krise og krig. Rapporten blei overlevert departementet i desember 2025, og den er no under oppfølging i Politidirektoratet og departementet. Tiltaka som blir prioriterte, skal bidra til å styrkje politiet si beredskapsevne og evne til å handtere hendingar i øvre del av krisespekteret. Eit av tiltaka som blir prioritert, er etableringa av ein forsterkningsressurs i politiet. Politidirektoratet har derfor fått i oppdrag å greie ut korleis ein slik ressurs kan etablerast, herunder basert på rekruttering av vernepliktige. Andre sentrale oppfølgingsiltak omfattar Politidirektoratet sitt pågåande arbeid med materiellberedskap og regelverksutvikling. Fleire tiltak vil bli følgt opp og setje i verk framover, for å setje politiet i stand til å møte endringar i den tryggingsspolitiske situasjonen.

Ei konseptvalutgreiing for ei langsiktig løysing for luftkapasitetane til politiet vart levert til Justis- og beredskapsdepartementet i desember 2023. Ho har vore gjennom ekstern kvalitetssikring. Konseptvalutgreiinga og den eksterne kvalitetsikringa har komme med tilrådd konsept for luftkapasitetane til politiet. Politiet skal halde fram med utgreiingsarbeidet.

Politiets nasjonale beredskapssenter (PNB) har vore operativt sidan desember 2020. Politidirektoratet har i dag ansvar for forvaltning, drift og vedlikehald av senteret. For å sikre langsiktig verdibevarande vedlikehald av eigedomsmassen ved PNB er det bestemt at dette blir ein del av staten

si husleigeordning. Ein tek sikte på at overføringa frå politiet til Statsbygg skal skje frå og med 1. januar 2027. I den samanhengen blir det foreslått ei løyving på 93,3 mill. kroner til politiet for å dekke kapitalelementet i den kostnadsdekkande husleiga til Statsbygg. Som eit unntak frå avhendingsinstruksen punkt 1.3 skal det ikkje betalast vederlag ved overføringa til Statsbygg.

Operasjonssentralane til politiet (112) og 110-sentralane til brann- og redningsvesenet er samlokaliserte i politidistrikta Innlandet, Møre og Romsdal, Aust og Sør-Aust. Operasjonssentralane til politiet, 110-sentralane til brann- og redningsvesenet og AMK-sentralane til helsetenesta (113) er samlokaliserte i politidistrikta Nordland, Finnmark og Agder. Samlokalisering av nødmeldingssentralane gir betre samvirke, noko som fører til raskare respons og tryggare hendingar for publikum. Nærleiken til kvarandre forbetrar situasjonsforståinga, byggjer tillit og legg til rette for felles øvingar og opplæring, noko som resulterer i høgare kvalitet i oppdragshandteringa, spesielt ved komplekse hendingar.

Organisert kriminalitet, kriminelle nettverk og kriminelle gjengar

Det har gjennom fleire år vore ei auka utfordring med alvorleg organisert kriminalitet i Europa og Noreg. Kriminaliteten er profittmotivert, og har ofte òg eit stort valdspotensial. Den organiserte kriminaliteten omfattar bl.a. alvorleg narkotikakriminalitet, bedrageri, kvitvasking, datakriminalitet, arbeidslivskriminalitet og menneskehandel. Ein ser òg at kriminelle nettverk utnyttar barn og unge for å utføre kriminalitet.

Arbeid med å nedkjempe denne kriminaliteten krev mykje av politiet si merksemd. Politiet har styrkt arbeidet sitt dei siste åra, særleg på grunn av satsinga som kom i 2025 på 600 mill. kroner, og innsatsen held fram i 2027. Regjeringa har og gjennomført fleire endringar i regelverket for å styrke politiet si evne til å handtere kriminaliteten. I Prop. 59 L (2025–2026) foreslo regjeringa endringar i straffeprosesslova om mellom anna bruk av mobile kamera med skjult kameraovervaking i politiet si etterforskning, og denne blei vedtatt i juni 2026. Regjeringa sendte desember 2025 på høyring forslag til skjerping av straff for ulovleg handtering av våpen og eksplosivstoff. Høyringa hadde frist mars 2026, og lovproposisjon er no under utarbeiding. Det er òg gjennomført regelverksarbeid for å sikre at utlendingar som gjer kriminalitet sendast ut av landet, sjå omtale i del I under «Låg kriminalitet». Vidare er det mykje relevant

pågåande regelverksarbeid om økonomisk kriminalitet, sjå omtale under.

Justis- og beredskapsdepartementet koordinerer oppfølginga av regjeringa sin nasjonale strategi mot menneskehandel for perioden 2025–2030. Menneskehandel er ei alvorleg kriminalitetsform som krev høg merksemd og prioritert innsats i politiet og påtalemakta. Det er behov for å vidareutvikle innsatsen innan etterretning, førebygging, identifisering av moglege offer, etterforskning og påtale. Hausten 2026 vart det sett i gang ei følgjeevaluering av strategien, som skal bidra til kunnskap om gjennomføringa og resultat av strategien, og gi grunnlag for vurderingar av kva tiltak som bør justerast eller vidareførast.

Økonomisk kriminalitet

Økonomisk kriminalitet er ein integrert del av den alvorlege organiserte kriminaliteten, og er ei drivkraft for kriminelle nettverk. Gjennom økonomisk kriminalitet, irekna kvitvasking, arbeidslivskriminalitet, fiskerikriminalitet og annan kriminalitet som gjeld dei felles verdiane våre, blir store beløp som kunne ha kome samfunnet til gode. I tillegg fører kriminaliteten til store økonomiske tap for enkeltindivid og næringsverksemdar.

Både politiet og bankane har registrert ein markant auke i talet på bedrageri, og eit stort fleirtal av dei melde bedrageria er digitale. Fleire sikta i norske bedragerisaker kan knytast til organiserte kriminelle nettverk som òg er involverte i narkotika- og valdskriminalitet.

Meld. St. 15 (2023–2024) *Felles verdier – felles ansvar*, som handlar om førebygging og motverking av økonomisk kriminalitet, inneheld ei rekke tiltak som legg grunnlaget for det vidare arbeidet på dette området. Auka løyving til politiet i tidlegare år har styrka både Økokrim og politidistrikta spesialistmiljøer for å nedkjempe økonomisk kriminalitet, og inndra meir utbytte. Det er òg etablert ei antikorrupsjonseining i Økokrim for å førebygge, avdekke og etterforske korrupsjon meir effektivt.

Det pågår mykje arbeid med endringar i regelverket for å styrke verkemiddel til å nedkjempe økonomisk kriminalitet og det blir oppretta eit nasjonalt senter mot økonomisk kriminalitet, sjå omtale i del I.

I samsvar med regjeringa sin handlingsplan mot sosial dumping og arbeidslivskriminalitet er den tverretatlege innsatsen mot arbeidslivskriminalitet i gang med å vidareutviklast. Målet er å legge til rette for ei hensiktsmessig samhandling

mellom a-krimssamarbeidet og andre samarbeidsflater som gjeld økonomisk kriminalitet.

Barne- og ungdomskriminalitet

Rekruttering av barn og unge til alvorleg og organisert kriminalitet er ei utfordring. Arbeidet mot organisert kriminalitet må derfor sjåast i samanheng med arbeidet mot barne- og ungdomskriminalitet. Regjeringa vil i 2027 halde fram satsinga på barne- og ungdomskriminalitet og foreslår totalt 119,8 mill. kroner til ein styrkt innsats mot barne- og ungdomskriminalitet, irekna 20 mill. kroner til politiet.

Barn og unge som utfører eller står i fare for å utføre gjenteke kriminalitet, har ofte sjølv vore utsette for vald i nære relasjonar, vore vitne til vald eller har opplevd andre traumatiske hendingar. Tidleg innsats mot vald i nære relasjonar er difor heilt avgjerande i det førebyggjande arbeidet. Regjeringa foreslår derfor at dei 20 mill. kronene går til arbeidet med den tverrfaglege modellen for å førebyggje vald i nære relasjonar (RISK). Midlane skal bidra til å styrke arbeidet i distrikta som allereie har sett i gang arbeidet med modellen, i tillegg til å utvide arbeidet til Agder politidistrikt. Utrullinga av den tverrfaglege modellen for å førebygge vald i nære relasjonar held derfor fram. Ei evaluering av RISK frå 2025 syner at ordninga gir auka kapasitet og betre grunnlag for heilskapleg oppfølging av valdsutsette og valdsutøvarar. Evalueringa syner òg at RISK gir fordelar for etterforsking og påtale og for samhandlinga med eksterne tenester.

Vald og overgrep mot barn og vald i nære relasjonar

Vald og seksuelle overgrep er alvorleg kriminalitet og blant dei lovbrota som skal prioriterast høgt i heile straffesakskjeda, frå førebygging til straffegjennomføring. Arbeidet for å førebyggje og kjempe mot vald og overgrep krev ein koordinert og tverrsektoriell innsats. Regjeringa følgjer opp opptrappingsplanen mot vald og overgrep mot barn og vald i nære relasjonar, som gjeld for perioden 2024–2028. Planen inneheld 122 tiltak som skal bidra til betre førebygging og vern, avdekking av fleire saker og dessutan betre varetaking av personar som har vore utsette for vald og overgrep. Den førebyggjande verksemda, etterforskinga og straffefølgjinga til politiet står sentralt i planen. Vald og overgrep i samiske samfunn er òg særskilt omtalt i planen.

Statens barnehus står òg sentralt i regjeringa sitt arbeid for å sikre at barns rettstryggleik blir

ivareteke og at hjelpa til barn som blir utsette for vald og overgrep eller er vitne til vald, er godt koordinert. Regjeringa vil etablere to nye underavdelingar av Statens barnehus i høvesvis Harstad og Kristiansund i 2026.

For å styrke kunnskapsgrunnlaget om vald i nære relasjonar etablerte regjeringa frå 1. april 2025 ein permanent partnardrapskommisjon, med Statens sivilrettsforvaltning som sekretariat. Den første rapporten frå kommisjonen vil bli lagd fram i løpet av 2026.

Cyberstøtta seksuallovbrot, særleg mot barn og unge, er eit vedvarande problem. Regjeringa arbeider for at kontakt med barn på internett for seksuelle formål skal avdekkast, stansast og etterforskast meir effektivt. Regjeringa har hatt eit forslag om nye reglar for behandling av overgrepsmateriale på høyring med frist i juni 2026. Forslaget skal bidra til å effektivisere arbeidet til politiet med å førebyggje og etterforske overgrep mot barn og spreiding av overgrepsmateriale. Samstundes arbeider EU med forslag til forordning om at dei som tilbyr tenester på internett, skal rapportere ved mistanke om kriminelle handlingar mot barn, og regjeringa følgjer med på dette arbeidet.

Kripos beskriv i sine rapportar ei negativ utvikling med fleire unge som konsumerer og produserer valdsoppfordrande materiale på nett. Politiet har òg observert ei framvekst av ekstreme valdelege nettsamfunn som byggjer fellesskap basert på kontroll, lojalitet og ekstreme haldningar, der unge, sårbare individ blir påførte fysiske og psykiske skadar gjennom målretta og kynisk manipulasjon og utpressing. Politiet er merksame på utviklinga og har mellom anna gått ut i media med åtvaringar mot ekstreme nettsamfunn som rekrutterer barn og unge. Regjeringa arbeider med fleire tiltak mot ekstreme nettsamfunn, mellom anna gjennom forslag om aldersgrense på sosiale medium, ansvarleggjering av teknologiselskap og etablering av eit nytt nasjonalt senter for innsats mot radikaliserings og valdeleg ekstremisme, sjå omtale under kap. 444.

Cyberretta og cyberstøtta kriminalitet

Cyberkriminalitet er kriminelle handlingar som blir utført ved hjelp av datamaskiner, nettverk eller internett. Det rammer både privatpersonar, bedrifter og storsamfunnet, og er ein veksande trussel. Noreg er eit av dei mest digitaliserte samfunna i verda, og det meste av verdiskapinga i Noreg er avhengig av bruken av datasystem og internett. Det digitale trusselbiletet viser at enkeltpersonar og verksemdar blir utsette for

datatjuveri, datainnbrot, løysepengavirus og digitale bedrageri, og potensielt tap av verdiar som oppstår gjennom skadeverk, svekt omdømme og monalege økonomiske tap.

Samankoplinga mellom statlege aktørar og andre typar kriminelle er ikkje minst til stades i cyberdomenet. Det er ei urovekkjande utvikling der statlege aktørar finansierer eller utnyttar radikalisererte miljø og kriminelle nettverk, og bruker dei til å utføre handlingar på sine vegne. Det er derfor naudsynt at politiet vidareutviklar evna til å førebyggje, hindre og avdekke cyberkriminalitet og straffefølgje kriminelle gjennom etterforskning og påtale. Politiet skal òg vidareføre samarbeid med private verksemdar, andre land og academia for å kjempe mot cyberkriminalitet.

Kripos deler kunnskapen sin om trusselbiletet med delar av academia og private og offentlege verksemdar, slik at dei blir betre i stand til å førebyggje cyberkriminalitet. Gjennom internasjonalt arbeid får politiet raskt tilgang til informasjon om pågåande cyberangrep, noko som har medverka til å hindre cyberangrep mot norske verksemdar.

Misbruk av kunstig intelligens gjer det mogleg for dei kriminelle å automatisere prosessane sine. Dermed kan både forekomst og grad av alvorleg cyberkriminalitet auke svært raskt. Politiet skal førebu seg på bruk av kunstig intelligens i kampen mot dette. Politiet deltar i det nasjonale KI-senteret «The Norwegian Centre for Trustworthy AI (TRUST)» finansiert av Forskringsrådet. Senteret forskar mellom anna på bruk av kunstig intelligens på ein etisk og forsvarleg måte.

Straffesaksbehandling

Måla for behandling av straffesaker er høg kvalitet, høg oppklaringsprosent, kort behandlingstid og adekvat reaksjon.

Politiet har redusert dei samla restansane for saker eldre enn 3 månader, men det er ein vekst i restansar eldre enn 12 månader. Det er òg variasjonar mellom politidistrikta. Rask saksbehandling må ikkje gå ut over krava til adekvat kvalitet på etterforskinga og påtalebehandlinga. Resultata på fleire område er ikkje gode nok. Særleg gjeld dette låg og fallande oppklaringsprosent for fleire av dei kriminalitetstypene som er prioriterte i Riksadvokaten sitt prioriteringsrundskriv og kvalitetsrundskriv, mellom anna vald og seksuallovbrot, mishandling og vald i nære relasjonar og grovt bedrageri. Det er òg til dels variasjonar i oppklaringsprosenten mellom politidistrikta for dei same kriminalitetstypene. Regjeringa har derfor dei siste åra sett i gang eit etterforsklingsløft og

styrking av påtalemakta. Målet er å heve kvaliteten og kapasiteten i etterforskinga av straffesaker. Satsinga har gitt resultat, særleg når det gjeld kampen mot kriminelle nettverk. Trass i auka løyvingar dei siste åra, er det framleis utfordringar med kapasitet til etterforskning og spesialistkompetanse på etterforskning og påtale i politiet. På oppdrag frå departementet har politiet og Riksadvokaten utarbeidd ein plan om samhandling for betre måloppnåing i straffesakene, mellom anna betre resultatoppfølging av straffesaksbehandlinga i politidistrikta og heving av kompetansen i påtalemyndigheita. Planen er implementert på alle nivåa i begge etatane og skal reviderast i takt med utfordringsbiletet. Målretta tiltak skal setjast i verk der resultata må bli betre, særleg mot politidistrikt som har avvikande resultat.

Det er behov for meir spesialisert kompetanse til etterforskning. Regjeringa har frå september 2026 innført et særskilt etterforsklingsstudie ved Politihøgskolen for personar med anna bakgrunn enn frå politiet. Et slikt studium vil bidra til å rekruttere fleire personar med breiare fagbakgrunn og meir spesialisert kompetanse enn i dag og sikre økt kvalitet i etterforsklingsarbeidet.

Dei siste åra har det vært ei stor vekst i bedrageri der digitale hjelpemiddel er nytta og politiet har arbeidet for at fleire saker skal bli innmeldt. Dette bidrar også til fleire saker som krev etterforskning, men det er låg oppklaringsprosent. For å avdekkje og oppklare denne typen kriminalitet er det naudsynt å auke innsatsen for å utvikle og gjere tilgjengeleg naudsynte teknologiske verktoy. Det er viktig at Riksadvokatembetet blir involvert i dette arbeidet. Inndraging av utbytte er eit sentralt verkemiddel mot *alle* former for profittmotivert kriminalitet og skal framleis ha høg prioritet.

Den kunnskapsbaserte førebyggjande innsatsen til politiet

Førebygging av kriminalitet er eit ansvar som ligg til mange aktørar i samfunnet. Gjennom førebyggjande innsats og samarbeid med andre skal politiet vere i forkant av kriminaliteten og bidra til å redusere forekomsten av kriminalitet. Kriminalitet som blir førebygd, sparer samfunnet for både økonomiske og menneskelege kostnader.

Det er viktig at den kriminalitetsførebyggjande innsatsen til politiet byggjer på fagleg anerkjende prinsipp, og at politiet baserer informasjon og verksemd på vitenskapleg kunnskap. Politihøgskolen jobbar med fleire ulike prosjekt som følgjer opp behovet for forskning på området.

Politidirektoratet legg hausten 2026 fram ein ny nasjonal policy for det førebyggjande arbeidet i politiet. Policyen fastset mål, prinsipp og ansvarsforhold for politiet si førebyggjande verksemd. Blant føremåla er å sikre ein einsarta og kunnskapsbasert praksis, basert på forskning, erfaringslæring og dokumentert god praksis.

Regjeringa sette ned ei ekspertgruppe i juni 2025 for å greie ut betre tverretatleg samarbeid og informasjonsdeling ved førebygging av barne- og ungdomskriminalitet, ekstremisme og mishandling i nære relasjonar. Ekspertgruppa leverte ei utgreiing 23. juni 2026, NOU 2026: 8 – *Samarbeid og informasjonsdeling for å forebygge kriminalitet*. Utgreiinga foreslår ein ny lov om deling av personopplysningar og teiepliktige opplysningar for å førebyggje bestemte former for kriminalitet. Formålet er å gi betre føresetnader for godt samarbeid mellom ulike forvaltningsorgan som arbeider med kriminalitetsforebygging. Samstundes skal personvernet varetakast. Utgreiinga gir òg tilrådingar om organisering og peikar på at ansvaret for oppfølging bør ligge hos eit statleg organ som får eit tydeleg mandat. Forslaga vart 2. juli 2026 sendt ut på høyring, med frist i oktober.

Forvaltningsoppgåver og sivil rettspleie

Forvaltningsoppgåvene til politiet skal sikre innbyggjarane effektive tenester av god kvalitet. Politiet behandlar mellom anna saker om våpen, vaktverksemd og brukthandel og søknader om pass og nasjonalt ID-kort. Erfaringar med politiet sine forvaltningstenester er i følgje politiet si innbyggjarundersøking i all hovudsak positive.

Det blir foreslått å auke gebyret for pass og nasjonalt ID-kort for å sikre betre samsvar mellom inntekter og utgifter. Ettersom produksjonskostnaden for ID-kort er lågare enn for pass blir det òg foreslått å eit lågare gebyr for nasjonalt ID-kort samanlikna med for pass. Nytt gebyrnivå for vaksne utgjer 980 kroner for pass og 930 kroner for nasjonalt ID-kort. Nytt gebyrnivå for barn utgjer 590 kroner for pass og 560 kroner for nasjonalt ID-kort. I tillegg blir det foreslått å auke gebyret for nødpass til 1400 kroner.

Justis- og beredskapsdepartementet har fastsett reglar som gir utanlandske statsborgarar som har norsk fødselsnummer og rett eller løyve til opphald her, rett til å søke om nasjonalt ID-kort utan reiserett. Med rett til nasjonalt ID-kort vil utlendingar som bur i Noreg kunne skaffe seg gyldig legitimasjon med det norske identitetsnummeret i folkeregisteret, og med det få enklare tilgang til bl.a. elektronisk identitet og banktenester. I

2025 fekk utlendingar som er frå eit land innanfor EØS- eller EFTA-området moglegheit til å søke om nasjonalt ID-kort i heile landet. Frå 1. september 2026 har òg utlendingar frå land utanfor EØS- eller EFTA-området moglegheit til å søke om nasjonalt ID-kort ved Ski i Aust politidistrikt. Det blir planlagt for at det skal bli mogleg å søke i heile landet frå 1. desember 2026.

Heilautomatisk behandling av digitale søknader om jaktvåpen vart sett i verk i 2025, og politiet arbeidar med å heilautomatisere fleire typar søknadar i våpenforvaltninga. Regjeringa foreslår at gebyra for våpenforvaltninga blir justerte til kostnadsdekkande nivå. Forslaga til endringar i våpenforskrifta vart sendt på høyring mai 2026. Det blir lagt opp til at gebyrendringane skal tre i kraft frå 1. januar 2027. Regjeringa vil sjå på ytterlegere effektiviseringstiltak i våpenforvaltninga som bl.a. kan bidra til reduserte gebyr på sikt.

Sivil rettspleie omfattar bl.a. oppgåvene til namsfuten. Det var store restansar i utleggsforretningar, og det vart derfor sett i verk eit nasjonalt prosjekt med mellombelse stillingar ut 2026, der målet er å redusere restansane. Regjeringa vil komme tilbake til saken i samband med revidert nasjonalbudsjett 2027. Ved utløpet av 2025 var den akkumulerte saksbehandlingstida for utlegg på 125 dagar, mot 139 dagar i 2024.

Gebyret for utleggsforretningar er til sjølvkost og er på 0,69 gonger rettsgebyret (R). R vil bli fastsett til 1 380 kroner i 2027. Dermed blir utleggsgebyret 952 kroner.

Det har blitt arbeidd målretta for å redusere restansane i gjeldsordningssaker. Politiet hadde eit prosjekt som gjekk over tre år frå 2023–2025, for å ta unna restansane. Prosjektet vart gradvis avvika i 2025 og i tillegg til endringar i gjeldsordningslova har dette gitt meirarbeid for namsfuten. Dette påverkar saksbehandlingstida. Ved utløpet av 2025 var saksbehandlingstida for å ta den første slutninga knytte til søknad om gjeldsordning på 107 dagar.

Politiet forvaltar òg bygningsmassen dei disponerer rundt omkring i landet, og samarbeider med Statsbygg i fleire byggeprosjekt. Ny politistasjon i Vest-Lofoten, Leknes er under gjennomføring. Det pågår forprosjektarbeid med nybygg og rehabilitering av Oslo politihus og nytt politihus i Bergen. I tillegg er nytt politihus i Bodø i avklaringsfasen i tråd med Statens prosjektmodell. Regjeringa foreslår at Justis- og beredskapsdepartementet i 2027 får fullmakt til å kunne pådra staten forpliktingar utover budsjettåret for å inngå leigeavtalar i forbindelse med rehabilitering og nybygg for Oslo politihus, jf. forslag til vedtak.

Forslaget er ei vidareføring av tilsvarende fullmakt vedtatt i revidert nasjonalbudsjett 2026, sjå omtale i Prop. 96 S (2025–2026). Regjeringa foreslår i samband med nytt politihus i Bergen at Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet i 2027 får fullmakt til å pådra staten forpliktingar utover budsjettåret for kjøp av eigedom innanfor ei samla ramme på 100 mill. kroner, sjå omtale i Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet Prop. 1 S (2026–2027).

Utlendingsforvaltning, grensekontroll og kriminalitetsførebygging

Politiet har forvaltningsoppgåver på utlendingsfeltet òg. Søknader om asyl, opphald og statsborgarskap blir leverte til førstelinja i politiet. Politiet har vidare ansvar for å opprette bort- og utvisingssaker, og kan òg avgjere enkelte bortvisingssaker. I tillegg har politiet ansvar for å transportere ut personar utan lovleg opphald. Som omtalt i del 1 under målet «Kontrollert og berekraftig innvandring», gjennomfører regjeringa òg regelverksarbeid for å sikre at utlendingar som utfører kriminalitet, blir sende ut av landet. Politiet har vist til at prioritering av utsending har ei førebyggjande effekt både ved at det fører til at kriminelle blir sende ut av landet og ved at det motverkar etablering og styrking av kriminelle nettverk. Det har i 2025 blitt utvist fleire personar med tilknytning til kriminelle nettverk. Returarbeidet har derfor også ein betydeleg kriminalitetsførebyggjande effekt, og sanksjonane i utlendingsregelverket blir nytta som eit verkemiddel for å førebyggje kriminalitet. Gjennom prioritert saksgang for utlendingar som kan utgjere ein alvorleg trussel mot samfunnstryggleiken, samarbeider politiet med PST og utlendingsmyndigheitene om effektiv saksflyt og uttransport i slike saker. Dette er viktig for tryggleiken til Noreg og bidrar til å motarbeide kriminalitet, jf. omtale i del 1 under målet «Låg kriminalitet».

Krigen i Ukraina er framleis venta å påverke korleis politiet handterer inntekstar, og regjeringa foreslår å løyve 85 mill. kroner til handtering av fordrevne frå Ukraina.

Ansvar for drifta av utlendingsinternatet på Trandum og familieeininga på Haraldvangen er planlagt overført frå politiet til kriminalomsorga frå 1. januar 2027. Ei overføring til kriminalomsorga inneber at utlendingsinternatet blir drive av den etaten som har dei beste føresetnadene for å ivareta både drifta og utlendingane under opphaldet. Samstundes vil overføringa setje politiet betre i stand til å løyse dei øvrige oppgåvene sine, også

sett i lys av den samla oppgåveporteføljen til etatane. Eit forslag til lovendringar for å gjennomføre overføringa har vore på høyring i 2026, og regjeringa vil leggje fram eit lovforslag for Stortinget i løpet av 2026.

Politiet har i samband med UDI dei siste åra hatt mykje arbeid med å implementere felleseuropeiske IT-system og regelendringar knytte til Schengen- og Dublin-avtalane, mellom anna tiltaka som følgjer av migrasjonspakta i EU. Tiltaka skal bidra til styrkt grensekontroll og betre registrering og deling av informasjon, og vil vere sentrale for å motverke grensekryssande kriminalitet, terror og ulovleg migrasjon. Arbeidet held fram i 2027. Sjå omtale under målet «Kontrollert og berekraftig innvandring» i del I der det står beskrive effektar av dei tiltaka som er gjennomførte.

Post 01 Driftsutgifter, kan nyttast under og kap. 443, post 01

Posten dekkjer alle ordinære driftsutgifter i Politidirektoratet, politiet og dei lokale einingane til Politiets tryggingsteneste (PST) i politidistrikta, med unntak av Politihøgskolen, jf. kap. 442 og påtalemakta i politiet, jf. kap. 443. Lønn til tilsette, våpen, køyretøy, verneutstyr, uniformer, IT m.m. er driftsrelaterte innsatsfaktorar som er budsjetterte under posten. Justis- og beredskapsdepartementet held tilbake ein mindre del av løyvinga sentralt.

Det blir foreslått å auke løyvinga med 74,9 mill. kroner som følgje av at det blir foreslått å justere gebyra for våpenforvaltninga til kostnadsdekkande nivå.

Det blir foreslått å auke løyvinga med 9,2 mill. kroner bl.a. som følgje av at det blir foreslått å justere gebyra for pass og ID-kort til kostnadsdekkande nivå.

Det blir foreslått å auke løyvinga med 68 mill. kroner til handtering av fordrevne frå Ukraina i 2027. Totalt blir det foreslått å løyve 85 mill. kroner til formålet.

Frå og med 2026 får politiet midlar frå Utanriksdepartementet på kap. 151. Det blir derfor foreslått å redusere løyvinga med 47 mill. kroner tilsvarende på kap. 3440, post 02.

Det blir foreslått å auke løyvinga med 93,3 mill. kroner for å dekkje kapitalelementet i den kostnadsdekkande husleiga til Statsbygg som følgje av forvaltningsoverføring av Politiets nasjonale beredskapssenter frå politiet til Statsbygg.

Det blir foreslått å auke løyvinga med 20 mill. kroner til arbeidet med den tverrfaglege modellen

for å førebyggje vald i nære relasjonar, RISK, inkludert å utvide arbeidet til Agder politidistrikt.

Det blir foreslått å redusere løyvinga med 180,1 mill. kroner, mot ein tilsvarende auke på kap. 430, post 01 til forvaltningsoverføring av Trandum frå politiet til Kriminalomsorga.

Det blir foreslått å redusere løyvinga med 7 mill. kroner, mot ein tilsvarende auke på kap. 442, post 01 til å dekke finansiering av etterforskerstudium ved Politihøgskolen.

Det blir foreslått å redusere løyvinga med 31,5 mill. kroner, mot tilsvarende auke på kap. 442, post 01 til å dekke heilårseffekta av auka opp- tak i 2026.

Det blir foreslått å redusere løyvinga med 38 mill. kroner, mot tilsvarende auke på kap. 443, post 01 til å dekke auke i ressursbehov i påtale- myndigheita i politiet.

Det blir foreslått å redusere løyvinga med 5 mill. kroner, mot ein tilsvarende auke på kap. 480, post 50 til oppgåver hos sysselmester.

Det blir foreslått å redusere løyvinga med 135 mill. kroner til andre, prioriterte formål.

Det er endringar på posten som følgje av tidle- gare budsjettvedtak og tekniske endringar og, som ikkje blir omtalte nærmare.

Samla blir det foreslått ei løyving på 26 122,2 mill. kroner i 2027.

Regjeringa foreslår at Justis- og beredskapsde- partementet får ei bestillingsfullmakt under kap. 440, post 01 på 250 mill. kroner i 2027, jf. forslag til vedtak. Det blir foreslått ei nettobudsjetterings- fullmakt under posten, jf. forslag til vedtak.

Regjeringa foreslår at Justis- og beredskapsde- partementet får fullmakt til å overskride løyvinga under kap. 440, post 01, mot tilsvarende meirinn- tekter under kap. 3440, post 02, 03 og 04, jf. for- slag til vedtak.

Post 21 Spesielle driftsutgifter – Forsking og utvikling, kan overførast

Løyvinga på posten skal dekke utgifter til å støtte oppgåveløysing i politiet gjennom å finansiere forskning som bidrar til ny kunnskap som er rele- vant for oppgåveløysinga og samfunnsoppdraget til politiet.

Det er tekniske endringar på posten som ikkje blir omtalte nærmare.

Det blir foreslått ei løyving på posten på 20,0 mill. kroner.

Post 22 Søk etter personar ein antek har omkomme, kan overførast

Løyvinga på posten skal dekke utgifter til søk etter personar ein antek har omkomme. Posten dekker òg enkelte personellutgifter og ev. utgifter til å betre søkemetodane.

Det er tekniske endringar på posten som ikkje blir omtalte nærmare.

Det blir foreslått ei løyving på posten på 10,2 mill. kroner.

Post 23 Sideutgifter i samband med sivile gjeremål

Løyvinga på posten skal dekke sideutgifter i sam- band med sivile gjeremål. Dette gjeld i hovudsak sideutgifter i samband med tvangsforretningar og utgifter i samband med gjeldsordningssaker.

Det er tekniske endringar på posten som ikkje blir omtalte nærmare.

Det blir foreslått ei løyving på posten på 31,3 mill. kroner.

Post 25 Variable utgifter ved innkomst, mottak og retur i utlendingsforvaltninga til politiet

På posten fører ein dei variable utgiftene til inn- komst og mottak i utlendingsforvaltninga til poli- tiet, bl.a. tolking og forpleiing. I tillegg blir dei variable utgiftene til retur av personar med avslag på søknad om vern (asyl), bortviste og utviste per- sonar og personar som skal forlate Noreg i tråd med Dublin-regelverket, førte her.

Det blir foreslått å auke løyvinga med 9 mill. kroner til handtering av fordrevne frå Ukraina.

Det blir foreslått å redusere løyvinga med 13,2 mill. kroner, mot ein tilsvarende auke på kap. 430, post 25 til forvaltningsoverføring av Trandum frå politiet til Kriminalomsorga.

Det er også endringar på posten som følgje av tidlegare budsjettvedtak og tekniske endringar som ikkje blir omtalte nærmare.

Det blir foreslått ei løyving på posten på 200,1 mill. kroner.

Post 45 Større utstyrsanskaffingar og vedlikehald, kan overførast

Posten omfattar utgifter til større utstyrsanskaffin- gar og vedlikehald. Posten omfattar også prosjekt- utgiftene politiet har til utvikling og implemente- ring av nye felleseuropeiske IT-system for styrkt

grensekontroll, betre informasjonsdeling og auka tryggleik.

Det blir foreslått å auke løyvinga med 500 mill. kroner til trinn 1 av programmet heilskapleg digitalisering.

Prosjektutgiftene politiet har til utvikling og implementering av nye felleseuropeiske IT-system for styrkt grensekontroll, betre informasjonsdeling og auka tryggleik, er flytta frå post 46 til post 45.

Det blir foreslått å auke løyvinga med 2,4 mill. kroner til arbeid med Schengen IT-systema EES/ETIAS, i hovudsak på grunn av forseinkingar i EU.

Det blir foreslått å redusere løyvinga med 14,8 mill. kroner til politiet sitt arbeid med Schengen IT-systema SIS, VIS, Eurodac og Interoperabilitet.

Det arbeidast framleis med å kartleggje Kystvaktas tilgang til Schengen informasjonssystem (SIS). Det blir foreslått å auke løyvinga for 2027 med 4,8 mill. kroner.

Samla blir det foreslått det å løyve 144,7 mill. kroner knytt til utvikling og implementering av Schengen IT-systema.

Det er òg endringar på posten som følgje av tidlegare budsjettvedtak og tekniske endringar som ikkje blir omtalte nærmare.

Samla blir det foreslått ei løyving på posten på 680,1 mill. kroner.

Post 46 Investeringar i Schengen-IT-system, kan overførast

Regjeringa foreslår å innlemme kap. 440, post 46 Investeringar i Schengen-IT-system i kap. 440, post 45 Større utstyrsanskaffingar og vedlikehald, kan overførast. Det blir foreslått å avvikle posten. Sjå omtale under kap. 440, post 45.

Post 48 Tildeling frå EUs grense- og visumfinansieringsordningar, kan overførast

Som Schengenland tek Noreg del i EUs grense- og visumordning under finansieringsordninga *Border Management and Visa Instrument* (BMVI). BMVI er ein del av migrasjons- og grenseforvaltninga til EU og skal særleg bidra til kontroll av yttergrensa. Ordninga skal òg bidra til å utvikle den felles visumpolitikken vidare, implementere den heilskaplege grenseforvaltningsstrategien hos medlemslanda og støtte arbeidet mot irregulær migrasjon.

Noreg får støtte frå EU for å gjennomføre prosjekt innanfor grense- og visumsamarbeidet som bidrar til å oppfylle måla i ordninga. Dei årlege tildelingane frå EU baserer seg på dokumentert forbruk frå støttemottakarar. Midlane blir forskoterte over statsbudsjettet, før stønaden frå EU seinare blir refundert og løyva under kap. 3440, post 08. Dei samla refusjonane frå EU under kap. 3440, post 08 skal svare om lag til dei samla tildelingane under kap. 440, post 48 over heile fondsperioden.

Det er endringar på posten som følgje av tekniske endringar som ikkje blir omtalte nærmare.

Det blir foreslått ei løyving på posten på 272,7 mill. kroner.

Post 70 Tilskot

Posten inneheld tilskot til tryggingstiltak ved trus- og livssynssamfunn.

Tryggingstiltak ved trus- og livssynssamfunn

Formålet med tilskotsordninga er å bidra til at trus- og livssynssamfunn kan anskaffe utstyr til mellom anna kameraovervaking og betre sikring av dører og vindauge. Trus- og livssynssamfunn og paraply- og dialogorganisasjonar for trus- og livssynssamfunn som har organisasjonsnummer i Einingsregisteret, kan få tilskot. Ordninga blir forvalta av Politiets fellestenester. Politiets fellestenester gjennomgår rapporteringa frå mottakarane.

Tiltak mot menneskehandel og prostitusjon

Regjeringa foreslår at tilskot til funksjonar som i dag blir ivaretekne av ROSA, mellom anna hjelpe-telefon for offer for menneskehandel og koordinering av trygge mellombelse opphaldsstader gjennom krisesentra skal inngå som ein del av tilskotsordninga til tiltak mot menneskehandel og prostitusjon. Vidare foreslår regjeringa å flytte forvaltninga av posten til Konfliktrådet i 2027, sjå kap. 433. Det blir derfor foreslått å auke løyvinga på kap. 433, post 70 med 45,0 mill. kroner mot tilsvarende reduksjon på kap. 440, post 70.

Det blir foreslått ei løyving på posten på 5 mill. kroner.

Post 73 Internasjonale forpliktingar m.m., kan overførast

Løyvinga under posten dekkjer utgifter knytte til internasjonale forpliktingar, medrekna bl.a. utbetalingar til EUs grense- og visumfinansieringsord-

ninger, Det europeiske byrået for operativ forvaltning av store IT-system på området for fridom, tryggleik og rettferd (eu-LISA) og Det europeiske grense- og kystvaktbyrået (Frontex).

Kontingentane blir betalte i euro, og storleiken blir fastsett ut frå dei gjeldande budsjetta i EU-verksemdene.

Det er endringar på posten som følgje av tidlegare budsjettvedtak og tekniske endringar, som ikkje blir omtalte nærmare.

Det blir foreslått ei løyving på posten på 919,1 mill. kroner.

Kap. 3440 Politiet

		(i 1 000 kr)		
Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
01	Gebyr – pass og ID-kort	676 179	832 662	841 862
02	Refusjonar m.m.	170 993	281 401	243 074
03	Salsinntekter	32 499	45 842	47 217
04	Gebyr – vaktsselskap og etterkontroll av deaktiverte skytevåpen	3 048	3 828	3 828
05	Gebyr – våpenforvaltning	43 039	136 702	211 553
06	Gebyr – utlendingssaker	374 782	367 389	348 252
07	Gebyr – sivile gjeremål	709 961	620 537	637 633
08	Refusjonar frå EUs grense- og visumfinansieringsordningar	347 077	237 175	321 607
Sum kap. 3440		2 357 578	2 525 536	2 655 026

Post 01 Gebyr – pass og ID-kort

Løyvinga på posten dekkjer inntekter frå behandlingssgebyr for pass og ID-kort.

Det blir foreslått å auke løyvinga med 9,2 mill. kroner bl.a. som følgje av at det blir foreslått å justere gebyra for pass og ID-kort til kostnadsdekkande nivå.

Det er tekniske endringar på posten som ikkje blir omtalte nærmare.

Det blir foreslått ei løyving på posten på 841,9 mill. kroner.

Post 02 Refusjonar m.m.

Politiet får refundert utgifter for politioppdrag som er utførte for organisasjonar, lag, entreprenørar og offentlege etatar i samsvar med særskild heimel. Omfanget av slike oppdrag varierer frå år til år, og inntekstestimatet er derfor usikkert.

Frå og med 2026 får politiet midlar frå Utanriksdepartementet på kap. 151. Det blir derfor foreslått å redusere løyvinga med 47 mill. kroner.

Det er tekniske endringar på posten som ikkje blir omtalte nærmare.

Regjeringa foreslår at Justis- og beredskapsdepartementet får fullmakt til å overskride løyvinga under kap. 440, post 01 og kap. 443, post 01, mot tilsvarende meirinntekter under kap. 3440, post 02, jf. forslag til vedtak.

Det blir foreslått ei løyving på posten på 243,1 mill. kroner.

Post 03 Salsinntekter

Inntekter frå innbyte og sal av utskifta køyretøy m.m. blir rekneskapsførte på posten. I tillegg blir inntekter frå sal av spesialutstyr til politidistrikta, kriminalomsorga, tolletaten m.m. førte på posten.

Det er endringar på posten som følgje av tekniske endringar, som ikkje blir omtalte nærmare.

Regjeringa foreslår at Justis- og beredskapsdepartementet får fullmakt til å overskride løyvinga under kap. 440, post 01, mot tilsvarende meirinntekter under kap. 3440, post 03, jf. forslag til vedtak.

Det blir foreslått ei løyving på posten på 47,2 mill. kroner.

Post 04 Gebyr – vakselskap og etterkontroll av deaktiverte skytevåpen

Løyvinga på posten omfattar eingongsgebyr til å dekke utgifter ved behandling av søknader og gebyr ved feilalarmar der politi- og lensmannsetaten rykker ut, og etterkontroll av deaktiverte skytevåpen.

Regjeringa foreslår at Justis- og beredskapsdepartementet får fullmakt til å overskride løyvinga under kap. 440, post 01, mot tilsvarende meirinntekter under kap. 3440, post 04, jf. forslag til vedtak.

Det blir foreslått ei løyving på posten på 3,8 mill. kroner.

Post 05 Gebyr – våpenforvaltning

Løyvinga på posten omfattar inntekter frå gebyr frå våpenforvaltning.

Det blir foreslått å auke løyvinga med 74,9 mill. kroner som følge av at det blir foreslått å justere gebyra for våpenforvaltning til kostnadsdekkande nivå med verknad frå 1. januar 2027.

Det blir foreslått ei løyving på posten på 211,6 mill. kroner.

Post 06 Gebyr – utlendingssaker

Løyvinga på posten dekker gebyr i samband med søknad om opphald på anna grunnlag enn vern, statsborgarskap, visum, reisebevis og utlendings-

pass. Løyvingsforslaget tek utgangspunkt i talet på utlendingssaker som politiet er venta å få inn.

Det blir foreslått å redusere løyvinga med 19,1 mill. kroner samanlikna med saldert budsjett 2026 bl.a. fordi det er venta ein nedgang i søknader innanfor visse sakstypar i 2027.

Det blir foreslått ei løyving på posten på 348,3 mill. kroner.

Post 07 Gebyr – sivile gjeremål

Løyvinga på posten skal dekke gebyrinntekter i samband med den sivile rettspleia på grunnplanet, dvs. gebyr for tvangsforretningar og forliksrådsbehandling.

Det er tekniske endringar på posten som ikkje blir omtalte nærmare.

Det blir foreslått ei løyving på posten på 637,6 mill. kroner.

Post 08 Refusjonar frå EUs grense- og visumfinansieringsordningar

Posten dekker refusjonar frå EU knytte til dei nasjonale prosjekta som får tildelingar frå EUs grense- og visumfinansieringsordningar. Refusjonsutbetalingane frå EU vil variere frå år til år og baserer seg på dokumentert forbruk frå støtte-mottakarar. Midlane blir derfor forskoterte over statsbudsjettet, jf. omtalen under kap. 440, post 48.

Det er endringar på posten som følge av tidlegare budsjettvedtak og tekniske endringar, som ikkje blir omtalte nærmare.

Det blir foreslått ei løyving på posten på 321,6 mill. kroner.

Kap. 442 Politihøgskolen

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
01	Driftsutgifter	770 092	746 529	812 551
	Sum kap. 442	770 092	746 529	812 551

Politihøgskolen (PHS) er den sentrale utdanningsinstitusjonen for politiet i Noreg og har som hovudoppgåve å drive utdanning, forskning og formidling. Høgskolen skal vere ein profesjonsretta utdanningsinstitusjon som held eit høgt nivå, og som utviklar og formidlar dei kunnskapane, ferdigheitene og haldningane som politiet må ha for å bidra til å sikre tryggleik, lovlydnad og orden.

Justis- og beredskapsdepartementet har utarbeida ein plan for å styrke påtalemakta og etterforskning av kriminalitet. Planen inneheld ei oversikt over regjeringa sine tiltak på dette feltet. Eit av tiltaka dreier seg om utdanning for etterforskarar. For å avdekke og oppklare straffbare forhold er det naudsynt at tilsette i politiet har høg etterforskningskompetanse, og det er behov for tilsette

med både politiutdanning og annan fagbakgrunn. Det er derfor oppretta eit årsstudium i etterforskning for studantar med annan bachelor enn politi, frå hausten 2026.

Hausten 2025 vart det etablert ein pilot for politiutdanning i Alta. Utdanninga i Alta blir gjennomført som samlingsbasert utdanning, der studentane møtes nokre gonger i semesteret og følger digital undervisning frå eigen bustad mellom samlingane. Piloten har hatt godt tilfang av søkjarar og er vidareført med opptak av nytt kull i 2026 med 24 plasser. Regjeringa vil vurdere auka opptak i 2027. I tillegg er det oppretta 25 nye studieplassar ved Politihøgskulen i Oslo frå hausten 2026. Totalt sett har dermed opptaket på Politihøgskulen blitt auka med 149 plassar sidan regjeringa tilrådte i 2021.

Post 01 Driftsutgifter

Løyvinga på posten dekkjer lønnsutgifter og andre driftsutgifter ved Politihøgskolen.

Kap. 3442 Politihøgskolen

		(i 1 000 kr)		
Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
02	Diverse inntekter	38 498	24 934	30 857
03	Eksterne forskingsmidlar	16 316	14 076	14 597
Sum kap. 3442		54 814	39 010	45 454

Post 02 Diverse inntekter

Inntektene til Politihøgskolen kjem frå kursverksemd, utleige, kantinesal og boksar, i tillegg til moglege inntekter frå oppdragsverksemd.

Det blir foreslått å auke løyvinga med 5 mill. kroner fordi det venta ein auke i aktiviteten ved Politihøgskolen.

Det er tekniske endringar på posten som ikkje blir omtalte nærmare.

Regjeringa foreslår at Justis- og beredskapsdepartementet får fullmakt til å overskride løyvinga under kap. 442, post 01, mot tilsvarende meirinntekter under kap. 3442, post 02, jf. forslag til vedtak.

Det blir foreslått å auke løyvinga med 31,5 mill. kroner, mot tilsvarende å redusere på kap. 440, post 01 til å dekke heilårseffekta av auka opptak i 2026.

Det blir foreslått å auke løyvinga med 5 mill. kroner fordi det venta ein auke i aktiviteten ved Politihøgskolen.

Det blir foreslått å auke løyvinga med 7 mill. kroner, mot tilsvarende å redusere på kap. 440, post 01 til å dekke finansiering av etterforskerstudium ved PHS.

Det er endringar på posten som følgje av tidlegare budsjettvedtak og tekniske endringar, som ikkje blir omtalte nærmare.

Regjeringa foreslår at Justis- og beredskapsdepartementet får fullmakt til å overskride løyvinga under kap. 442, post 01, mot tilsvarende meirinntekter under kap. 3442, post 02 og 03, jf. forslag til vedtak.

Det blir foreslått ei løyving på posten på 812,6 mill. kroner.

Det blir foreslått ei løyving på posten på 30,9 mill. kroner.

Post 03 Eksterne forskingsmidlar

Inntekter frå eksterne forskingsmidlar blir førte på posten.

Det er tekniske endringar på posten som ikkje blir omtalte nærmare.

Regjeringa foreslår at Justis- og beredskapsdepartementet får fullmakt til å overskride løyvinga under kap. 442, post 01, mot tilsvarende meirinntekter under kap. 3442, post 03, jf. forslag til vedtak.

Det blir foreslått ei løyving på posten på 14,6 mill. kroner.

Kap. 443 Påtalemakta i politiet

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
01	Driftsutgifter, <i>kan nyttast under kap. 440, post 01</i>	1 787 359	1 740 400	1 832 359
	Sum kap. 443	1 787 359	1 740 400	1 832 359

Påtalejuristane i politiet leier og har ansvaret for etterforskinga i politiet. Dei er ved utøving av etterforsknings- og påtalesfunksjonar underlagde statsadvokatane i enkeltsaker. I Noreg er det første nivået i påtalemakta integrert i politidistrikta og blir leidd av politimeistrane, ein såkalla integrert og framskoten påtalesfunksjon.

Bemanninga i påtalemakta i politiet utgjorde 1105 årsverk per 31. desember 2025. Frå 2024 til 2025 auka talet på påtalejuristar i politiet med 100 årsverk, noko som svarar til ein vekst på 10 prosent.

Det blir foreslått å auke løyvinga med 38 mill. kroner, mot tilsvarende å redusere på kap. 440, post 01 til å dekke auke i ressursbehov i påtalemyndigheita i politiet.

Det er endringar på posten som følgje av tekniske endringar, som ikkje blir omtalte nærmare.

Det blir foreslått at Justis- og beredskapsdepartementet i 2027 får fullmakt til å overskride løyvinga på kap. 443, post 01, mot tilsvarende meirinntekter under kap. 3440, post 02, jf. forslag til vedtak.

Det blir foreslått ei løyving på posten på 1 832,4 mill. kroner.

Post 01 Driftsutgifter, kan nyttast under kap. 440, post 01

Løyvinga på posten omfattar ordinære driftsutgifter knytte til påtalejuristane i politiet, irekna lønnsutgifter og andre indirekte utgifter.

Kap. 444 Politiets tryggingsteneste (PST)

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
01	Driftsutgifter	1 842 601	1 882 354	2 188 275
45	Større utstyrsinnkjøp og vedlikehald, <i>kan overførast</i>	102 331	82 296	85 176
	Sum kap. 444	1 944 932	1 964 650	2 273 451

Ansvaret til Politiets tryggingsteneste (PST) er å førebyggje, avdekke, etterforske, føre for retten og handtere dei mest alvorlege truslane mot Noregs tryggleik. PST er både ei etterretningsteneste, ei tryggingsteneste og ei polititeneste.

Ei sentral oppgåve for PST er å utarbeide analysar og trusselvurderingar til støtte for norske myndigheiter sine avgjerder. I tillegg har PST ei viktig rolle som rådgivar. PST samarbeider i stor grad med både dei andre nasjonale EOS-tenestene og internasjonale aktørar i gjennomføringa av samfunnsoppdraget.

Sjefen for PST leier Den sentrale eininga (DSE) som er lokalisert i Oslo, og har det faglege ansvaret for dei lokale PST-einingane i politidistrikta utanfor Oslo.

Noreg står i den mest alvorlege tryggleikssituasjonen sidan andre verdskrig. Den grip inn i alle ansvarsområda under PST. Regjeringa foreslår derfor å auke løyvinga til PST med 250 mill. kroner. Med dette forslaget er PSTs driftsbudsjett auka med 80 prosent siden regjeringa tilrådte i 2021. PST skal utføre samfunnsoppdraget sitt inn- anfor dei budsjettmessige, juridiske og politiske

Boks 3.2 Om oppfølging av Riksrevisjonen si undersøking, Dokument 3:6 (2025–2026) Ressursbruk og effektivitet i Politiets sikkerhetstjeneste (PST)

Riksrevisjonen si undersøking av PST i perioden 2019–2024 slo fast at verksemda i undersøkingsperioden ikkje var godt nok rusta til å møte dagens trusselbilet, og at det var sterkt kritikkverdig at departementet ikkje har bidratt til strekkeleg til at PST har naudsyste verkemiddel til å fylle rolla som innanlands etterretnings- og tryggingsteneste.

Regjeringa deler dei overordna vurderingane og konklusjonane til Riksrevisjonen. Trusselbiletet har endra seg og blitt meir komplekst i løpet av perioden Riksrevisjonen har undersøkt, og har utfordra kapasiteten til PST til å gjennomføre samfunnsoppdraget sitt. Samstundes er PST i ein annan situasjon no. Regjeringa har sørga for regelverksendringar, betre styring og tettare samarbeid mellom EOS-tenestene og at PST dei siste åra har fått ei auka budsjett. PST sitt driftsbudsjett er auka med om lag 55 pst. i perioden 2021–2026, og det blir frå 2027 foreslått å auke budsjettet med ytterlegare 250 mill. kroner. Samstundes er det viktig at PST får eit handlingsrom og føreseielege vilkår for ei effektiv drift av verksemda.

Regjeringa vurderer fortløpande om det er behov for endringar i regelverket, slik at PST på best mogleg måte kan oppfylle samfunnsoppdraget sitt. Sidan 2021 har regjeringa fremja sen-

trale lovforslag som er vedtekne av Stortinget, mellom anna lovfesting av PST sitt oppdrag som innanlandsk etterretningsteneste og heimel for at PST kan behandle ope tilgjengeleg informasjon (Prop. 31 L (2022–2023)) og kriminalisering av bidrag til skadeleg påverknadsverksemd frå framand etterretning (Prop. 42 L (2023–2024)).

Departementet følgjer no opp høyringsforslag om ytterlegare regelverksendringar, som har til føremål å gi PST mellom anna nye metodar for å førebyggje sabotasjehandlingar og brot på regelverket om eksportkontroll, samt hastekompetanse til å førebyggje ulovleg etterretningsverksemd og sabotasje.

Vidare følgjer Helse- og omsorgsdepartementet og Justis- og beredskapsdepartementet opp høyringsforslag om helsepersonell sin rett og plikt til å dele informasjon om personar med psykiske lidningar og venta valdsrisiko med politiet og PST. Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet og Justis- og beredskapsdepartementet følgjer opp høyringsforslag om utlevering av IP-data for å førebyggje alvorleg kriminalitet.

Departementet er også i dialog med PST om korleis oppdraget knytt til vern av myndigheitspersonar kan løysast på best mogleg måte.

rammene som Stortinget og regjeringa har bestemt. Risikoen for alvorlege hendingar som kan true nasjonal tryggleik vil alltid vere til stade. PST arbeidar aktivt med å førebyggje og etterforske aktivitet og hendingar som truar tryggleiken til nasjonen. Dette bidrar òg til å redusere risikoen for at Noreg blir utsett for slike hendingar i framtida.

Styrkt arbeid med langsiktig styring og utvikling av PST

PST har, på lik linje med politiet, behov for langsiktig styring. Endringar i risiko- og trusselbiletet, der den tryggleikspolitiske situasjonen og den raske teknologiutviklinga er sentrale element, treffer PST breitt. Det stiller store krav til styringa og utviklinga av verksemda. Regjeringa arbeider derfor med langsiktig styring og utvikling av PST.

Som del av dette arbeidet, og som ledd i oppfølging av Totalberedskapsmeldinga, ga departementet i 2025 PST i oppdrag å vurdere og anbefale kva roller verksemda skal ha i den øvre delen av krisespekteret. Departementet vurderer no PST sine anbefalingar, i dialog med PST og andre relevante aktørar. Den vidare oppfølginga kan omfatte revisjon av regelverk og beredskapsplanverk, samarbeid, avklaringar av roller og ansvar, øvingar og andre tiltak for å sikre at PST står betre rusta til å handtere alvorlege kriser og krig.

Samarbeid og regelverk

For å møte trusselen frå framand etterretning og forhindre terrorisme er det naudsynt med eit tett samarbeid med ei rekke aktørar i og utanfor Noreg. I Noreg blir samarbeid med EOS-tenestene og politiet særleg vektlagd. Vidare ser vi ein

utvikling der statlege aktørar nyttar stadfortredarar som kriminelle nettverk, terrororganisasjonar og enkeltaktørar for å oppnå sine mål. Dette setter krav til tett samarbeid mellom ulike sektorar og på tvers av landegrenser.

Tryggleikssituasjonen har endra seg vesentleg dei siste åra. Ei betydeleg teknologisk utvikling har også ført til at framandstatlege aktørar nyttar nye framgangsmåtar for å få tilgang til opplysningar. Totalberedskapsmeldinga fastslår at det er viktig å ha eit regelverk som varetar evna våre til å avdekke og motverke tryggleikstruande aktivitet frå framande statar i Noreg, både i fredstid og i meir krevjande tryggingsspolitiske situasjonar. Regjeringa har derfor satt i gang eit arbeid med å utgreie behov for endringar i straffelova. Regjeringa vil mellom anna sjå på kva for utfordringar som gjer seg gjeldande med dagens føresegner om etterretningsverksemd mot statshemmelegheiter og anna ulovleg etterretningsverksemd. Regjeringa følgjer òg opp høyringa av eit forslag om å utvide heimlane til PST for bruk av tvangsmiddel i førebyggjande saker. Vidare har regjeringa følgd opp høyringa av eit forslag til endringar i straffeprosesslova som omhandlar skjult kameraovervaking ved bruk av mobile kamera, slik som dronar, jf. Prop. 59 L (2025–2026).

Ulovleg etterretningsverksemd

PST har ei viktig rolle i å førebygge og motverke ulovleg etterretningsverksemd i Noreg. Framande statar bruker ein kombinasjon av ulike verkemiddel, sivile og militære, opne og fordekte, i det fysiske så vel som i det digitale rommet, for å oppnå strategiske mål. Dette gjer trusselbiletet meir utfordrande og samansett. Døme på verkemiddel som er særleg krevjande å oppdage og førebygge, er økonomiske verkemiddel i form av oppkjøp og investeringar og påverknadsaktivitet, særleg når det tek form av falske nyheiter og desinformasjon.

Samansett verkemiddelbruk utfordrar òg evna myndigheitene har til å fange opp trusselaktørar, til å følgje truslane over tid og til å vurdere det samla trusselbiletet frå framande statar mot norske interesser. Det er viktig at dei nasjonale tryggingssmyndigheitene har tilstrekkeleg heimelsgrunnlag, kompetanse og tilstrekkelege ressursar til å avdekke, motverke og handtere den breie verkemiddelbruken som framande statar rettar mot Noreg.

Transnasjonal undertrykking er ei alvorleg utfordring som krev bevisstgjerjing. PST omtalar i si opne trusselvurdering for 2026 korleis fra-

mande statar nyttar verkemiddel mot personar i Noreg som blir sett på som trugsmål mot eigne regime. Målet er å nøytralisere politisk opposisjon og kritikk. Politiet følgjer opp arrangement og utsette borgarar, og sørger bl.a. for å oppretthalde ro og orden, samstundes som retten til å ytre seg blir ivaretatt.

Radikalisering, valdeleg ekstremisme og terror

Noreg står i eit alvorleg og komplekst terrortrusselbiletet i Noreg og internasjonalt, som er prega av usikkerheit, jf. beskriving i del I under «Tryggleik i samfunnet».

Samfunnsoppdraget til PST omfattar òg å førebyggje, avdekke og motvirke terrorhandlingar mot Noreg. Terrortrusselnivået i Noreg har dei siste åra vore på moderat nivå. PST vurderer i 2026 framleis at terrortrusselen mot Noreg er reell.

Terrorisme og valdeleg ekstremisme må møtast med tiltak frå tidleg førebygging til handtering av dei mest alvorlege trusselsituasjonane. Regjeringa arbeider med ein ny strategi mot valdeleg ekstremisme og terror. Arbeidet følgjer mellom anna opp Meld. St. 13 (2024–2025) *Forebygging av ekstremisme – Trygghet, tillit, samarbeid og demokratisk motstandskraft* og den nasjonale tryggleiksstrategien frå 2025. Den nye strategien retter seg mot alle former for valdeleg ekstremisme, og vil mellom anna adressere utfordringane med å beskytte barn og unge mot radikalisering og rekruttering på internett. Arbeidet med strategien vil byggje på brei involvering av fleire sektorar og aktørar, mellom anna kommunesektoren, akademia og representantar frå næringsliv og sivilt samfunn.

Regjeringa opprettar eit nytt nasjonalt senter for innsats mot radikalisering og valdeleg ekstremisme i Kristiansand, med stiftelsen Arkivet Freds- og menneskerettsenter som vertsverksemd. Senteret skal mellom anna gi rettleiing og råd til kommunar og andre relevante aktørar som har behov for støtte i arbeidet på feltet og etablere ei nasjonal rettleiingsteneste ved bekymring for radikalisering, som både pårørande, nærståande og andre aktørar kan nytte seg av. Senteret er under etablering i 2026.

Eit komplekst utfordringsbiletet, som òg er i stadig endring, krev samarbeid på tvers av sektorar, tenester og landegrenser. I sitt førebyggjande arbeid samarbeider PST mellom anna med andre tenester og aktørar for å iverksette relevante tiltak. Førebygging og tryggingstiltak er eit kontinuerleg arbeid.

Truslar mot myndigheitspersonar

PST bidrar til tryggleik for myndigheitspersonar, bl.a. med livvakttenesta for sentrale myndigheitspersonar, utarbeiding av trusselvurderingar, rådgiving og ulike førebyggjande tiltak.

Norske myndigheitspersonar blir utsette for hatefulle, sjikanerande og truande handlingar, ikkje minst i det digitale rommet. Påtalemakta har ei rolle når handlingane blir vurderte som straffbare. Undersøkingar tyder på at fleire politikarar modererer sine offentlege utsegner for å unngå hets og truslar, eller dei vurderer å slutte som følge av dette. Det kan vere ein trussel mot demokratiet. PST vidareutviklar derfor samarbeidet med politiet slik at dei saman kan bidra til at politikarar, særskild dei unge, vil halde fram med å stå i det politiske arbeidet sitt. Regjeringa har teke grep for å sikre at svingingar i arbeidet med tryggleik for myndigheitspersonar ikkje går ut over andre delar av samfunnsoppdraget til PST, mellom anna gjennom forslag om auka løyvingar til PST i dei årlege budsjettrevisjonane dei seinare åra.

Eksportkontroll og arbeidet mot ulovleg spreing av masseøyleggingssvåpen

PST jobbar med eksportkontroll i Noreg for å førebygge, avdekke og etterforske brot på lovverket. PST samarbeider med nasjonale partnarar som Direktoratet for eksportkontroll og sanksjonar (DEKSA) i den førebyggjande fasen.

Ei anna viktig oppgåve er å hindre ulovleg spreing av masseøyleggingssvåpen. Dette arbeidet blir stadig meir komplekst og må sjåast i samanheng med ulovleg etterretning frå frammande statar. Arbeidet skjer i samarbeid med bl.a. Utanriksdepartementet og Tolletaten. PST har dei siste åra styrkt dette arbeidet gjennom ei rekke tiltak, bl.a. styrkt dialog med private aktørar.

Post 01 Driftsutgifter

Løyvinga på posten dekkjer driftsutgifter for Den sentrale eininga (DSE) i PST i tillegg til enkelte utgifter til drift av dei lokale PST-einingane i politidistrikta.

Den krevjande tryggingsspolitiske situasjonen grip inn i alle ansvarsområda under PST. Det blir derfor foreslått å auke løyvinga med 250 mill. kroner.

Regjeringa foreslår at Justis- og beredskapsdepartementet får ei bestillingsfullmakt under kap. 444, post 01 på 50 mill. kroner i 2027, jf. forslag til vedtak.

Regjeringa foreslår at Justis- og beredskapsdepartementet får fullmakt til å overskride løyvinga under kap. 444, post 01, mot tilsvarende meirinntekter under kap. 3444, post 02, jf. forslag til vedtak.

Det er tekniske endringar på posten som ikkje blir omtalte nærmare.

Det blir foreslått ei løyving på posten på 2 188,3 mill. kroner.

Post 45 Større utstyrsinnkjøp og vedlikehald, kan overførast

Posten omfattar utgifter til større utstyrsanskaffingar og vedlikehald i PST.

Det er endringar på posten som følgje av tekniske endringar, som ikkje blir omtalte nærmare.

Regjeringa foreslår at Justis- og beredskapsdepartementet får ei bestillingsfullmakt under kap. 444, post 45 på 50 mill. kroner i 2027, jf. forslag til vedtak.

Det blir foreslått ei løyving på posten på 85,2 mill. kroner.

Kap. 3444 Politiets tryggingsteneste (PST)

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap	Saldert	Forslag
		2025	budsjett 2026	2027
02	Refusjonar	18 659	17 372	18 015
	Sum kap. 3444	18 659	17 372	18 015

Post 02 Refusjonar

På posten blir det ført rekneskap over inntekter

som PST får refundert for enkeltoppdrag, og særskild bistand til Utanriksdepartementet.

Regjeringa foreslår at Justis- og beredskapsdepartementet får fullmakt til å overskride løyvinga under kap. 444, post 01, mot tilsvarende meirinntekter under kap. 3444, post 02, jf. forslag til vedtak.

Det er endringar på posten som følgje av tekniske endringar, som ikkje blir omtalte nærmare.

Det blir foreslått ei løyving på posten på 18,0 mill. kroner.

Kap. 445 Den høgare påtalemakta

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
01	Driftsutgifter	409 237	406 623	417 650
	Sum kap. 445	409 237	406 623	417 650

Riksadvokaten leier Den høgare påtalemakta både fagleg og administrativt og har den overordna faglege leiinga av heile straffesaksbehandlinga i sin eigen etat og i politiet. Det er lovfesta i straffeprosesslova § 55 at påtalemakta er uavhengig ved behandlinga av den enkelte straffesaka. Ingen utanfor påtalemakta kan instruere i enkeltsaker eller gjere om eit påtalevedtak.

Den høgare påtalemakta består av fire regionale statsadvokatembete, Det nasjonale statsadvokatembetet, Økokrim og Riksadvokatembetet. Økokrim er både eit statsadvokatembete og ei sentral politieining. Riksadvokaten har det faglege ansvaret for behandlinga av straffesaker ved Økokrim. Politidirektoratet har det overordna ansvaret for anna verksemd ved Økokrim og for administrative saker. Statsadvokatembeta i regionane har den overordna faglege leiinga av straffesaksbehandlinga i politidistrikta i sin region. Det nasjonale statsadvokatembetet har påtaleansvaret på statsadvokatnivå for saker som Kripos tek sjølv, og har òg den overordna faglege leiinga av straffesaksbehandlinga ved Kripos. Det nasjonale statsadvokatembetet har òg påtaleansvaret på statsadvokatnivå for straffesaksbehandlinga ved Politiets tryggingsteneste.

Bemanninga per 31. desember 2025 utgjorde 204 årsverk.

Den høgare påtalemakta si fagleiing av politiet

Kvaliteten på straffesaksbehandlinga i politiet er av sentral betydning for å sikre at straffesaksbehandlinga i sin heilskap er effektiv og held høg kvalitet.

Gjennom fagleiing skal Den høgare påtalemakta heve kvaliteten på straffesaksbehandlinga i politiet. Fagleiinga består av å definere og fast-

sette normer for straffesaksbehandlinga, kontrollere at normene blir etterlevde, arbeide med å forbetre straffesaksbehandlinga mellom anna gjennom fagleiing i enkeltsak og å gjennomføre korrigerende tiltak dersom normene ikkje blir følgde.

Den høgare påtalemakta vart dei siste åra styrkt for å auke den faglege styringa av straffesaksbehandlinga i politiet. Fagleiinga av politiet skal bli meir målretta, systematisk og tilpassa dei lokale behova og kriminalitetsutfordringane til politiet.

På oppdrag frå departementet har etatane utarbeidd ein plan om samhandling for betre måloppnåing i straffesakene. Planen er implementert på alle nivå i begge etatane. Eit sentralt element i planen er styrka samarbeid mellom Den høgare påtalemakta og politidistrikta for å betre resultata. Målretta tiltak skal setjast i verk der resultata må bli betre, særleg mot dei politidistrikta som har avvikande resultat. God samhandling med politiet er avgjerande for betre måloppnåing i straffesakene, særleg sett opp mot utfordringane knytt til kapasitet og kompetanse på enkelte sentrale kriminalitetsområder. Det er òg viktig at Den høgare påtalemakta vert involvert og tek del i utviklinga av politiets datasystem slik at desse får ein hensiktsmessig utforming som kan understøtte ein rettstrygg og effektiv straffesaksbehandling av høg kvalitet.

Post 01 Driftsutgifter

Løyvinga på posten dekkjer i hovudsak driftsutgifter for Den høgare påtalemakta.

Det er tekniske endringar på posten som ikkje blir omtalte nærmare.

Det blir foreslått ei løyving på posten på 417,7 mill. kroner.

Kap. 448 Grensekommissæren

		(i 1 000 kr)		
Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
01	Driftsutgifter	7 155	7 617	7 850
	Sum kap. 448	7 155	7 617	7 850

Grensekommissæren med sin administrasjon har hovudansvaret for å følgje opp Grenseavtalen frå 1949 og andre bilaterale overeinskomstar som regulerer tilhøva langs den norsk-russiske grensa.

Bemanninga ved Grensekommissariatet per 31. desember 2025 utgjorde 3,0 årsverk.

utgifter til grensemerking mellom Noreg og Russland og utgifter i samband med møte med finske og russiske grensemyndigheiter.

Det er tekniske endringar på posten som ikkje blir omtalte nærmare.

Det blir foreslått ei løyving på posten på 7,9 mill. kroner.

Post 01 Driftsutgifter

Løyvinga på posten dekker utgifter til lønn og andre driftsutgifter. Posten skal dessutan dekke

Programkategori 06.50 Redningstenesta, samfunnstryggleik og beredskap

Utgifter under programkategori 06.50 fordelte på postgrupper

					(i 1 000 kr)
Post-gr.	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027	Endring i pst.
01–29	Statens egne driftsutgifter	4 502 410	4 630 618	5 372 602	16,0
30–49	Nybygg, anlegg o.a.	675 118	943 160	1 209 775	28,3
50–89	Overføringer til andre	380 154	265 030	284 806	7,5
	Sum kategori 06.50	5 557 682	5 838 808	6 867 183	17,6

Utgifter under programkategori 06.50 fordelte på kapittel

					(i 1 000 kr)
Kap.	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027	Endring i pst.
451	Direktoratet for samfunnstryggleik og beredskap	2 419 874	2 527 334	2 880 661	14,0
452	Sentral krisehandtering	29 804	31 088	29 624	-4,7
453	Klareringsdirektoratet	69 147	70 673	124 610	76,3
454	Redningshelikoptertenesta	1 864 938	2 015 385	2 410 324	19,6
455	Redningstenesta	622 240	607 070	636 177	4,8
457	Nasjonalt tryggingsorgan	551 679	587 258	785 787	33,8
	Sum kategori 06.50	5 557 682	5 838 808	6 867 183	17,6

Innleiing

Programkategori 06.50 *Redningstenesta, samfunnstryggleik og beredskap* omfattar Direktoratet for samfunnstryggleik og beredskap (DSB), Klareringsdirektoratet (KDIR, frå 1. januar 2027), Nasjonalt tryggingsorgan (NSM), redningshelikoptertenesta, redningstenesta og sentral krisehandtering. Hovudredningssentralen (HRS) leier og koordinerer redningsaksjonar og har ansvaret for forvaltninga av redningshelikoptertenesta.

Verksemdene i programkategori 06.50 har alle ei sentral rolle i arbeidet med nasjonal tryggleik og samfunnstryggleik. Verksemdene skal sikre tryggleiken til innbyggjarane ved at samfunnet blir i stand til å førebyggje, motverke og unngå uønskte hendingar og vareta tryggleiken i samfunnet. I tråd med regjeringas plan for Noreg, den nasjonale tryggleiksstrategien og totalberedskapsmeldinga vil regjeringa styrkje samfunnets motstandsevne mot alvorlege tryggleikstruande hendingar. I samarbeid med statsforvaltarane, kommunane, næringslivet og frivilligheita vil regjeringa utvikle

og sikre kritisk infrastruktur, styrkje arbeidet mot samansette truslar, øve meir på tvers av sektorar og byggje robuste lokalsamfunn som toler kriser betre.

Prioriteringar i 2027

Førebyggjande tryggleik

I dagens tryggingspolitiske situasjon opplever norske verksemdar ein auke i alvorlege cyberangrep. I tillegg har kompleksiteten i angrepa vidareutvikla seg i takt med utviklinga av samfunnet. Dette stiller auka krav til robustheit og redundans i NSMs nasjonale responsfunksjon og varslingsystem for digital infrastruktur (VDI). Kunstig intelligens driv fram eit paradigmeskifte i samfunnet og påverkar både handlingsrommet blant truslaktørar og Noreg sitt behov for å utnytte moglegheitsrommet denne teknologien gir. For å henge med på teknologiutviklinga og for betre å kunne forstå sårbarheiter og utvikle mottiltak, er det behov for å vidareutvikle den digitale infrastrukturen til NSM. Regjeringa foreslår å auke løyvinga til NSM med til saman 178,9 mill. kroner.

Næringslivet har viktige kapasitetar, kunnskap og kompetanse og utgjer i dag ein sentral del av totalforsvaret. Det er viktig å styrke samarbeidet mellom det offentlege og private om digitale trygging utfordringar. Regjeringa foreslår å etablere eit næringsberedskapsråd for digital tryggleik. Formålet med ordninga er å leggje til rette for at den samla evna til å handtere hendingar skal vere større enn det myndigheitene kan levere åleine. NSM skal følgje opp det vidare arbeidet med å byggje opp denne ordninga. Regjeringa foreslår derfor å auke løyvinga til NSM med 10 mill. kroner i 2027.

Redningshelikoptertenesta

Justis- og beredskapsdepartementet inngjekk i desember 2013 kontrakt for levering av 16 nye redningshelikopter til erstatning for Sea King-maskiner. Anskaffinga er no gjennomført, og nye SAR Queen-helikopter er sette i drift på alle dei seks redningshelikopterbasane. I tillegg til dei nye redningshelikoptera omfattar kostnadsramma utgifter til bl.a. bygningsmessige tilpassingar ved redningshelikopterbasane og tilpassing av landingsmoglegheitene ved enkelte sjukehus. Regjeringa foreslår å løyve om lag 250,1 mill. kroner til dette arbeidet i 2027.

Dei nye redningshelikoptera gir Noreg auka beredskap. Samstundes er moderne helikopter-system meir krevjande å drifte. Det blir foreslått å

auke løyvinga for å leggje til rette for å halde oppe beredskapsnivået i redningshelikoptera. Det blir òg foreslått å auke løyvinga bl.a. som følge av gjeldande kontraktar med leverandørar til redningshelikoptertenesta. Det blir foreslått å auke løyvinga med til saman 294,8 mill. kroner til drift av redningshelikoptertenesta, sjå òg omtale under kat. 06.80 Svalbardbudsjettet.

Stortinget vedtok i februar 2026 at Forsvaret skal ta over som operatør av redningshelikopterbasen i Tromsø. Dette inneber anskaffing av to nye redningshelikopter av typen AW101 SAR Queen, og etablering av naudsynt bygningsmasse i Tromsø. Det er i 2026 inngått kontrakt om levering av desse nye helikoptera. Basen er planlagt ferdigstilt i 2030. Kostnadsramma for prosjektet er på 4 215 mill. kroner. Regjeringa foreslår å løyve om lag 294,4 mill. kroner til dette arbeidet i 2027.

Bodø lufthamn skal flyttast, og det skal som følge av dette byggjast ein ny redningshelikopterbase. Kostnadsramma for prosjektet er på 828,3 mill. kroner. Regjeringa foreslår å løyve om lag 345,9 mill. kroner til dette arbeidet i 2027. Det er framleis usikkerheit i prosjektet, bl.a. knyta til tilpassingar til hovudprosjektet for flyttinga av lufthamna i Bodø og bygging av basen.

Vidare drift og vedlikehald av eit godt Nødnett

Nødnett gir brukarane eit særskild viktig verktøy for kommunikasjon og samhandling i dagleg virke, ved større hendingar og under øvingar. Ved hjelp av Nødnett kan dei finne kvarandre, etablere ei felles situasjonsforståing, løyse oppgåvene sine og hjelpe befolkninga ved behov. Det er viktig at sentrale nød- og beredskapsaktørar også i det vidare har ei god sambandsløysing over heile landet og regjeringa har derfor sørgd for at staten har kontrakt om drift av dagens Nødnett til og med 2031. Regjeringa foreslår å løyve 85 mill. kroner til å skjerme kommunale og frivillige brukarar for høgare brukarbetaling og leggje til rette for framleis bruk av dette samfunnskritiske systemet. Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet og Nasjonal kommunikasjonsmyndigheit har ansvaret for å utgreie, etablere og drifte nytt Nødnett, jf. omtale i Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet sin Prop. 1 S (2026–2027).

Nasjonal tiltakssone for beredskap i Troms og Finnmark

Regjeringa la hausten 2025 fram ein ny nordområdestrategi, der retninga for vidare nordområdepolitikk blei peika ut og det blei gjort prioriteringar for

å vareta interesser i nord. I samband med nordområdestrategien utviklar regjeringa ei nasjonal tiltakssone for beredskap i Troms og Finnmark, med vekt på støtte til kommunane. Dette følgjer òg opp totalberedskapsmeldinga, der det er understreka at regjeringa vil vurdere behovet for forsterka tverrsektoriell innsats i Troms og Finnmark for å styrke den sivile motstandskrafta i desse områda. Dette vil bli gjort i dialog med lokale og regionale aktørar og ved å vidareføre pilotprosjektet for å styrke sivil motstandskraft i Finnmark.

Den statlege samlingsstaden i Kirkenes som vart oppretta i 2026 har fått namnet «*Senter for motstandskraft i nord*». Senteret skal syte for god koordinering av arbeidet ulike styresmakter gjer med beredskap i nord, og leggje til rette for meir samarbeid med Finland og Sverige. Kommunane vil gjennom dette få hjelp til å styrkje beredskapsarbeidet sitt, også gjennom samarbeid over landegrensene i nord.

Senteret skal vere ein sentral arena for kunnskapsdeling, øvingar og samarbeid om motstandskraft i samfunnet. Det blir foreslått å auke løyvinga med til saman 15 mill. kroner til Senter for motstandskraft i nord.

Det blir foreslått å utvide ordninga med tilskot til beredskapsarbeid i kommunane i Aust-Finnmark som blei innført i 2026, til òg å omfatte dei resterande kommunane i Finnmark med 6 mill. kroner. Kommunane i Finnmark har avgrensa ressursar til å vareta det systematiske arbeidet med samfunnstryggleik og beredskap. Det er utfordrande å oppfylle lovpålagde krav. Denne utfordringa har ei større nasjonal tryggingsspolitisk betyding i Finnmark enn i dei fleste andre delar av landet. Samarbeid mellom kommunar skal vurderast og bli vektlagt ved tildeling av midlar. Sjå òg omtale i Prop. 1 S (2026–2027) for Digitaliserings- og forvaltingsdepartementet.

Tilskot til frivillige organisasjonar i redningstenesta

Tilskotet til frivillige organisasjonar i redningstenesta blei auka med 12,5 mill. kroner i samband med Stortingets handsaming av statsbudsjettet for 2026. Styrkinga er vidareført i 2027-budsjettet. Regjeringa foreslår å auke tilskotet til frivillige organisasjonar i redningstenesta med ytterlegare 10 mill. kroner i 2027 med bakgrunn i varsla opptrapping av tilskot til frivillige i totalberedskapsmeldinga. I 2026 vart det løyva 4 mill. kroner til å etablere tilskot til mat- og måltidsberedskap, omsorgsberedskap og psykososial støtte ved ulukker, kriser og katastrofar. Tilskotsordninga

skal medverke til å styrkje kapasiteten hos frivillige organisasjonar til å planleggje, byggje opp, halde ved lag og mobilisere ressursar for å vareta grunnleggjande behov hos råka og sårbare grupper. Ordninga er vidareført i 2027-budsjettet.

Langtidsplan for sivil beredskap

Dei tre hovudmåla i totalberedskapsmeldinga utgjer prioriteringane når det gjeld nasjonal tryggleik og samfunnstryggleik. Dette er måla: eit sivilt samfunn som er førebudd på krise og krig, eit sivilt samfunn som motstår samansette truslar, og eit sivilt samfunn som støttar opp under militær innsats. Måla skal styrkje den sivile motstandskrafta og gjere Noreg betre rusta til å møte både naturkatastrofar, digitale truslar og tryggingsspolitiske utfordringar.

Regjeringa tek sikte på å fremje den første langtidsplanen for sivil beredskap i 2026. Planen skal bidra til å styrkje den sivile beredskapen, med særleg vekt på situasjonar høgt i krisespekteret og dei kritiske samfunnsområda kraftforsyning, digital infrastruktur (ekom) og transport. Sentrale tema vil vere den sivile evna til å understøtte militær innsats, evna til å halde oppe funksjonalitet innanfor dei kritiske samfunnsområda også høgt i krisespekteret, og vern av sivilbefolkninga.

Klareringsløftet

I totalberedskapsmeldinga har regjeringa uttalt at ho vil «modernisere klareringsinstituttet til eit system rusta for framtida». EOS-utvalet har over tid peika på dei lange saksbehandlingstidene, seinast i årsmeldinga for 2025, og i behandlinga vedtok Stortinget at «*Stortinget ber regjeringa på eigna måte og innan rimeleg tid kome tilbake til Stortinget med konkrete tiltak for å redusere saksbehandlingstida i klareringssaker*». Klareringsløftet har som mål å skape eit klareringsinstitutt som er framtidsretta, sikkert og effektivt. Stortinget har vedteke endringar i Tryggingsslova, jf. Prop. 76 L (2025–2026), som legg til rette for ei betre organisering av klareringsverksemda. Endringane gjer det mogleg å samle klareringsmyndigheitene på sivil og militær side, med mål om meir einsarta praksis og betre ressursutnytting. Dette er eit viktig steg i arbeidet med å modernisere arbeidet med tryggleiksklareringar i ei tid med skjerpa risikobilete. Samstundes er det behov for ytterlegare regelverksendringar og auka digitalisering for å oppnå dei ønskete effektane, inkludert kortare saksbehandlingstid.

Nytt konsept for tilfluktsstader

Regjeringa har sendt på høyring eit forslag til ny forskrift om tilfluktsstader. Forslaget skal inngå i eit heilskapleg system for sivil beskyttelse, tilpassa dagens trusselbilete og norske forhold. Staten peikar ut kva for kritiske verksemdar som skal halde oppe drifta i krig og derfor bør ha tilfluktsrom. Utsette kommunar får tydelege verke-

middel og myndigheit lokalt, og skal utarbeide konkrete planar for tilfluktsstader. Forslaget inneheld ikkje plikt til å byggje nye tilfluktsrom. I staden er tiltak som gir rask effekt prioriterte, til dømes oppgradering av eksisterande rom og utpeiking av bygg som kan nyttast som dekningsrom, som parkeringskjellarar og andre underjordiske areal. Høyringsfristen er 30. oktober 2026.

Kap. 451 Direktoratet for samfunnstryggleik og beredskap

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
01	Driftsutgifter	1 550 165	1 666 769	1 695 825
21	Særskilde driftsutgifter	18 734	28 458	29 511
22	Særskilde driftsutgifter – Nødnett, <i>kan overførast</i>	642 153	624 443	838 061
23	Variable utgifter EUs ordning for sivil beredskap	54 171	53 768	55 757
45	Større utstyrsinnkjøp og vedlikehald, <i>kan overførast</i>	146 614	145 570	252 873
70	Overføringar til private	8 037	8 326	8 634
	Sum kap. 451	2 419 874	2 527 334	2 880 661

Direktoratet for samfunnstryggleik og beredskap (DSB) er fag- og tilsynsorgan for sivil samfunnsstryggleik, jf. kgl.res. 24. juni 2005. Siviltforsvaret, DSBs kurssenter og Brann- og redningsskulen er underlagde DSB. DSB er sivil samordningsmyndigheit på etatsnivå for samfunnstryggleik og beredskap i fred, krise og krig.

Som samordningsmyndigheit utarbeider DSB til dømes beredskapsplanverk, øvingar, evalueringsarbeid og analysar av krisescenario. På nasjonalt nivå gjennomfører DSB bl.a. samordningskonferansar mellom sentrale nasjonale aktørar og statsforvaltarar for å bidra til nasjonal koordinering når det er naudsynt. Vidare har direktoratet ansvar for å samordne tiltak på sivil side i alvorlege tryggingsspolitiske situasjonar. Det er auka forventningar til leveransane frå direktoratet som følge av hovudmåla i totalberedskapsmeldinga.

DSBs internasjonale arbeid omfattar mellom anna å vareta norske interesser i internasjonale samarbeidsorgan, og humanitær bistand ved katastrofar. Det er særleg viktig å styrkje det nordiske samarbeidet om totalforsvar og fortsette det tette samarbeidet med NATO og EU. Den norske deltakinga i det europeiske beredskapssamarbeidet skjer i stor grad gjennom EUs ordning for sivil

beredskap (UCPM). Formålet med UCPM er å styrke samarbeidet mellom medlemmene om sivil beredskap, og forbetre arbeidet med førebygging og katastrofehandtering. UCPM har vore den føretrekte kanalen for sivile direktedonasjonar av materiellbistand til Ukraina gjennom krigen. For mellom anna å betre koordinere arbeidet med sivile donasjonar til Ukraina, skal regjeringa etablere ein fast utsending frå DSB til den ukrainske hovudstaden. Utsendinga skal jobbe direkte frå den norske ambassaden i Kyiv for å koordinere nødhjelp, og bidra til at Noreg kan hente lærdom frå Ukraina i totalforsvarsarbeidet.

Brann- og redningsvesenet er ein viktig del av totalforsvaret. Handtering av skogbrann er eit kommunalt ansvar. Viktige statlege ressursar for å forsterke dette arbeidet er Siviltforsvaret og den statlege skogbrannhelikopterberedskapen. Som nasjonal brannmyndigheit har DSB starta å evaluere brannen i Krokstadelva i juli 2026.

DSB har saman med Justis- og beredskapsdepartementet ansvar for styringa av statsforvaltarane når det gjeld samfunnstryggleik. Statsforvalteren skal samordne samfunnstryggingsarbeidet i fylket, være pådrivar og rettleiar i arbeidet med samfunnstryggleik og ta ansvar for krisehandte-

ring ved hendingar. DSB har i 2026 utarbeidd ein tverrsektoriell rettleiar for kommunane si rolle og ansvar i det øvste krisespekteret. Statsforvaltaren har her ei pådriverrolle. Statsforvaltaren skal òg føre risikobaserte tilsyn med kommunane etter forskrift om kommunal beredskapsplikt.

Statsforvaltarane har i 2026 prioritert oppfølginga av Totalforsvarsåret og arbeidd med å styrkje den lokale beredskapen. Embeta har mellom anna bidrege til at fleire kommunar har etablert og teke i bruk kommunale beredskapsråd, og til å styrkje kommunane sitt arbeid med å inkludera krig og væpna konflikt som scenario i planverk og beredskapsførebuingar. Fleire statsforvaltare har òg gjennomført totalberedskapskurs etter modell utvikla av Statsforvaltaren i Møre og Romsdal, med mål om vidare utbreiing til fleire embete i 2027. I tillegg har Nasjonalt tryggingsorgan (NSM) prioritert arbeidet med å auka kompetansen til kommunar og statsforvaltarar om tryggingslova og digital tryggleik, bl.a. gjennom rettleiing og kunnskapsdeling.

Resultata frå Kommuneundersøkinga til DSB for 2026 viser at kommunane arbeider godt med beredskap. Sjølv om dei fleste kommunane no har ein heilskapleg risiko- og sårbarheitsanalyse, er det framleis mange (19 pst.) som ikkje har oppdaterte analysar. 99 pst. av dei responderande kommunane oppgir at dei har ein overordna beredskapsplan, medan 28 pst. har ein beredskapsplan som er revidert før 2025. I styringa av statsforvaltarane har dette merksemd. Sjå nærmare omtale av oppgåvene til statsforvaltaren i Prop. 1 S (2026–2027) under Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet.

Sivilforsvaret er ein del av totalforsvaret og har som primæroppgåve å verne sivilbefolkninga i krig. I tillegg er Sivilforsvaret ein forsterkningsressurs som gir støtte til nød- og beredskapsetatane i heile krisespekteret. Dagens organisering av sivilforsvarsdistrikt har vore gjeldande sidan byrjinga av 2000-talet. Som følgje av dagens tryggingspolitiske situasjon, er det behov for å sjå organiseringa av Sivilforsvaret i samanheng med organiseringa av andre relevante etatar og forvaltningsnivå. Dette vil bidra til betre samordning i beredskapssystemet, meir robuste einingar vil gi enklare koordinering, meir samanhengande planverk og betre grunnlag for felles øvingar og krisehandtering. Regjeringa vil redusere talet på distrikt i Sivilforsvaret frå 20 til 10. Færre administrative distrikt vil ikkje bety færre operative avdelingar. Lokalt nærvær, lokalkunnskap, kort responstid og framskoten lagring av materiell er framleis

grunnleggjande. Dei nye distrikta vil følgje same inndelinga som statsforvaltarembeta.

Post 01 Driftsutgifter

Løyvinga på posten skal dekke alle ordinære driftsutgifter for DSB med underliggjande driftseiningar, medrekna Nødnett, Sivilforsvaret, skular og regionkontor.

Det blir foreslått å auke løyvinga med 5,7 mill. kroner mot ein tilsvarande reduksjon av løyvinga på Kommunal og distriktsdepartementet sitt budsjett. Midlane skal nyttast til å vareta det auka ansvaret for opplæring av brann- og redningspersonell.

Det blir foreslått å redusere løyvinga med 12,7 mill. kroner mot ein tilsvarande auke av løyvinga på kap. 451 post 45. Midlane skal nyttast til naudsynte utstyrsinvesteringar som følgje av ein auke i talet på tenestepliktige i Sivilforsvaret.

Det blir foreslått å redusere løyvinga med 20,8 mill. kroner mot ein tilsvarande auke av løyvinga på Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet sitt budsjett. Midlane skal vere ei rammeoverføring til Nasjonal kommunikasjonsmyndighet som har overteke ansvaret for prosjekt nytt Nødnett.

Det blir foreslått å auke løyvinga med til saman 15 mill. kroner til Senter for motstandskraft i nord, medrekna ei rammeoverføring på 5 mill. kroner frå Kommunal- og distriktsdepartementet, kap. 533 Regional- og distriktsutvikling, post 63 Interreg, Arktis 2030 og det norske Barentssekretariatet. Senteret skal auke aktiviteten, og i nært samarbeid med Statsforvalteren i Troms og Finnmark, styrke og samordne arbeidet med beredskap på tvers av sektorar og forvaltningsnivå, styrke samarbeid over landegrensene og gjere det mogleg for statlege verksemdar å vere til stades i Aust-Finnmark. Senteret skal leggje til rette for samhandling, øvingar, kompetanseutvikling og møteverksemd. Midlane kan nyttast til nødvendige administrative og faglege ressursar knytte til oppbygginga av verksemda, til dømes etablering og drift av lokale for senteret.

I samband med eit prosjekt knytte til gjennomføring av tryggingstiltak, blir det foreslått å auke løyvinga med 14 mill. kroner, mot ein tilsvarande reduksjon av løyvinga under Finansdepartementet sitt budsjett.

I samband med eit prosjekt knytte til regjerings lokasjonar, blir det foreslått å auke løyvinga med 4 mill. kroner, mot ein tilsvarande reduksjon av løyvinga under Forsvarsdepartementet sitt budsjett.

Det blir foreslått å redusere løyvinga med 2,8 mill. kroner mot ein tilsvarende reduksjon i løyvinga på kap. 3451 post 03. Reduksjonen av løyvinga kjem av reduserte kursinntekter ved Sivilforsvarets kompetansesenter.

Regjeringa foreslår å flytte 20,0 mill. kroner frå DSB sitt budsjett til andre prioriterte saker.

Det er òg endringar som følgje av tidlegare budsjettvedtak og tekniske endringar mv. på posten, som ikkje blir omtalte nærmare.

Det blir foreslått at Justis- og beredskapsdepartementet får fullmakt til å overskride løyvinga under kap. 451, post 01, mot tilsvarende meirinntekter under kap. 3451, post 02, 03 og 06, jf. forslag til vedtak. Det blir vidare foreslått at posten kan overskridast med inntil 75 pst. av inntektene under kap. 3451, post 40, jf. forslag til vedtak.

Det blir foreslått ei samla løyving på posten på 1 695,8 mill. kroner.

Post 21 Særskilde driftsutgifter

DSB administrerer skogbrannhelikopterberedskapen i Noreg. Løyvinga på posten dekker utgiftene til flytimar og ekstra beredskap. Faste utgifter i denne beredskapen inngår som ein del av løyvinga under kap. 451, post 01. Løyvinga kan dekke utgifter til flytimar og ekstra beredskap ved ekstraordinære hendingar som har medført eller kan medføre tap av liv eller skade på helse, kritiske samfunnsfunksjonar eller kritisk infrastruktur, når nasjonale helikopterressursar ikkje strekkjer til. Løyvinga dekker òg utgifter i samband med ekstraordinære oppdrag gjennom EUs ordning for sivil beredskap (UCPM). Vidare dekker posten forskingsaktivitetar som er avtalte mellom DSB og RISE Fire Research AS.

Regjeringa foreslår ei løyving på posten på 29,5 mill. kroner.

Post 22 Særskilde driftsutgifter knytte til Nødnett, kan overførast

Løyvinga på posten dekker utgifter til drift og vedlikehald og mindre utgifter til utvikling og investering i Nødnett og tilhøyrande tenester. Abonnementsavgifta blir fakturert kundane i Nødnett, og inntektene blir førte på kap. 3451, post 05 Abonnementsinntekter.

I desember 2024 vart det inngått ny avtale om drift og vedlikehald av Nødnett i perioden desember 2026–desember 2031, jf. Prop. 19 S (2024–2025), Innst. 98 S (2024–2025), vedtak 357. På denne bakgrunnen foreslår regjeringa å auke løyvinga på posten med 212 mill. kroner, mot ein

auke i løyvinga på kap. 3451, post 05 på 127 mill. kroner. Regjeringa foreslår at 85 mill. kroner blir nytta til å halde abonnentsprisen på Nødnett på uendra nivå for kommunale og frivillige brukarar.

Det blir foreslått å redusere løyvinga med 20,7 mill. kroner i samband med at arbeid med utskifting av komponentar i Nødnett sin sentrale infrastruktur er ferdig i 2026.

Det blir foreslått at Justis- og beredskapsdepartementet får fullmakt til å kunne overskride løyvinga på kap. 451, post 22, mot tilsvarende meirinntekter under kap. 3451, post 05, jf. forslag til vedtak.

Regjeringa foreslår ei løyving på posten på 838,1 mill. kroner.

Post 23 Variable utgifter EUs ordning for sivil beredskap

Løyvinga på posten skal dekke alle utlegg DSB har i samband med ekstraordinære oppdrag gjennom EUs ordning for sivil beredskap (UCPM), som lønn, reiser, frakt og andre driftsutgifter. Utgiftsnivået på posten er styrt av hendingar og vil variere over tid. Kontingenten for ordninga blir belasta over post 01. Refusjonar frå EU blir førte på kap. 3451, post 07.

Det blir foreslått ei løyving på posten på 55,8 mill. kroner.

Post 45 Større utstyrsinnkjøp og vedlikehald, kan overførast

Løyvinga dekker utgiftene for større investeringar i Nødnett og for tilleggskjøp av utstyr og funksjonalitet på vegner av brukarane. Utgifter på vegne av brukarane blir dekte inn av refusjonar på kap. 3451, post 04. Vidare dekker løyvinga utgifter til større utstyrsanskaffingar til Sivilforsvaret.

Det blir foreslått å redusere løyvinga med 16,2 mill. kroner i samband med at naudsynte tryggingsinvesteringar i Nødnett er ferdige i 2026.

Det blir foreslått å auke løyvinga med 12,7 mill. kroner mot ein tilsvarende reduksjon av løyvinga på kap. 451 post 01. Midlane skal nyttast til naudsynte utstyrsinvesteringar som følgje av ein auke i talet på tenestepliktige i Sivilforsvaret.

I samband med prosjekt knytte til gjennomføring av tryggingstiltak, blir det foreslått å auke løyvinga med 55,3 mill. kroner, mot ein tilsvarende reduksjon av løyvinga under Finansdepartementet sitt budsjett.

I samband med prosjekt knytte til regjeringa sine lokasjonar, blir det foreslått å auke løyvinga med 51,0 mill. kroner, mot ein tilsvarende reduk-

sjon av løyvinga under Forsvarsdepartementet sitt budsjett.

Det blir foreslått at Justis- og beredskapsdepartementet får fullmakt til å overskride løyvinga under kap. 451, post 45, mot tilsvarende meirinntekter under kap. 3451, post 04, jf. forslag til vedtak.

Regjeringa foreslår ei løyving på posten på 252,9 mill. kroner.

Post 70 Overføringer til private

Løyvinga på posten skal dekke overføringer til Norsk Elektroteknisk Komite (NEK) som behandlar standardiseringsarbeidet på elområdet i Noreg. Vidare dekker posten overføring til det brannførebyggjande arbeidet til Norsk brannvernforening.

NEK er ein aktiv, sjølvstendig og nøytral medlemsorganisasjon som har ansvaret for norsk standardiseringsarbeid innanfor el og e-kom. Medlemmene kan vere offentlege og private organisasjonar, institusjonar, etatar og bedrifter.

NEK prioriterer forhold som er spesielle for Noreg, og som normalt ikkje blir fanga opp av

internasjonal standardisering. Spesielt gjeld dette tekniske krav til det norske IT-nettet, tilpassingar som følgje av at energiforbruket i Noreg i stor grad er basert på elektrisitet, krevjande klimatiske (arktiske) forhold og dessutan norsk byggjeskikk. Noreg er eit av dei mest elektrifiserte og digitaliserte landa i verda og derfor avhengig av at standardiseringa på området fungerer. NEK er viktig for at Noreg får gjennomslag internasjonalt i spørsmål som er viktige for Noreg og for eltryggleiken.

Norsk brannvernforening er ei uavhengig stifting som arbeider for å unngå tap av liv, helse og verdiar i brann. Foreininga er organisert som ei privat stifting som arbeider for eit ideelt formål. Alle inntekter går til brannførebyggjande arbeid og vidareutvikling av organisasjonen. Brannvernforeininga vart etablert i 1923 på initiativ frå forsikringsnæringa og myndighetene. Gjennom informasjon, opplæring, sertifisering og rådgiving arbeider foreininga for at menneske, bedrifter og organisasjonar skal ta ansvar for brannvern.

Regjeringa foreslår ei løyving på posten på 8,6 mill. kroner.

Kap. 3451 Direktoratet for samfunnstryggleik og beredskap

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
01	Gebyr	139 824	134 908	139 900
02	Refusjonar driftsutgifter Nødnett	52 359	40 186	41 673
03	Diverse inntekter	35 310	42 020	37 775
04	Refusjonar større utstyrsinnkjøp og vedlikehald Nødnett	67 545	88 589	91 867
05	Abonnementsinntekter og refusjonar Nødnett	653 492	577 324	725 685
06	Refusjonar	31 534	18 696	19 388
07	Refusjonar frå EU i samband med variable utgifter knytte til EUs ordning for sivil beredskap	62 516	53 768	55 757
40	Sal av eigedom m.m.	102		
	Sum kap. 3451	1 042 682	955 491	1 112 045

Post 01 Gebyr

DSB krev inn avgifter til å dekke utgifter til forvaltningsoppgåver etter brann- og eksplosjonsvernlova og el-tilsynslova. Avgiftene skal bl.a. dekke utgifter til arbeid med regelverk, informa-

sjon og rettleiing og tilsyn med at krava som er sette opp i eller i medhald av lovene, blir følgde.

Det blir kravd inn avgift for førsteleddsomsetnad av petroleumsprodukt, for ilandføring av olje og gass i røyrleidning frå sjøområde og dessutan for førsteleddsomsetnad av sprengstoff. Avgifts-

inntektene er avhengige av omsetnads- og/eller produksjonsnivået frå dei føregåande åra og DSB har dermed ikkje nokon innverknad på storleiken på inntektene.

DSB krev vidare inn ei avgift for å dekke utgifter til forvaltninga av el-tilsynslova. Avgifta blir kravd inn og fakturert etter gjennomførte tilsyn med landbaserte elektriske anlegg og maritime elektriske anlegg.

Regjeringa foreslår ei løyving på posten på 139,9 mill. kroner.

Post 02 Refusjonar driftsutgifter knytte til Nødnett

Løyvinga dekker refusjonar til DSB for enkelte av driftskostnadene til direktoratet, som skal finansierast av ei brukarbetalingsordning.

Det blir foreslått at Justis- og beredskapsdepartementet får fullmakt til å kunne overskride løyvinga på kap. 451, post 01, mot tilsvarende meirinntekter under kap. 3451, post 02, jf. forslag til vedtak.

Regjeringa foreslår ei løyving på posten på 41,7 mill. kroner.

Post 03 Diverse inntekter

Løyvinga på posten består av inntekter frå kursverksemd ved Brann- og redningsskulen, kurs-senteret til DSB og utdannings- og kompetansesentera til Sivilforsvaret. Vidare består posten av inntekter frå utleige av anlegga til Sivilforsvaret og sal av læremateriell m.m. ved skulane. Løyvinga består òg av inntekter i samband med søknader om godkjenning av yrkeskvalifikasjonane til utanlandske arbeidstakarar innanfor elektrofag.

Det blir foreslått å redusere løyvinga med 3 mill. kroner i samband med reduserte inntekter ved innføring av gebyr for behandling av søknader frå utanlandske elektrofagarbeidarar.

Det blir foreslått å redusere løyvinga med 2,8 mill. kroner mot ein tilsvarende reduksjon i løyvinga på kap. 451, post 01. Reduksjonen av løyvinga kjem av reduserte kursinntekter ved Sivilforsvarets kompetansesenter.

Det blir foreslått at Justis- og beredskapsdepartementet får fullmakt til å overskride løyvinga under kap. 451, post 01, mot tilsvarende meirinntekter under kap. 3451, post 03, jf. forslag til vedtak.

Regjeringa foreslår ei løyving på posten på 37,8 mill. kroner.

Post 04 Refusjonar større utstyrskjøp og vedlikehald knytte til Nødnett

Løyvinga omfattar refusjonar frå brukarar av Nødnett for tilleggskjøp av utstyr og funksjonalitet som er bestilt av DSB gjennom avtalane deira. Utgiftene blir førte på kap. 451, post 45, og DSB fakturerer kundane for dette.

Det blir foreslått at Justis- og beredskapsdepartementet får fullmakt til å kunne overskride løyvinga på kap. 451, post 45, mot tilsvarende meirinntekter under kap. 3451, post 04, jf. forslag til vedtak.

Regjeringa foreslår ei løyving på posten på 91,9 mill. kroner.

Post 05 Abonnementsinntekter og refusjonar knytte til Nødnett

Løyvinga omfattar inntektene DSB får frå abonnementsordninga i Nødnett. Vidare dekker løyvinga refusjonar for tenester og produkt som kundar i Nødnett har skaffa seg utover abonnementsordninga i Nødnett.

Det blir foreslått at Justis- og beredskapsdepartementet får fullmakt til å kunne overskride løyvinga på kap. 451, post 22, mot tilsvarende meirinntekter under kap. 3451, post 05, jf. forslag til vedtak.

Det blir foreslått å auke løyvinga med 127 mill. kroner i samband med ny avtale om drift og vedlikehald av Nødnett. Sjå omtale under kap. 451, post 22.

Regjeringa foreslår ei løyving på posten på 725,7 mill. kroner.

Post 06 Refusjonar

Løyvinga på posten består av variable inntekter og refusjonar frå andre verksemdar, irekna refusjonar for administrative tenester frå Valdirektoratet. Vidare består posten av variable overføringar og tilskot frå EU og EØS.

Det blir foreslått at Justis- og beredskapsdepartementet får fullmakt til å overskride løyvinga under kap. 451, post 01, mot tilsvarende meirinntekter under kap. 3451, post 06, jf. forslag til vedtak.

Regjeringa foreslår ei løyving på posten på 19,4 mill. kroner.

Post 07 Refusjonar frå EU i samband med variable utgifter knytte til EUs ordning for sivil beredskap

Løyvinga på posten består av refusjonar frå EU for utgifter DSB har hatt under post 23, og som er knytte til ekstraordinære oppdrag DSB har hatt gjennom EUs ordning for sivil beredskap (UCPM).

Regjeringa foreslår ei løyving på posten på 55,8 mill. kroner.

Post 40 Sal av eigedom m.m.

DSB har gjennomført eit omfattande arbeid med å avhende sivilforsvarsanlegg. Erfaringane viser at det i det vesentlege dreier seg om tilbakeføring av eigedommar til kommunar og grunneigarar, og at det er eit fåtal anlegg som blir selde til takst i den opne marknaden. Tilbakeføringa krev semje mellom grunneigaren og staten om salssummen, noko det kan vere utfordrande å einast om. Det

blir derfor foreslått at Justis- og beredskapsdepartementet får fullmakt til å overdra sivilforsvarsanlegg til ein verdi av inntil 500 000 kroner vederlagsfritt eller til underpris når det er særlege grunnar til det, jf. forslag til vedtak.

I samband med avhending og stenging av sivilforsvarsanlegg blir det vidare foreslått at Justis- og beredskapsdepartementet får fullmakt til å overskrive løyvinga under kap. 451, post 01 med inntil 75 pst. av inntektene under denne posten, jf. forslag til vedtak. Ved eventuelle sal i 2027 ønskjer departementet å nettobudsjettere salsutgiftene på post 40 ved sal av faste eigedommar. Det kan vere tilfelle der utgiftene til rydding og trygging er større enn salsinntektene og det slik vil vere ei nettoutgift å avhende anlegget.

Det blir foreslått at Justis- og beredskapsdepartementet får fullmakt til nettoføring ved å trekke salsutgifter ved sal av faste eigedommar frå salsinntektene under kap. 3451, post 40, jf. forslag til vedtak.

Kap. 452 Sentral krisehandtering

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
01	Driftsutgifter	29 804	31 088	29 624
	Sum kap. 452	29 804	31 088	29 624

Krisestøtteeininga (KSE) har i tråd med *Instruks for departementenes arbeid med samfunnssikkerhet av 1. september 2017* eit todelt oppdrag. KSE skal støtte opp under leiardepartementet og Kriserådet, og støtte opp under samordningsrolla til Justis- og beredskapsdepartementet. KSE støttar òg den interne hendingshandteringa i Justis- og beredskapsdepartementet. Ein viktig del av KSE er sivil situasjonssenter, som er det faste kontaktpunktet til Justis- og beredskapsdepartementet ved hendingar og kriser. Situasjonssenteret er døgnkontinuerleg bemanna og hjelper til med å styrke tverrsektoriell informasjonsflyt ved hendingar og kriser.

Arbeidet til KSE omfattar bl.a. støtte til analyser, utarbeiding og formidling av overordna situasjonsrapportar og etablering av felles situasjonsforståing som grunnlag for strategiske avgjerder. KSE skal òg gi råd og fagleg bistand til leiardepartementet med omsyn til samordning og heilskap-

leg sentral krisehandtering. Vidare arbeider KSE med beredskapsplanlegging, bl.a. gjennom øvingar og i tillegg utvikling og vedlikehald av nasjonale planverk.

Post 01 Driftsutgifter

Løyvinga på posten skal dekke lønns- og driftsutgifter ved KSE, inkludert kostnader til å vareta verksemda sine oppgåver, kapasitetar og støttefunksjonar. Løyvinga skal vidare dekke utgifter til KSE sine oppgåver innan støtte til sentral krisehandtering, sekretariatsfunksjon for Kriserådet og drift av sivil situasjonssenter.

Det blir foreslått å redusere løyvinga med 2,3 mill. kroner i samanheng med reduserte husleieutgifter.

Regjeringa foreslår ei løyving på posten på 29,6 mill. kroner.

Kap. 453 Klareringsdirektoratet

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
01	Driftsutgifter	69 147	70 673	124 610
	Sum kap. 453	69 147	70 673	124 610

1. januar 2027 blir Klareringsdirektoratet (KDIR) etablert. KDIR skal vere ei felles sivil-militær klareringsmyndigheit, som både omfattar dei noverande oppgåvene til Sivil klareringsmyndigheit (SKM) og overføring av oppgåver frå Forsvaret og frå Nasjonalt tryggingssorgan (NSM). Dette kjem som oppfølging av lovendringar som regjeringa fremja i Prop. 76 L (2025–2026) *Endringer i sikkerhetsloven (organisering av klareingsmyndigheten)*, jf. Innst. 353 L (2025–2026). Samfunnsoppdraget til KDIR vil vere å beskytte nasjonale verdiar ved å redusere risikoen for inn-sidarar. Direktoratet skal vere den sentrale klare-ringsstyresmakta i sivil og militær sektor, og skal utøve ansvaret sitt i tråd med lov om trygging (Tryggingsslova) med tilhøyrande forskrifter. Direktoratet skal bidra til auka kompetanse og kvalitet i saksbehandlinga, slik at nasjonale tryg-gingsomsyn blir tekne hand om på ein forsvarleg måte, samstundes som kravet til rettidige avgjer-der og den enkelte sin rettstryggleik blir ivarete-kne.

KDIR skal vere ein fagleg pådrivar for klare-ringsarbeidet, gi sjølvstendige råd til Justis- og beredskapsdepartementet og andre aktørar og ha fagansvaret for heile klareringsprosessen inkludert autorisasjon. KDIR sin tenesteproduksjon er avgjerande for Forsvaret si operative evne. Dette arbeidet er ein viktig del av hovudmåla i justis- og beredskapssektoren, som er rettstryggleik og tryggleik i samfunnet. Eit felles klareringsdirekto-rat med delar av Forsvarets tryggingssavdeling (FSA) og Sivil klareringsmyndigheit (SKM) vil ikkje aleine gi effektiviseringsgevinstar, men skal

styrke likebehandling, fagutvikling og rettstrygg-leik. Det kan påreknas at saksbehandlingstida vil kunne bli lengre i ei overgangsperiode.

Samla sett vil KDIR få rundt 30 000 saker til behandling årleg, fordelt på dei to sakstypene tryggingssklarering og tilgangssklarering. For å styrke arbeidet med effektiv saksbehandling på saksområdet, vil KDIR også overteke oppgåver frå NSM i 2027, bl.a. oppgåver knytte til digitalise-ring, råd og rettleiing, regelverkstolking og utvik-ling.

Post 01 Driftsutgifter

Løyvinga på posten dekkjer kostnader til drift av Klareringsdirektoratet, medrekna bl.a. lønnskost-nader og andre personalkostnader, i tillegg til kostnader til leige av lokale og til drift av IKT-løy-singar. I posten inngår bl.a. utgifter til gjennomfø-ring av tryggingssamtalar.

Det blir foreslått å auke løyvinga med 52,0 mill. kroner mot ein tilsvarande reduksjon av løyvinga under Forsvarsdepartementet sitt bud-sjett i samanheng med overtakinga av klarerings-sakene i forsvarssektoren.

Det er òg endringar som følgje av tidlegare budsjettvedtak og tekniske endringar på posten, som ikkje blir omtalte nærmare.

Det blir foreslått at Justis- og beredskapsde-partementet får fullmakt til å overskride løyvinga under kap. 453, post 01, mot tilsvarande meirinn-tektekter under kap. 3453, post 01.

Regjeringa foreslår ei løyving på posten på 124,6 mill. kroner.

Kap. 3453 Klareringsdirektoratet

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
01	Diverse inntekter	423	800	800
	Sum kap. 3453	423	800	800

Post 01 Diverse inntekter

Løyvinga på posten dekker inntekter frå kurs- og konferanseaktivitet.

Det blir foreslått å gi fullmakt i 2026 til å overskrive løyvinga under kap. 453, post 01, mot tilsva-

rande meirinntekter under kap. 3453, post 01, jf. forslag til vedtak.

Det blir foreslått ei løyving på posten på 0,8 mill. kroner.

Kap. 454 Redningshelikoptertenesta

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
01	Driftsutgifter	1 366 023	1 246 408	1 576 337
45	Større utstyrsinnkjøp og vedlikehald, <i>kan overførast</i>	498 915	768 977	833 987
	Sum kap. 454	1 864 938	2 015 385	2 410 324

Justis- og beredskapsdepartementet ved Hovudredningssentralen (HRS) har fag- og budsjettansvaret for redningshelikoptertenesta og er ansvarleg for kjøp av dei nye redningshelikoptera SAR Queen gjennom NAW SARH-prosjektet (Norwegian All Weather Search And Rescue Helicopter). Forvaltninga av redningshelikoptertenesta vart lagd til Hovudredningssentralen frå 1. januar 2024. Hovudredningssentralen styrer bruken av redningshelikoptera, vurderer oppdraga opp mot moglege alternative løysingar og eventuelle andre pågåande livreddande oppdrag, og prioriterer samtidskonfliktar i samsvar med alvorsgrad. Forsvarsdepartementet med underliggjande etatar har system- og operatøransvaret for SAR Queen. Forsvarssektoren utdannar, trenar og bemannar redningshelikoptera med mannskap. Luftforsvaret er operatør, med Forsvarsmateriell etablert som myndigheit for luftdyktigheit med delegert ansvar for kontinuerleg luftdyktigheit. Leverandøren av SAR Queen, Leonardo Helicopters UK, er med enkelte unntak kontraktfesta ansvarleg for helikoptertilgjengelegheita på basane.

Redningshelikopterbasen i Tromsø blir operert av ein sivil leverandør. Kontrakt med varigheit på 6 år med opsjonar for forlenging på inntil 4 år vart inngått i 2021, og basen vart satt i drift i 2022. Arbeidet med utløyising av opsjon frå 2028 til 2030 for felles operert redningshelikopterbase i Tromsø og helikoptertenesta for Sysselmeisteren på Svalbard vil bli sett i gang. Formell dialog vil føres med atterhald om samtykke frå Stortinget. Det er planlagt for å komme tilbake til saka i samband med revidert nasjonalbudsjett for 2027.

Stortinget vedtok i februar 2026 at Forsvaret skal ta over som operatør av redningshelikopterbasen i Tromsø. Dette inneber anskaffing av to nye redningshelikopter av typen AW101 SAR Queen, og etablering av naudsynt bygningsmasse i Tromsø. Det er i 2026 inngått kontrakt om levering av desse nye helikoptera. Basen er planlagt ferdigstilt i 2030.

Post 01 Driftsutgifter

Løyvinga på posten dekker kostnader til drift av den offentlege redningshelikoptertenesta, prosjektet for kjøp av nye redningshelikopter og prosjektet i samband med at Forsvaret skal overta som operatør av redningshelikopterbasen i Tromsø.

Dei nye redningshelikoptera gir Noreg auka beredskap. Samstundes er moderne helikoptersystem meir krevjande å drifte. I 2025 var alle redningshelikoptera i drift ved dei seks fastlandsbaserte basane. Det vart vedtatt å auke løyvinga på posten i samband med revidert nasjonalbudsjett 2026 med 170,3 mill. kroner mot ein tilsvarende reduksjon under Forsvarsdepartementet sitt budsjett. Det blir foreslått å auke løyvinga med same beløp i 2027 mot ein tilsvarende reduksjon under Forsvarsdepartementet sitt budsjett. Det blir òg foreslått å auke løyvinga bl.a. som følgje av gjeldande kontraktar med leverandørar til redningshelikoptertenesta. For å leggje til rette for å oppretthalde beredskapsnivået til redningshelikoptera blir det foreslått å auke løyvinga med til saman 273,2 mill. kroner.

Det blir foreslått å auke løyvinga med 20,2 mill. kroner til oppfølging av prosjektet med Tromsøbasen.

Det er òg endringar som følgje av tidlegare budsjettvedtak og tekniske endringar på posten, som ikkje blir omtalte nærmare.

Det blir foreslått at Justis- og beredskapsdepartementet får fullmakt til å overskride løyvinga under kap. 454, post 01, mot tilsvarende meirinntekter under kap. 3454, post 01, jf. forslag til vedtak.

Det blir foreslått ei løyving på posten på 1 576,3 mill. kroner.

Post 45 Større utstyrskjøp og vedlikehald, kan overførast

Løyvinga på posten dekkjer investeringar i samband med kjøp av 16 nye redningshelikopter og bygging av ny redningshelikopterbase i Bodø. Løyvinga på posten omfattar òg utgifter til kjøp av to nye redningshelikopter og til etablering av naudsynt bygningsmasse i samband med at For-

svaret skal overta som operatør av redningshelikopterbasen i Tromsø.

I forslaget frå regjeringa til budsjett for 2027 er det sett av om lag 213,9 mill. kroner til investeringar for kjøp av nye redningshelikopter og tiltak for tilrettelegging av infrastruktur. Gjeldande kostnadsramme for prosjektet er på 18 393,6 mill. kroner, jf. forslag til vedtak.

Bodø lufthamn skal flyttast, og det skal som følgje av dette byggjast ein ny redningshelikopterbase. Det blir foreslått å løyve 345,9 mill. kroner til dette i 2027. Gjeldande kostnadsramme for prosjektet er på 828,3 mill. kroner, jf. forslag til vedtak.

Stortinget vedtok i februar 2026 at Forsvaret skal ta over som operatør av redningshelikopterbasen i Tromsø. Regjeringa foreslår å løyve 274,2 mill. kroner til dette arbeidet i 2027. Gjeldande kostnadsramme for prosjektet er på 4 215 mill. kroner, jf. forslag til vedtak.

Det blir foreslått ei løyving på posten på 834,0 mill. kroner.

Kap. 3454 Redningshelikoptertenesta

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
01	Refusjonar	32 476	33 645	34 890
	Sum kap. 3454	32 476	33 645	34 890

Post 01 Refusjonar

Løyvinga på posten dekkjer refusjonar frå Helse- og omsorgsdepartementet, som kjøper ambulansetimar i redningshelikoptertenesta frå Justis- og beredskapsdepartementet. Refusjonen blir ført på

kap. 3454, post 01 Refusjonar. Det blir foreslått å gi fullmakt i 2027 til å overskride løyvinga under kap. 454, post 01, mot tilsvarende meirinntekter under kap. 3454, post 01, jf. forslag til vedtak.

Det blir foreslått ei løyving på posten på 34,9 mill. kroner.

Kap. 455 Redningstenesta

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
01	Driftsutgifter	196 314	289 962	295 598
21	Særskilde driftsutgifter	46 231	44 149	51 283

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
45	Større utstyrsinnkjøp og vedlikehald, <i>kan overførast</i>	7 578	16 255	13 124
71	Tilskot til frivillige organisasjonar i redningstenesta	86 398	106 047	119 971
72	Tilskot til nød- og tryggleikstenester	140 297		
73	Tilskot til Redningsselskapet	145 422	150 657	156 201
	Sum kap. 455	622 240	607 070	636 177

Justis- og beredskapsdepartementet har koordineringsansvar for redningstenesta, som omfattar land-, sjø- og luftredningsteneste. Regjeringa har fastsett organisering, roller og ansvar for redningstenesta i Noreg i *Organisasjonsplan for redningstjenesten*, jf. kgl.res. av 6. desember 2019. Hovudredningssentralen (HRS) leier og koordinerer alle typar redningsaksjonar, direkte frå avdelinga i Nord-Noreg eller frå avdelinga i Sør-Noreg. Leiinga og samordninga av landredningsaksjonar blir som regel delegert frå HRS til den lokale redningssentralen (LRS). LRS-ane er lokaliserte i alle politidistrikta og hos Sysselmeisteren på Svalbard.

Dei frivillige organisasjonane er ein viktig del av redningstenesta i Noreg, med omkring 10 000 operative mannskap over heile landet. Dei trener og utrustar lokale ressursar som kan stille på kort varsel. Dei frivillige er ein ressurs som alltid har vore viktig for redningstenesta.

Nødnett skal etter vedtak frå Stortinget vere gratis for dei frivillige organisasjonane i redningstenesta, jf. Innst. 448 S (2012–2013) og Prop. 77 (2012–2013), ved at staten dekkar brukarutstyr, kostnader knytte til drift av løysingane og abonnementsavgifta. Dette blir i dag dekt over kap. 455, post 71, som òg inneheld det ordinære driftstilskotet til dei frivillige organisasjonane i redningstenesta.

Post 01 Driftsutgifter

Løyvinga på posten dekkar kostnader ved sentrale element ved redningstenesta, medrekna Hovudredningssentralen. Løyvinga på posten omfattar òg utgifter i samband med det internasjonale satellittbaserte nødpeilesystemet COSPAS-SARSAT og utgifter til nasjonale og internasjonale forpliktingar og engasjement innanfor redningstenesta.

Regjeringa foreslår å flytte 2,3 mill. kroner frå redningstenesta sitt budsjett til andre prioriterte saker.

Det er endringar som følgje av tidlegare budsjettvedtak og tekniske endringar mv. på posten, som ikkje blir omtalte nærmare.

Det blir foreslått at Justis- og beredskapsdepartementet får fullmakt til å overskride løyvinga under kap. 455, post 01, mot tilsvarende meirinntekter under kap. 3455, post 01, jf. forslag til vedtak.

Regjeringa foreslår ei løyving på posten på 295,6 mill. kroner.

Post 21 Særskilde driftsutgifter

Løyvinga på posten omfattar utgifter til engasjement av private selskap, t.d. helikopterselskap og frivillige redningsorganisasjonar i konkrete redningstilfelle, til refusjon til frivillige hjelparar for innsats i redningstenesta, til forbruk og erstatning av materiell m.m. Forbruket på posten er vanskeleg å berekne sidan utgiftene varierer med talet på redningsaksjonar og omfanget av aksjonane.

Utgifter på posten har auka over tid som følgje av ein generell auke i talet på hendingar og ein auke i bruken av innleigde sivile helikopter til bruk i maritim søk og redning. Det blir foreslått å auke løyvinga på posten med 5,5 mill. kroner.

Regjeringa foreslår ei løyving på posten på 51,3 mill. kroner.

Post 45 Større utstyrskjøp og vedlikehald, kan overførast

Løyvinga på posten dekkar diverse investeringar til kjøp og vedlikehald av utstyr til Hovudredningssentralen m.m.

I 2025 vart løyvinga på posten auka med 3,5 mill. kroner i samband med investeringar til ny kontrollromsløysing på Hovudredningssentralen.

Det blir foreslått å redusere løyvinga med 3,7 mill. kroner.

Regjeringa foreslår ei løyving på posten på 13,1 mill. kroner.

Post 71 Tilskot til frivillige organisasjonar i redningstenesta

Løyvinga på posten dekkjer tilskot til *Frivillige organisasjoners redningsfaglige forum (FORF)* og til frivillige organisasjonar i redningstenesta som er representerte av FORF. Løyvinga kan òg dekke tilskot til andre særskilte relevante frivillige organisasjonar innanfor redningstenesta.

Tilskota skal fremme kvaliteten i redningstenesta. Frivillige organisasjonar skal setjast betre i stand til å delta i redningsaksjonar når menneske har behov for direkte hjelp ved fare for død eller skade som følgje av akutte hendingar. Tilskotsmottakarane skal gjere greie for at tilskotet er nytta til redningsfaglege tiltak, og at dei har bidratt i redningsarbeid.

Posten dekkjer òg tilskot til mat- og måltidsberedskap, omsorgsberedskap og psykososial støtte ved ulukker, kriser og katastrofar. Tilskotsordninga skal medverke til å styrkje kapasiteten hos frivillige organisasjonar til å planleggje, byggje opp, halde ved lag og mobilisere ressursar for å vareta grunnleggjande behov hos råka og sårbare grupper. Dette omfattar mellom anna matforsyning, omsorg, praktisk bistand og psykososial oppfølging. Ordninga vart innført i 2026 og følgjer opp totalberedskapsmeldinga og Stortinget si behandling av denne.

Tilskotsmottakarane skal innan 1. april året etter det året tilskotet gjeld for, rapportere til Hovudredningssentralen om korleis tilskotet har bidratt til at organisasjonen har blitt sett betre i stand til å delta i redningsaksjonar. Hovudredningssentralen tildeler tilskot for eitt år av gongen etter ei vurdering av i kva grad formålet som det blir søkt om tilskot til, bidrar til å oppfylle formålet med tilskotsordninga.

Resultata for 2025 er i tråd med formålet med tildelinga.

Det blir foreslått å auke løyvinga med 10,0 mill. kroner i auka tilskot til frivillige organisasjonar i redningstenesta, med bakgrunn i varsla

opptrapping av tilskot til frivillige i totalberedskapsmeldinga.

Posten omfattar òg premie til forsikringsordning for frivillige i redningstenesta og midlar til sekretariatsfunksjonen for Nasjonalt redningsfagleg råd, som blir vareteken av FORF.

Løyvinga omfattar òg tilskot som dekkjer Nødnett-abonnementsavgifta for dei frivillige organisasjonane i redningstenesta som er brukarar.

Løyvinga på posten dekkjer òg utgifter til dykkaropplæring av frivillige som deltek i redningsdykkarberedskap, og som må ha redningsdykkarsertifisering.

Regjeringa foreslår ei løyving på posten på 120,0 mill. kroner.

Post 73 Tilskot til Redningsselskapet

Tilskotet skal bidra til å oppretthalde innsatsen til Redningsselskapet i redningstenesta og i arbeidet med å førebyggje ulukker. Det dekkjer ein del av driftsutgiftene selskapet har til søk- og redningsberedskap.

Redningsselskapet er ein landsdekkjande og frivillig humanitær organisasjon. Det primære formålet er å redde liv og berge verdiar på sjøen. Organisasjonen er ein viktig beredskapsressurs og utfører søke-, rednings- og hjelpeteneste langs kysten av Noreg og i tilgrensande havområde.

Redningsselskapet skal òg drive opplysningsarbeid og førebyggjande arbeid for å betre tryggleiken for sjøfarande. Redningsskøytene utfører oppgåver på utkalling av Hovudredningssentralen, AMK, Kystverket, politiet og andre.

Tilskotet dekkjer ein del av driftskostnadene selskapet har til søk- og redningsaksjonar, og dessutan ein del av kostnadene til beredskap. For alle endringar i stasjonering og disponering av redningsskøytene er det ein føresetnad at det er gjort i samarbeid med Hovudredningssentralen.

Tilskotet kan brukast til opplysningsarbeid og førebyggjande sjøtryggleiksarbeid, med særskilt vekt på barn og unge. Tilskotet kan òg brukast til å styrke deltakinga i beredskapen mot akutt forureining.

Regjeringa foreslår ei løyving på posten på 156,2 mill. kroner.

Kap. 3455 Redningstenesta

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
01	Refusjonar	5 133		
	Sum kap. 3455	5 133		

Post 01 Refusjonar

Løyvinga dekker refusjonar til ulike aktivitetar i redningstenesta. Det blir ikkje budsjetttert med noko beløp.

Det blir foreslått at Justis- og beredskapsdepartementet får fullmakt til å overskride løyvinga under kap. 455, post 01, mot tilsvarende meirinntekter under kap. 3455, post 01, jf. forslag til vedtak.

Kap. 457 Nasjonalt tryggingsorgan

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
01	Driftsutgifter	529 668	574 900	675 996
45	Større utstyrsinnkjøp og vedlikehald, <i>kan overførast</i>	22 011	12 358	109 791
	Sum kap. 457	551 679	587 258	785 787

NSM er eit nasjonalt fagorgan for førebyggjande tryggingsteneste og skal koordinere førebyggjande tryggingstiltak på bakgrunn av risikobiletet. Gjennom deling av informasjon, rettleiing, kontroll, tilsyn, testing og forskning bidrar NSM til at sektorar og verksemdar sikrar sivil og militær informasjon, system, objekt og infrastruktur som er viktige for nasjonal tryggleik. NSM har òg ansvar for drift av ein nasjonal responsfunksjon for alvorlege digitale angrep og nasjonalt varslingsystem for digital infrastruktur (VDI). Vidare varetek NSM pålagde NATO-roller og støttar Forsvarets operative verksemd i heile krisespekteret. NSM utøver ansvar etter sikkerheitslova, digital-sikkerheitslova, lov om forsvarsviktige oppfinningar og forskrifter gitt i medhald av desse lovene. NSM utøver òg ansvaret sitt etter forskrift om kontroll med informasjon innhenta av luftborne sensorar, i tillegg til anna relevant regelverk og ordningar som gjeld for offentlege og private verksemdar.

NSM høyrer administrativt inn under Justis- og beredskapsdepartementet. Forsvarsdepartementet kan instruere NSM i saker innanfor ansvarsområdet sitt. Direktoratet er såleis òg ein del av forsvarssektoren. Løyvinga til tiltak som

blir sette i verk som ledd i oppfølginga av langtidsplanen for forsvarssektoren, gjeld derfor òg NSM, jf. Prop. 87 S (2023–2024) *Forsvarsløftet – for Norges trygghet – Langtidsplan for forsvarssektoren 2025–2036*, og Prop. 1 S (2024–2025) for Forsvarsdepartementet.

Post 01 Driftsutgifter

Løyvinga på posten skal dekke alle ordinære driftsutgifter for NSM.

Etterspurnaden etter tenester frå NSM har auka. For å møte utviklinga og kompleksiteten i vondsinna cyberoperasjonar, men òg å henge med på ei teknologiutvikling for betre å kunne forstå sårbarheiter og handlingsmåten til trusselaktørar, foreslår regjeringa å auke løyvinga på posten med til saman 81,9 mill. kroner.

Regjeringa foreslår å auke løyvinga på posten med 10 mill. kroner for å etablere eit næringsberedskapsråd for digital sikkerheit.

Regjeringa foreslår å flytte 7,2 mill. kroner frå NSM sitt budsjett til andre prioriterte saker.

Det er òg endringar som følgje av tidlegare budsjettvedtak og tekniske endringar mv. på posten, som ikkje blir omtalte nærmare.

Det blir foreslått at Justis- og beredskapsdepartementet får fullmakt til å overskride løyvinga under kap. 457, post 01, mot tilsvarende meirinntekter under kap. 3457, post 01, jf. forslag til vedtak.

Regjeringa foreslår ei løyving på posten på 676,0 mill. kroner.

Post 45 Større utstyrsinnkjøp og vedlikehald, kan overførast

Løyvinga på posten skal dekke utgifter til større utstyrsanskaffingar og vedlikehald, medrekna

bl.a. teknisk utstyr til varslingssystemet for digital infrastruktur (VDI).

Løyvinga inkluderer investeringsmidlar på 97 mill. kroner som følgje av forslaget til auke under post 01. Det blir i samband med dette foreslått å redusere løyvinga under Forsvarsdepartementets budsjett med 35,0 mill. kroner.

Det er òg endringar som følgje av tidlegare budsjettvedtak og tekniske endringar på posten, som ikkje blir omtalte nærmare.

Regjeringa foreslår ei løyving på posten på 109,8 mill. kroner.

Kap. 3457 Nasjonalt tryggingsorgan

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
01	Inntekter	39 387	49 205	51 026
	Sum kap. 3457	39 387	49 205	51 026

Post 01 Inntekter

Inntektene til Nasjonalt tryggingsorgan (NSM) er i hovudsak samansett av medlemsavgifter frå næringslivet til varslingssystemet for digital infrastruktur (VDI), kurs- og konferanseavgifter og brukarbetaling ved tryggleiksgodkjenning av informasjonssystem.

Det blir foreslått at Justis- og beredskapsdepartementet får fullmakt til å overskride løyvinga under kap. 457, post 01, mot tilsvarende meirinntekter under kap. 3457, post 01, jf. forslag til vedtak.

Regjeringa foreslår ei løyving på posten på 51,0 mill. kroner.

Programkategori 06.60 Andre verksemder

Utgifter under programkategori 06.60 fordelte på postgrupper

(i 1 000 kr)

Post-gr.	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027	Endring i pst.
01–29	Statens egne driftsutgifter	2 006 017	211 953	2 373 939	1020,0
50–89	Overføringer til andre		1 828 677		-100,0
	Sum kategori 06.60	2 006 017	2 040 630	2 373 939	16,3

Utgifter under programkategori 06.60 fordelte på kapittel

(i 1 000 kr)

Kap.	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027	Endring i pst.
460	Spesialeininga for politisaker	75 139	79 060	81 217	2,7
461	Advokatilsynet	76 311	56 891	90 095	58,4
466	Særskilde straffesaksutgifter m.m.	1 812 699	1 858 677	2 155 335	16,0
467	Norsk Lovtidend	10 852	14 284	14 713	3,0
468	Kommisjonen for gjenopptaking av straffesaker	31 016	31 718	32 579	2,7
	Sum kategori 06.60	2 006 017	2 040 630	2 373 939	16,3

Innleiing

Målet for programkategori 06.60 *Andre verksemder* er rettstryggleik. Alle verksemder og ordningar som ligg under denne programkategorien, bidrar til betre rettstryggleik for ulike grupper menneske i ulike delar av samfunnet.

Programkategori 06.60 omfattar Spesialeininga for politisaker, Advokatilsynet, særskilde straffesaksutgifter m.m. (medrekna bl.a. utgifter til advokat, tolk og sakkunnig i straffesaker), Den rettsmedisinske kommisjonen, Norsk Lovtidend og Kommisjonen for gjenopptaking av straffesaker.

Prioriteringar i 2027

Kommisjonen for gjenopptaking av straffesaker har hatt ei rekkje krevjande saker til behandling dei siste åra, og det har komme inn vesentleg fleire saker enn tidlegare år. I samband med revidert nasjonalbudsjett 2024 vart det løyvd 3,5 mill. kroner til kommisjonen som ei mellombels styrking til eit prosjekt for å arbeide ned restansar og redusere saksbehandlingstida. Løyvinga vart auka med 6,0 mill. kroner i 2025 og 2026. Det mellombelse prosjektet går føre seg i perioden 2024–2026 og skal bidra til at saker blir behandla innan rimeleg tid, og at rettstryggleiken til individet blir vareteken. Det blir foreslått å vidareføre auken på 6 mill. kroner som ei varig styrking av kommisjonen frå og med 2027.

Regjeringa har forskriftsfesta i salærforskrifta at salærsatsen skal justerast årleg. Det blir foreslått ein salærsats på 1 432 kroner frå 1. januar 2027, som er ein auke på 57 kroner frå 2026.

Regjeringa varsla i juli 2024 at departementet ville setje i gang ei utgreiing av salærordninga og regelverket som er knytt til ordninga. Departementet sette 20. juni 2025 ned eit breitt samansett

utval som har fått i oppdrag å sjå nærmare på dagens salærssystem. Målet med utgreiinga er å få eit godt kunnskapsgrunnlag. Overordna skal utvalet vurdere korleis aktørane i straffesaker og saker etter rettshjelpslova skal godtgjerast, og korleis ordninga bør bli regulert og korleis ho bør organiserast og forvaltast.

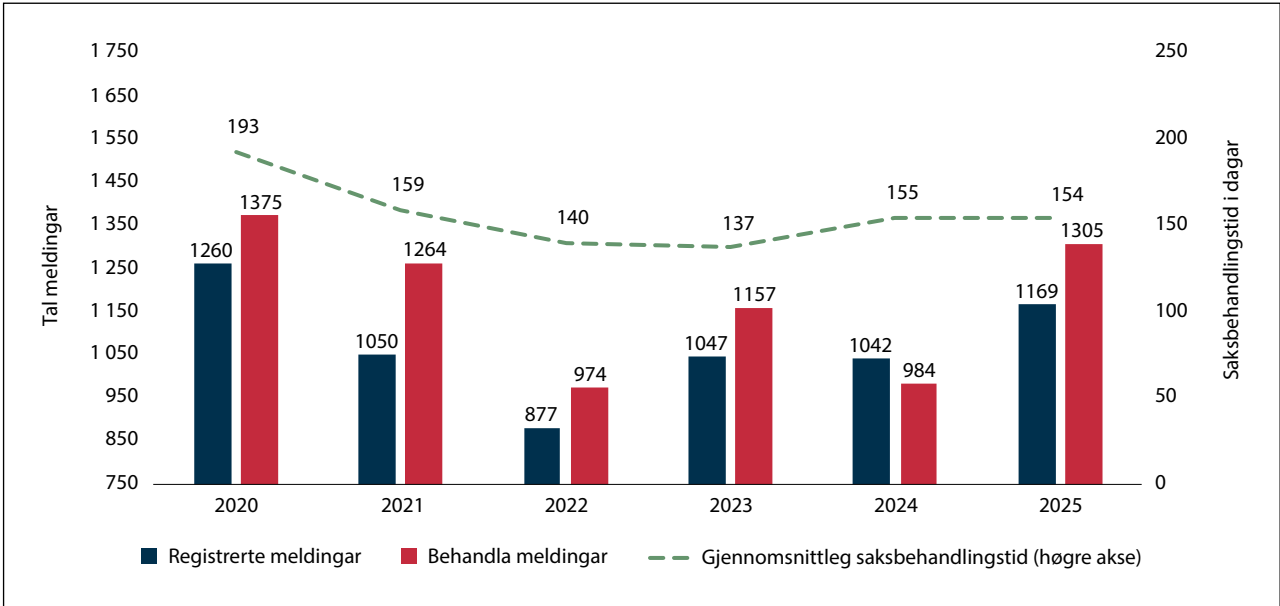
Kap. 460 Spesialeininga for politisaker

(i 1 000 kr)				
Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
01	Driftsutgifter	75 139	79 060	81 217
	Sum kap. 460	75 139	79 060	81 217

Spesialeininga for politisaker skal sikre lik og rettsvis behandling av saker som gjeld spørsmålet om tilsette i politiet eller påtalemakta har gjort straffbare handlingar i tenesta. Ved å behandle alle saker mot politiet eller påtalemakta med det same alvoret og like grundig som saker der andre blir utsette for straffeforfølgning, bidrar Spesialeininga for politisaker til rettstryggleik. Spesialeininga for politisaker etterforskar og avgjer påtale i desse sakene og fører dei for domstolane. Eininga skal sikre rettstryggleik både for dei som melder, og for dei som blir melde. Spesialeininga for politisa-

ker set òg i verk etterforsking dersom nokon døyr eller blir alvorleg skada som følgje av tenestutøvinga til politiet eller påtalemakta, sjølv om det ikkje er mistanke om ei straffbar handling. Spesialeininga er ikkje ein del av politiet, men er administrativt underlagd Justis- og beredskapsdepartementet og fagleg underlagd Riksadvokaten.

Spesialeininga har mykje erfaring med overføringsverdi, og det er derfor viktig at politiet og påtalemakta bruker årsrapportane og vedtaka frå Spesialeininga til utvikling og læring. Eininga får mykje kunnskap om politiet gjennom sakene.

Figur 3.5 Registrerte og behandla meldingar og saksbehandlingstid i Spesialeininga for politisaker (2020–2025)

Kjelde: Spesialeininga for politisaker

Boks 3.3 Sakskomplekset i Spesialeininga for politisaker

- Spesialeininga for politisaker etterforskar eit mangfald av saker, mange av dei svært alvorlege, ikkje minst saker der personar blir skotne av politiet og døyr. I 2025 vart det reagert med positive påtaleavgjerder i 34 av 1 305 behandla meldingar. Dette utgjer 3 pst. av det samla talet, inkludert dei sakene som ikkje vart etterforska. Dersom ein tek utgangspunkt i dei sakene som vart etterforska, er delen positive påtaleavgjerder 8 pst.
- Saker om maktbruken til politiet er i kjerneområdet for verksemda til spesialeininga, og i løpet av åra har ei rekkje tenestepersonar fått strafferettslege reaksjonar for uforholdsmessig og ikkje-naudsynt bruk av makt.
- Elles inneheld porteføljen til eininga saker innanfor dei fleste av lovbrotskategoriane, som søk i interne datasystem utan tenestleg grunn, seksuallovbrot, tenestefeil i samband med våpenbruk (vådeskot), korrupsjon, tjuveri/underslag, brot på vegtrafikklova og brot på føresegnene i straffelova om teieplikt.
- Som nemnt ovanfor etterforskar eininga saker der personar døyr eller blir alvorleg skadde, og slike saker krev ofte omfattande etterforsking.

Saksbehandlingstida har vore lang, men ho vart betra i 2022 og 2023. I 2024 auka saksbehandlingstida noko, som følgje av at eininga har hatt fleire større saker til behandling. Saman med Riksadvokaten har spesialeininga fastsett eit konkret resultatkrav om at den gjennomsnittlege saksbehandlingstida skal vere mindre enn 150 dagar. I 2025 var den gjennomsnittlege saksbehandlingstida for avgjorde saker 154 dagar, mot 155 dagar i 2024. Talet på registrerte saker auka frå 1 042 i 2024 til 1 169 saker i 2025.

Saksbehandlingstid er viktig for tilliten til spesialeininga. Sakene må behandlast effektivt og innanfor rimelege fristar. Sakene er ofte alvorlege

(sjå boksen over), og det er avgjerande at det finst ressursar tilgjengeleg slik at desse sakene ikkje blir liggjande for lenge.

Post 01 Driftsutgifter

Løyvinga på posten skal dekke driftsutgifter til Spesialeininga for politisaker som lønn, godtgjersle til advokatar på verv, husleige og andre administrative utgifter. Spesialeininga for politisaker hadde 45 stillingar per 31. desember 2025.

Det blir foreslått ei løyving på posten på 81,2 mill. kroner.

Kap. 461 Advokattilsynet

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
01	Driftsutgifter	76 311	56 891	90 095
	Sum kap. 461	76 311	56 891	90 095

Advokattilsynet fører tilsyn med bl.a. advokatar, advokatfullmektigar, personar med utanlandsk advokatløyve og advokatføretek, jf. advokatlova § 45 og kvitvaskingslova § 43. Tilsynet har andre offentlegrettslege oppgåver òg, bl.a. skal det gi advokatløyve og avgjere om ein person med utdanning frå utlandet har rett til å bruke juristtitelen.

Av advokatlova § 43 første ledd går det fram at Advokattilsynet er «et uavhengig forvaltningsor-

gan og kan ikke instrueres i utøvelsen av sin myndighet». I særmerknaden til advokatlova § 43 i Prop. 214 L (2020–2021), side 265, står det at sjølvstendet inneber at Advokattilsynet ikkje kan bli instruert om behandlinga av enkeltsaker eller om den faglege verksemda elles. Omsynet til det faglege sjølvstendet til Advokattilsynet har vore førande for organiseringa av tilsynet. Dette gjeld òg for valet av budsjettmodell, jf. omtale i Prop. 1 S

(2024–2025) under Justis- og beredskapsdepartementet, side 142.

Advokattilsynet kom inn på statsbudsjettet i samband med at advokatlova tok til å gjelde 1. januar 2025. Medlemmene i justiskomiteen har stilt spørsmål ved behovet for at Advokattilsynet skal vere ein eigen post på statsbudsjettet, jf. Innst. 6 S (2024–2025), side 29 og 30. Departementet skreiv i Prop. 1 S (2025–2026) under Justis- og beredskapsdepartementet, side 154, at det ville sjå nærmare på dette.

Departementet har vurdert dette på nytt og komme til at dagens løysing er den klart beste løysinga.

Sjølvstendet til Advokattilsynet er bl.a. grunna i at advokatar i enkelte saker representerer enkeltpersonar som står i eit motsetningsforhold til staten, jf. Prop. 214 L (2020–2021), punkt 18.4.2. Sjølvstendet til Advokattilsynet er heimla i lov. Det lovheimla sjølvstendet utgjør ei ramme for relasjonen og dialogen mellom verksemda og departementa.

Reguleringa av statlege midlar i bl.a. løyvsreglementet og reglement for økonomistyring i staten har som formål å sikre transparens, demokratisk kontroll og god økonomistyring. Saman med krav til internkontroll og rapportering sikrar dette ei forsvarleg forvaltning av bidraga frå advokatane.

Utgangspunktet er at reglement for økonomistyring i staten gjeld for alle statlege organ, også dei som er fagleg uavhengige, jf. Prop. 79 L (2024–2025) *Lov om saksbehandlingen i offentlig forvaltning (forvaltningsloven)* punkt 27.5. Departementet viser her til at fleire andre uavhengige statlege verksemdar òg er tekne med i statsbudsjettet, som Domstoladministrasjonen, Den høgare påtalemakta, Gjenopptakingskommisjonen, Spesialeininga for politisaker og Finanstilsynet. Sjølvstendet til desse verksemdene er heimla i lov, slik det er for Advokattilsynet.

Verksemda til Advokattilsynet blir fullt ut finansiert av praktiserande advokatar og juristar, hovudsakleg gjennom lovpålagde årlege bidrag, jf. advokatlova §§ 60 og 68. Slike sektoravgifter er ein del av staten sine inntekter, og det er vanleg at desse går fram av statsbudsjettet. Dette er den same ordninga som for Finanstilsynet, der bidraga frå tilsynseiningane òg kjem fram av Prop. 1 S frå Finansdepartementet.

Justis- og beredskapsdepartementet fastset storleiken på bidraga, jf. advokatforskrifta § 15

første ledd og § 59 andre ledd. Denne ordninga kunne seiast å innebere ei økonomisk avhengnad til departementet. Dette blir likevel balansert ved at bidraget skal fastsetjast etter forslag frå styret i Advokattilsynet, jf. advokatforskrifta § 15 første ledd og § 59 andre ledd, og ved at fastsetjinga av bidraget gjennom behandlinga av statsbudsjettet er underlagt Stortinget si kontroll.

Dersom Advokattilsynet ikkje hadde vore på statsbudsjettet, ville fastsetjinga av bidraga ikkje bli like transparent og heller ikkje vere gjenstand for demokratisk kontroll gjennom budsjettbehandlinga i Stortinget.

Etter departementet si vurdering ligg det ikkje føre forhold som tilseier at behandlinga av midlane til Advokattilsynet bør fråvike utgangspunktet om at statlege utgifter og inntekter skal gå fram av både statsbudsjettet og statsrekneskapen. Departementet meiner at denne organiseringa bidrar til openheit og tillit til Advokattilsynet, inkludert tillit til at dei lovpålagde bidraga frå advokatane blir nytta i samsvar med regelverket. Departementet viser òg til at dagens ordning sikrar at bidraga ikkje blir sette unødig høgt, sidan tilsynet gjennom statens konsernkontoordning har tilgang til likvide midlar frå staten heile året i samsvar med vedteke budsjett og uavhengig av at innbetalingane skjer konsentrert på bestemte tidspunkt i året. Dermed har Advokattilsynet ikkje behov for å ha midlar i reserve for å betale utgifter.

Departementet har i samråd med Advokattilsynet fastsett at driftsutgiftene skal vere på 90,1 mill. kroner i 2027, slik at løyvsforslaget på kap. 461, post 01 er på 90,1 mill. kroner. Dette inkluderer òg løyvinga til Advokatnemnda. Advokattilsynet skal bli finansiert av advokatar og juristar som er registrerte i Advokattilsynets juristregister.

Post 01 Driftsutgifter

Løyvinga på posten skal dekke driftsutgifter til Advokattilsynet som lønn, husleige og andre administrative kostnader knytte til drifta av Advokattilsynet. Dette inkluderer òg løyvinga til Advokatnemnda.

Det blir foreslått at Justis- og beredskapsdepartementet i 2027 får fullmakt til å overskride løyvinga på kap. 461, post 01, mot tilsvarande meirinntekter på kap. 3461, post 01, jf. forslag til vedtak.

Det blir foreslått ei løyving på posten på 90,1 mill. kroner.

Kap. 3461 Advokattilsynet

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
01	Bidrag frå advokatar og forvaltarordning	75 746	57 204	91 118
02	Diverse inntekter	18 022		
	Sum kap. 3461	93 768	57 204	91 118

Advokattilsynet blir finansiert av bransjen gjennom årlege bidrag frå advokatane og juristane som er registrerte i Advokattilsynets juristregister, jf. advokatlova § 60. I 2027 er bidraget 5 500 kroner, og bidraget juristane skal betale er 800 kroner. Inntektene frå bidraga frå advokatar og juristar, refusjonskrav frå bokettersyn og refusjonskrav frå forvaltarordninga er ut frå dette estimerte til 91,1 mill. kroner. Dette inkluderer òg løyvinga til Advokatnemnda. Vidare blir gebyr for forseinka betaling i medhald av advokatlova § 60 andre ledd førte på post 01 Bidrag frå advokatar og forvaltarordninga.

Post 01 Bidrag frå advokatar og forvaltarordninga

Årlege bidrag frå advokatane og juristane til drift av Advokattilsynet blir førte på denne posten. I tillegg blir gebyr for forseinka betaling i medhald av advokatlova § 60 andre ledd og § 68 andre ledd

førte på posten. Dette inkluderer òg bidraget til Advokatnemnda, som Advokattilsynet krev inn for nemnda.

Det blir foreslått ei løyving på posten på 91,1 mill. kroner.

Post 02 Diverse inntekter

Likviditetsbeholdninga til Advokattilsynet blir ført på denne posten.

Post 86 Gebyr for brot

Advokattilsynet kan gi gebyr for brot inntil ti gonger grunnbeløpet i folketrygda dersom ein advokat, eit advokatforetak eller ein organisasjon eller eining med organisasjonsadvokatar vesentleg eller gjentekne gonger har trådd over føresegn i advokatlova §§ 20, 21, 22, 24, 25 eller 36, jf. advokatlova § 17 første ledd (kravtype 643).

Kap. 466 Særskilde straffesaksutgifter m.m.

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
01	Driftsutgifter	1 812 699	30 000	30 900
21	Særskilde driftsutgifter			2 124 435
70	Juridisk bistand		1 828 677	
	Sum kap. 466	1 812 699	1 858 677	2 155 335

Juridisk hjelp i straffesaker bidrar til god rettstryggleik for den enkelte ved å sikre at ein får kvalifisert hjelp anten ein er sikta, tiltalt, fornærma eller pårørande. På denne måten kan ei rettssak gå meir rettvisst for seg.

Salær til offentleg oppnemnde forsvararar, bistandsadvokatar, sakkunnige og tolkar er regu-

lerte gjennom salærforskrifta og stykkprisforskrifta. Departementet og Advokatforeningen inngjekk i juni 2022 ein avtale om å opprette eit uavhengig salærråd. Salærrådet kjem kvart år med ei tilråding om nivået på salærsatsen. Rådet kom med ei tilråding i november 2025 og ei tilleggsfråsegn i juni 2026. I tilrådinga for 2026 har Salærrå-

det fasthalde tidlegare tilrådingar om at eit naturleg nivå for salærsatsen i 2022-kroner er rundt 1 385 kroner, og at ein bør oppnå dette nivået gjennom ei gradvis opptrapping av satsen, med tillegg for kompensasjon for den generelle prisutviklinga. Ved inngangen til 2025 innebar dette ein salærsats på 1 508 kroner.

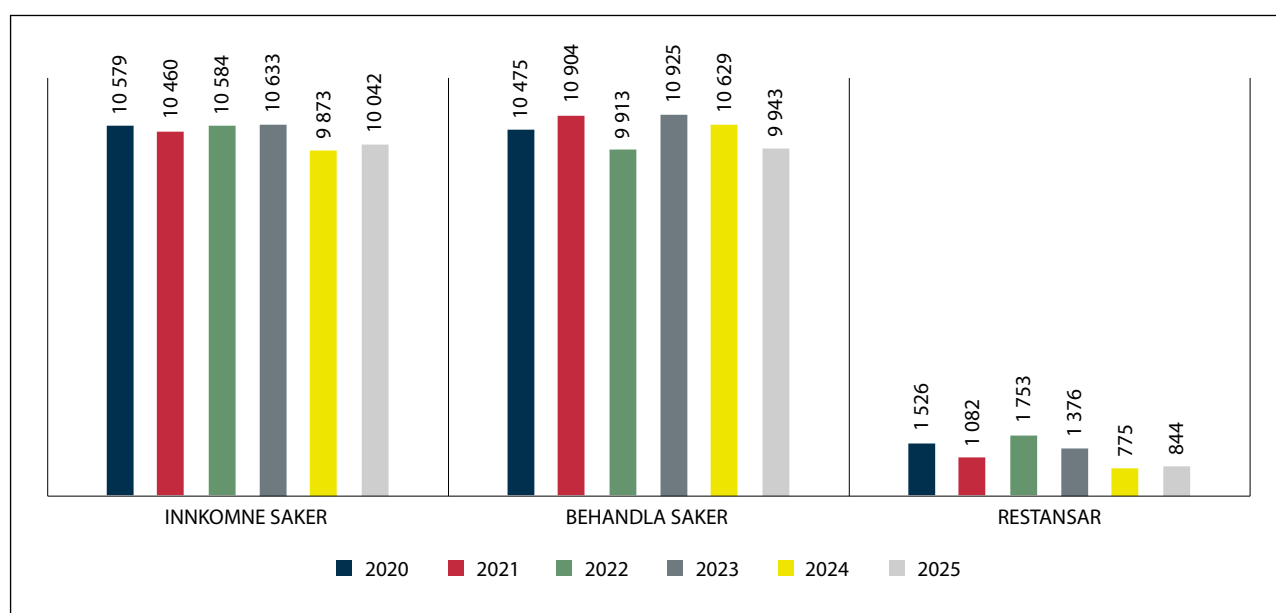
Det blir foreslått ein salærsats på 1 432 kroner i 2027, som er ein auke på 57 kroner frå 2026.

Den rettsmedisinske kommisjonen

Hovudoppgåva til Den rettsmedisinske kommisjonen (DRK) er å kvalitetssikre rettsmedisinske

erklæringar og utsegner som sakkunnige gir i straffesaker, noko som er viktig for å sikre rettstryggleiken til den enkelte.

Talet på sakkunnige erklæringar som blir sende til DRK for kvalitetssikring, har vore jamt aukande over mange år og har sidan 2019 lege på rundt 10 000 erklæringar per år. I 2025 tok kommisjonen imot 10 042 erklæringar og behandla 9 943 erklæringar. Om lag 48 pst. av dei innkomne erklæringane var innanfor fagområdet rettspatologi og klinisk rettsmedisin. Dei andre fagområda er toksikologi, genetik og psykiatri.

Figur 3.6 Innkomne og behandla saker og restansar i DRK

Kjelde: Den rettsmedisinske kommisjonen

Post 01 Driftsutgifter

Løyvinga på posten dekkjer tappt arbeidsforteneste for tolkar utan salærrett og sakkunnige i straffesaker, enkelte utgifter til Den rettsmedisinske kommisjonen, som honorar og/eller godtgjersle og reise- og kursutgifter, og dessutan salær og reise- og opphaldsutgifter til aktorar i militære straffesaker. Løyvinga dekkjer òg utgiftene til Justis- og beredskapsdepartementet i samband med omsetjing av rettsopmodingar og utleveringssaker.

Det blir foreslått ei løyving på posten på 30,9 mill. kroner.

Post 21 Særskilde driftsutgifter

Kap. 466, post 70 Juridisk bistand blir foreslått avvikla frå og med budsjettet for 2027, som følgje

av budsjettekniske årsaker, jf. Prop. 96 S (2025–2026) og Innst. 450 S (2025–2026). Løyvinga på posten blir derfor foreslått flytta til kap. 466, post 21 Særskilde driftsutgifter.

Løyvinga på posten dekkjer i hovudsak utgifter til juridisk hjelp i straffesaker til personar som har rett til advokathjelp i medhald av straffeprosesslova kap. 9 og 9 a. Dette er personar som har status som sikta eller tiltalte, fornærma, pårørande til fornærma eller etterlatne etter fornærma i ei straffesak. Løyvinga dekkjer utgifter til salær og reise- og kostgodtgjersle til forsvararar, bistandsadvokatar, tolkar og sakkunnige som er oppnemnde av retten eller av Kommisjonen for gjenopptaking av straffesaker. Løyvinga dekkjer òg godtgjersle til særskild advokat i saker om førehandskontrull av tilrettelagd innhenting, jf. lov om Etterretningstesta.

Dei totale utgiftene på posten er i hovudsak avhengige av mengda straffesaker og omfanget av sakene, talet på oppnemnde forsvararar eller

bistandsadvokatar, bruken av tolkar og sakkun-
nige og nivået på den offentlege salærsatsen.

Det blir foreslått ei løyving på posten på 2 124 mill. kroner.

Kap. 467 Norsk Lovtidend

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
01	Driftsutgifter	10 852	14 284	14 713
	Sum kap. 467	10 852	14 284	14 713

Norsk Lovtidend sørger for at lover og reglar er tilgjengelege for allmenta, og at regelverksendringar blir kunngjorde raskt, noko som er viktig for rettstryggleiken. Norsk Lovtidend blir publisert av stiftinga Lovdata på vegner av Justis- og beredskapsdepartementet.

Det er venta at talet på kunngjeringar held seg på same nivå som i 2026. Arbeidet som Lovdata utfører i 2026, blir avrekna på slutten av året og fakturert i 2027.

Lovdata fakturerer på forskot i 2027 for det som skal kunngjerast i 2027 og på etterskot ein avrekning for det som vart kunngjort i 2026.

Post 01 Driftsutgifter

Løyvinga på posten dekkjer utgifter til tilrettelegging av manuskript og arbeidet med den elektroniske utgåva av Norsk Lovtidend.

Det blir foreslått ei løyving på posten på 14,7 mill. kroner.

Kap. 468 Kommisjonen for gjenopptaking av straffesaker

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
01	Driftsutgifter	31 016	31 718	32 579
	Sum kap. 468	31 016	31 718	32 579

Kommisjonen for gjenopptaking av straffesaker (Gjenopptakingskommisjonen) er eit uavhengig forvaltningsorgan som skal behandle krav om gjenopptaking av straffesaker som er rettskraftig avgjorde i domstolane. Kommisjonen skal rettleie, greie ut og avgjere sakene. Gjennom å opne for at den domfelte kan få saka si prøvd på nytt i retts-systemet, bidrar Gjenopptakingskommisjonen til å sikre rettstryggleiken til den domfelte.

Gjenopptakingskommisjonen skal ta stilling til om ein domfelt med rettskraftig straffedom skal få ny behandling av saka si i retten. Kommisjonen har hatt ei rekkje krevjande saker til behandling dei siste åra. Det har dessutan komme inn vesentleg fleire saker til behandling enn tidlegare år, mange av dei krevjande og omfattande. I 2019 tok

kommisjonen imot 153 saker, og i 2025 var talet 301. Det har kravd store ressursar og medført at saksbehandlingstida har auka. Kommisjonen avslutta 340 saker i 2025, mot 263 saker i 2024. I samband med revidert nasjonalbudsjett 2024 vart løyvinga til Gjenopptakingskommisjonen auka med 3,5 mill. kroner, som ei mellombels styrking til eit prosjekt for å arbeide ned restansar og redusere saksbehandlingstida. Løyvinga vart auka med 6 mill. kroner i 2025 og auken vart vidareført i 2026. Det mellombelse prosjektet går føre seg i perioden 2024–2026 og skal bidra til at saker blir behandla innan rimeleg tid, og at rettstryggleiken til individet blir vareteken. Det blir foreslått å vidareføre den auka løyvinga på 6 mill. kroner i 2027, som ei varig styrking av kommisjonen.

Gjennom åra har saker som reiser tvil ved om den domfelte var strafferettsleg tilrekneleg, utgjort ein relativt stor del av dei sakene kommisjonen har opna. Utilreknelegreglane vart endra i 2020, slik at ein større grad av skjønn kan bli avgjerande. Departementet har tidlegare vist til at det er mogleg at dette kan generere fleire saker for Gjenopptakingskommisjonen. Av dei totalt 286 realitetsvurderte sakene i 2025, vart 89 opna att, mot 84 året før. 73 av dei 89 sakene som vart opna att i 2025, vart det som følgje av tvil om den domfelte var strafferettsleg tilrekneleg. Til samanlikning vart 61 saker opna att på same grunnlag i 2024.

Kommisjonen har jamleg fått større mengder med saker knytte til eit særskilt saksområde. I perioden 2022–2024 har det vore ei rekkje saker knytt til kroppsvisitasjonar. Av sakene som vart ferdigbehandla i 2024, vart straffutmålinga opna att i 13 av 25 saker. I 2025 mottok kommisjonen 9 nye saker og ferdigbehandla 15 saker knytte til dette saksområdet, der 5 vart teke til følgje.

Baneheia-utvalet vart oppnemnt 10. februar 2023 for å granske alle sider av straffesaka mot Viggo Kristiansen i Baneheia-saka, frå det tidspunktet politiet starta etterforsking til Borgarting lagmannsrett avsa frifinnande dom 15. desember 2022. Utvalet skulle òg gå gjennom arbeidet i Kommisjonen for gjenopptaking av straffesaker, bl.a. i tråd med representantforslaget i Dokument 8:30 S (2022–2023). Baneheia-utvalet leverte ei delutgreiing om gjenopptakingssystemet for straffesaker i desember 2024, NOU 2024: 24 *Prøvd på*

nytt. Gjennomgang av gjenåpningssystemet for straffesaker. Utgreiinga inneheld forslag til forbetringar av det gjeldande gjenopptakingssystemet når det gjeld både organiseringa av kommisjonen, saksbehandlinga og kompetansereglane. Utvalet leverte andre delutgreiing, NOU 2026: 3 *Straffeforfølgelsen av Viggo Kristiansen*, 13. februar 2026. Dei har i tråd med mandatet gjennomført ei grundig gransking av straffesaka mot Kristiansen og har konkludert med at det samla sett var betydelege svakheiter ved behandlinga av saken. Kritikken frå utvalet retter seg ikkje berre mot etterforskinga, men mot heile straffesakskjeden si behandling av straffesaka mot Viggo Kristiansen; politiet- og påtalemakta, domstolane og Gjenopptakingskommisjonen. Dei to utgreiingane er sende på offentleg høyring med frist 15. november 2026.

Post 01 Driftsutgifter

Løyvinga på posten dekker driftsutgifter til medlemmene av Gjenopptakingskommisjonen, lønn til tilsette i sekretariatet og andre driftsutgifter for kommisjonen og sekretariatet. Sekretariatet hadde om lag 18 årsverk i 2025. Løyvinga vart auka med 6,0 mill. kroner i 2025 til eit mellombels prosjekt ut 2026. Det blir foreslått å vidareføre auken i 2027, som ei varig styrking av kommisjonen.

Det blir foreslått ei løyving på posten på 32,6 mill. kroner.

Programkategori 06.70 Statens sivilrettsforvaltning, rettshjelp, erstatningsordninger m.m.

Utgifter under programkategori 06.70 fordelte på postgrupper

					(i 1 000 kr)
Post- gr.	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027	Endring i pst.
01–29	Statens egne driftsutgifter	1 162 410	468 996	1 475 791	214,7
50–89	Overføringer til andre	944 224	1 821 304	1 038 592	-43,0
	Sum kategori 06.70	2 106 634	2 290 300	2 514 383	9,8

Utgifter under programkategori 06.70 fordelte på kapittel

					(i 1 000 kr)
Kap.	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027	Endring i pst.
470	Fri rettshjelp	770 694	1 017 163	1 019 798	0,3
471	Statens erstatningsansvar og Stortingets rettferdsvederlagsordning	188 313	304 141	315 222	3,6
473	Statens sivilrettsforvaltning	945 078	786 141	940 566	19,6
475	Bubehandling	202 549	182 855	238 797	30,6
	Sum kategori 06.70	2 106 634	2 290 300	2 514 383	9,8

Innleiing

Målet for programkategori 06.70 *Statens sivilrettsforvaltning, fri rettshjelp, erstatningsordninger m.m.* er rettstryggleik.

Programkategori 06.70 omfattar utgifter til fri rettshjelp, tilskotsordninga for spesielle rettshjelpstiltak, erstatningsansvaret til staten, erstatning i samband med straffeforfølgning, rettferdsvederlagsordninga, Statens sivilrettsforvaltning (SRF), valdserstatningsordninga, verjemålsordninga og garantiordninga for bubehandling.

Felles for dei ulike ordningane i denne programkategorien er at dei varetek rettstryggleiken til den enkelte gjennom hjelp og støtte til retts-

hjelp eller gjennom erstatning frå staten i visse tilfelle.

Prioriteringar i 2027

Stortinget har i lov 20. juni 2025 nr. 82 om endringer i rettshjelpsloven mv. (prioriterte sakstyper for rettshjelp mv.) vedteke endringer i rettshjelpslova, jf. Prop. 103 L (2024–2025) *Endringer i rettshjelpsloven mv. (prioriterte sakstyper for rettshjelp mv.)*. Dette er den andre deloppfølginga av utgreiinga til rettshjelpsutvalet, NOU 2020: 5 *Likhet for loven. Lov om støtte til rettshjelp (rettshjelpsloven)*. Endringane inneber ei utviding av kva sakstypar det blir gitt rettshjelp i etter rettshjelpslova. Endringane har delvis tredd i kraft.

Kap. 470 Fri rettshjelp

(i 1 000 kr)

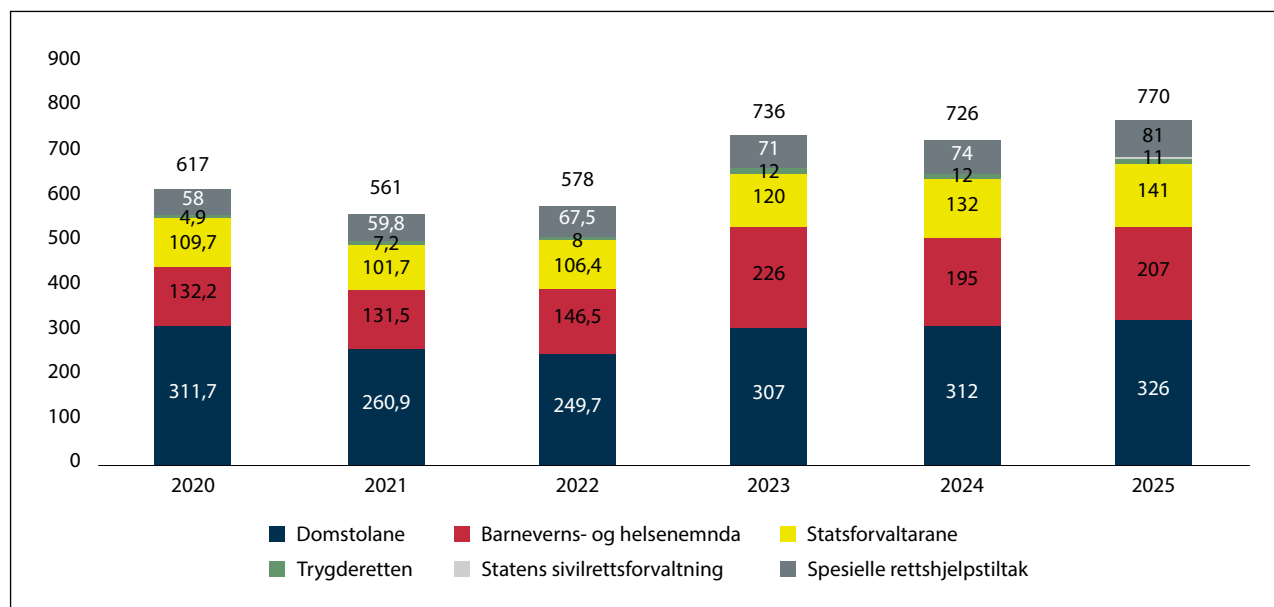
Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
01	Driftsutgifter	689 843		
21	Særskilde driftsutgifter			955 258
70	Juridisk bistand		921 175	
72	Tilskot til særskilde rettshjelpiltak	80 851	95 988	64 540
	Sum kap. 470	770 694	1 017 163	1 019 798

Rettshjelpslova med forskrifter gir reglar om offentlig stønad til rettshjelp for dei som har behov for juridisk hjelp, men som ikkje har økonomi til å dekke utgiftene sjølv. Etter lova kan stønaden bli gitt i form av fritt rettsråd, fri sakførsel eller fritak for rettsgebyr. Fritt rettsråd og fri sakførsel inneber at den som har behov for rettshjelp, får hjelp frå ein advokat. Tenesta blir heilt eller delvis betalt av det offentlege på grunnlag av salærsatsen.

Fri rettshjelp blir gitt både med og utan behovsprøving. Fri rettshjelp utan behovsprøving inneber fri rettshjelp uavhengig av økonomi, og det blir gitt på dei saksområda som har særleg

mykje å seie personleg eller velferdsmessig, som t.d. barnevernssaker. I andre typar saker er ordninga med fri rettshjelp behovsprøvd. Med den nye modellen for behovsprøvd rettshjelp, som tredde i kraft 15. oktober 2025, er det fleire som har fått tilgang til behovsprøvd rettshjelp.

Frå 2023 har det vore ein auke i utgiftene til fri rettshjelp, jf. figuren nedanfor. Det er eit resultat av fleire forhold, bl.a. innføring av ny barnevernslov frå 1. januar 2023, i tillegg til ein auke i satsen for reisefrånær og nye reglar for behovsprøvd rettshjelp. Salærsatsen har også auka frå 1 060 i 2020 til forslaget på 1 432 kroner i 2027, noko som påverkar utgiftene til fri rettshjelp.

Figur 3.7 Utgifter til fri rettshjelp og tilskot til spesielle rettshjelpstiltak (2020–2025)

Kjelde: Statsrekneskapen

Justis- og beredskapsdepartementet etablerte i 2019 eit særleg rettshjelpstiltak utan økonomisk behovsprøving for personar som er omfatta av den

feilaktige praktiseringa av trygderegelverket til Nav, med heimel i rettshjelpslova § 7 tredje ledd. Ordninga omfattar personar som feilaktig har fått

vedtak om stans i, avslag på eller tilbakebetaling av sjukepengar, arbeidsavklaringspengar (rehabiliteringspengar/attføringspengar) og pleiepengar fordi dei frå og med 1994 har opphalde seg mellom i eit anna EØS-land. Ordninga gjeld saker der det nye vedtaket ikkje endar med full omgjering til gunst for den det gjeld. Statsforvaltarane fekk ingen søknader gjennom ordninga i 2025, mot 13 søknader i 2024. Statens sivilrettsforvaltning, som behandlar eventuelle klagar, fekk ikkje saker til behandling i perioden 2022–2025. Mange søkarar får medhald i saka si hos Nav, noko som kan forklare at det ikkje har komme inn fleire saker gjennom ordninga.

Post 21 Særskilde driftsutgifter

Kap. 470, post 70 Juridisk bistand blir foreslått avvika frå og med budsjettet for 2027, som følgje av budsjettekniske årsaker, jf. Prop. 96 S (2025–2026) og Innst. 450 S (2025–2026). Løyvinga på posten blir derfor foreslått flytta til kap. 470, post 21 Særskilde driftsutgifter.

Løyvinga på posten skal dekke utgifter til advokat og sakkunnige m.m. i saker der det er gitt fri sakførsel etter reglane i rettshjelpslova. Fri sakførsel blir gitt i saker for domstolane og for særskilde forvaltningsorgan som barneverns- og helsenemnda, kontrollkommisjonen (for psykisk helsevern) m.m. I tillegg dekker løyvinga utgifter til advokat i saker der det er løyvd fritt rettsråd etter reglane i rettshjelpslova. Fritt rettsråd er juridisk rådgiving i saker som ikkje er til behandling i domstolane eller eit anna organ der det kan bli gitt fri sakførsel. Løyvinga på posten skal også dekke utgifter til meddommarar. Posten er regelstyrt.

Det blir foreslått ein salærsats på 1 432 kroner i 2027, som er ein auke på 57 kroner frå 2026.

Det blir foreslått ei løyving på posten på 955,3 mill. kroner.

Post 72 Tilskot til spesielle rettshjelpstiltak

Tilskot til spesielle rettshjelpstiltak blir forvalta av Statens sivilrettsforvaltning (SRF), som fordeler løyvinga på posten etter søknad frå tilskotsmottakarane. Formålet med tilskotsordninga er å gi kostnadseffektive rettshjelpstilbod til utsette grupper og menneske som er i ein spesielt vanskeleg situasjon, og som kan oppleve at terskelen for å oppsøke ordinær juridisk hjelp er høg.

Ordninga er ein viktig del av det totale tilbodet innanfor rettshjelp. Tilskotsmottakarane skal rapportere om måla dei oppnår, erfaringane med tiltaka og bruken av ressursane. Måloppnåinga til tilskotsmottakarane har over år vore gjennomgåande god. Løyvinga til tilskotsordninga har auka betydeleg over fleire år, samstundes som endringar i rettshjelpslova som tok til å gjelde i oktober 2025 gjer at fleire vil vere kvalifiserte til å få offentlig støtte til rettshjelp. Det er derfor rom for å redusere løyvinga på posten utan at det totale tilbodet til rettshjelp blir redusert. Det blir foreslått å redusere løyvinga på posten med 35 mill. kroner.

Tidlegare har enkelte organisasjonar blitt namngitt i Arbeids- og inkluderingsdepartementet sin budsjettproposisjon, som mottakarar av tilskot til nasjonale ressursmiljø på integreringsfeltet. Frå og med 2026 blir desse tilskota tildelte gjennom ei søkbar ordning. Regjeringa er opptatt av å gi rettshjelpstilbod til utsette grupper og Norsk organisasjon for asylsøkere (NOAS) vart derfor vidareført som mottakar av namngitt enkelttilskot i budsjettet for 2026, ved ei rammeoverføring frå Arbeids- og inkluderingsdepartementet sitt budsjett. Regjeringa foreslår å vidareføre tilskotet til NOAS på 3,4 mill. kroner i 2027.

Det blir foreslått ei løyving på posten på om lag 64,5 mill. kroner.

Kap. 3470 Fri rettshjelp

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
01	Tilkjende sakskostnader m.m.	3 802	5 132	5 322
02	Fri rettshjelp, ODA-godkjende utgifter	5 883	6 095	6 321
	Sum kap. 3470	9 685	11 227	11 643

Post 01 Tilkjende sakskostnader m.m.

Sakskostnader som blir tilkjende staten i saker der éin eller begge partar får fri sakførsel (benefiserte saker), blir førte over til denne posten.

Det blir foreslått ei løyving på posten på 5,3 mill. kroner.

Post 02 Fri rettshjelp, ODA-godkjente utgifter

Utgifter til fri rettshjelp til asylsøkarar som har fått avslag på søknad om vern, kan godkjennast som utviklingshjelp (ODA). Dette er i tråd med OECD/DAC sine presiseringar til ODA-regelverket. Sjå utdjupande omtale under kap. 3490 og i Prop. 1 S (2026–2027) for Utanriksdepartementet.

Det blir foreslått ei løyving på posten på 6,3 mill. kroner.

Kap. 471 Statens erstatningsansvar og Stortingets rettfærdsvederlagsordning

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
71	Erstatningsansvar m.m., <i>overslagsløyving</i>	135 036	141 489	166 427
72	Erstatning i anledning av straffeforfølging, <i>overslagsløyving</i>	21 652	124 320	128 920
73	Stortingets rettfærdsvederlagsordning	31 625	38 332	19 875
	Sum kap. 471	188 313	304 141	315 222

Post 71 Erstatningsansvar m.m., overslagsløyving

Posten blir nytta når staten blir dømd til, eller har inngått forlik om, å betale erstatning fordi staten er ansvarleg etter ulovfesta eller lovfesta erstatningsrettslege reglar. Posten blir òg belasta når staten betaler ut erstatning utan at det har oppstått usemje om erstatningsansvaret i desse sakene. Posten blir vidare brukt til å dekke sakskostnadane til ein motpart og til å dekke forseinkingsrenter som har komme til fram til éin månad etter at ein dom vart rettskraftig. Utbetaling av erstatning i kontraktsforhold kan ikkje belastast posten. Finst det andre budsjettpostar som dekker dei aktuelle utgiftene, skal ikkje erstatningsutbetalingane bli belasta denne posten. Sjå elles rundskriv G-01/2017. Løyvinga på posten er regelstyrt og er ei overslagsløyving.

Det blir foreslått ei løyving på posten på 166,4 mill. kroner.

Post 72 Erstatning i samband med straffeforfølging, overslagsløyving

Løyvinga på posten blir belasta ved utbetaling av erstatning i samband med straffeforfølging etter straffeprosesslova kap. 31 og ved dekking av saks-

kostnadene til motparten etter straffeprosesslova § 438. Statens sivilrettsforvaltning (SRF) avgjer krav om erstatning i samband med straffeforfølging og betaler ut ev. erstatning. Posten blir også nytta når staten blir dømd til å betale sakskostnadene til motparten etter straffeprosesslova § 438. Det er politidistriktet eller påtalemakta som utøver partsstillinga på vegner av staten, som betaler ut, ikkje domstolen. Forseinkingsrenter på sakskostnadene som har komme til fram til éin månad etter at ein dom vart rettskraftig, kan belastast posten. Forseinkingsrenter som har komme til etter dette tidspunktet, skal belastast driftsbudsjettet til verksemda.

Ein person som har vore sikta, tiltalt eller dømd for ei straffbar handling, kan ha rett til erstatning for økonomisk tap og oppreising dersom vedkommande blir frifunnen, dersom forfølgninga mot vedkommande blir innstilt, eller dersom vedkommande har vore pågripen eller fengsla i strid med sentrale menneskerettskonvensjonar. Oppreising for fridomsrøving følgjer faste satsar. SRF behandlar og avgjer krav om erstatning etter straffeforfølging.

Justis- og beredskapsdepartementet fremja 27. mars 2026 i Prop. 72 L (2025–2026) eit forslag om endringar i straffeprosesslova som gjekk ut på å innføre ei beløpsgrense for dekning av økonomisk

tap etter det objektive ansvaret ved erstatning etter strafforfølgning. Fleirtalet i justiskomiteen gikk imot forslaget og Stortinget stemte det ned 9. juni 2026 ved vedtak 84 (2025–2026). Det vart likevel vedteke at krav om erstatning etter strafforfølgning skal framsetjast overfor SRF i staden for overfor politiet.

Saksinngangen har auka med 69 pst. sidan 2020. SRF fekk inn 1 652 nye krav om erstatning i 2025, det høgaste talet på saker hittil. Den vedvarande høge saksinngangen dei seinare åra har ført til større restansar og lengre saksbehandlingstid. Auken i talet på saker dei siste åra botnar i fleire faktorar. I 2024 skriv auken seg i hovudsak frå bøtesoningssakene, som utgjorde om lag 20 pst. av dei innkomne sakene. I 2025 utgjorde denne sakstypen 16 pst. av dei innkomne sakene.

SRF behandla 1 116 saker i 2025, ein auke frå 965 saker året før. Restansane har auka monnaleg, frå om lag 620 saker i 2022 til 2 113 saker i 2025. Den gjennomsnittlege saksbehandlingstida auka med 2,6 md. i 2025 samanlikna med 2024. Delen som fekk tilkjend erstatning i 2025, var 61 pst.

Utgiftene til erstatning i samband med strafforfølgning varierer frå år til år. Utbetalingane er først og fremst avhengige av kva type saker som er til behandling og ikkje kor mange saker som blir behandla. I 2024 vart det gjennomført to større erstatningsutbetalingar som hadde stor påverknad på den totale summen som vart utbetalt etter ordninga. Av dei 79,4 mill. kronene som vart utbetalte, utgjorde Baneheia-saka åleine 45,5 mill. kroner. I 2025 vart det utbetalt 19,2 mill. kroner. SRF har i perioden 2022 til 2025 fått fleire høge erstatningskrav som vil bli behandla i domstolane i 2026 og 2027.

Krav om erstatning etter gjenopning av domfellingar etter uriktig praktisering av EØS-regelverket har hatt høg prioritet dei siste åra. I 2025 behandla SRF fem saker knytte til uriktig praktisering av EØS-regelverket.

Løyvinga på posten er regelstyrt og er ei overslagsløyving.

Det blir foreslått ei løyving på posten på 128,9 mill. kroner.

Post 73 Stortingets rettferdsvederlagsordning

Posten dekkjer utbetalingar av rettferdsvederlag. Rettferdsvederlagsordninga er Stortinget si eiga ordning der enkeltpersonar som har komme særleg uheldig ut i møte med det offentlege i forhold til andre på same tid, kan søke om kompensasjon etter skjønn. Statens sivilrettsforvaltning (SRF) er sekretariat for Stortingets utval for rettferdsvederlag.

Etter ein periode med stabilt tal på innkomne søknader auka talet på nye søknader frå 523 i 2024 til 817 saker i 2025. Det har truleg samanheng med at SRF har sett i verk fleire tiltak for å gjere rettferdsvederlagsordninga betre kjend. Ein meir digitalisert søknadsprosess og jamleg medieomtale har truleg også bidratt til auken.

Det blir foreslått å gradvis avvikle ordninga med verknad frå og med 1. januar 2027. Det blir foreslått å redusere løyvinga på posten med 19,2 mill. kroner i 2027.

Det blir foreslått ei løyving på posten på 19,9 mill. kroner.

Kap. 473 Statens sivilrettsforvaltning

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
01	Driftsutgifter	170 581	168 174	172 851
21	Særskilde driftsutgifter	99 437	117 967	108 885
70	Erstatning til valdsofre, <i>overslagsløyving</i>	675 060	500 000	658 830
	Sum kap. 473	945 078	786 141	940 566

Statens sivilrettsforvaltning (SRF) forvaltar statlege ordningar på tvers av sivil- og strafferetten som skal sikre rettane til individet, rettslikskap og bidra til god rettspleie. SRF har kompetanse til å

treffe vedtak i saker som gjeld bl.a. verjemål, fri rettshjelp, erstatning i samband med straffeforfølgning og valdserstatning. SRF etatsstyrer statsforvaltarane på områda verjemål og rettshjelp, og har

dessutan som oppgåve å etatsstyre Kontoret for valdsoffererstatning. SRF er den sentrale myndigheita for rettsoppmodingar om forkynning og bevisopptak etter Haag-konvensjonane av 1965 og 1970. I tillegg utøver SRF sekretariatsfunksjon for Den rettsmedisinske kommisjonen, barnesakknunig kommisjon, barnevernets tvisteløysingsnemnd, Konkursrådet, kontrollutvalet for kommunikasjonskontroll, Stortingets utval for rettferdsvederlag, klagenemnda for krav om erstatning og kompensasjon for psykiske belastningsskadar som følgje av deltaking i internasjonale operasjonar, tilsynsrådet for tvangsreturar og utlendingsinternatet, Partnardrapskommisjonen, varslingsombodet for politiet, tilsynsrådet for kriminalomsorga og Personvernemnda.

Sjå òg omtale under programkategori 06.40 og 06.60.

Valdserstatning – Kontoret for valdsoffererstatning

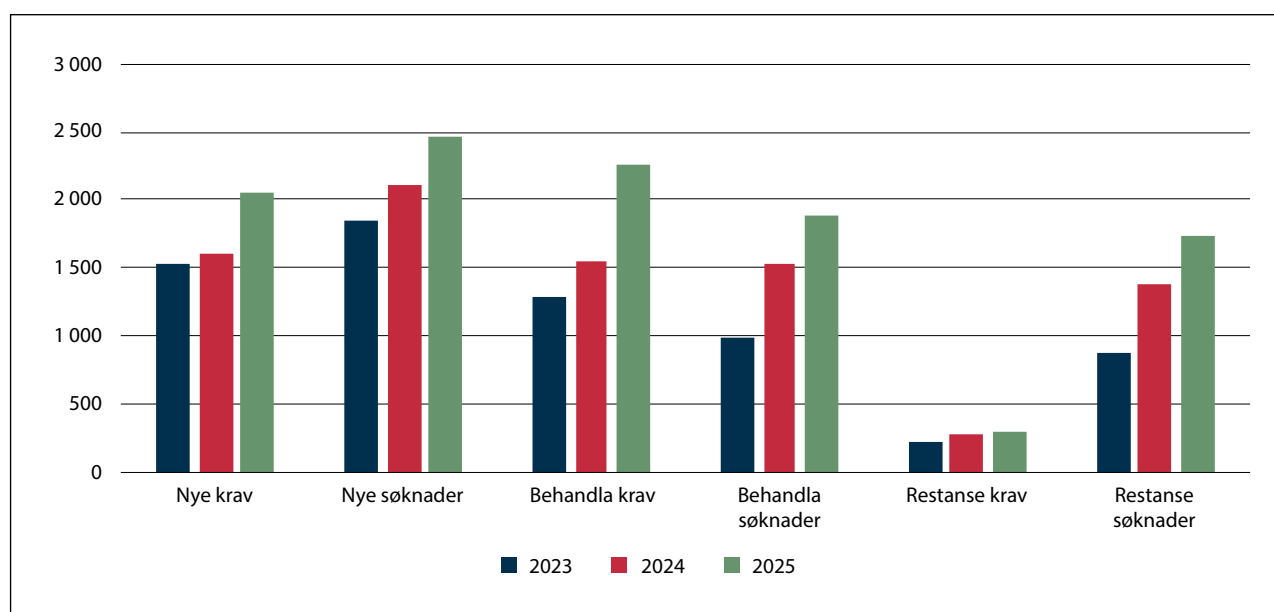
Frå ny valdserstatningslov tredde i kraft 1. januar 2023, behandlar Kontoret for valdsoffererstatning (KFV) krav om utbetaling av valdserstatning som er tilkjend ved dom, og søknader om valdserstatning i saker der straffesaka er avslutta utan dom. Kontoret behandla i 2025 òg saker etter den tidlegare valdsoffererstatningslova, medrekna saker om regress mot skadevaldaren. SRF behandlar klagar på vedtak om valdserstatning som er gjorde i første instans, og er likeins klageorgan i saker som skal ferdigbehandlast etter gammal lov.

Saker behandla etter ny valdserstatningslov

Etter ny valdserstatningslov skal valdserstatningskrav som hovudregel behandlast av domstolane som ein del av straffesaka. Valdserstatninga staten betaler ut, skal svare til det beløpet skadevaldaren er halden ansvarleg for i straffesaka. Erstatninga skal utbetalast nærmast direkte etter rettskraftig dom og utan nærmare saksbehandling. I 2025 kom det inn 2 053 krav til KFV etter ny lov, og KFV ferdigbehandla 2 253 krav etter ny lov. KFV hadde ei gjennomsnittleg saksbehandlingstid på krav på 34 dagar i 2025, ein auke frå 25 dagar i 2024.

Dersom det ikkje finst dom i saka, t.d. fordi politiet har lagt vekk saka, kan den valdsutsette søke KFV om erstatning. Talet på søknader etter ny lov var 2 455 i 2025, ein auke frå 2 105 søknader i 2024. I tildelingsbrevet for 2025 står det at saker etter ny lov skal prioriterast. KFV behandla ferdig 1 888 søknader etter ny lov i 2025. Den gjennomsnittlege saksbehandlingstida for søknader etter ny lov er på 188 dagar, ein auke frå 105 dagar i 2024. I 2025 vart det motteke 404 klagar på vedtak etter ny lov.

Ny lov er evaluert i samsvar med Stortingsvedtak 6. juni 2024. Den endelege rapporten vart formelt overlevert 15. september 2026, og departementet ser no på eventuelle lovendringar. Departementet mottok også ein delrapport i november 2025 som det er i gang med å følgje opp, ved blant anna å foreslå forskriftsendringar.

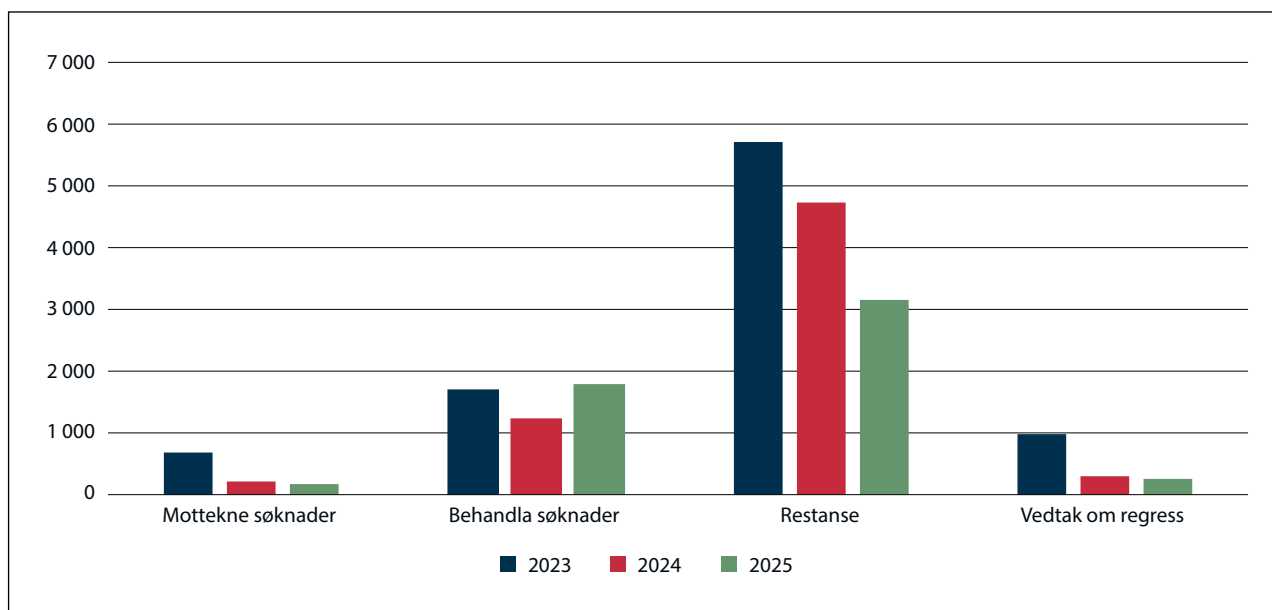
Figur 3.8 Saksbehandling hos KFV etter ny lov (2023–2025)

Kjelde: Kontoret for valdsoffererstatning

Saker behandla etter gammel lov

Talet på søknader etter gammel lov i 2025 var 190, mot 232 året før. Ny lov tredde i kraft 1. januar 2023, og søknadene gjaldt derfor berre saker om tilleggserstatning. Det forklarer den store nedgangen frå åra før 2023. I tildelingsbrevet for 2025 står det at alle søknader om erstatning skal behandlast innan rimeleg tid. KfV behandla 1 811 saker i førsteinstans i 2025, mot 1 239 saker i 2024. Den gjennomsnittlege saksbehandlingstida i vedtaksklare saker etter gammel lov var 978 dagar i

2025 mot 675 dagar i 2024. Restansen etter gammel lov vart redusert frå 4 717 i 2024 til 3 156 saker i 2025. I samband med revidert nasjonalbudsjett 2024 vart det løyvd midlar til eit mellombels prosjekt ut 2025 for å arbeide ned restansar etter gammel lov, jf. Prop. 104 S (2023–2024) og Innst. 447 S (2023–2024). KfV har mellom anna nytta den ekstra løyvinga til mellombelse prosjektstillingar, auka bruk av overtid i avgrensa periodar, styrking av opplæring og vidareutvikling av system. Dette har hatt effekt, men restansane etter gammel lov er framleis for høge.

Figur 3.9 Saksbehandling hos KfV etter gammel lov (2023–2025)

Kjelde: Kontoret for valdsoffererstatning

Behandlingstida ved KfV for saker etter gammel lov gjekk opp i 2025, ein konsekvens av at restansen i hovudsak består av eldre saker. Dei gjenstående sakene etter gammel lov er i stor grad saker som politiet har lagt bort, som er meir tidkrevjande å behandle. Dette kan òg bidra til lengre saksbehandlingstid.

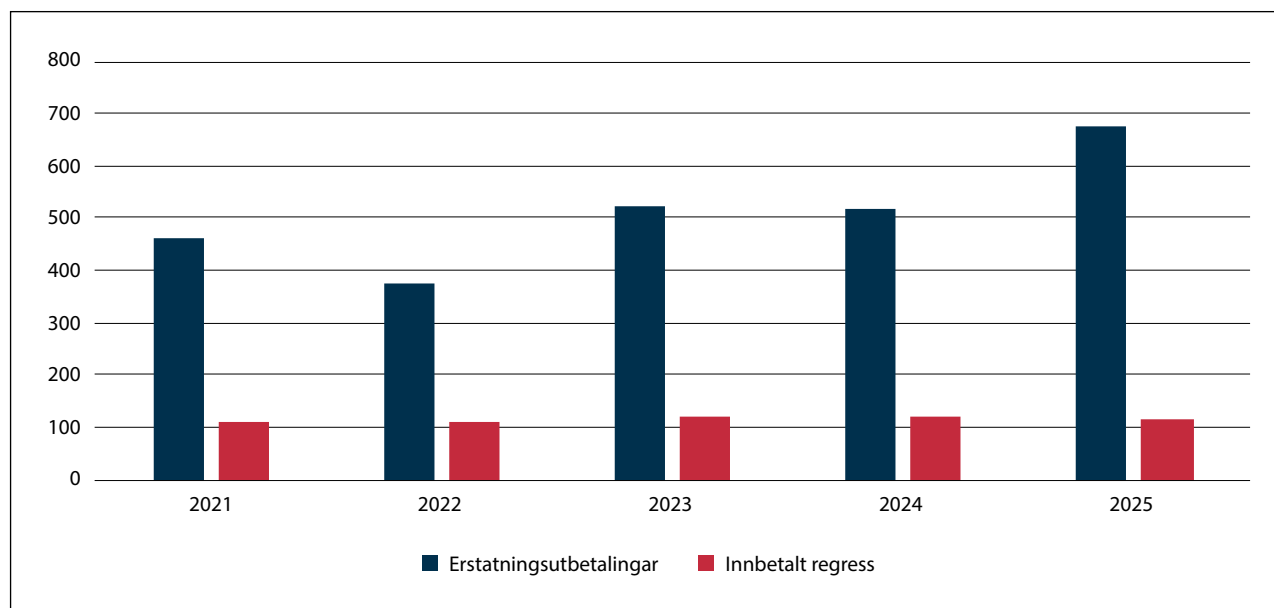
I 2025 vart 556 vedtak etter gammel lov klaga på, ein auke frå 433 i 2024. Delen vedtak som blir klaga på, var 31 pst. i 2025 mot 35 pst. i 2024.

Utbetalningar og regress

Det vart utbetalt om lag 675 mill. kroner i valds-erstatning i 2025, samla for ny og gammel lov, jf. figuren nedanfor. Det er ein auke frå 520 mill. kro-

ner i 2024. Etter gammel lov vart det utbetalt om lag 296 mill. kroner og etter ny lov om lag 379 mill. kroner. Det er forventat at det vil bli utbetalt meir etter ny lov, ettersom fleire saker blir behandla etter den nye lova. Delen søkarar som fekk innvilga erstatning etter gammel lov, vart redusert frå 43,5 pst. i 2024 til 38,4 pst. i 2025.

I saker etter ny lov blir det ikkje fatta eige vedtak om regress mot skadevaldar. Der erstatning er utbetalt på grunnlag av rettskraftig dom, blir sakene fortløpande sende til Statens innkrevjings-sentral for innkrevjing. Det vart betalt inn totalt om lag 116 mill. kroner i regress og renter frå skadevaldarar i 2025 samla etter ny og gammel lov, ein liten nedgang frå om lag 121 mill. kroner i 2024.

Figur 3.10 Utbetalt erstatning og innbetalt regress (2021–2025)

Tal for utbetalt erstatning og regress i 2023–2025 omfattar både ny og gammel lov.

Kjelde: Kontoret for valdsoffererstatning

Verjemålsordninga

Verjemålsforvaltninga sørger for rettstryggleiken til personar som treng hjelp til å handtere dei økonomiske og personlege forholda sine. Førstelinja i verjemålsforvaltninga er statsforvaltaren. Statens sivilrettsforvaltning (SRF) er sentral verjemålsmyndigheit og er bl.a. ansvarleg for klagebehandling og tilsyn med statsforvaltarane. Ordinære verjemål er eit frivillig velferdsgode som byggjer på sjølvråderett. Retten kan unntaksvis fastsetje verjemål og avgrense den rettslege handlevna til personen utan at personen vil, dersom strenge vilkår er oppfylte. Det er viktig at kvart enkelt verjemål er tilpassa ønska og behova til personen, og at verjemålet ikkje blir meir omfattande enn naudsynt. Barn kan få oppnemnd verje dersom dei er utan ei fungerande verje. Statsforvaltarar har òg til oppgåve å utnemne representantar til mindreårige som kjem til Noreg utan foreldre eller andre med foreldreansvar, og som søker vern (asyl), jf. utlendingslova § 98 a. Som førstelinje i verjemålsforvaltninga har statsforvaltaren ansvar for rekruttering, opplæring, rettleiing og tilsyn med verjene og representantane.

Per 31. desember 2025 var det registrert om lag 64 500 verjemål. Om lag 44 300 av verjemåla var for vaksne personar, og i drygt 370 av desse hadde retten fastsett avgrensingar i rettsleg handlevne. På same tidspunkt var det registrert om lag 12 500 verjemål for mindreårige.

Av om lag 26 600 verjer for vaksne personar var om lag 91 pst. verje for berre éin person, i hovudsak ein nærstående person. Nærstående verjer får som hovudregel ikkje godtgjersle.

Ved avslutninga av 2025 forvalta statsforvaltaren om lag 25 mrd. kroner på vegner av personar med verje.

I juli 2025 fatta Diskrimineringsnemnda vedtak i to klagesaker om kapitalforvaltningsordninga. Nemnda konkluderte med at SRF hadde handla i strid med forbodet mot diskriminering på grunn av funksjonsnedsetjing ved ikkje å sikre informasjon om renteendringar på kapitalkonto til personar som har verje. Nemnda viste til at SRF, som har eit overordna ansvar for ordninga, må sørgje for at verjene blir varsla, enten ved å ta det opp med rette myndigheiter på området, direkte med bankane som ikkje varslar, eller setje i verk andre tiltak som sikrar adekvat varsling. SRF følgjer opp vedtaka frå nemnda mellom anna gjennom dialog med Finans Norge og bankane for å sikre at bankane varslar kundar med verje om renteendringar. Dei har òg dialog med Finanstilsynet og har sendt brev til alle bankar som er med i kapitalforvaltningsordninga. SRF er òg i gang med å setje i verk fleire tiltak for å styrke ordninga på kort sikt.

Stortinget vedtok våren 2023 endringar i verjemålslova, som tek sikte på å presisere sjølvråderetten i ordinære verjemål, og kor vidt han rekk, bl.a. i lys av staten sine menneskerettslege plikter. Formålet med endringane er først og fremst å

tydeleggjere at alminneleg verjemål er eit frivillig støttetiltak. Endringane tok til å gjelde frå 1. april 2023. Statsforvaltarane rapporterte at dei prioriterte frivilligheit og sjølvråderett høgt ved oppretting av verjemål i 2025.

Sjølvråderett har òg stått sentralt i opplæringa av verjer, og det har vore ei positiv utvikling i talet på verjer som gjennomfører grunnleggjande opplæring og nyttar seg av e-læringsplattforma til verjemålsforvaltninga. Bruken av e-læringskurs var i 2025 på nivå med året før. Det er grunn til å rekne med at meir bruk av e-læringskurs har bidratt til å sikre betre og likare kompetanse hos verjene.

Både sjølvrådet til personen som har verje, og verja si rolle i å støtte opp under denne retten er godt innarbeidd i verjemålsforvaltninga. Lovendringa i april 2023 tydeleggjer føresetnaden om at vedtak om verjemål skal treffast på grunnlag av ein samtale med personen saka gjeld. Embeta har dei seinare åra auka delen gjennomførte samtalar for å identifisere viljen og behova til personar med verje best mogleg.

Digitalisering er sentralt for å nå målet om betre og meir effektive tenester til brukarane. For å vurdere korleis dei framtidige behova for dei ulike aktørane i verjemålsforvaltninga best kan varetakast i framtida, har SRF starta ein gjennomgang av verjemålsapplikasjonen. Gjennomgangen omfattar både brukarretta funksjonalitet, teknisk arkitektur, sikkerheit og personvern, og i tillegg IT-organisering og styringsmodell. Formålet er få eit godt grunnlag for å vurdere vidare utvikling og drift av applikasjonen. Det er òg sett i verk tiltak for å styrke informasjonssikkerheita.

Prosjektet DIVE (Digitalt verjerekneskap), som vart avslutta i 2025, har hatt som hovudformål å digitalisere kontrollen av økonomiforvaltninga til verjene gjennom digital innhenting og behandling av skatte- og bankopplysningar. Som eit resultat av prosjektet blir det no henta inn digitale og strukturerte skatte- og transaksjonsdata frå Skatteetaten og DNB, Nordea og Sparebank 1-gruppen. SRF har samstundes utvikla ein applikasjon der statsforvaltarane får tilgang til informasjonen.

Det har vore ein vesentleg auke i talet på stadfesta framtidsfullmakter som har tredd i kraft, frå om lag 1 000 i 2020 til om lag 5 700 i 2025. Auken frå 2024 til 2025 utgjer 21,5 pst. Meir bruk av framtidsfullmakter kan bidra til at fleire tek kontroll over eiga framtid og å redusere belastninga på verjemålsforvaltninga. Samstundes opplever verjemålsmyndigheita ein betydeleg pågang frå publikum som etterspør rettleiing og tolking av framtidsfullmakter. SRF har derfor styrkt informasjo-

nen om framtidsfullmakter og verjemålsforvaltninga si rolle.

Post 01 Driftsutgifter

Løyvinga på posten dekkjer dei ordinære driftsutgiftene til Statens sivilrettsforvaltning (SRF). Driftsutgiftene omfattar òg godtgjersle og reise- og kursutgifter til medlemmer av Stortingets utval for rettferdsvederlag, kontrollutvalet for kommunikasjonskontroll (KK-utvalet), Tilsynsrådet for tvangsreturar og utlendingsinternatet, Statens kommisjon for partnardrap og Tilsynsrådet for kriminalomsorga. Løyvinga dekkjer i tillegg dei ordinære driftsutgiftene til Kontoret for valdsoffererstatning (KFV), driftsutgiftene til Den rettsmedisinske kommisjonen, medrekna sekretariatet til kommisjonen, driftsutgiftene til sekretariatet til KK-utvalet og driftsutgiftene til sekretariatet for Konkursrådet og andre utgifter til Konkursrådet, medrekna godtgjersle og reiseutgifter til medlemmene av rådet. I tillegg dekkjer løyvinga driftsutgiftene til sekretariatet for tilsynsrådet for tvangsreturar og utlendingsinternat, sekretariatet for partnardrapskommisjonen og sekretariatet for tilsynsrådet for kriminalomsorga.

Bemanninga i SRF utgjorde 84 årsverk per 31. desember 2025, og om lag 34 årsverk i KFV.

Det blir foreslått at Justis- og beredskapsdepartementet i 2027 får fullmakt til å overskride løyvinga på kap. 473, post 01, mot tilsvarende meirinntekter på kap. 3473, post 01, jf. forslag til vedtak.

Vidare blir det foreslått at Justis- og beredskapsdepartementet i 2027 kan nettoføre som utgiftsreduksjon på kap. 473, post 01 inntektene frå kurs og konferansar som blir haldne i regi av Konkursrådet, og dessutan inntekter frå anna verksemd som rådet driv, jf. forslag til vedtak.

Det blir foreslått ei løyving på posten på 172,9 mill. kroner.

Post 21 Særskilde driftsutgifter

Løyvinga på posten dekkjer godtgjersle og utgiftsdekking til verjer, jf. verjemålslova § 30, og til representantar for einslege mindreårige asylsøkarar, i tillegg til naudsynte utgifter til tolk, jf. utlendingslova § 98 f. I høyringsnotat 16. september 2024 om forslag til endringar i verjemålslova og verjemålsforskrifta vart det opplyst at departementet tek sikte på å justere godtgjersla til verjer i tråd med prisjusteringa på posten. Det blir derfor foreslått at godtgjersla til verjer, jf. verjemålsfor-

skrifta § 16 andre ledd, blir justert til følgjande frå og med 2027:

Alminnelege verjer: 5 185 kroner for ordinære verjemål og 7 778 kroner for særskilt krevjande oppdrag.

Faste verjer: 10 370 kroner for ordinære verjemål og 15 555 kroner for særskilt krevjande oppdrag.

Timegodtgjersla, jf. verjemålsforskrifta § 16 tredje ledd, blir foreslått til inntil 207 kroner for alminnelege verjer og inntil 415 kroner for faste verjer i 2027.

Det blir foreslått ei løyving på posten på om lag 108,9 mill. kroner.

Post 70 Erstatning til valdsoffer, overslagsløyving

Løyvinga på posten dekker erstatning i saker etter valdserstatningslova og valdsoffererstatningslova. Løyvinga på posten er regelstyrt og er ei overslagsløyving.

Det blir foreslått ei løyving på posten på 658,8 mill. kroner.

Kap. 3473 Statens sivilrettsforvaltning

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
01	Diverse inntekter	405	5	5
02	Verjemåls-/representantordninga, ODA-godkjende utgifter	6 747	6 990	7 249
	Sum kap. 3473	7 152	6 995	7 254

Post 01 Diverse inntekter

Inntektene på posten er inntekter frå kursavgifter, som skal dekke utgifter. Den rettsmedisinske kommisjonen har i samband med kurs og ev. andre inntekter.

Det blir foreslått ei løyving på posten på 5 000 kroner.

Post 02 Verjemåls-/representantordninga, ODA-godkjende utgifter

Visse innanlandske utgifter for mottak av asylsøkarar og flyktningar kan etter statistikkdirektiva til OECD/DAC godkjennast som offisiell utviklingshjelp det første året asylsøkarar og flyktningar er i mottakarlandet. Tiltaka må følgje internasjonale retningslinjer for offisiell utviklingsbistand (ODA) om dei skal kunne reknast som bistand.

Det blir foreslått ei løyving på posten på om lag 7,2 mill. kroner.

Kap. 475 Bubehandling

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
01	Driftsutgifter, <i>overslagsløyving</i>	189 519	173 259	224 209
21	Særskilde driftsutgifter, <i>kan overførast</i>	13 030	9 596	14 588
	Sum kap. 475	202 549	182 855	238 797

Post 01 Driftsutgifter, overslagsløyving

Løyvinga på posten dekker staten sitt ansvar for

utgifter til konkursbehandling i tilfelle der buet eller den som ber om konkurs (rekvirenten), ikkje dekker utgiftene. Dette er regelstyrte utgifter

etter konkurslova § 73. Det blir foreslått ei løyving på posten på 224,2 mill. kroner.

Post 21 Særskilde driftsutgifter, kan overførast

Løyvinga på posten skal dekke utgifter til den særskilde garantiordninga til Justis- og beredskapsdepartementet. Ordninga rettar seg mot konkursbu der det finst mistanke om økonomisk kriminalitet, og det ikkje finst midlar til vidare bubehandling. Formålet med vidare bubehandling skal vere å avdekkje straffbare forhold som kan danne grunnlag for påtalemakta si etterforsking/strafforfølgning av saka, jf. rundskriv G-05/2014.

På bakgrunn av ein auke talet på konkursar og auka behov på posten blir det foreslått å auke løyvinga på posten med 1,5 mill. kroner. Vidare blir det foreslått å auke ramma for nye tilsegner og

gammalt ansvar med 4 mill. kroner til 37 mill. kroner.

Det blir foreslått at Justis- og beredskapsdepartementet under garantiordninga får fullmakt til å pådra staten forpliktingar med inntil 10 mill. kroner utover løyvinga som er gitt over kap. 475, post 21, men slik at den totale ramma for nye tilsegner og gammalt ansvar ikkje overstig 37 mill. kroner, jf. forslag til vedtak.

Vidare blir det foreslått at Justis- og beredskapsdepartementet i 2027 får fullmakt til å nettoføre som utgiftsreduksjon over kap. 475, post 21 inntekter under garantiordninga som er betalte tilbake, jf. forslag til vedtak. Slik tilbakebetaling skjer når buet får inn pengar etter at tingretten har betalt ut garantibeløp til bustyraren.

Det blir foreslått ei løyving på posten på 14,6 mill. kroner.

Programkategori 06.80 Svalbardbudsjettet m.m.

Utgifter under programkategori 06.80 fordelte på postgrupper

(i 1 000 kr)

Post-gr.	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027	Endring i pst.
01–29	Statens egne driftsutgifter	70 682	64 559	66 420	2,9
50–89	Overføringer til andre	787 186	571 062	648 148	13,5
Sum kategori 06.80		857 868	635 621	714 568	12,4

Utgifter under programkategori 06.80 fordelte på kapittel

(i 1 000 kr)

Kap.	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027	Endring i pst.
480	Svalbardbudsjettet	787 186	571 062	648 148	13,5
481	Samfunnet Jan Mayen	70 682	64 559	66 420	2,9
Sum kategori 06.80		857 868	635 621	714 568	12,4

Innleiing

Programkategori 06.80 *Svalbardbudsjettet m.m.* omfattar tilskotet til svalbardbudsjettet (kap. 480) og løyvinga til Samfunnet Jan Mayen (kap. 481). Justis- og beredskapsdepartementet har ansvaret for koordineringa av norsk politikk i polarområda.

Det er lang tradisjon for brei politisk semje om hovudlinjene i svalbardpolitikken. Dei fem overordna måla for svalbardpolitikken vart første gong formulerte i samband med Stortinget si behandling av meldinga til Stortinget om Svalbard frå 1985, og har lege fast sidan då. Dei fem måla er:

- ei konsekvent og fast handheving av suvereniteten
- å overhalde Svalbardtraktaten på korrekt måte og føre kontroll med at traktaten blir etterlevd
- bevaring av ro og stabilitet i området
- bevaring av den særegne villmarksnaturen i området
- å halde oppe norske samfunn på øygruppa.

Utover måla som er fastsette av Stortinget, har Justis- og beredskapsdepartementet eit eige mål for politikken i Arktis og Antarktis: *Godt forvalta polarområde.*

Godt forvalta polarområde inneber at polarområda skal forvaltast slik at samordning og styring byggjer opp under dei overordna måla for Svalbard og andre polare strøk.

Om forvaltninga av polarområda

Justis- og beredskapsdepartementet har ansvaret for lov om Svalbard (Svalbardlova), lov om Jan Mayen og lov om Bouvet-øya, Peter I's øy og Dronning Maud Land m.m. (bilandslova).

Justis- og beredskapsdepartementet koordinerer drifta av, og har budsjettansvaret for, Samfunnet Jan Mayen. Norsk nærvær på Jan Mayen blir halde ved lag.

Justis- og beredskapsdepartementet har starta arbeidet med å revidere bilandsregelverket. Formålet med arbeidet er å rydde opp i og ajourføre

regelverk og administrative forhold og dessutan å vurdere den statsrettslege stillinga til Bouvetøya. Justis- og beredskapsdepartementet har ingen løyvingar knytte til områda i og ved Antarktis. Aktiviteten på forskingsstasjonen Troll er omtalt i Prop. 1 S for Klima- og miljødepartementet.

Norsk Polarinstitutt, som er underlagt Klima- og miljødepartementet, driv forskning i Antarktis. Instituttet har heilårsdrift på forskingsstasjonen

Troll i Dronning Maud land og har med nokre års mellomrom forskingstokt i Sørishavet med FF *Kronprins Haakon*. Troll-stasjonen nærmar seg slutten av levetida si og treng oppgradering. Forprosjektfasen for arbeidet vil vere ferdig tidleg i 2027. Sjå Prop. 1 S (2026–2027) Klima og miljødepartementet for informasjon om oppgradering av Troll-stasjonen.

Kap. 480 Svalbardbudsjettet

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
50	Tilskot	787 186	571 062	648 148
	Sum kap. 480	787 186	571 062	648 148

Justis- og beredskapsdepartementet fremmar svalbardbudsjettet som ein eigen budsjettproposisjon, Prop. 1 S (2026–2027) *Svalbardbudsjettet*, samstundes med statsbudsjettet. Kvart år blir det gitt eit tilskot frå statsbudsjettet til å dekke underskotet på svalbardbudsjettet. For 2027 er det foreslått 902,4 mill. kroner i utgifter og 254,3 mill. kroner i inntekter på svalbardbudsjettet. Differansen på 648,1 mill. kroner dannar grunnlaget for tilskotet på Justis- og beredskapsdepartementet sitt kap. 480, post 50.

Forslaga til løyvingar for 2027 er omtalte nærare i Prop. 1 S (2026–2027) *Svalbardbudsjettet* med vedlegg.

Oppfølging av melding til Stortinget om Svalbard

Regjeringa la 31. mai 2024 fram ei melding til Stortinget om Svalbard, Meld. St. 26 (2023–2024). Stortinget behandla meldinga jf. Innst. 36 S (2024–2025) og voterte over ho 21. november 2024.

Meldinga inneheld to gjennomgåande tema som eit einstemmig Storting har slutta seg til:

- sterkare statleg styring og nasjonal kontroll på Svalbard
- styrking av Longyearbyen for å halde oppe det norske familiesamfunnet.

Regjeringa vil i 2027 og framover prioritere å følge opp tiltak som bl.a. er omtalte i meldinga til Stortinget om Svalbard.

Longyearbyen – eit norsk lokalsamfunn

Longyearbyen er, og skal vere, eit livskraftig norsk lokalsamfunn og administrasjonssenter. Det er samstundes ikkje ønskeleg at samfunnet i Longyearbyen skal vekse utover dagens nivå, og ein skal ikkje leggje til rette for utvikling som utløyser behov for større investeringar i infrastruktur eller utviding av velferds- og tenestetilbodet.

Det er eit mål framover at Longyearbyen skal vere ein attraktiv stad for norske familiar, og at ein slik kan bidra til å oppfylle målet om norske samfunn på øygruppa.

Regjeringa vil vidareføre ordninga med Svalbardpris for energi. Løyvinga legg til rette for ein pris til privatpersonar og frivillige organisasjonar på 1,26 kr/kWt for straum og 0,63 kr/kWt for fjernvarme. Løyvinga skal òg bidra til reduserte energiprisar for næringslivet i Longyearbyen.

Det er foreslått å auke løyvinga til Longyearbyen lokalstyre med til saman 16,7 mill. kroner til vedlikehald av skredsikringstiltak i Longyearbyen, husleigekompensasjon og auka ressursar til planarbeid. Det er òg foreslått å auke løyvinga til Sysselmeisteren for å leggje til rette for gode planprosessar i Longyearbyen.

Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet har gitt Statsbygg i oppdrag å starte opp ein avklaringsfase for fyste byggetrinn for utskifting av statlege bustadar i Longyearbyen. Konseptet som blir greia ut er at Statsbygg over ein 30-årsperiode erstattar bustadar bygd før 2018/19 med nybygg.

Beredskap på Svalbard

Sysselmeisteren på Svalbard er den øvste representanten for regjeringa på Svalbard og tek vare på dei statlege interessene der. Kjerneoppgåvene til Sysselmeisteren er ansvaret for rednings- og beredskapsarbeidet, for politi- og påtalemakta og for miljøforvaltinga.

Sysselmeisteren disponerer transportressursar, bl.a. tenestefartøyet MS *Polarsyssel* og to AWSAR Super Puma redningshelikopter. Helikoptera til Sysselmeisteren blir nytta til søk og redning på Svalbard og i nærliggjande område. Svalbard-basen er i dag ein felles operasjon med den sivile redningshelikopterbasen i Tromsø. Kontrakten gjeld i perioden 2026–2030, med opsjon på inntil fire år.

Det vart innført både personkontroll og kontroll med vareførselen til og frå øygruppa i 2022, mellom anna for å styrkje moglegheita og evna styresmaktene har til å føre kontroll på Svalbard.

Regjeringa foreslo i Prop. 47 S (2024–2025) å gi Nærings- og fiskeridepartementet fullmakt til å skaffe nytt sjøfibersamband til Svalbard og Jan Mayen frå Space Norway AS. Stortinget slutta seg til forslaget. Arbeidet med å etablere sambandet er i gong. Sambandet skal vere operativt frå 2028.

Samferdselsdepartementet ga i mars 2026 Avinor i oppdrag å setje i gang eit arbeid med ei konseptvalutgreiing (KVU) for Svalbard lufthamn. Ein skal greie ut ulike konsept som sørgjer for at lufthamna framleis er eit robust transport- og beredskapstilbod. Konseptvalutgreiinga skal etter planen vere ferdig i 2027.

Energiforsyninga i Longyearbyen er organisert i selskapet Svalbard Energi AS (SEAS), eigd av Store Norske Spitsbergen Kulkompani AS (Store Norske), som igjen er heileigd av Nærings- og fiskeridepartementet. Store Norske vil som eigar av SEAS oppgradera energiforsyninga i Longyearbyen. Energioppgraderinga er eit komplekst prosjekt som går over om lag ti år. Sjå Prop. 1 S (2026–2027) for Nærings- og fiskeridepartementet for nærare omtale.

Post 50 Tilskot

Løyvinga skal nyttast til å dekke underskotet på svalbardbudsjettet for å sikre at inntektene på svalbardbudsjettet er like store som utgiftene. Bortsett frå tilskotet er skattar og avgifter på Svalbard den største inntektsposten.

Regjeringa foreslår ei løyving på posten på 648,1 mill. kroner.

Kap. 481 Samfunnet Jan Mayen

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
01	Driftsutgifter	70 682	64 559	66 420
	Sum kap. 481	70 682	64 559	66 420

Jan Mayen er ei øy i Norskehavet og er ein del av Kongeriket Noreg, jf. *lov 27. februar 1930 nr. 2 om Jan Mayen*. Justis- og beredskapsdepartementet har ansvaret for lova.

Aktivitet og aktørar på Jan Mayen

Justis- og beredskapsdepartementet har forvaltnings- og budsjettansvaret for Samfunnet Jan Mayen. Samfunnet Jan Mayen blir drifta av Cyberforsvaret, som er ei avdeling i Forsvaret. Ansvaret for drift av infrastruktur på øya, medrekna flystripa, er lagt til Samfunnet Jan Mayen. Statsforvaltaren i Nordland er statsforvaltar for Jan Mayen.

I tillegg har fleire statlege verksemder overordna ansvar for, eller ansvar på, Jan Mayen. Desse er:

- politimeisteren i Nordland
- Miljødirektoratet
- Norsk Polarinstitut
- Riksantikvaren
- Forsvarsbygg
- Meteorologisk institutt

Kongsberg Satellite Services AS (KSAT) har òg verksemd på øya.

Verksemda på Jan Mayen medverkar til norsk nordområdepolitikk på fleire område, mellom anna innanfor meteorologi- og kommunikasjonstenester. Plasseringa gjer øya godt eigna for referansesta-

sjonar for satellittbaserte navigasjonssystem. Delar av verksemda på Jan Mayen er direkte knytte til oppfølging av internasjonale plikter, som drift av bakkestasjonar for satellittnavigasjonsprogramma til EU og ein seismisk målestasjon for overvaking av *Traktat om totalforbud mot kjernefysiske prøvesprengninger (prøvestansavtalen, CTBT)*.

Arbeidet med prosjektet nytt hovudbygg på Jan Mayen vart starta opp i 2024. Prosjektet har ei prisjustert kostnadsramme på 1 871 mill. kroner. Framdrifta er i tråd med planen og er forventa å stå ferdig i 2027. Sjå elles Prop. 1 S (2026–2027) for Forsvarsdepartementet.

Regjeringa fekk gjennom Prop. 47 S (2024–2025) Stortinget sitt samtykkje til å skaffe nytt sjøfibersamband frå fastlandet til Svalbard og Jan Mayen. Legging av fiberkabelen pågår. Kabelen vil vere i drift frå 2028.

Forskrift om lov om militær politimyndighets anvendelse for Jan Mayen blei fastsatt 6. mars 2026 og tredde i kraft same dag. Spørsmålet om militærpolitilovens verkeområde for Jan Mayen blei ikkje problematisert eller drøfta ved vedtakinga av lova i 2023.

Forskrift til lov om statens ansatte mv. blei endra 12. desember 2025. Gjennom endringa blei *lov om offentlige tjenestetvister* og *lov om statens ansatte mv.* gjort gjeldande for Jan Mayen. Vidare blei det fastsett i forskrift at tilsetting på åremål kan nyttast ved teneste på Jan Mayen. Forskrifta var ei oppfølging av Prop. 76 L (2024–2025) *Endringer i statsansatteloven (fortrinnsrett og rett til fast ansettelse)*.

Utanriksdepartementet finansierer NORSAR sitt oppdrag om overvaking av prøvestansavtalen. NORSAR har måleutstyr på Jan Mayen. NORSAR tek vare på rolla som norsk datasenter for prøvestansavtalen og utfører tilhøyrande verifikasjons-

oppgåver i medhald av Stortingets vedtak om samtykke til ratifikasjon av prøvestansavtalen. Regjeringa foreslo i samband med revidert nasjonalbudsjett for 2026 å auke løyvinga til stiftelsen NORSAR med 2,2 mill. kroner. Stortinget slutta seg til forslaget, jf. Innst. 450 S (2025–2026). Midla skal nyttast til å sikre, halde ved like og modernisere den seismiske stasjonen på Jan Mayen. Oppgraderingsprosjektet på Jan Mayen vil halde fram i 2027.

Post 01 Driftsutgifter

Samfunnet Jan Mayen omfattar all felles infrastruktur på øya og personellet som driv infrastrukturen. Samfunnet Jan Mayen yter i dag tenester til Meteorologisk institutt, noko som omfattar bakkestasjonane for EGNOS og Galileo og seismiske stasjonar. Justis- og beredskapsdepartementet har avtalar med dei ansvarlege institusjonane. Avtalane omfattar bl.a. arbeidsoppgåver som skal utførast av personellet på øya, og dekning av fellesutgifter. Løyvinga skal dekke utgiftene til drifta av fellesfunksjonane på Jan Mayen.

Samfunnet Jan Mayen v/ Cyberforsvaret har til kvar tid 15 tilsette på øya. Kvar kontingent er på Jan Mayen i seks månader, med rotasjon av personell i mars og september. Stasjonen på Jan Mayen blir leidd av ein militær stasjonssjef som òg er den offisielle representanten for norske myndigheiter på øya.

Løyvinga på posten dekkjer vidare lønn til fem administrativt tilsette på fastlandet. Meteorologisk institutt lønner over budsjettet sitt to tilsette som inngår i den samla besetninga på stasjonen.

Regjeringa foreslår ei løyving på 66,4 mill. kroner på posten.

Kap. 3481 Samfunnet Jan Mayen

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
01	Refusjonar og andre inntekter	15 197	7 675	7 959
	Sum kap. 3481	15 197	7 675	7 959

Post 01 Refusjonar og andre inntekter

Inntektsposten omfattar refusjonar for delar av fellesutgiftene for Samfunnet Jan Mayen. Desse blir betalte av Meteorologisk institutt, Kongsberg

Satellite Services AS og andre som kjøper tenester på Jan Mayen. Inntekter frå kioskdirifta på Jan Mayen blir òg førte på denne posten.

Det blir foreslått at Justis- og beredskapsdepartementet i 2026 får fullmakt til å overskride

løyvinga på kap. 481, post 01, mot tilsvarende meirinntekter på kap. 3481, post 01, jf. forslag til vedtak.

Regjeringa foreslår ei inntektsløyving på kap. 3481, post 01 Refusjonar og andre inntekter på 8,0 mill. kroner.

Programkategori 06.90 Vern og innvandring

Utgifter under programkategori 06.90 fordelte på postgrupper

(i 1 000 kr)

Post-gr.	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027	Endring i pst.
01–29	Statens egne driftsutgifter	4 199 883	4 040 536	4 224 585	4,6
30–49	Nybygg, anlegg o.a.	137 806	262 995	351 062	33,5
50–89	Overføringer til andre	1 108 365	1 118 296	1 111 378	-0,6
	Sum kategori 06.90	5 446 054	5 421 827	5 687 025	4,9

Utgifter under programkategori 06.90 fordelte på kapittel

(i 1 000 kr)

Kap.	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027	Endring i pst.
490	Utlendingsdirektoratet	5 140 133	5 114 191	5 337 922	4,4
491	Utlendingsnemnda	305 921	307 636	349 103	13,5
	Sum kategori 06.90	5 446 054	5 421 827	5 687 025	4,9

Innleiing

Programkategorien omfattar løyvinga til Utlendingsdirektoratet (UDI) og Utlendingsnemnda (UNE). Desse verksemdene er ansvarlege for iverksetjing av innvandringspolitikken, ved å behandle søknader og klager om opphald i Noreg m.m. i samarbeid med politiet og utanrikstenesta (sjå omtale av politiet under programkategori 06.40 og utanrikstenesta under Prop. 1 S (2026–2027) for Utanriksdepartementet). Verksemdene i programkategorien har i hovudsak oppgåver som gjeld målet om kontrollert og berekraftig innvandring og målet om rettstryggleik.

Prioriteringar i 2027

Fordrivne frå Ukraina

Fullskalainvasjonen av Ukraina har ført til at millionar av menneske er fordrevne frå heimlandet, og fleire har komme til Noreg. Frå februar 2022 til

30. juni 2026 har om lag 105 000 ukrainarar søkt om vern i Noreg, og 86 500 har gyldig kollektivt vern. Noreg har hatt høge inntekstar frå Ukraina, men inntektane har vore nedgåande det siste året og per 30. juni har det komme om lag 4 450 søknader om vern frå ukrainarar i 2026. Ifølgje prognosane som ligg til grunn for budsjettet, er det forventa at det vil komme om lag 12 000 inntekstar av asylsøkarar, av desse er det venta at 8 000 vil vere frå Ukraina. Regjeringa foreslår ei løyving til innkvartering i asylmottak på 3,1 mrd. kroner, i tråd med prognosane. Det er framleis stor uvisse om korleis tala på inntekstar vil utvikle seg. Regjeringa foreslår derfor å vidareføre ei overskridingsfullmakt på 3 mrd. kroner som gjeld innkvartering av utlendingar som søker om vern, jf. forslag til vedtak XXV. Regjeringa foreslår òg ei mellombels løyving på 212 mill. kroner til ekstra administrativ kapasitet i UDI og 34 mill. kroner til UNE i 2027. Løyvinga til UDI inkluderer 8 mill. kroner til innføring av sær-

ordning for vidare opphald for fordrivne frå Ukraina på grunnlag av arbeid.

Løyvinga er mellombels for å sikre fleksibilitet til å handtere den uvisse inkomstsituasjonen som følgje av krigen i Ukraina. Samanlikna med 2026 er løyvinga for 2027 foreslått auka med 129 mill. kroner. Det auka løyvingsbehovet er i stor grad knytt til ukrainarar som allereie er i

Noreg. Det er mellom anna behov for ressursar til fornying av søknader om mellombels kollektivt vern og behov for å følgje opp kapasiteten i mot-tak.

Sjå òg omtale av handteringa av fordrivne frå Ukraina under programkategori 06.40 og i Prop. 1 S (2026–2027) for Arbeids- og inkluderings-departementet.

Kap. 490 Utlendingsdirektoratet

		(i 1 000 kr)		
Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
01	Driftsutgifter	1 474 665	1 419 285	1 628 837
21	Særskilde driftsutgifter, asylmottak	2 397 621	2 284 327	2 223 616
22	Særskilde driftsutgifter, tolk og omsetjing	14 894	21 675	15 134
23	Særskilde driftsutgifter, kunnskapsutvikling, <i>kan overførast</i>	6 782	7 613	7 895
30	Ombygginger, ankomstsenter for asylregistrering og mottak, <i>kan overførast</i>	221		
45	Større utstyrsinnkjøp og vedlikehald, <i>kan overførast</i>	77 101	170 880	307 062
46	Investeringar i Schengen IT-system, <i>kan overførast</i>	60 484	92 115	44 000
60	Tilskot til vertskommunar for asylmottak	375 561	352 257	373 176
70	Stønadar til bebuarar i asylmottak	546 318	502 172	473 404
71	Tilskot til aktivitetstilbod for barn i asylmottak	16 495	16 971	17 599
72	Assistert retur og reintegrering i heimlandet, <i>kan overførast</i>	68 237	110 100	91 312
73	Reiseutgifter og tiltak for flyktningar utanfor Noreg, <i>kan overførast</i>	12 300	10 500	12 138
74	Internasjonale forpliktingar, kontingentar m.m., <i>kan overførast</i>	60 189	93 585	114 469
75	Reiseutgifter for flyktningar frå utlandet, <i>kan overførast</i>	4 594	4 476	
76	Internasjonalt migrasjonsarbeid, <i>kan overførast</i>	24 671	28 235	29 280
Sum kap. 490		5 140 133	5 114 191	5 337 922

Innleiing

UDI har ansvar for å behandle søknader etter utlendingslova og statsborgarlova, administrere innkvartering for asylsøkarar, leggje til rette for retur av personar utan lovleg opphald og tilbakevending for personar med fluktbakgrunn, og ta ut overføringsflyktningar og handtere ev. anna myn-

digheitsstyrt overføring av personar på flukt til Noreg. UDI har fagleg instruksjonsmynde overfor politiet og utanrikstenesta i oppgåvene deira som førstelinje i utlendingsforvaltninga. UDI har òg ansvar for å drifte og forvalte fellesløyser for IT. UDI skal jobbe for å sikre ei effektiv, rettssikker og brukarvennleg utlendingsforvaltning og gi

Boks 3.4 Mellombels kollektivt vern

Regjeringa innførte 11. mars 2022 ei ordning med mellombels kollektivt vern for personar som er fordrevne frå Ukraina, med heimel i utlendingslova § 34. Ordninga inneber eit unntak frå utgangspunktet om at ein søknad om vern skal vurderast individuelt, då ho opnar for å gi vern etter ei gruppevurdering. Opphald blir gitt for eitt år og kan fornyast eller forlengjast i inntil fem år. Opphaldsløyvet dannar ikkje grunnlag for permanent opphald, men gir rett til familiesameining og rett til å arbeide. Bakgrunnen for dei særlege føresegnene om forenkla saksbehandling er behovet for effektivitet i ein situasjon der det kjem svært mange asylsøkarar frå same område på kort tid, og at behovet for vern er mellombels. Personar som har fått mellombels kollektivt vern, skal returnere når situasjonen i opphavslandet tilseier det. Det er Kongen i statsråd som avgjer når ordninga ikkje lenger gjeld.

faglege bidrag til utviklinga av lovverket og politikken på innvandringsfeltet.

Behandling av saker

Saker om vern (asyl)

Asylsøkarar som kjem til Noreg, blir registrerte av politiet og får søknaden sin behandla av UDI. Utgangspunktet er at asylsøkarar blir innkvarterte på Nasjonalt ankomstsenter i den første fasen.

Dei som får innvilga vern får eit mellombels løyve som gir grunnlag for å søke om permanent opphald etter fem år. Deretter kan dei søke om statsborgarskap. For fordrevne frå Ukraina er det ei eiga ordning med mellombels kollektivt vern. Mellombels kollektivt vern gir ein berre for eitt år om gongen, og løyvet gir ikkje dei same rettane som ordinært vern, sjå nærmare omtale i tekstboks.

Noreg har teke imot mange ukrainarar, over 105 000 har fått kollektivt vern per 30. juni 2026, og 86 500 har gyldig kollektivt vern. Dette er høgare tal enn i andre samanliknbare land, som Sverige, Danmark og Finland. Regjeringa har derfor gjort fleire justeringar i ordninga med mellombels kollektivt vern dei siste to åra. Bl.a. skal det, som i alle andre saker om vern, vurderast om det

er grunnlag for å kalle tilbake opphaldsløyvet som er gitt, dersom søkaren reiser til Ukraina i strid med føresetnaden for løyvet. Det er òg klargjort at ukrainarar med dobbelt statsborgarskap ikkje skal omfattast av ordninga dersom det andre statsborgarskapet er frå eit land som inngår i UDIs hurtigprosedyre for søknader som ein antek er grunnlause.

Frå hausten 2024 vart ordninga med mellombels kollektivt vern for fordrevne frå Ukraina stramma inn. Fleire område vest og sentralt i Ukraina er no vurderte som trygge i asylrettsleg forstand, slik at personar frå desse områda ikkje på generelt grunnlag har behov for internasjonalt vern.

Frå og med 5. mai 2026 får menn frå Ukraina i alderen 18 til 60 år som hovudregel ikkje lenger mellombels kollektivt vern i Noreg. Dei må no søke asyl på individuelt grunnlag, noko som inneber strengare krav for å få opphald. Endringa gjeld nye søkarar og påverkar ikkje dei som alle-reie har fått innvilga vern.

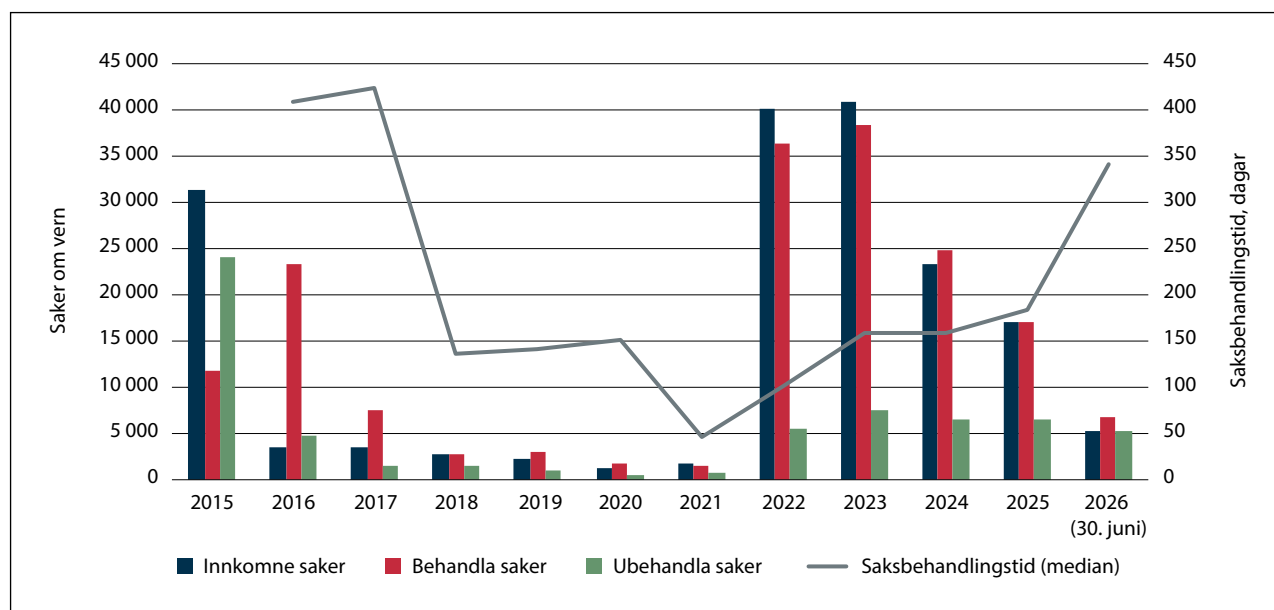
Innstrammingane har truleg påverka innkomsttala frå Ukraina, og det har vore ein klar nedgang i talet på ukrainarar som har komme til Noreg etter at innstrammingane tredde i kraft, og nedgang i Noregs del av innkomstane av ukrainarar til Norden. I dei første fire månadene av 2026 kom det i gjennomsnitt 1 200 asylsøklarar frå Ukraina per måned. Etter innstrammingane vart dette talet halvert. Innstrammingane inneber òg at UDI må behandle ein større del av søknadene individuelt, som følgje av at fleire søkarar ikkje lenger er omfatta av ordninga med kollektivt vern.

Då Assad-regimet i Syria fall i byrjinga av desember 2024, sette UDI søknader frå syriske asylsøkarar på vent. I juni 2025 vedtok Justis- og beredskapsdepartementet å setje behandlinga av søknader om vern (asyl) frå syriske statsborgarar og statslause frå Syria på vent fram til 24. desember 2025. 25. desember 2025 tok behandlinga av søknader til att. I 2024 vart det behandla 1 100 søknader frå Syria. Av desse fekk 78 prosent innvilga opphald. I dei første åtte månadene av 2026 fekk 12 prosent av sakene innvilga opphald.

Om situasjonen i landet held fram med å utvikle seg i positiv retning, kan det føre til at færre personar frå Syria har krav på vern i Noreg, og dermed får avslag på asylsøknaden. Den endra situasjonen i Syria har ført til at fleire syrarar med opphaldsløyve ønsker å vende tilbake til heimlandet. UDI har derfor sett ein auke både i talet på søknader og gjennomførte returar og tilbakevending til Syria.

Figuren nedanfor viser dei store svingingane i innkomne og behandla saker om vern frå 2015 til 30. juni 2026. I tillegg til nye asylsøknader må UDI behandle ei stor mengd søknader om forlengin-

gar. Frå 2022 til 30. juni 2026 har UDI innvilga opp mot 200 000 første-, andre- og tredje- og fjerdegongsforlengingar av kollektivt vern.

Figur 3.11 Tal på saker om vern 2015–juni 2026

Kjelde: UDI

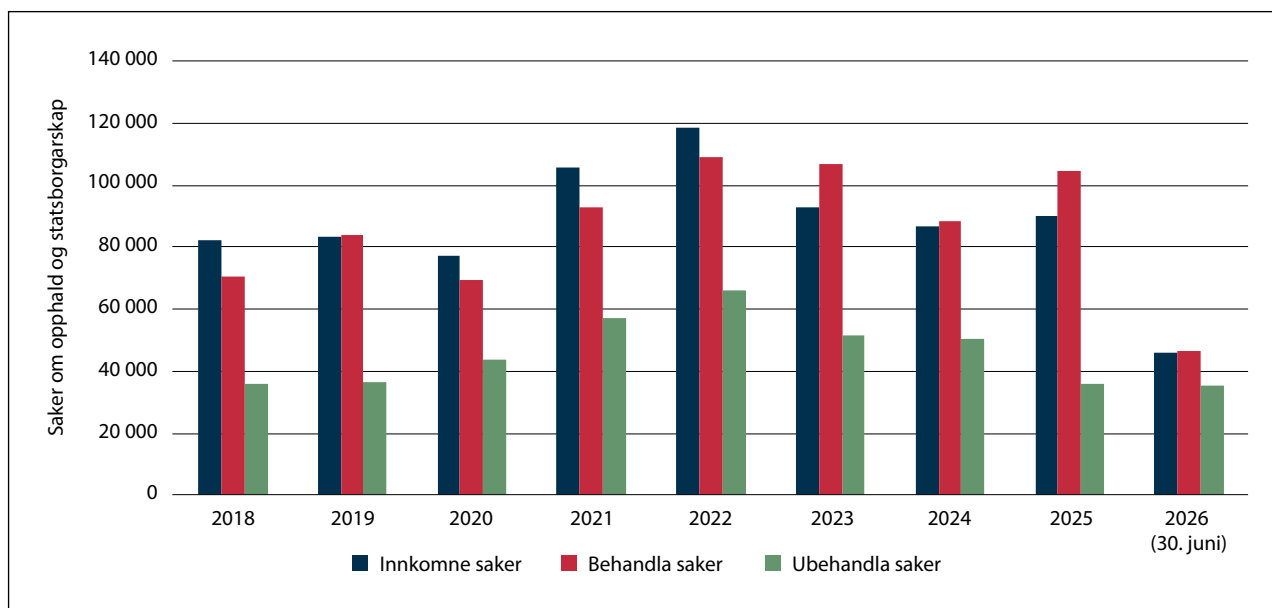
I budsjettet for 2027 er det lagt til grunn at det vil komme om lag 12 000 asylsøkarar, der om lag 7 400 av desse søker om kollektivt vern. Det er stor uvisse om talet på asylsøkarar framover.

Saker om opphald og statsborgarskap

Søknader om visum og opphald på anna grunnlag enn vern (arbeid, utdanning, familieinnvandring m.m.) blir leverte til politiet, ein utanriksstasjon eller Sysselmeisteren på Svalbard. Søkarar med innvilga sak får eit førstegongsløyve som er mellombels og må fornyast. Fleire av løyva gir grunnlag for å søke om permanent opphald og seinare statsborgarskap. Visum blir gitt for inntil 90 dagar

og kan ikkje fornyast. UDI kan gjere vedtak i alle typar saker, men politiet og utanriksstasjonane, og i somme tilfelle Sysselmeisteren på Svalbard, har mynde til å gjere førstegongsvedtak i enkelte saker. Talet på innkomne saker til UDI avheng av talet på nye søknader og av kapasiteten i første-linja i politiet og utanrikstenesta. Figuren på neste side viser utviklinga i talet på innkomne saker og behandla saker i UDI frå 2018 til 30. juni 2026.

Som det går fram av figuren på neste side, greidde UDI i 2023, 2024, 2025 og første halvår 2026 å behandle fleire saker enn det kom inn. Talet på ubehandla saker er likevel framleis høgt, som følgje av eit høgt tal på innkomne saker over tid.

Figur 3.12 Tal på saker om opphald og statsborgarskap til UDI 2018–juni 2026

Kjelde: UDI

I 2027 er det samla forventa om lag 331 000 søknader om visum, opphald og statsborgarskap til førstelinja i politiet og utanrikstenesta, og det blir forventa at UDI vil få om lag 95 000 saker.

Justis- og beredskapsdepartementet og Arbeids- og inkluderingsdepartementet arbeider med å greie ut og vurdere fleire forenklingar i regelverket, som skal leggje til rette for meir effektiv saksbehandling. Forenklingane blir gjennomførte fortløpande. Til saman vil desse endringane innebære ei effektivisering av saksbehandlingen hos utlendingsmyndigheitene, og dei vil medverke til å korte ned saksbehandlingstida. Sommaren 2026 vart det vedteke endringar i saksbehandlingsreglane for kollektivt vern, slik at det ikkje skal vere høve til å klage over vedtak om avslag på søknad om forlenging av kollektivt vern, og å opne for at utlendingar som har hatt kollektivt vern og går over i asylsporet, kan få rett til å arbeide fram til asylsøknaden er avgjort, jf. Prop. 65 L (2025–2026) *Endringer i utlendingsloven (saksbehandlingsregler for kollektiv beskyttelse)*. Nokre forenklingar er også foreslåtte i Prop. 108 L (2025–2026) *Endringer i utlendingsloven (familiegjenforening med barn m.m.)*, bl.a. ei endring av reglane om melding av adresseendring til utlendingsmyndigheitene. Departementet arbeider med fleire tiltak for forenklingar i utlendingsregelverket.

For å sikre ei berekraftig innvandring prioriterer regjeringa å skjerpe vilkåra for familieinnvandring. I juni 2026 fremma regjeringa fleire forslag for Stortinget om innstrammingar i vilkåra for

familiesameining med barn, jf. Prop. 108 L (2025–2026) *Endringer i utlendingsloven (familiegjenforening med barn m.m.)*. I proposisjonen er det bl.a. foreslått at familiesameining med barn i Noreg skal nektast dersom referansepersonen har inngått ekteskap etter fylte 18 år, og at opphaldsløyve i familiesameining med barn som har vern i Noreg (asyl eller kollektivt vern), kan nektast dersom omsynet til det beste for barnet tilseier det. Regjeringa har også teke initiativ til andre endringar i reglane om familiesameining mellom barn som har vern i Noreg og foreldra og syskena deira, som tok til å gjelde i august 2025, jf. Prop. 113 L 2024–2025 *Endringer i utlendingsloven mv. (familieinnvandring m.m.)*. Endringane vil bl.a. hindre at familiesameining fører til utøving av bigami i Noreg, og sikre krav til underhald dersom barnet allereie har ein forelder her. Vidare vart det gjort endringar i vilkåra for rett til permanent opphaldsløyve når det gjeld krava knytte til ferdigheiter i norsk og samfunnskunnskap og tidspunktet for når vilkåra for permanent opphaldsløyve må vere oppfylte.

Saker om tilbakekall og utvising

Regjeringa er oppteken av å oppretthalde tilliten til asylordninga gjennom eit effektivt returarbeid. Politiet og UDI opprettar saker om utvising og tilbakekall av løyve. Det blir oppretta sak om utvising dersom ein utlending bryt norsk lov, og sak om tilbakekall når det er mistanke om at ein søkar har fått løyve basert på urette opplysningar, har

halde tilbake vesentleg informasjon, eller at grunnlaget for løyvet har falle bort. Utlendingsforvaltninga skal særleg prioritere utvisingssaker for dei som har gjort seg skuldige i alvorleg og gjentecken kriminalitet, til dømes narkotikakriminalitet. Det er òg viktig å arbeide førebyggjande for å avdekke saker tidleg i saksgangen, gjerne før utlendingen kjem til Noreg, slik at ein unngår ei ressurskrevjande utvisingssak på eit seinare tidspunkt.

Regjeringa har gjennomført og vurderer fleire tiltak for ein meir effektiv og strengare bortvisings- og utvisingspraksis av utlendingar som utfører kriminalitet, jf. omtale i del I under målet om Låg kriminalitet.

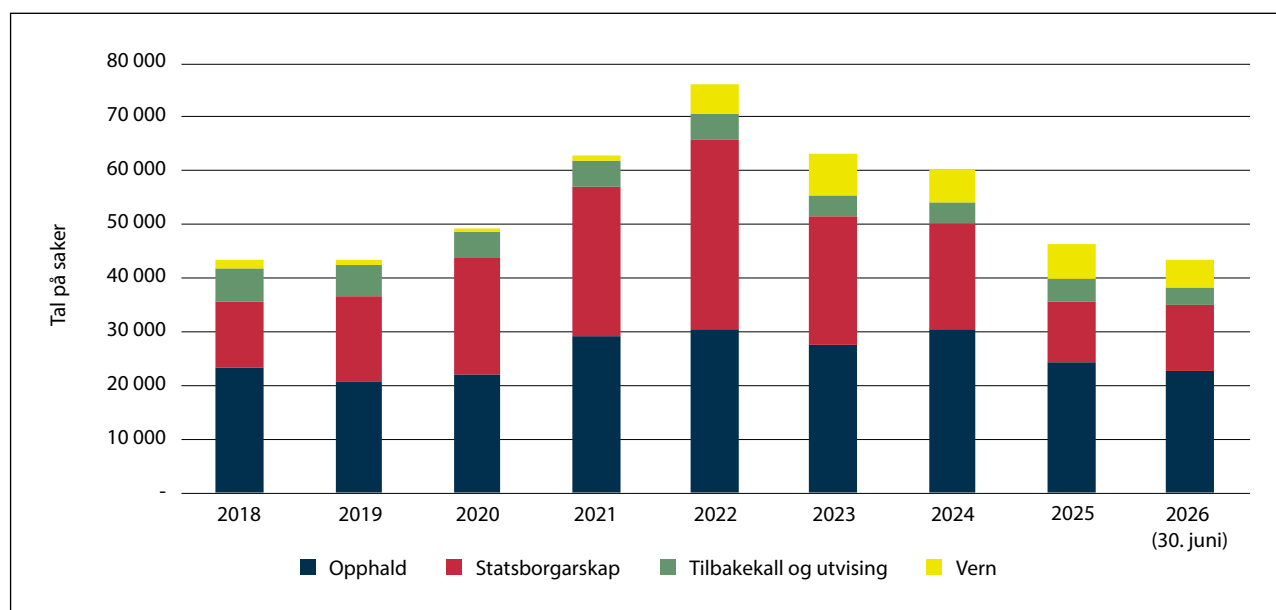
UDI behandla i 2025 over 8 000 saker om utvising og klagar på utvisingsvedtak. I 2025 vart 5 000 personar utviste frå Noreg. Om lag 82 pst. av utvisingane er grunna i brot på utlendingslova. I ein mindre del av desse sakene får det følgjer for barn. Dei fleste sakene der det blir spørsmål om utvising av foreldre med barn i Noreg, endar med at det ikkje blir fatta vedtak om utvising.

Betre ID-arbeid har ført til at utlendingsmyndigheitene har avdekt at fleire personar har opp-

haldsløyve basert på feil identitet eller på andre urette opplysningar. Rundt 720 personar fekk løyve trekte tilbake av UDI i 2025. UDI har prioritert dei alvorlegaste sakene, der det er viktigast å reagere med tilbakekall.

Utvikling i talet på ubehandla saker og restansar

Det er i dag mange som ventar på at UDI skal behandle saka deira, og ventetida er lang. Per 30. juni venta om lag 43 400 på svar i saka si, og dei hadde i gjennomsnitt venta i om lag 330 dagar. Fram til 2022 auka talet på ubehandla saker og klagar i UDI betydeleg. Det hadde samanheng med at talet på saker og klagar som kom inn til UDI, auka frå om lag 93 000 i 2019 til om lag 165 000 i 2022. Auken var i hovudsak driven av søknader om statsborgarskap og søknader om vern frå ukrainarar. Frå 2023 vart saksinngangen redusert, og i 2025 var han på om lag 122 000. Restansane har blitt noko reduserte som følgje av at dei siste åra er behandla fleire saker enn det som er komme inn, sjå figuren nedanfor.

Figur 3.13 Utvikling i restansar i UDI 2018–juni 2026

Kjelde: UDI

Særleg om omsyn til barn

Noreg skal vere ein pådrivar for at rettane til barn på flukt blir varetekne. UDI skal sørge for at omsynet til det beste for barnet er eit grunnleggjande omsyn i saker som gjeld barn, og i nokre

saker kan ein gi opphaldsløyve sjølv om vilkåra for vern ikkje er oppfylte.

I saker der forvaltninga vurderer utvising av ein forelder som har barn i Noreg, har departementet dei seinaste åra gjort fleire tiltak for å styrke rettstryggleiken til barna. I juni 2026 fremma regjeringa forslag til ei lovendring for

Stortinget som bl.a. skal hindre at det blir gitt familiesameining med einslege mindreårige barn i Noreg når dette ikkje er til det beste for barnet, jf. Prop. 108 L (2025–2026).

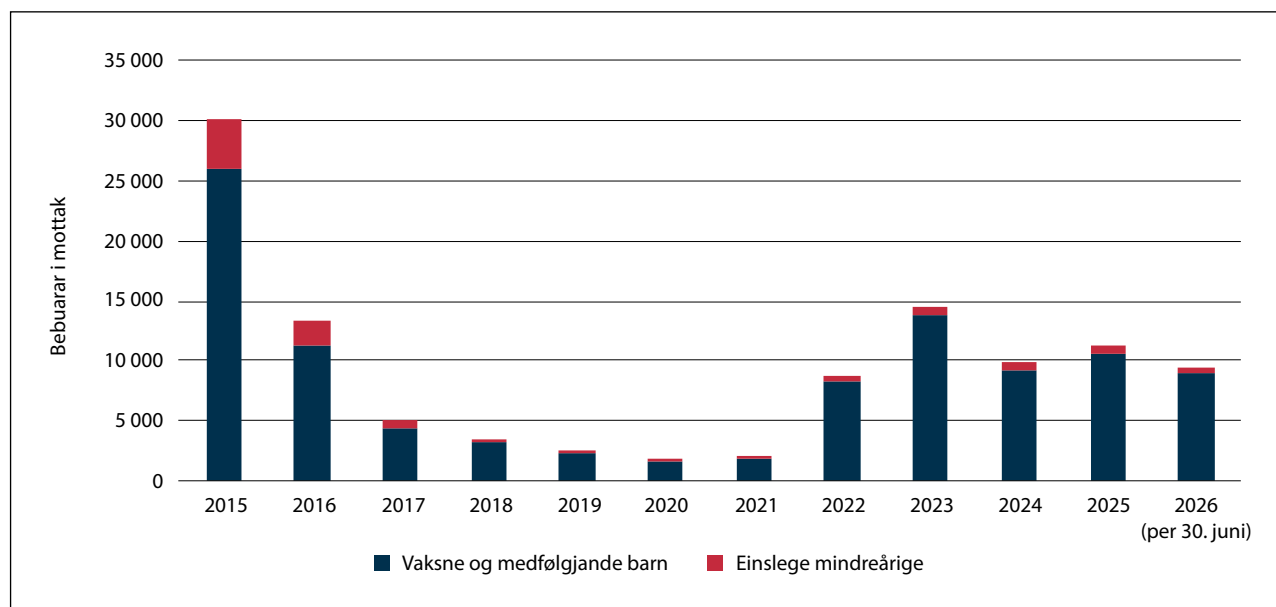
Asylmottak

Alle utlendingar som søker om vern, har rett til innkvartering i asylmottak. Det blir gitt tilbod om plass i mottak fram til retur eller busetjing. Mottakstilbodet er tilpassa behova til utlendingsforvaltninga og mottaksbebuvarane, med bl.a. Nasjonalt ankomstsenter, transittmottak, ordinære mottak, mottak for einslege mindreårige over 15 år og mottak for bebuarar med særskilde behov.

UDI har omsorgsansvaret for einslege mindreårige som bur i asylmottak. For å sikre at rettane

til barna blir varetekne, vart det i 2022 innført ei uavhengig tilsynsordning, der statsforvaltaren skal føre tilsyn med omsorga for einslege mindreårige som bur i asylmottak. Omsorgsansvaret for einslege mindreårige under 15 år ligg under Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) (sjå omtale i Prop. 1 S (2026–2027) for Barne- og familiedepartementet).

Talet på bebuarar i asylmottak er i hovudsak avhengig av talet på asylsøkarar, men òg av saksbehandlingstid, kapasitet til å busetje og moglegheiter for retur. Talet på bebuarar i mottak auka vesentleg i 2023 som følgje av krigen i Ukraina, men har frå 2024 vore relativt stabilt, og ligg per 30. juni 2026 på om lag 9 500. Fordrivne frå Ukraina som raskt får behandla saka si som følgje av føresegna om mellombels kollektivt vern og raskt blir busette, har kort butid i asylmottak.

Figur 3.14 Bebuarar i mottak per utgangen av året, 2015–30. juni 2026

Kjelde: UDI

UDI må løpande arbeide for å tilpasse mottakskapasiteten for å unngå høge kostnader. Samstundes gir få ledige mottaksplassar redusert moglegheit til å handtere ein uventa auke i talet på asylsøkarar. Endringar i kor mange mottak UDI treng, kan skje raskt. I åra etter 2015 og fram til tilstrøyminga av fordrivne frå Ukraina starta i 2022, reduserte UDI mottakskapasiteten. Ved utgangen av 2021 var til saman 31 ulike avdelingar i asylmottak i drift.

Som følgje av dei fordrivne frå Ukraina vart det i 2022 raskt oppretta fleire nye asylmottak, og ved utgangen av 2024 var 104 avdelingar (ekskl. Nasjonalt ankomstsenter) i asylmottak i drift, med

ein samla kapasitet på 13 800 plassar. Som følgje av ein nedgang i asyltilstrøyminga, gjekk talet på plassar noko ned i første halvdel av 2025. Hausten 2025 auka kapasitetsbehovet igjen som følgje av at det kom mange mannlege søkarar i aldersgruppa 18–22 år, etter at Ukraina gjorde endringar i reglar for utreise. Per 30. juni 2026 var det om lag 14 400 plassar i mottak (ekskl. Nasjonalt ankomstsenter).

Uvisse om asyltilstrøyminga til Noreg gjer det utfordrande å planleggje mottakskapasiteten. No er det særleg stor uvisse knytt til kor mange fordrivne som vil komme frå Ukraina. Sjølv om tilstrøyminga av asylsøkjjarar til Europa har gått ned

dei siste to åra, kan situasjonen endre seg raskt, særleg i ei usikker geopolitisk tid.

Nominell vidareføring av stønader til bebuarar i asylmottak

Utgiftene til innkvartering av asylsøkarar bør ikkje bli for høge, og ytingsnivået i asylmottak i Noreg bør ikkje vere så høgt at det blir uforholdsmessig attraktivt å søke vern i Noreg. Ytingane i mottaka blir derfor vidareførte utan prisjustering i 2027.

Overføringsflyktningar og anna myndigheitsstyrt overføring av personar på flukt

Noreg tek imot overføringsflyktningar innanfor ein årleg kvote som omfattar flyktningar som får søknadene sine fremma av FNs høgkommissær for flyktningar (UNHCR), andre mellomstatlege organisasjonar, ein norsk utanriksstasjon, internasjonale straffedomstolar og norske frivillige organisasjonar og fagforeiningar, under visse føresetnader. Plassane på kvoten kan òg nyttast til andre typar myndigheitsstyrt overføring av personar på flukt. Formålet er både å gi vern til flyktningar og å avlaste vertsland.

Justis- og beredskapsdepartementet fastset i samråd med Utanriksdepartementet og Arbeids- og inkluderingsdepartementet kven som skal prioriterast på kvoten, basert på tilrådingar frå UDI, IMDi, UNHCR og innspel frå norske frivillige organisasjonar. UDI har ansvar for å gjennomføre uttak av overføringsflyktningar i samarbeid med politiet og Firegrader ASIMDi. Når overføringsflyktningane kjem til Noreg, skal dei som hovudregel bli busette direkte i ein kommune, sjå omtale i Prop. 1 S (2026–2027) for Arbeids- og inkluderingsdepartementet. Regjeringa nyttar kvoten med ein viss fleksibilitet. Det kan vere tilfelle då plassar må overførast frå eitt år til eit anna, og det er ikkje alle som blir tekne ut på kvoten, som kjem til Noreg same året.

Regjeringa foreslår å vidareføre kvoten på 100 plassar i 2027.

I 2022 fastsette regjeringa òg eigne kvotar for medisinsk evakuering av ukrainarar frå Polen (550 pasientar og i tillegg pårørande) gjennom EU-ordninga for sivil beredskap. Arbeidet skjer i samarbeid med EU og andre land. Per 19. august 2026 er 524 pasientar medisinsk evakuerte til Noreg (over 800 personar medrekna pårørande). Personane blir innkvarterte i asylmottak og får behandla sak om mellombels kollektivt vern. Framskrivingar tilseier at taket på 550 pasientar

blir passert i løpet av året. Det blir anslått at talet på pasientar vil kunne bli om lag 565 i løpet av 2026. Regjeringa vil kome tilbake til Stortinget med oppdatert status i samband med nysaldering av statsbudsjettet 2026. Arbeidet held fram i 2027.

Retur av personar utan lovleg opphald i Noreg

Personar som får endeleg avslag på ein søknad om vern eller anna opphald, har plikt til å forlate landet innan ein bestemt utreisefrist. Dei skal returnere til heimlandet innan fristen, anten på eiga hand eller ved å søke om stønad til retur med hjelp frå norske myndigheiter. Dersom dette ikkje blir gjort, kan dei bli transporterte ut av politiet, jf. omtale under programkategori 06.40. Samanlikna med 2024 var det ein auke i talet på assisterte returar i 2025. 202 personar nytta ordninga, mot 179 i 2024. Regjeringa har i 2026 utvida målgruppa for kven som kan få stønad til retur og reintegrering, for å oppmuntre fleire utlendingar som oppheld seg utan lovleg opphald i Noreg til å samarbeide om retur.

Talet på assisterte returar har dei siste åra vore låge, hovudsakleg på grunn av lågare innkomstar og at nye asylsøkarar som kjem til Noreg i større grad fekk innvilga opphald. I tillegg har ein konsekvent returpolitikk gitt resultat. Den største målgruppa for retur er no ukrainarar.

Det var i 2026 eit behov for å ha beredskap for å behandle fleire søknader om stønad til retur til Syria og Ukraina. Regjeringa auka derfor løyvinga til automatisering av retursaksbehandling med 10 mill. kroner i revidert nasjonalbudsjett 2026. Dette vil effektivisere behandlinga av søknader om stønad til retur og reintegrering, og kan òg bidra til at fleire vel å søke. Ny forskrift om stønad til retur og reintegrering vart sett i kraft frå 15. september 2026.

Tilbakevending

Noreg skal leggje til rette for at personar med fluktbakgrunn og lovleg opphald i Noreg, skal få hjelp til å vende tilbake til heimlandet sitt dersom dei ønskjer det.

UDI gir tilskot til personar som vender heim, over kap. 490, post 72. Eventuell tildeling av tilbakevendingsstønad medfører inga endring i opphaldsløyvet i Noreg, som gjeld ut gyldigheitstida. Tildelt stønad skal, med visse unntak, betalast tilbake dersom mottakaren gjeninnvandrar til Noreg innan to år.

Tilbakevendingsordninga var lite brukt før det vart mogleg for ukrainarar å søke på ordninga frå

september 2022. I 2025 var det 2 500 ukrainarar som vende tilbake til heimlandet sitt. Dette held fram i 2026 med 1 100 tilbakevending i første halvår, i tillegg har ein del syrarar vendt heim.

Det er stor uvisse i prognosane framover, og løyingsbehovet er avhengig av utviklinga i opphavslanda. For 2027 er det lagt til grunn ein prognose på 2 500 tilbakevendingar.

Nokre nordiske land har tilsvarende ordningar. Danmark og Sverige har omfattande ordningar for tilbakevending. Ukrainarar er førebels ikkje omfatta av desse ordningane.

Ein auke i talet på dei som reiser tilbake til heimlandet før det er gått fem år frå dei fekk opphald i Noreg, vil kunne føre til reduserte utgifter til innkvartering i asylmottak og/eller reduserte utgifter til integrering og opplæring over Arbeids- og inkluderingsdepartementet sine budsjettpostar.

Gjennomføring av europeiske tiltak for betre migrasjonskontroll

Eit stadig tettare europeisk samarbeid er under utvikling på asyl- og migrasjonsfeltet, i form av både meir utveksling og deling av informasjon, fleire felles prosedyrar, meir samarbeid om handtering av yttergrensene, og tiltak for å redusere irregulær migrasjon til, og sekundærmigrasjon innanfor Schengen-området. Vidareutvikling av ein visumpolitikk som varetek tryggleiken i Schengen-området og tiltak som bidrar til at personar utan lovleg opphald returnerer, står høgt på den europeiske agendaen. Det er politisk semje om ei ny returforordning i EU, som ein forventar at EU vedtek hausten 2026. Forordninga er Schengen-relevant og Noreg blir bunden av denne. Nokre av reglane vil gjelde frå vedtaket er gjort, mens dei fleste tek til å gjelde 12 månader etter vedtaket. I tillegg vurderer EU og mange land ulike verkemiddel for korleis migrasjon skal handterast betre og raskare, ved å sjå på innovative løysingar for asyl- og anna migrasjonshandtering. Vidare er ei rekkje felleseuropeiske IT-system under utvikling. Endringane i dei ulike regelverka og IT-systema krev endring i saksprosedyrar, tilpassingar ved Nasjonalt ankomstsenter og IT-utvikling.

Ein del av den europeiske pakta for migrasjon og asyl er ei vidareutvikling av asylbyrået, og ei ny forordning for dette (European Union Agency for Asylum, EUAA). Noreg forhandlar no om ei revidert tilknytingsavtale til dette byrået. Sjå avsnittet under for ytterlegare omtale av utviklinga av IT-systema.

Forvaltning og vidareutvikling av IT-systema for utlendingsforvaltninga

UDI drifrar og forvaltar databasane og saksbehandlingssystema for heile utlendingsforvaltninga. Systema har førstehandsbrukarar i utanrikstenesta, politiet og UNE forutan UDI, i tillegg til at etatar som Nav og Skatteetaten med fleire regelmessig nyttar opplysningar frå systema. IT-infrastrukturen er utdatert og til hinder for effektiv saksavvikling og er derfor moden for utskifting. Systema inneheld data om fleire millionar søkarar, der god datakontroll er avgjerande for den enkelte sitt rettsvern, men òg for samfunnstryggleiken og målet om kontrollert innvandring. IT-porteføljen til utlendingsforvaltninga skal moderniserast gjennom eit seksårsprogram (ModUlf), som hadde oppstart i 2025. Dei sentrale grunnsystema skal skiftast ut og erstattast med nye, tryggare og meir stabile løysingar, som òg skal gi betre effektivitet og meir samhandling med andre relevante aktørar i framtida.

Programmet krev mykje av heile utlendingsforvaltninga i prosjektperioden, men vil gi store gevinstar på sikt. I eit så stort og langvarig program, vil det være risiko, mellom anna knytt til at vanleg drift og ny utvikling skal gå føre seg samstundes. ModUlf skal støtte opp under eit heilskapleg og effektivt migrasjonsløp, gjennom moderne digital infrastruktur og samhandlingstester, jf. Prop. 1 S (2024–2025) for Justis- og beredskapsdepartementet. Sjå òg omtale under postomtalen (kap. 490, post 45).

Budsjett for 2027

Det blir foreslått å setje utgiftsramma for UDI til 5,3 mrd. kroner. Dette er ein auke på 4,4 pst. frå saldert budsjett 2026. Løyvinga skal nyttast i samsvarende med dei måla og prioriteringane som er omtalte ovanfor. Løyvinga blir fordelt på postane nedanfor.

Post 01 Driftsutgifter

Løyvinga på posten skal dekke utgifter til drift av UDI. Det inkluderer lønn til tilsette, IT-system, utstyr, kontorlokale m.m. Løyvinga skal òg dekke anskaffingar, med unntak av asylmottak og større investeringar, jf. kap. 490, post 21, 45 og 46. Bemanninga i UDI utgjorde 992 årsverk i 2025, mot 993 utførte årsverk i 2024. I 2026 er bemanninga noko redusert. Per 30. juni var bemanninga 968 årsverk.

Det blir i sum foreslått ei mellombels løyving til å handtere Ukraina-saker på 212 mill. kroner samanlikna med saldert budsjett 2026. Midlane skal dekke saksbehandling og oppfølging av asylmottak, i tillegg til enkelte støttetenester og IT-drift. Løyvinga er ein auke på 127 mill. kroner samanlikna med løyvinga til dette formålet i 2026, sjå omtale under «prioriteringar i 2027».

Det er òg endringar på posten som følgje av tidlegare budsjettvedtak og tekniske endringar som ikkje blir omtalte nærmare.

Delar av utgiftene på kap. 490, post 01 blir rapporterte som bistandsutgifter, i tråd med retningslinjene til OECD om Official Development Aid (ODA), og blir førte som inntekter på kap. 3490, post 01 og post 03, jf. nærmare omtale under postane.

Det blir foreslått at Justis- og beredskapsdepartementet får fullmakt til å overskride løyvinga på kap. 490, post 01, mot tilsvarende meirinntekter på kap. 3490, post 05, jf. forslag til vedtak.

Regjeringa foreslår ei løyving på posten på 1 628,8 mill. kroner.

Post 21 Særskilde driftsutgifter, asylmottak

Løyvinga på posten skal dekke utgifter til drift av asylmottak, inkludert Nasjonalt ankomstsenter på Råde. Forutan losji skal tilbødet om innkvartering omfatte opplærings- og informasjonstiltak og naudsynte sosial -og omsorgstenester, bl.a. mat, klede og omsorgstenester for bebuarar med særskilde behov. Vidare dekker løyvinga utgifter til bl.a. vakthald, tilrettelegging av buforhold og plassering utanfor mottak for personar med særskilde behov, aldersundersøkingar, reise og kost for asylsøkarar i samband med asylintervju og transportutgifter. Ekstra utgifter til lovpålagde kommunale tenester for vertskommunar for innkomstsenter kan òg dekkast over posten.

Den totale løyvinga det er behov for på posten, avheng av talet på mottaksplassar, kor mange bebuarar det er i mottaka, butid i mottak og samansetninga av bebuarane og behova deira. Det er venta ein reduksjon i bebuarar i mottak i 2027, og det blir derfor foreslått å redusere løyvinga med 246,6 mill. kroner.

Det blir foreslått å auke løyvinga med 12,8 mill. kroner til auka bemanning på Nasjonalt ankomstsenter på Råde og Trandum til arbeidet med implementering av pakta for migrasjon og asyl.

Det blir foreslått ein reduksjon løyvinga på 1,5 mill. kroner som følgje av ein avvikling av dia-

loggrupper mot vald i mottak, som omdisponerast til andre prioriterte føremål på statsbudsjettet.

Asylsøkarar får naturalytingar ved innkomst (kjøkkenpakke, sengetøyspakke, hygienepakke og klespakke/enkeltplagg ved behov). Desse naturalytingane blir skaffa av UDI etter anbod. For å få eit tydelegare skilje mellom anskaffingar og tilskot til bebuarar i asylmottak (tilskot), blir det foreslått å flytte 68,7 mill. kroner av løyvinga som gjeld naturalytingar frå post 70 til post 21.

Det er usikkert kor mange asylsøkarar som faktisk vil komme i løpet av året, og det er spesielt stor uvisse om behovet for innkvartering av fordrivne frå Ukraina. Den faktiske kapasiteten gjennom året kan avvike frå det som blir lagt til grunn ved inngangen til året. Ved endringar i bebuaransamsetninga kan det òg bli behov for å utløyse fleire plassar. Sjå forslag til romartalsvedtak om fullmakt om mellombels drift av asylmottak.

Delar av utgiftene på kap. 490, post 21 kan først som ODA-godkjende utgifter og inntektsførast på kap. 3490, post 04, jf. nærmare omtale under kap. 3490, post 04.

Regjeringa foreslår ei løyving på posten på 2 223,6 mill. kroner.

Post 22 Særskilde driftsutgifter, tolk og omsetjing

Posten skal dekke tolking og omsetjing i kommunikasjonen mellom søkarar og UDI under behandlinga av asylsaker. Løyvinga skal òg dekke kvalitetssikringsarbeid i samband med intervju og omsetjingar, utgifter til naudsynt omsetjing av originaldokument og tolkeutgifter i samband med vedtakssamtale etter avslag på søknad. Løyvinga kan òg dekke tolking og omsetjing for overføringsflyktingar som blir valde ut frå land der det er vanskeleg å finne tilstrekkeleg med tolkar. Regjeringa foreslår å redusere løyvinga med om lag 7 mill. kroner som følgje av at det er venta færre asylsøkarar i 2027.

Delar av utgiftene på kap. 490, post 22 kan først som ODA-godkjende utgifter og inntektsførast på kap. 3490, post 07, jf. nærmare omtale under kap. 3490, post 07.

Regjeringa foreslår ei løyving på posten på 15,1 mill. kroner.

Post 23 Særskilde driftsutgifter, kunnskapsutvikling, kan overførast

Løyvinga skal brukast til å støtte oppgåveløysinga i UDI ved å utvikle kunnskap om innvandring. UDI publiserer studiar som blir utarbeidde med

løyving frå denne posten på sine nettsider, sjå nærmare informasjon på www.udi.no.

Regjeringa foreslår ei løyving på posten på 7,9 mill. kroner.

Post 45 Større utstyrsinnkjøp og vedlikehald, kan overførast

Løyvinga på posten skal dekke utgifter til programmet for å erstatte og modernisere IT-systema i utlendingsforvaltninga (Modulf). Kostnadsramma P85 er 2 296 mill. kroner (2026-kroner) for prosjektperioden 2025-2031, og styringsramma P50 er 1 917 mill. kroner (2026-kroner).

I 2026 har utviklingsarbeidet i programmet halde fram med fleire sentrale leveransar. Arbeidet med løysingar for statsborgarskap starta i 2025 og vil halde fram inn i 2027. Arbeidet med løysingar for visum er sett i gang i 2026 og vil halde fram inn i 2027, med ferdigstilling planlagt i 2028. Det blir vidare arbeid med utvikling av løysingar for saker om opphald og vern (asyl). I tillegg held arbeidet fram med utvikling av felles komponentar, mellom anna innan tilgangsstyring og vidare utvikling av den underliggjande tenesteplattforma, som utgjer ein sentral del av den digitale infrastrukturen i utlendingsforvaltninga.

Den samla løyvinga til investeringsaktiviteten for moderniseringsprosjektet er på totalt 388 mill. kroner i 2027, som er ein auke på 108,7 mill. kroner frå 2026. 80,6 mill. kroner av den samla løyvinga blir foreslått fordelt til politiet, sjå omtalen under kap. 440, post 48. Utgiftene til det nye systemet for behandlinga av visumsaker vil delvis kunne bli refunderte frå BMVI-fondet i EU.

Regjeringa foreslår ei løyving på posten på 307,1 mill. kroner.

Post 46 Investeringar i Schengen IT-system, kan overførast

Posten omfattar prosjektutgiftene UDI har til utvikling og implementering av nye felleseuropeiske IT-system for styrkt grense- og migrasjonskontroll og betre informasjonsdeling og auka tryggleik. Framdrifta er i stor grad styrt gjennom EUs IT-byrå, og har vore sterkt forseinka. Framdriftsplanen no går fram til årsskiftet 2029/2030.

I tråd med gjeldande framdriftsplanar foreslår regjeringa ei samla løyving på posten på 44 mill. kroner for 2027.

Post 60 Tilskot til vertskommunar for asylmottak

Vertskommunetilskotet skal dekke gjennomsnittlege utgifter til helse, barnevern, tolk og administrasjon i samband med drift av mottak og omsorgssenter i kommunane. Ordninga omfattar òg eit særtilskot ved omsorgsplassering, tilskot til kommunar som tek imot og følgjer opp personar med alternativ mottaksplassering (AMOT), og tilskot til å dekke utgiftene til barnehageplass. UDI forvaltar tilskotsordninga etter eigne retningslinjer. Kommunane treng ikkje søke om tilskot, med unntak av særtilskot ved omsorgsplassering.

For 2027 vil desse satsane gjelde:

- grunnsats per kommune: 878 239 kroner per år
- sats per ordinære mottaksplass og plass ved Nasjonalt ankomstsenter: 13 479 kroner per år
- sats per plass for einslege mindreårige asylsøkarar: 20 758 kroner per år
- sats per tilrettelagd plass: 190 839 kroner per år
- sats per plass i omsorgssenter: 51 198 kroner per år

Vertskommunar for omsorgssenter tek ikkje imot grunntilskot. Ei ordning for alternativ mottaksplassering (AMOT) inneber at UDI gir tilskot til ein kommune mot at kommunen gir ein person utan opphaldsløyve eller ein flyktning eit tilbod om bustad i kommunen i staden for opphald i asylmottak. I 2027 vil satsen for AMOT vere 19 667 kroner per plass per måned.

Kommunen kan i visse tilfelle få eit større ansvar for ein mindreårig asylsøkar, jf. barnevernlova. Det er fastsett eigne satsar for å bidra til å dekke desse utgiftene til barnevern. For 2027 vil desse satsane gjelde:

- særtilskot for barn som har komme til Noreg i følgje med føresette: 37 428 kroner per måned
- særtilskot for einslege mindreårige: 18 713 kroner per måned

Regjeringa foreslår å vidareføre tilbod om gratis barnehageplass for alle barn i asylmottak frå dei er eitt år og fram til skulestart. Alle kommunar som tilbyr plass, får tilskot til å dekke utgiftene til barnehageplass for barn i mottak.

Satsane for barnehageplass i 2027 er som følgjer:

- 1–2-åringar, heildagsplass: 397 717 kroner per år
- 3–5-åringar, heildagsplass: 220 953 kroner per år

Behovet for løyving på posten er avhengig av talet på mottak og omsorgssenter, talet på vertskommunar og talet på plassar. Behovet vil derfor kunne endre seg i løpet av budsjettåret.

I 2025 var det totalt 139 kommunar som fekk vertskommunetilskot for delar av eller heile året. Per 31. juli 2026 har 75 kommunar fått vertskommunetilskot for delar av eller heile året. Det er lagt til grunn at 75 kommunar vil få tilskot med heilårseffekt for 2027.

Løyvingsforslaget er auka med 2,6 mill. kroner som følgje av at det blir planlagt for fleire plassar og vertskommunar enn det som vart lagt til grunn for 2026.

Delar av utgiftene på kap. 490, post 60 kan først som ODA-godkjende utgifter og inntektsførast på kap. 3490, post 04, jf. nærmare omtale under kap. 3490, post 04.

Regjeringa foreslår ei løyving på posten på 373,2 mill. kroner.

Post 70 Stønader til bebuarar i asylmottak

Løyvinga på posten skal dekke utgifter til faste økonomiske ytingar til livsopphald for bebuarar i asylmottak som ikkje kan dekke dette sjølv, og ev. tilleggsytingar. Driftsoperatøren for asylmottaket betaler ut ytingar til bebuarane og får dei refunderte av UDI. Dei nærmare krava til stønadsordninga er gitt i *forskrift om stønad til beboere i asylmottak*. Stønadsordninga blir følgd opp ved UDI sine kontrollar av asylmottak eller ved søknad til UDI i dei tilfella der ytingar ikkje dekker naudsynt livsopphald for bebuarar i mottak.

Behovet for løyving på posten er avhengig av talet på bebuarar i mottak og samansetninga av bebuargruppa. Løyvingsforslaget for 2027 er basert på ein prognose på i overkant av 9 300 bebuarar i mottak.

Regjeringa foreslår å nominelt vidareføre nivået på stønadene til bebuarar i mottak i 2027.

Samla blir det foreslått å auke løyvinga med 51,5 mill. kroner som følgje av ein auke i talet på bebuarar i mottak.

Asylsøkarar får naturalytingar ved innkomst (kjøkkenpakke, sengetøyspakke, hygienepakke og klespakke/enkeltplass ved behov). Desse naturalytingane blir skaffa av UDI etter anbod. For å få eit tydelegare skilje mellom anskaffingar og tilskot til bebuarar i asylmottak (tilskot), blir det foreslått å flytte 68,7 mill. kroner av løyvinga som gjeld naturalytingar frå post 70 til post 21.

Delar av utgiftene på kap. 490, post 70 kan først som ODA-godkjende utgifter og inntektsfø-

rast på kap. 3490, post 04, jf. nærmare omtale under kap. 3490, post 04.

Regjeringa foreslår ei løyving på posten på 473,4 mill. kroner.

Post 71 Tilskot til aktivitetstilbod for barn i asylmottak

Løyvinga på posten skal dekke utgifter til ei tilskotsordning til aktivitetstilbod for barn i mottak. Formålet med tilskot til aktivitetstilbod er å bidra til at barna får ein meningsfull kvardag, gjennom eit aktivitetstilbod tilpassa alderen til barna og dei utviklingsmessige behova og interessene deira. UDI lyser ut og forvaltar tilskotsordninga. Tilskot kan bli gitt til enkeltpersonar, frivillige organisasjonar og andre ikkje-fortenestebaserte verksemdar som organiserer aktivitetar for barn. Dei nærmare krava til tilskotsordninga er gitt i *forskrift om tilskudd til aktivitetstilbud for barn i asylmottak*. Sjå nettsidene til UDI for utdjupande opplysningar om tilskotsmottakarane.

Det vart utbetalt 16,5 mill. kroner i tilskot til aktivitetar for barn i asylmottak i 2025. For 2026 er løyvinga på denne posten på 17,0 mill. kroner.

Delar av utgiftene til tilskot til aktivitetstilbod på kap. 490, post 71 kan først som ODA-godkjende utgifter og inntektsførast på kap. 3490, post 04, jf. nærmare omtale under kap. 3490, post 04.

Regjeringa foreslår ei løyving på posten på 17,6 mill. kroner.

Post 72 Retur, tilbakevending og reintegrering i heimlandet, kan overførast

Formålet med posten er å bidra til at personar med endeleg avslag på søknad om vern og andre personar utan lovleg opphald i Noreg returnerer til heimlandet, og til at flyktningar kan vende tilbake til heimlandet når det er trygt. Posten finansierer to tilskotsordningar til enkeltpersonar – stønad til retur og reintegrering og tilbakevendingsstønad for personar med opphaldsløyve.

Dei nærmare krava til tilskotsordninga til retur og reintegrering er gitt i *forskrift om stønad til retur og reintegrering, som 15. september 2026 erstatta tidlegare forskrift om tilskudd til assistert retur og tvangsretur*. Tilbakevendingsordninga er regulert i rundskriv. Tilnærma alle som fekk tilbakevendingstilskot i 2025, var frå Ukraina.

Tabellen nedanfor viser talet på returar innanfor kvar ordning og summen som vart brukt til desse ordningane i 2025. Ein retur kan ha fått tilskot frå fleire ordningar.

Tabell 3.6 Returar og rekneskapstal per ordning, 2025

	Rekneskap 2025 (i 1 000 kroner)	Talet på returar og tilbake- vendingar
Voluntary Assisted Return Programme («VARP») – Frivillig returprogram	10 293	103
Returførebuande utgifter for personar i mottak	86	
Assistert retur med politiet, reintegreringstilskot	1 356	44
Landprogram, assistert retur Somalia	534	6
Tilskot til returnerte via Frontex	45	3
Andre verkemiddel for returar	1950	55
Tilbakevending, reintegreringstilskot	47 737	2 498
Tilbakevending, medisinsk evakuerte	397	
Totalt	62 398	

Løyvinga skal òg dekke utgifter til ei tilskotsordning til organisasjonar for at dei skal bidra med informasjons- og motiveringsarbeid som kan få personar som er busette utanfor mottak, til å returnere til heimlandet. UDI forvaltar tilskotsordninga. UDI inngår hovudsakleg fleirårige avtalar med ulike organisasjonar. Tabellen nedanfor viser organisasjonar UDI har fleirårige avtalar med og gav tilskot til i 2025. tillegg vart det i 2025 gitt til saman 0,9 mill. kroner i tilskot til Clap Along AS og Internasjonal Velferdsforening.

Tabell 3.7 Organisasjonar UDI har inngått fleirårige avtalar med og gitt tilskot til i 2025

Namn	Beløp (i 1 000 kroner)
NOAS (Norsk organisasjon for asylsøkere)	1 513
Caritas	1 490
NOMKUS (Norges multi-kulturelle senter)	825
Pireus	1 100
Totalt	4 928

Delar av utgiftene på kap. 490, post 72 kan førast som ODA-godkjende utgifter og førast som inn-tekter på kap. 3490, post 01, jf. nærmare omtale under kap. 3490, post 01.

Løyvingsforslaget er redusert med 21,8 mill. kroner i hovudsak pga. ein lågare prognose for talet på personar som får tilbakevendingstilskot. I forslaget er det teke utgangspunkt i at 2 500 personar vil få tilbakevendingstilskot (i all hovudsak tilbakevending til Ukraina).

Regjeringa foreslår ei løyving på posten på 91,3 mill. kroner.

Post 73 Reiseutgifter og tiltak for flyktningar utanfor Noreg, kan overførast

Formålet med posten er å støtte arbeidet med gjenbusetjing av flyktningar i Noreg. Løyvinga på posten omfattar støtte til operative tiltak og reiseutgifter for overføringsflyktningar og eventuelt mottak av asylsøkarar som er ein del av ei internasjonal byrdefordeling.

Løyvinga dekkjer reiseutgifter for overføringsflyktningar der Noreg har eit samarbeid med Den internasjonale migrasjonsorganisasjonen (IOM) og eventuelt mottak av asylsøkarar for å fordele byrda mellom EU-/Schengen-land. Dette omfattar også utgifter knytte til handtering av personane når dei kjem til ein norsk grenseovergang. Løyvinga på posten varierer med talet på personar som kjem som overføringsflyktningar, og eventuelt anna byrdefordeling. Regjeringa foreslår å vidareføre ein kvote på 100 i 2027.

Tilskotet skal òg bidra til å oppretthalde innsatsen til FN's høgkommissær for flyktningar (UNHCR) i arbeidet med overføring av flyktnin-

gar i uttaksland, inkludert operative oppgaver i desse landa knytte til uttaka til Noreg.

UNHCR og IOM er mellomstatlege organisasjonar som Noreg er medlem i.

I 2027 er det foreslått å innlemme løyvinga på kap. 490, post 75, i posten. I 2026 vart det samla løyvd 15,0 mill. kroner på kap. 490, post 73 og 75.

Regjeringa foreslår ei løyving på posten på 1,1 mill. kroner som skal tildelast IOM og 9,6 mill. kroner til UNHCR. Sjå òg kapittel 4 om enkeltstående tilskot.

Utgiftene på kap. 490, post 73 kan førast som ODA-godkjende utgifter og inntektsførast på kap. 3490, post 03, jf. nærmare omtale under kap. 3490, post 03.

Regjeringa foreslår ei løyving på posten på 12,1 mill. kroner.

Post 74 Internasjonale forpliktingar, kontingentar m.m., kan overførast

Løyvinga under posten dekker utgifter til Noregs internasjonale forpliktingar på migrasjonsområdet, medrekna bidrag til EUs asylbyrå (European Union Agency for Asylum, EUAA). Vidare dekker posten relevante delar av Noregs utgifter til Det europeiske byrået for operativ forvaltning av store IT-system på området for fridom, tryggleik og rettferd (eu-LISA), som Noreg er forplikta til gjennom Schengen-medlemskapet og Dublin-samarbeidet. Noregs innbetalingar blir fastsette etter fordelingsnøklar.

Regjeringa foreslår ei løyving på posten på 114,5 mill. kroner.

Post 76 Internasjonalt migrasjonssamarbeid, kan overførast

Formålet med posten er å bidra til at migrasjon går for seg på ein velordna, trygg og regulert måte, og at det blir mindre irregulær migrasjon frå enkelte land og regionar.

Posten skal brukast til tilskot som støttar opp om dialog og forhandlingar med andre statar om velordna, trygg migrasjon, retur og reintegrering etter retur eller tilbakevending. Posten kan mellom anna brukast til å fremme samarbeid med styresmakter om å førebyggje irregulær migrasjon eller legge til rette for retur av personar utan lovleg opphald i Noreg.

UDI forvalta i 2025 totalt 35,6 mill. kroner på posten, av desse var 11,1 mill. kroner overført frå 2024. I 2025 har UDI inngått avtalar med ein organisasjon i Marokko, og vidareført eksisterande avtalar i Irak, Somalia, Afghanistan og Pakistan. Fleire av desse varer inn i 2026. Tilskota vart gitt i tråd med *Bestemmelser om økonomistyring i staten* 6.4.3 og forskrift om tilskot til internasjonalt migrasjonsarbeid.

Delar av utgiftene på kap. 490, post 76 kan førast som ODA-godkjende utgifter og førast som inntekter på kap. 3490, post 01, jf. nærmare omtale under kap. 3490, post 01.

Samla blir det foreslått å løyve 29,3 mill. kroner på posten for 2027.

Kap. 3490 Utlendingsdirektoratet

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
01	Retur og reintegrering av migrantar og internasjonalt migrasjonssamarbeid, ODA-godkjende utgifter	7 515	8 222	102 949
03	Reiseutgifter og tiltak for flyktningar utanfor Noreg, ODA-godkjende utgifter	18 063	6 844	14 296
04	Asylmottak, ODA-godkjende utgifter	2 089 909	1 828 399	1 814 745
05	Refusjonsinntekter	4 018	1 095	2 593
06	Beskyttelse til flyktningar utanfor Noreg m.m., ODA-godkjende utgifter	12 306	10 500	
07	Tolk og omsetjing, ODA-godkjende utgifter	14 734	20 409	14 031
08	Internasjonalt migrasjonsarbeid og reintegrering i heimlandet, ODA-godkjende utgifter	78 224	113 504	
	Sum kap. 3490	2 224 769	1 988 973	1 948 614

Innleiing

Visse utgifter under kap. 490 Utlendingsdirektoratet (UDI) kan godkjennast som offisiell bistand (Official Development Assistance, (ODA)) og inntektsførast under kap. 3490. Desse utgiftene blir altså rekna som ein del av bistandsbudsjettet til Noreg, og vert utgiftsført over budsjettet til Utenriksdepartementet under kap. 179, *Flyktningtiltak i Norge* post 21 *Spesielle driftsutgifter*. Nedanfor følger ei oversikt over dei ulike postane og delane av verksemda til UDI som kan reknast som offisiell bistand, i tillegg til ein omtale av post 05, som består av refusjonsinntekter til UDI.

Etter retningslinjene til OECD/DAC (Development Assistance Committee) kan visse utgifter for flyktningar og asylsøkarar, knytte til både opphald i Noreg og tilbakevending til heimlandet, klassifiserast som offisiell bistand (ODA). Kva utgifter som skal reknast som bistand, er regulert i retningslinjene til OECD.

Budsjett for 2027**Post 01 Reiseutgifter og tiltak for flyktningar utanfor Noreg, ODA-godkjende utgifter**

Utgifter for reintegrering av personar som blir returnerte til opphavslandet eller til eit tredjeland, og tiltak som bidrar til samarbeid om retur, returavtalar, oppbygging av migrasjonsforvaltninga i opphavs- og/eller transittland og velordna migrasjon, kan godkjennast som offisiell bistand (ODA) ifølgje statistikkdirektiva til OECD/DAC. Utgifter til tilrettelegging for at flyktningar skal kunne vende tilbake til heimlandet, og for at personar med avslag på asylsøknad skal kunne returnere, kan i tråd med statistikkdirektiva til OECD/DAC godkjennast som offisiell bistand (ODA). Regjeringa foreslår at delar av utgiftene på kap. 490, post 01, 72 og 76 blir rapporterte inn som bistand.

I samband med dette foreslår regjeringa å inntektsføre 102,9 mill. kroner på posten.

Post 03 Retur og reintegrering av migrantar og internasjonalt migrasjonssamarbeid, ODA-godkjende utgifter

Utgifter for overføring av flyktningar kan i tråd med statistikkdirektiva til OECD/DAC godkjennast som offisiell bistand (ODA). Regjeringa foreslår at relevante utgifter på kap. 490, post 01 og 73 òg blir rapporterte inn som bistand. I samband med dette foreslår regjeringa å inntektsføre 14,3 mill. kroner på posten.

Post 04 Asylmottak, ODA-godkjende utgifter

Visse innanlandske utgifter for mottak av asylsøkarar og flyktningar kan i tråd med statistikkdirektiva til OECD/DAC godkjennast som offisiell bistand (ODA). Regjeringa foreslår at delar av utgiftene på kap. 490, post 21, 60, 70 og 71 blir rapporterte som bistand. I samband med dette foreslår regjeringa å inntektsføre 1 814,7 mill. kroner på posten.

Post 05 Refusjonsinntekter

Posten består av refusjon for deltaking i europeiske samarbeidsprosjekt og andre refusjonar. På bakgrunn av erfaringstal blir det foreslått å løyve 2,6 mill. kroner på posten. Det blir foreslått at løyvinga på kap. 490, post 01 kan overskridast mot tilsvarende meirinntekter under kap. 3490, post 05, jf. forslag til vedtak.

Post 07 Tolk og omsetjing, ODA-godkjende utgifter

Utgifter til tolk, omsetjing og informasjon i samband med asylsøkarprosessen kan ifølgje statistikkdirektiva til OECD/DAC godkjennast som offisiell bistand. Det blir foreslått at utgiftene på kap. 490, post 22 blir rapporterte som bistand. I samband med dette blir det foreslått å inntektsføre 14 mill. kroner på posten.

Kap. 491 Utlendingsnemnda

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
01	Driftsutgifter, <i>kan nyttast under post 21</i>	297 469	299 697	340 870
21	Særskilde driftsutgifter, nemndbehandling m.m., <i>kan nyttast under post 01</i>	8 452	7 939	8 233
	Sum kap. 491	305 921	307 636	349 103

Innleiing

Som klageinstans har Utlendingsnemnda (UNE) til hovudoppgåve å etterprøve vedtak som er gjorde i første instans av Utlendingsdirektoratet (UDI), og som blir klaga på. UNE fungerer som eit uavhengig forvaltningsorgan når dei gjer vedtak i klagesaker. UNE vurderer både saker om vern og andre saker om opphald etter utlendingslova, i tillegg til saker om statsborgarskap. UNE saksbehandlar òg krav om omgjering av egne vedtak.

UNE skal vareta rettstryggleiken på utlendingsfeltet. Saker med tvilsspørsmål som er utslagsgivande for utfallet, blir avgjorde i nemndmøte, som oftast med frammøte av klagaren. Nemndleiarar og nemndmedlemmer har sjølvstendig avgjerdsrett i klagesakene, slik som dommarar i domstolane. UNE skal jobbe for å sikre ei rask og effektiv saksbehandling som varetek rettstryggleiken og unngår å setje livet til barn og unge på vent. Det beste for barnet er eit grunnleggjande omsyn i behandlinga av alle asylsaker som gjeld barn.

Innkomne saker og saksbehandlingstid

Talet på innkomne saker hos UNE vil variere både med talet på asylsøkarar og søknader om ulike løyve, og med utfalla i vedtaka hos UDI. UNE fekk inn totalt 8 476 saker i 2025, 14 pst. fleire enn i 2024 og det høgaste talet på saker sidan 2017. Per

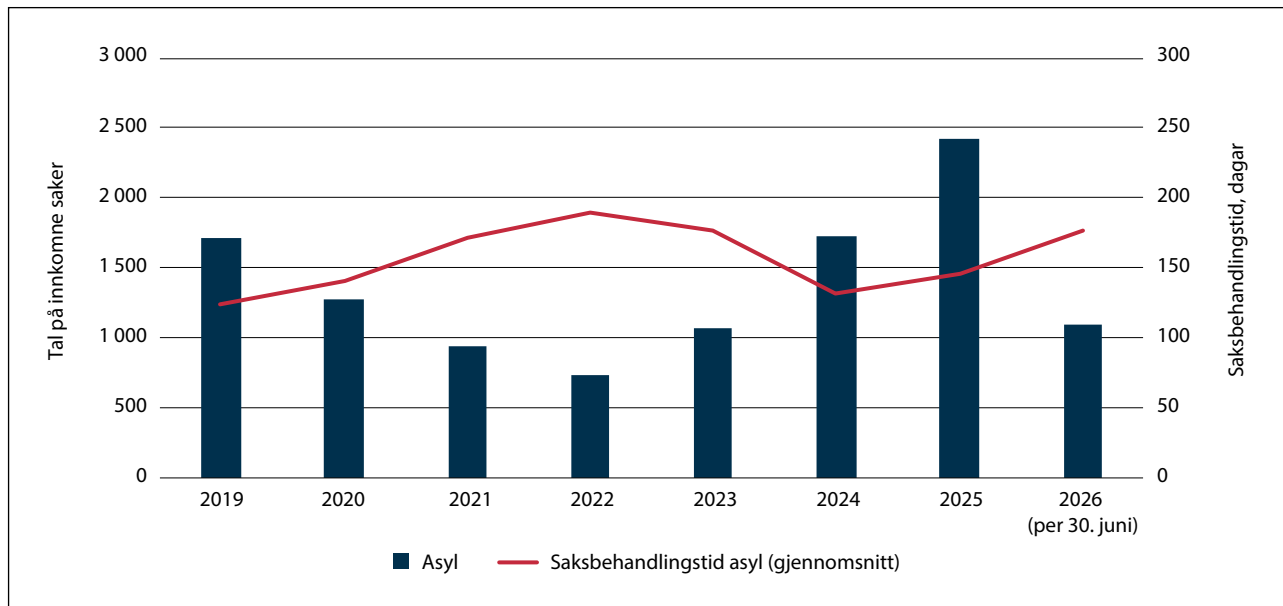
utgangen av juni 2026 hadde det komme inn 4 082 saker til UNE, om lag 11 pst. av dei var oppmodingar om omgjering. Til samanlikning kom det inn 4 105 saker til UNE i første halvdel av 2025.

UNE behandla til saman 6 506 saker i 2025, som var om lag 4 pst. lågare enn året før. Samla gjennomsnittleg saksbehandlingstid i 2025 var 196 dagar. Tilsvarende tal for 2024 var 183 dagar. Arbeid/opphald og familieinnvandring var dei to saksgruppene med lengst gjennomsnittleg behandlingstid i 2025, mens statsborgarskap og asyl var dei saksgruppene med lågast gjennomsnittleg behandlingstid.

Per 30. juni 2026 har UNE behandla 2 772 saker, med ei gjennomsnittleg saksbehandlingstid for alle sakstypar på 246 dagar. Saksbehandlingstida heng saman med bl.a. budsjettrammer for UNE, talet på innkomne saker og samansetninga av porteføljen.

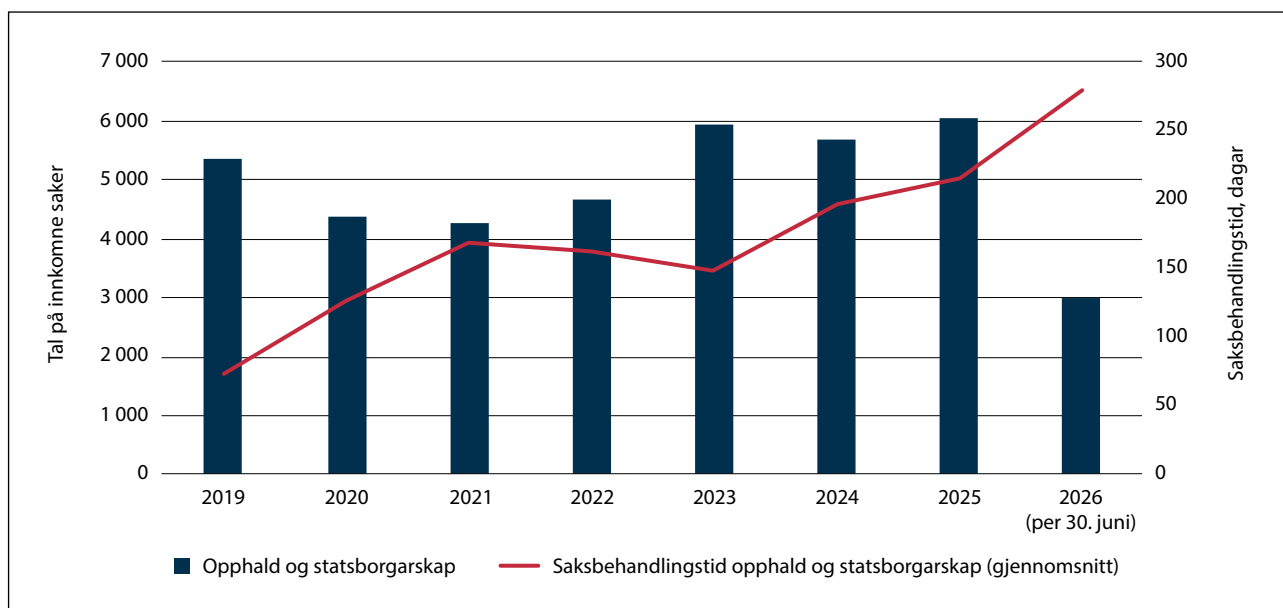
UNE fekk i 2025 inn 1 471 ordinære asylsaker, som er ein auke frå 615 saker i 2023 og 862 saker i 2024. Den gjennomsnittlege behandlingstida for alle asylsaker gjekk opp frå 132 dagar i 2024 til 146 dagar i 2025, jf. figuren på neste side. For ordinære asylsaker var gjennomsnittet 197 dagar i 2025, mens det for Dublinsaker var 74 dagar og trygt tredjeland-saker var 193 dagar.

Talet på innkomne saker om opphald og statsborgarskap auka med 6 pst. frå 2024 til 2025. Gjennomsnittleg behandlingstid har auka frå 197 dagar i 2024 til 216 dagar i 2025. Sjå figuren på neste side.

Figur 3.15 Tal på saker og gjennomsnittleg behandlingstid i asylsaker 2019–juni 2026

Kjelde: UNE

Figur 3.16 Tal på saker og gjennomsnittleg behandlingstid i saker om opphald 2019–juni 2026

Kjelde: UNE

Rettssaker og tidsbruk i retten

Når UNE stadfestar eit avslag frå UDI, er dette eit endeleg avslag. Det er då mogleg å saksøke staten ved UNE med påstand om at domstolen skal kjenne vedtaket frå UNE ugyldig. UNE var 196 dagar i retten i 2025, mot 164 dagar i 2024. UNE tok imot 52 rettskraftige dommar i 2025. Staten fekk medhald i 41 av sakene, noko som utgjer 79 pst. Tilsvarande del i 2024 var 88 pst.

Budsjett for 2026

Post 01 Driftsutgifter, kan nyttast under kap. 491, post 21

Løyvinga på posten skal dekke utgifter til drift av UNE. I 2025 var det 202 utførte årsverk i UNE.

Det blir foreslått at Justis- og beredskapsdepartementet får fullmakt til å overskride løyvinga på kap. 491, post 01, mot tilsvarande meirinntekter på kap. 3491, post 01, jf. forslag til vedtak.

Løyvinga blir auka med 34 mill. kroner for å handtere ein venta auke i saker frå Ukraina, sjå omtale under «prioriteringar i 2027».

Regjeringa foreslår ei løyving på posten på 340,9 mill. kroner.

Post 21 Særskilde driftsutgifter, nemndbehandling m.m., kan nyttast under kap. 491, post 01

Løyvinga på posten skal i første rekkje dekke utgifter i samband med avvikling av nemndmøte. Det er den enkelte nemndleiaren som, ut frå

regelverket, avgjer om det skal setjast nemnd i den enkelte saka. Nemndutgiftene omfattar bl.a. godtgjersle for reise og opphald for nemndmedlemmer og tolkar, opplæring av nye nemndmedlemmer og reise- og opphaldsutgifter for advokatar og klagarar.

Posten skal òg dekke sakskostnadene til klagarane ut frå forvaltningslova § 36 og i tillegg reise- og opphaldsutgifter for saksøkar i samband med tvunge verneting for utlendingssaker.

Regjeringa foreslår ei løyving på posten på 8,2 mill. kroner.

Del III
Særlege tema

4 FNs berekraftsmål – rapportering

2030-agendaen for berekraftig utvikling er vår felles handlingsplan for å løyse dei mest presserande utfordringane verda står overfor. Agenda 2030 med FNs berekraftsmål vart vedteken av FN i 2015. Det er til saman 17 hovudmål og 169 delmål. Måla handlar om vekst og velstand, helse og utdanning, miljø og klima, fred, tryggleik og samarbeid. Alle land har eit ansvar for å oppfylle berekraftsmåla innan 2030. Måla er universelle, dvs. at alle land har ansvar for å følgje opp måla nasjonalt. Måla skal fungere som ei felles global retning for statar, næringsliv og sivilsamfunn.

Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet (DFD) koordinerer arbeidet med nasjonal oppfølging av berekraftsmåla. Ei ny stortingsmelding om berekraftsarbeidet i Noreg vart lagd fram i juni 2025 (Meld. St. 35 (2024–2025)). Justis- og beredskapsdepartementet har det nasjonale koordineringsansvaret for hovudmål 16, som er å fremme fredelege og inkluderande samfunn for å sikre berekraftig utvikling, sørge for tilgang til rettsvern for alle og byggje velfungerande, ansvarlege og inkluderande institusjonar på alle nivå. Justis- og beredskapsdepartementet har òg ansvar for å følgje opp tiltak innanfor delmål under høvesvis hovudmål 10, som er å redusere ulikskap i og mellom land, og hovudmål 5, som er å oppnå likestilling og styrke stillinga for jenter og kvinner i samfunnet. Justis- og beredskapsdepartementet rapporterer nedanfor på relevante delmål.

10. Redusere ulikskap i og mellom land

Delmål 10.7: Leggje til rette for migrasjon og mobilitet i ordna, trygge, regelbundne og ansvarlege former, mellom anna ved å føre ein planmessig og godt forvalta migrasjonspolitikk

Noreg har ei velfungerande migrasjonsforvaltning som fortløpande arbeider for ein tilpassa respons på utfordringar på migrasjonsfeltet.

Pakta for migrasjon og asyl utgjer ei omfattande og samla reform av EUs asyl- og migrasjonsregelverk. Sentrale formål med dei nye reglane er å balansere ansvaret til medlemsstatane og den gjensidige solidariteten for behandling av asylsøknader, og å sikre effektivisering og

styrking av yttergrensekontrollen. Delar av regelverkspakka vil vere bindande for Noreg gjennom tilknytingsavtalane våre med EU.

Regjeringa vil halde fram med samarbeidet med EU og europeiske land om handtering av migrasjon. Blant anna vil Noreg sjå på moglegheiter for nye løysingar på feltet som kan bidra til å minske irregulær migrasjon og tryggje migrantar langs migrasjonsrutene. Noreg bidrar også gjennom EØS-midlane til å styrke asyl- og migrasjonsforvaltninga i land som Hellas, Romania og Bulgaria. I tillegg bidrar Noreg ved å sende ut ekspertar gjennom asylbyrået EUAA og grense- og kystvaktbyrået Frontex. Sjå òg omtalen av EØS-midlane i Prop. 1 S (2026–2027) Utanriksdepartementet.

Gjenbusetjing av flyktningar er ein regulert, trygg og ordna måte å gi flyktningar internasjonalt vern på. Noreg har lang tradisjon for dette.

5. Oppnå likestilling og styrke stillinga for jenter og kvinner i samfunnet

Delmål 5.2: Avskaffe alle former for vald mot alle jenter og kvinner, både i offentleg og privat sfære, inkludert menneskehandel, seksuell utnytting og andre former for utnytting

Kvinner blir i større grad enn menn utsette for alvorleg fysisk vald i nære relasjonar, seksuell trakassering, valdtekt, negativ sosial kontroll, kjønnslemlesting og tvangsekteskap. Utgreinga til valdtektsutvalet (NOU 2024: 4 *Voldtekt – et uløst samfunnsproblem*) vart overlevert i mars 2024 og har vore på brei offentleg høyring. Tilrådingane frå utvalet blir no følgde opp av departementet. Regjeringa vil utarbeide ein handlingsplan mot valdtekt som skal gjerast ferdig i 2027.

I desember 2023 la regjeringa fram ein opptrappingsplan mot vald og overgrep mot barn og vald i nære relasjonar som gjeld for perioden 2024 til 2028. Gjennom tiltak i planen blir det lagt til rette for å styrke den førebyggjande innsatsen, avdekke fleire saker, følgje opp valdsutsette på ein betre måte og styrke samarbeidet mellom tenestene. Planen inneheld ein eigen samisk del. For å styrke det førebyggjande arbeidet mot part-

nardrap og alvorleg vald i nære relasjonar har regjeringa etablert ein partnardrapskommisjon.

16. Fremme fredelege og inkluderande samfunn for å sikre berekraftig utvikling, sørgje for tilgang til rettsvern for alle og byggje velfungerande, ansvarlege og inkluderande institusjonar på alle nivå

Delmål 16.1: Vesentleg redusere vald i alle former og dødsfall som skriv seg frå vald, i heile verda

Drapsraten i Noreg ligg stabilt på rundt 0,5 drap per 100 000 innbyggjarar. Talet på drap som er utførte av noverande eller tidlegare partner eller kjæraste, utgjer i gjennomsnitt mellom 25 og 30 pst. av alle drapa som blir utførte i Noreg årleg. Talet på drap i Noreg i 2025 var 19, som er det lågaste talet på drepne som Kripos nokon gong har registrert. Fem kvinner vart drepne av den dåverande eller tidlegare partnaren eller kjæras ten sin i 2025. Av dei totalt 19 ofra for drap i Noreg i 2025 vart 53 pst. drepne av ein person i nær relasjon. I tillegg til partner/kjæraste omfattar dette barn, foreldre eller annan familierelasjon. Kvinner utgjorde 58 pst. av alle drepne i 2025, medan snittet dei ti føregåande åra var 51 pst. I utgreiinga NOU 2020: 17 *Varslede drap?* fremma partnardrapsutvalet ei rekkje tilrådingar som regjeringa følgjer opp.

Ein permanent partnardrapskommisjon vart sett ned i 2024. Formålet med kommisjonen er å redusere førekomsten av alvorlege partnervaldsaker, avdekke systemsvikt, lære av feil og vidareutvikle arbeidet med å førebyggje alvorleg partnervald og partnardrap. I Noreg har vi sett ein generell nedgang i den registrerte kriminaliteten over fleire år. Innbyggjarane opplever òg at det er trygt å bu i Noreg. Fleire kvinner enn menn er urolege for vald eller truslar på bustaden. Vald og seksuallovbrot held fram med å vere ei betydeleg utfordring.

Delmål 16.2: Stanse overgrep, utnytting, menneskehandel og alle former for vald og tortur mot barn

Stortinget vedtok Prop. 36 S (2023–2024) *Opptrappingsplan mot vold og overgrep mot barn og vold i nære relasjonar (2024–2028)* i mai 2024. Arbeidet med å følgje opp tiltaka i planen blir ført vidare i 2027. Det blir årleg utarbeidd ein statusrapport for tiltaka i planen. Den andre statusrapporten vart offentleggjort i juni 2026. Gjennomføringa av planen blir evaluert. Hausten 2026 starta regjeringa med ein ny handlingsplan mot valdtekt. Justis- og beredskapsdepartementet koordinerer arbeidet.

Regjeringa har i 2025 etablert ei undersøkingsordning i Statens helsetilsyn om drap, vald, overgrep og omsorgssvikt mot barn. *Lov om undersøkelser av offentlige virksomheters arbeid i saker om drap, vold, overgrep og omsorgssvikt mot barn (barnevoldsundersøkelsesloven)* tok til å gjelde 1. juli 2026. Formålet med ordninga er å bidra til å avdekke systemsvikt, og til læring og forbetring i offentlege verksemdar gjennom undersøking av alvorlege saker og handlingar mot barn. Undersøkingane skal bidra til risikoreduserande tiltak for å førebyggje at slike alvorlege handlingar skjer i framtida.

Innsatsen mot internettrelaterte overgrep er koordinert av Justis- og beredskapsdepartementet. Opptrappingsplanen mot vald og overgrep mot barn og vald i nære relasjonar omhandlar òg internettrelaterte overgrep på nett. Store delar av kvardagen til barn og unge er digital. Stortinget behandla Meld. St. 32 (2024–2025) *Trygg oppvekst i et digitalt samfunn* våren 2026. Å få på plass ei lov om aldersgrense for bruk av sosiale medium er ei hovudprioritering.

Regjeringa lanserte i mai 2025 ein nasjonal strategi mot menneskehandel. Formålet med strategien er å oppnå betre samordning og koordinering på strategisk nivå og å gi meir føreseieleg bistand til offer for utnytting. Justis- og beredskapsdepartementet forvaltar ei tilskotsordning på prostitusjons- og menneskehandelsfeltet.

Noreg støttar det internasjonale arbeidet mot vald og overgrep mot barn gjennom Unicef og FNs spesialrepresentant for vald mot barn. I 2020 vart arbeidet med å førebyggje og oppklare straffesaker om seksualrelatert kriminalitet mot barn og unge styrkt med ei politiutsending ved ambassaden i Manila. Vern mot seksualisert og kjønnsbasert vald, spesielt vald mot kvinner og jenter, er høgt prioritert i den humanitære strategien til Noreg.

16.3: Fremme rettsstaten nasjonalt og internasjonalt, og sikre likskap for lova, rettstryggleik og rettsvern for alle

Nasjonalt gir rettshjelpslova med forskrifter reglar for offentlig stønad til rettshjelp for dei som har behov for juridisk hjelp. I nokre sakstypar har søkaren krav på rettshjelp utan omsyn til økonomi. I andre sakstypar er det berre søkarar med ei betalingssevne under eit visst nivå som kan få stønad til rettshjelp. I tillegg er tilskotsordninga for frivillige rettshjelpstiltak ei ordning som er retta mot utsette grupper og menneske som er i ein spesielt vanskeleg situasjon, og som kan opp-

leve at terskelen for å oppsøke ordinær juridisk hjelp er høy.

Inntektsgrensene for behovsprøvd rettshjelp vart oppjusterte i både 2022 og 2023. Grensene for formue vart òg oppjusterte i 2023. *Lov 20. desember 2023 nr. 109 om endringer i rettshjelpsloven (ny modell for økonomisk behovsprøving)* vart vedteken av Stortinget i desember 2023, og tredde i kraft 15. oktober 2025. Den nye modellen gir vesentleg fleire personar rett til behovsprøvd rettshjelp. *Lov 10. juni 2025 nr. 114 om endringer i rettshjelpsloven mv. (prioriterte sakstyper for rettshjelp mv.)*, vart vedteken av Stortinget i juni 2025. Lovendringane inneber at retten til rettshjelp blir utvida til å omfatte fleire sakstypar, og er delvis sett i kraft.

Internasjonalt samarbeider Noreg med aktørar i sivilt samfunn, som International Commission of Jurists, som fremmar rettstryggleik for menneskerettsforsvararar.

Regjeringa la hausten 2023 fram Noregs femte nasjonale handlingsplan om kvinner, fred og tryggleik. Handlingsplanen gjeld for 2023–2030 og følgjer opp FN's tryggingrådsresolusjon 1325 og andre resolusjonar om kvinner, fred og tryggleik, og dessutan den breiare dagsordenen for kvinner, fred og tryggleik. Norsk politi har i løpet av 2024 og 2025 bidratt i oppfølginga av tryggingrådsresolusjon 1325. Norsk politi representerte Noreg på eit arrangement i Slovenia som markerte at det er 25 år sidan resolusjonen vart vedteken. Politiet har òg delt erfaringane sine frå både INTOPS (internasjonale operasjonar) og arbeidet med å førebyggje og stoppe alvorleg og gjentakande mishandling i nære relasjonar, inkl. seksuallovbrot, i andre høve.

Delmål 16.4: Innan 2030 oppnå ein vesentleg reduksjon av ulovlege finans- og våpenstraumar, gjere det enklare å spore opp og returnere stolne eigedelar og motarbeide alle former for organisert kriminalitet, og delmål 16.5: Vesentleg redusere korrupsjon og bestikkingar i alle former

Nasjonalt har det dei siste åra blitt lagt meir vekt på å hindre og kjempe mot ulovlege pengestraumar. Ny teknologi og nye betalingstenester gjer det vanskelegare å avdekke slik kriminalitet.

Siste nasjonale risikovurdering (NRA) om kvitvasking og terrorfinansiering vart publisert i 2022. Ei ny NRA er under utarbeiding og skal vere ferdig medio 2026. Regjeringa la i mars 2024 fram ei stortingsmelding om økonomisk kriminalitet,

Meld. St. 15 (2023–2024) *Felles verdier – felles ansvar*. Meldinga og Stortinget si behandling av meldinga legg grunnlaget for ein styrkt innsats når det gjeld førebygging og motverking av økonomisk kriminalitet. Tiltaka i meldinga er under oppfølging.

Internasjonale evalueringar viser at sjølv om korrupsjon førekjem i Noreg, har det ikkje vore eit stort samfunnsproblem. Integriteten til institusjonar er verna ved offentleglova, forvaltningslova og spesiallover for dei enkelte institusjonane. Bevisstgjerjing, transparens, nulltoleranse og straffetrussel kombinert med aktive tilsynsmyndigheter og effektiv rettshandheving er viktige føresetnader for førebygging og kamp mot korrupsjon i Noreg.

Internasjonalt arbeider Noreg for å styrke internasjonale normer, standardar og operative tiltak for å førebyggje og nedkjempe korrupsjon, medrekna internasjonale bestikkingar, skatteunddragning, kvitvasking og ulovleg kapitalflyt, gjennom deltaking i UNODC (FNs kontor mot narkotika og kriminalitet), generalforsamlinga i FN, det økonomiske og sosiale rådet til FN (ECOSOC), Financial Action Task Force (FATF), utviklingsbankane, OECD, Europarådets anti-korrupsjonsorgan (GRECO) og andre forum.

Noreg deltek for tida i forhandlingar i Europarådet om ein ny tilleggsprotokoll til Warszawa-konvensjonen om inndraging av utbytte frå kriminalitet m.m. Støtta til fagleg samarbeid for å nedkjempe korrupsjon og fremme godt styresett har auka.

Dei siste åra har Finanstilsynet styrkt tilsynsinnsatsen sin knytt til kvitvaskingsregelverket. Samstundes syner erfaringar frå tilsyn at etterlevinga framleis er mangelfull i mange tilfelle. Etterleving av kvitvaskingsregelverket er blant Finanstilsynets særleg prioriterte tilsynsområde i strategiperioden 2023–2026.

Etter forslag i Prop. 74 LS (2023–2024) er verkeområdet til kvitvaskingslova blitt utvida til òg å gjelde kunsthandlarar og dei som tilbyr særlege tenester for oppbevaring av kunst. Desse lovendringane vart sette i kraft 1. januar 2025.

Noreg er pådrivar i arbeidet med godt styresett og integritetsbygging bl.a. innanfor NATO-samarbeidet og i oppfølginga av det nye strategiske konseptet til alliansen. Desse verdiane står sentralt i ei rekkje bilaterale prosjekt, og er integrerte i Nansen-programmet for Ukraina òg.

Delmål 16.a: Styrke relevante nasjonale institusjonar, mellom anna gjennom internasjonalt samarbeid, med sikte på å byggje kapasitet på alle nivå, særleg i utviklingsland, for å førebyggje vald og motarbeide terrorisme og kriminalitet

Noregs nasjonale kontraterrorstrategi er frå 2022. Strategien rammar inn det nasjonale arbeidet med å førebyggje, verne mot, avverje og handtere terror i Noreg. I samsvar med Meld. St. 13 (2024–2025) *Førebygging av ekstremisme* vil regjeringa revidere den nasjonale kontraterrorstrategien, og i den samanhengen vurdere ei vidareutvikling av Handlingsplan mot radikaliserings og valdeleg ekstremisme. Arbeidet skal sikre at tiltak og prioriteringar i strategien er i tråd med trussel- og utfordringsbiletet på feltet.

Eit anna sentralt tiltak i meldinga er etableringa av eit nytt nasjonalt senter for innsats mot radikaliserings og valdeleg ekstremisme. Senteret er i 2026 under etablering i Kristiansand, i tilknytning til Arkivet Freds- og menneskerettssenter.

Internasjonalt deltek norsk politi og anna personell frå justissektoren i internasjonale fredsoperasjonar i land som har behov for støtte til å opprette ein normal samfunnsstruktur etter krig og konflikt. Norsk politi deltek for tida i FN's fredsoperasjonar og politiske oppdrag i Sør-Sudan og Colombia. Der bidrar dei til å byggje opp kapasitet i lokalt og nasjonalt politi og dessutan til å verne sivile. Norsk politi bidrar vidare med kurs og instruktørstøtte. Overordna prioriteringar for innsatsen er å bidra til å styrke kvinnedelen i politiet, kvinner sine rettar og likestillinga, støtte utviklinga av arbeidsmetodane til FN-politiet og samarbeide med andre land som bidrar. Det er avgjort at Noreg skal rekruttere personell til to nye misjonar i 2025/26. Det er to EU-misjonar som er godt etablerte, der det er inngått avtalar med EU om at Noreg som tredjeland kan sende kvalifisert personell til definerte stillingar.

Noreg bidrar i den internasjonale innsatsen for førebygging av og kamp mot valdeleg ekstremisme. Internasjonalt samarbeid er sentralt i det førebyggjande arbeidet mot radikaliserings og ekstremisme. Norske styresmakter deltek aktivt i nordiske, europeiske og globale fora, og vidarefører innsatsen mot valdeleg ekstremisme og terrorisme.

FNs globale kontraterrorstrategi skal styrke nasjonalt, regionalt og internasjonalt arbeid mot terror og valdeleg ekstremisme. Resolusjonen (A/RES/60/288) vart vedteken for første gong i Generalforsamlinga i 2006 og er seinare revidert annakvart år. Strategien vart revidert for 9. gong i

2026. Norske myndigheiter har vore særleg opptekne av å ivareta ei heilskapleg tilnærming til førebygging av alle former for valdeleg ekstremisme, å erkjenne at det overordna trusselnivået framleis er høgt, blant anna på grunn av geopolitiske utviklingstrekk og konflikhtar, å fremjme integrering av kjønnsperspektivet og kvinners deltaking i kontraterrorinnsatsen og at respekt for folkeretten, inkludert internasjonal humanitærrett, menneskerettane, rettsstatsprinsipp og humanitære omsyn blir respektert i kontraterrorarbeidet.

FNs Counter-Terrorism Committee Executive Directorate (CTED) gjennomførte eit besøk i Noreg i juni 2025. Formålet var å skaffe grunnlag for ei evaluering, som inkluderte både ein gjennomgang av status for Noregs iverksetjing av komitéen sine tilrådingar frå besøket i 2012, og Noreg si oppfølging av tryggingrådsresolusjonane 2178 (2014) og 2396 (2017) m.fl. I tråd med praksis under CTEDs besøk i andre land fokuserte dei òg på korleis menneskerettane er ivaretekne i kontraterrorarbeidet i Noreg, og korleis kvinner si rolle i innsatsen mot terrorisme og valdeleg ekstremisme er følgd opp, jf. tryggingrådsresolusjon 2242 (2015).

Rapporten frå evalueringa er ikkje ferdig behandla, men Noreg har fått eit førebels utkast. Her konkluderer CTED med at Noreg har gjort betydelege framsteg sidan førre evaluering, som fann stad i 2012. Dei er særleg positive til arbeidet som er gjort med å oppdatere regelverket på området, og at det no ligg føre ein nasjonal strategi. Samstundes blir det fremma fleire tilrådingar for vidare oppfølging. Noreg blir blant anna oppmoda om å bidra meir til deling av norsk praksis og erfaringar internasjonalt.

I 2015 vart det etablert eit nordisk nettverk mot ekstremisme, med ein formell samarbeidsavtale mellom relevante departement i dei nordiske landa. Nettverket styrker kunnskapsdeling og erfaringsutveksling innan politikktutvikling, forskning, metodeutvikling og praktisk førebygging, inkludert samarbeid med sivilsamfunn og lokale aktørar.

EU lanserte i 2024 samarbeidsmodellen *EU Knowledge Hub*, der Noreg deltek som prioritert tredjeland. Bakgrunnen for etableringa var erkjeninga om at eit breitt førebyggjande arbeid må til, og at det må omfatte forskning, meir samarbeid mellom land og på tvers av faglege profesjonar. Noreg er òg med i EU Internet Forum, der fjerning av ekstremistisk innhald på nett er eitt av to hovudtema.

Noreg deltek i Europarådets kontraterrorkomité (CDCT). Komiteen arbeider bl.a. med oppfølging av kontraterrorstrategien til Europarådet (2023–2027), og han arrangerer fagseminar som er relevante for internasjonalt samarbeid og nasjonal politikikutvikling. I 2027 vil ei sentral oppgåve for komiteen vere å utarbeide ein ny kontraterrorstrategi.

Delmål 16.b Fremme og handheve ikkje-diskriminerande lover og politikk for berekraftig utvikling.

Stortinget vedtok i desember 2025 framlegget frå regjeringa om å inkorporere FN-konvensjonen om rettane til menneske med nedsett funksjonsevne (CRPD) i menneskerettslova. Lovendringa tok til

å gjelde 1. januar 2026. Ved å innlemme konvensjonen i norsk lov, og særleg gjennom plasseringa i menneskerettslova, sender vi eit tydeleg signal om kor viktig rettane til personar med nedsett funksjonsevne er.

I 2025 la regjeringa fram tre handlingsplanar som ein del av den fornya og forsterka innsatsen mot rasisme og diskriminering: Handlingsplan mot antisemittisme, Handlingsplan mot muslimfiendtlemdom og Handlingsplan mot hets og diskriminering av samar. Desse har tiltak med vekt på å skape dialog og eit velfungerande demokrati, gi kunnskap og kompetanse til tenester og befolkning, og å skape tryggleik og vern for grupper som er utsette.

5 Likestilling og ikkje-diskriminering

5.1 Justis- og beredskapsdepartementet

Tabell 5.1 Oversiktstabell for departementet

År	N	Kjønnsbalanse (pst.)		Lønna til kvinner i pst. av lønna til menn	Deltid (pst.)		Legemeldt fråvær (pst.)	
		M	K		M	K	M	K
2026	368	36	64	101,64	0,3	1,6	–	–
2025	352	34	66	99,06	0,3	1,7	–	–
2024	380	35	65	94,96	–	0,8	–	–
2023	388	35	65	95,71	–	1,3	–	–
2022	376	34	66	96,6	1,6	2,4	–	–
2021	374	37	63	97,7	0,3	1,4	–	–

Kjelde: Tal frå DFØ per 1. mars 2025 og 1. februar 2026. (Toppleiarnivået er ikkje rekna med i lønna til kvinner i pst. av lønna til menn.)

Tabell 5.2 Fordeling av stillingar 2025 og 2026

	Mars 2025		Februar 2026	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
Departementsråd og ekspedisjonssjef	3	7	2	7
Kommunikasjonssjef	1		1	
Avdelingsdirektør	21	13	23	11
Seksjonssjef	3	1	3	
Fagdirektør	31	16	31	15
Underdirektør	1		1	1
Spesialrådgivar	2	3	2	4
Lovrådgivar	14	7	13	7
Prosjektlear	2	1	1	2
Utgreiingsleiar	58	16	59	21
Seniorrådgivar	62	39	69	36
Rådgivar	34	15	29	28
Spesialbibliotekar	1		1	
Førstekonsulent			1	
Sum	246	134	236	132

Tala inkluderer både tilsette som er lønte på kap. 400, og dei som er lønte over andre kapittel under Justis- og beredskapsdepartementet.

Kjelde: Tala er frå DFØ per 1. mars 2025 og 1. februar 2026.

Oversikta viser at kvinne delen i departementet er stabil og er på 64 pst. i 2026 (66 pst. i 2025). Delen kvinner på mellomleiar nivå har gått noko opp. På det høgaste leiar nivået er kvinner framleis underrepresenterte, med 2 kvinner mot 7 menn.

Departementet har fleire kvinner enn menn i saksbehandlarstillingar som seniorrådgivar og

utgreiingsleiar. Hos dei som har stillingskoden utgreiingsleiar, er det framleis stor overvekt av kvinner – 73 pst. Blant seniorrådgivarar er delen kvinner 66 pst. i 2026 og har auka noko frå 2025 (61 pst.). Delen mannlege rådgivarar er 49 pst. i 2026, opp frå 31 pst. i 2025.

Tabell 5.3 Lønn (i 1 000 kroner)

	Mars 2025		Februar 2026	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
Departementsråd og ekspedisjonssjef	1 811	1 572	1 978	1 700
Kommunikasjonssjef	1 302		1 493	
Avdelingsdirektør	1 246	1 180	1 289	1 245
Seksjonssjef	1 007	965	1 061	
Fagdirektør	999	973	1 028	1 020
Underdirektør	902		982	868
Spesialrådgivar	1 134	1 397	1 488	1 429
Lovrådgivar	1 171	1 164	1 254	1 189
Prosjektleiar	1 099	1 422	1 111	1 504
Utgreiingsleiar	889	917	930	943
Seniorrådgivar	804	809	850	855
Rådgivar	696	667	715	694
Spesialbibliotekar			758	
Førstekonsulent			470	

Kjelde: Tal frå DFØ per 1. mars 2025 og 1. februar 2026.

Skilnadene i lønn på toppleiar nivå er i nokon grad knytte til tyngda til stillinga, dvs. ansvar, omfang og kompleksitet, jf. leiarlønnssystemet.

Justis- og beredskapsdepartementet er oppteke av å ha best mogleg kjønnsbalanse i alle stillingar og lik lønn for samanliknbare stillingar.

Det er berre éin mann som arbeider deltid, og seks kvinner. Det legemelde sjukefråværet er 2,9 pst. samla for kvinner og menn.

Departementet held fram arbeidet med å bygge ein organisasjonskultur som fremmar og anerkjenner mangfald.

Departementet har ei mangfaldserklæring i alle kunngjeringar av stillingar. Når søknadsfristen er ute, minner intern HR om at minst éin kvalifisert søker med minoritetsbakgrunn, éin med nedsett funksjonsevne eller éin med hol i CV-en

skal kallast inn til intervju. Dette skal omtalast i innstillinga.

Justis- og beredskapsdepartementet samarbeider med representantane til dei tilsette i det jamne arbeidet med å fremme likestilling og hindre diskriminering i departementet. Det er fastsett i lønnspolitikken til departementet at ein ikkje skal ha ugrunna skilnader i lønn. Ein skal ta omsyn til likestillingsperspektivet både ved tilsetjingane og ved forhandlingane om lønn, og alle tilsette skal ha lik moglegheit for utvikling i lønn. Når det blir forhandla om lønn, kartlegg departementet lønn bl.a. fordelt etter kjønn. Likestilling er vidare omtalt i tilpassingsavtalen til Hovudavtalen i staten. Departementet gjennomfører jamleg ROS-analysar på likestillings- og diskrimineringsfeltet i samarbeid med representantane til dei tilsette, inkludert arbeidsmiljøutvalet. På bakgrunn av

analysen blir det fastsett konkrete tiltak i samarbeid med representantane.

Departementet gjennomfører årlege ROS-analysar på HMS-området for å undersøke det fysiske

og psykososiale arbeidsmiljøet i verksemda, medrekna risikoen for mobbing og trakassering. Medarbeidarundersøkingar der slike spørsmål òg blir tekne opp, blir gjennomførte jamleg.

5.2 Domstoladministrasjonen

År	N	Kjønnsbalanse		Lønna til	Deltid		Mellombelse		Legemeldt	
		(pst.)		kvinner i pst. av						
		M	K	lønna til menn	(pst.)	M	K	M	K	M
2025	2067	36,7	63,3	79,2	1,9	6,2	16,2	11,9	2,3	4,9
2024	2015	36,1	63,9	78,3	2,5	6,9	13,2	11,7	2,7	5,1
2023	1973	36,7	63,3	78,7	2	7,4	12	10,6	2,4	5,7
2022	2 081	36,9	63,1	76,6	3,2	7,7	13,7	13,2	2,2	5,2
2021	2 078	36,7	63,3	74,5	2,9	8,5	11,2	13,8	2,4	4,9

Per 31. desember 2025 var det 2 067 tilsette i domstolane. Dette svarte til 2 029,5 årsverk. Det er ei overvekt av kvinnelege tilsette i Domstoladministrasjonen og i domstolane. Dette kjem i hovudsak av at kvinner er overrepresenterte i saksbehandlarstillingar, som utgjer om lag halvparten av stillingane i domstolane. Utsiftinga i administrative stillingar i domstolane er relativt låg. Domstolane prioriterer balansert kjønnsfordeling i arbeidet med rekrutterings- og personalpolitikken. Bruken av deltidstillingar er stabil og følgjer hovudsakleg

av ønska til dei tilsette om redusert stilling i ein periode.

Lønsskilnadene mellom kvinner og menn må sjåast i samanheng med at kvinner er overrepresenterte i saksbehandlarstillingar, og at menn er overrepresenterte i dommarstillingar, som er vesentleg høgare lønte.

Samla sjukefråvær (lege- og eigenmeldt, utan feriefrådrag) viser for Domstoladministrasjonen ein nedgang på 0,6 prosentpoeng frå 2024 til 2025. Utviklinga dei siste tre åra blir vurdert som stabil.

5.3 Kriminalomsorga

År	N	Kjønnsbalanse		Lønna til	Deltid		Mellombelse		Legemeldt	
		(pst.)		kvinner i pst. av						
			M	K	lønna til menn	(pst.)		M	K	M
2025	4 792	50	50	99	4	10	2	4	5,59	7,60
2024	4 757	51	49	99	3	9	2	3	6,48	8,90
2023	4 872	52	48	99	3	9	1	4	6,90	9,30
2022	4 966	53	47	99	3	10	1	4	10,04	7,33
2021	4 934	53	47	98	4	10	2	5	9,57	6,49

Talet på tilsette omfattar òg aspirantar ved Høgskolen for kriminalomsorg (HKO). I tala for lønn,

deltid og mellombelse stillingar er aspirantar haldne utanfor.

Kjønnsfordelinga blant tilsette i kriminalomsorga i 2025 var 50 pst. kvinner og 50 pst. menn. Delen kvinner har auka med 1 prosentpoeng sidan 2024. Det er fleire kvinner enn menn som arbeider deltid. Delen tilsette i deltidstillingar auka med eitt prosentpoeng frå 2024 til 2025 for både kvinner og menn, til høvesvis 10 og 4 pst. Delen kvinner i mellombelse stillingar auka frå 3 til 4 pst, medan delen menn var uendra på 2 pst. Den gjennomsnittlege månadslønna til kvinner utgjer om lag 99 pst. av lønna til menn i 2025, uendra frå 2024 og 2023. Det legemelde fråværet gjekk ned for både kvinner og menn frå 2024 til 2025. For kvinner gjekk fråværet ned frå 8,9 pst i 2024 til 7,6 pst i 2025, ein reduksjon på 1,3 prosentpoeng. For menn gjekk fråværet ned frå 6,5 til 5,6 pst, ein reduksjon på 0,9 prosentpoeng. Det legemelde fråværet er framleis høgare blant kvinner enn blant menn.

Kjønnsfordelinga blant aspirantar ved HKO ved oppstart hausten 2025 var 45 pst kvinner og 55 pst. menn. I 2025 hadde om lag 12 pst. av aspirantane ved HKO ein annan kultur- og språkkompetanse enn nordisk og engelsk.

Kriminalomsorga har som mål at minst 2 pst. av tilsetjingane i etaten skal gjelde personar med funksjonsnedsetjing og/eller fråvær frå arbeid, utdanning eller opplæring. Det er teke omsyn til det særlege ved kriminalomsorga, der om lag halvparten av stillingane krev fengselsbetjentutdanning og spesifikke krav til helse- og politiattest. I tillegg har fleire einingar utfordringar med eldre bygningsmasse som ikkje er universelt utforma. I 2025 er delen tilsetjingar av personar i målgruppa 0,6 prosent. Det er ein nedgang på 0,6 prosentpoeng frå 2024.

Kriminalomsorga arbeider for likestilling og mot diskriminering i tråd med likestillings- og diskrimineringslova. Arbeidet er forankra i HR-strategi og handlingsplan for likestilling og mangfald 2023–2026, med vekt på kjønnsbalanse, brei rekruttering og like løns- og arbeidsvilkår.

I 2025 gjekk det samla sjukefråværet ned til 7,8 prosent, ein reduksjon på 0,9 prosentpoeng samanlikna med 2024. KDI vurderer at eit vedvarande og systematisk arbeid for eit betre arbeidsmiljø og redusert sjukefråvær, saman med målretta oppfølgingstiltak, truleg har bidrege til den positive utviklinga i sjukefråværet i 2025.

5.4 Konfliktrådet

År	Kjønnsbalanse		Lønna til		Deltid		Mellombelse		Legemeldt	
	N	(pst.)	kvinner i pst. av lønna til menn		(pst.)		stillingar (pst.)		fråvær (pst.)	
		M	K		M	K	M	K	M	K
2025	162	35	65	105,9	1,8	1	1,8	4,8	4,4	7,4
2024	142	35	65	101	0	0	2	3,2	3,5	7,6
2023	129	29	71	97,6	3	0	5	4	2,9	11,2
2022	135	28	72	96,2	3	2	11	7	5,8	8,5
2021	148	28	72	96,6	4	9	20,1	16	3	6,4

Per 31. desember 2025 utgjorde bemanninga i Konfliktrådet 162 årsverk. I leiargruppa til Sekretariatet for konfliktråda (Sfk) er det éin mann og tre kvinner. Av elleve konfliktrådsleiarar var det åtte kvinner og tre menn ved årsskiftet. Sfk har som mål å ha eit inkluderande arbeidsmiljø der medarbeidarane speglar mangfaldet i befolkninga

med tanke på kjønn, funksjonsevne og etnisk bakgrunn. Dette blir spegla i stillingsannonansane til verksemda. For å fremme likestilling mellom kjønna har menn blitt oppmoda om å søke ved nokre rekrutteringar, då kvinner er overrepresenterte blant dei tilsette.

5.5 Politiet

År	N	Kjønnsbalanse		Lønna til		Deltid		Mellombelse		Legemeldt	
		(pst.)		kvinner i pst. av		(pst.)		stillingar (pst.)		fråvær (pst.)	
		M	K	lønna til menn		M	K	M	K	M	K
2025	19 695	51	49	95,5		1,6	6,3	2,0	3,0	2,7	6,0
2024	19 138	51	49	95,2		1,7	6,6	3,2	4,5	2,9	6,8
2023	19 063	52	48	95,1		1,5	6,7	2,7	4,1	3,2	6,9
2022	19 377	52	48	95,0		1,6	7,2	4,3	6,0	3,0	6,4
2021	18 920	53	47	97,5		1,2	5	4,6	5,2	2,7	6,1

Tabellen omfattar Politidirektoratet og alle underliggjande einingar og er basert på data frå personal- og lønssystemet i etaten. Tala omfattar ikkje timelønnte medarbeidarar, medarbeidarar på pensjonistvilkår, eksterne, medarbeidarar i permisjon utan lønn eller tilsette i Politiets tryggingsteneste (PST).

Talet på tilsette: talet på tilsette som får lønn, inkl. medarbeidarar i foreldrepermisjon (ikkje årsverk)

Kjønnsbalanse: prosent av tilsette som får lønn, inkl. medarbeidarar i foreldrepermisjon (ikkje årsverk)

Lønn: berekna av gjennomsnittleg grunnlønn pluss faste tillegg per måned for alle tilsette. Lønn for deltidstilsette er omrekna tilsvarende 100 pst. stilling. Tal frå før 2022 er ikkje direkte samanliknbare då faste tillegg ikkje var medrekna.

Deltid: Tal for tidlegare år er ikkje direkte samanliknbare som følge av at ein frå 2022 har teke med medarbeidarar i ulike delvise permisjonar.

Som statleg verksemd, der lønns- og arbeidsvilkår er knytt til den enkelte stilling, er det i politiet i hovudsak lik lønn for likt arbeid. I fleire politistillingar og toppleiarstillingar ligg kvinner og menn omtrent likt. I den grad det er lønsskilnader, er det forklart ut frå variablar som bl.a. godtgjersler, ansiennitet, turnover, og at det framleis er fleire menn i leiarstillingar. Det reflekterer i liten grad ein faktisk forskjell mellom kvinner og menn i fast avtalt lønn for likt arbeid. Menn og kvinner er representert ulikt i ulike stillingar, der ein ser ei overvekt av kvinner som jobbar med etterforskning og ei overvekt av menn i operative stillingar.

Politiet har som andre verksemdar også behov for enkelte mellombelse ressursar. Dette gjeld til dømes til gjennomføring av store prosjekt. Den totale delen av mellombelse har hatt ein nedgang frå 3,8 prosent i 2024 til 2,5 prosent i 2025. Nedgangen gjeld både kvinner og menn.

Kvinnedelen i politiet har auka gradvis gjennom fleire år. Spesielt gjeld dette politistillingar, noko som heng saman med ein aukande del kvinnelege studentar på Politihøgskolen. Sidan 2012 har delen kvinnelege studentar lege på over 40 pst. og sidan 2019 på over 50 pst. I 2025 var 54 pst. av studentane kvinner.

God kjønnsbalanse på Politihøgskolen vil bidra til fleire kvinnelege leiarar i etaten på sikt. For å få fleire kvinner til å satse på leining er det viktig med gode rollemodellar. Delen kvinnelege

toppleiarar i distrikta per 31. desember 2025 var ca. 45 pst. I den overordna planen for kjønnsbalanse i leiarstillingar var det sett mål om 30 pst. kvinnelege leiarar i politistillingar og 40 pst. kvinnelege leiarar totalt innan 2022. Måla er meir eller mindre nådd. I 2025 var delen kvinnelege leiarar i politistillingar 29 pst, mens kvinnedelen i leiarstillingar totalt var 41 pst. Det er også eit mål om 40 pst. kvinner i politileiarstillingar innan 2027. Det er ein gradvis auke av kvinnedelen i alle kategoriar leiarar i planperioden, noko som skriv seg frå målretta arbeid gjennom årleg rapportering av lokale måltal og tiltak. Samstundes er det variasjon i politidistrikta i delen kvinner i politileiarstillingar. Felles er at alle politidistrikt har hatt ein gradvis auke gjennom fleire år.

Politiet er ei stor og variert verksemd og jobbar med mangfald og likestilling innanfor mange ulike fagfelt, både for å levere betre tenester til innbyggjarane og for å ta vare på dei tilsette.

Mangfald, dialog og tillit: Handlingsplan for arbeidet til politiet er forlengd til og med 2027. Planen er ei tydeleg satsing på mangfaldsfeltet i politiet. Planen dekkjer både det interne arbeidet som er retta mot politiet som organisasjon, og det eksterne arbeidet som handlar om korleis politiet løysar oppgåvene sine og møter innbyggjarane på ulike arenaer. Det er sett i gang ei rekkje tiltak og aktivitetar nasjonalt, bl.a. for å leggje betre til rette for informasjon på ulike språk, auke kompetansen

og kunnskapen om samisk språk og kultur, få betre kunnskap om nasjonale minoritetar i Noreg generelt, heve kompetansen om kjønns- og seksualitetsmangfald (LHBT+), styrke kompetansen

om hatkriminalitet og forbetre dialogen, kommunikasjonen og konflikthandteringa i møte med etniske og religiøse minoritetar.

5.6 Den høgare påtalemakta

År	Talet på tilsette	Kjønnsbalanse (pst.)		Lønna til kvinner i pst. av lønna til menn	Deltid (pst.)		Mellombelse stillingar (pst.)		Legemeldt frávær (pst.)	
		M	K		M	K	M	K	M	K
2025	220	38,2	61,8	77,2	0	2,9	4,8	9,5	0	2,9
2024	238	37,7	62,3	77,9	0	7,1	7,6	10	1,3	4,8
2023	230	37,4	62,6	75,6	0	6,9	19,8	10,4	1	4,5
2022	223	36,8	63,2	75,9	0	7,1	22,0	14,2	1,45	4,21
2021	217	37,3	62,7	72,5	1,2	7,4	14,8	13,2	0,0	5,6

Stillingskategoriane i Den høgare påtalemakta er embetspersonar og administrativt tilsette. Lønna til embetspersonar er høgare enn lønna til dei administrativt tilsette. Vidare er dei fleste av dei administrativt tilsette kvinner, noko som gjer at lønna til kvinner i prosent av lønna til menn verkar låg når begge stillingskategoriane blir slått saman. Stillingskategorien embetsperson omfattar riksadvokaten, assisterande riksadvokat, førstestatsadvokatar og statsadvokatar. Blant statsadvokatane er det 47,1 pst. kvinner og 52,9 pst. menn. Det blir praktisert likelønn i denne stillingskategorien, og

lønna til kvinner er 99 pst. av lønna til menn. Det er framleis flest menn som er førstestatsadvokatar/embetsleiarar. Trenden er likevel ei utjamning i kjønnsbalansen. Av dei statsadvokatane som no går av med pensjon, er det flest menn, og nye tilsetjingar er meir balanserte med omsyn til kjønn. Frå 2018 til 2023 har talet på kvinnelege embetsleiarar auka frå éin til fem. I denne stillingskategorien utgjer lønna til kvinner 99 pst. av lønna til menn. Ved Riksadvokatembetet er 40 pst. av leiarane kvinner, og ti av elleve kontorsjefar ved statsadvokatembeta er kvinner.

5.7 Direktoratet for samfunnstryggleik og beredskap (DSB)

År	N	Kjønnsbalanse (pst.)		Lønna til kvinner i pst. av lønna til menn	Deltid (pst.)		Mellombelse stillingar (pst.)		Legemeldt frávær (pst.)	
		M	K		M	K	M	K	M	K
2025	772	57,5	42,5	97,1	3,5	5,8	3,6	6,2	3,5	5,3
2024	713	57,1	42,9	97,5	4,0	7,2	4,3	5,3	2,8	4,5
2023	681	57,3	42,7	98,3	2,3	3,3	2,1	2,1	2,3	6,3
2022	662	57,9	42,1	98,1	1,8	3	6,4	2,8	3,2	6,7
2021	641	56,4	43,6	96,4	4,6	10,6	1,6	4,2	2,8	4,9

Blant leiarar i Direktoratet for samfunnstryggleik og beredskap (DSB) i 2025 utgjer kvinner totalt 35 pst., mot 40 pst. i 2024. Det er i dag ein skilnad innanfor dei ulike leiarnivåa, med 44 pst. kvinne- del på direktørnivå, mot 34 pst. kvinne- del i mellomleiarsjiktet. I mellomleiarsjiktet finn vi bl.a. dei tradisjonelt mannsdominerte delane av verksemda med sivilforsvarsdistrikt og regionskontor innanfor eltryggleik. Her er berre 5 av 23 leiarar kvinner, og rekrutteringsgrunnlaget består i hovudsak av menn. DSB jobbar for likestilling og

ei balansert kjønssamansetjing gjennom rekrut- teringsprosessar, og direktoratet legg særleg vekt på at kunngjeringsstekstane skal formast ut slik at verksemda kan tiltrekkje seg begge kjønn og sam- stundes stimulere til betre mangfald i verksemda. DSB arbeider for likelønn mellom kjønna og for å redusere uønskte skilnader i lønn mellom nytil- sette og tilsette som har arbeidd i DSB i fleire år. Likelønnsprinsippet er nedfelt i DSB sitt lønnspoli- tiske dokument.

5.8 Klareringsdirektoratet (KDIR)

År	Lønn til				Deltid		Mellombelse		Legemeldt	
	kvinner i pst. av		lønna til menn							
	N	Kjønnsbalanse (pst.)				(pst.)	stillinger (pst.)	fråvær (pst.)		
		M	K		M	K	M	K	M	K
2025	58	37,9	62,1	93,9	0	0	1,7	0	3,64	6,38
2024	54	38,9	61,1	95,7	0	0	1,8	0	1,72	5,18
2023	54	35,2	64,8	95,0	0	0	0	1	1,20	2,72
2022	50	36,0	64,0	97,1	0	0	2,0	6,0	0,08	3,91
2021	42	33,3	66,7	90,2	0	0	0	3,6	0,00	2,51

Sivil klareringsmyndigheit (SKM) har over tid hatt ein relativ stabil kjønnsbalanse med ei over- vekt av kvinner (62,1 pst. i 2025). Balansen blir vurdert som tilfredsstillande totalt sett. I leiar- gruppa er det god balanse med to kvinner og to menn, og dette har vore stabilt sidan oppstarten av verksemda.

Etter ein periode med reduksjon i lønnsfor- skjellar fram til 2022, har forskjellen auka noko dei siste åra. I 2025 utgjorde kvinners lønn 93,9 pst. av menns lønn, mot 95,7 pst. i 2024. Det er ikkje

avdekt usaklege lønnsforskjellar mellom kjønna. SKM er ei lita verksemd, og endringar i enkelte forhold kan gi utslag på statistikken.

SKM har som mål å sikre lik lønn for arbeid av lik verdi, og like moglegheiter for utvikling uav- hengig av kjønn, noko som er nedfelt i lønns- og personalpolitikken til verksemda. Kjønnsbalanse har vore eitt av fleire omsyn i rekrutteringsproses- sane, og likestilling er eit sentralt tema i arbeidet med livsfasepolitikken.

5.9 Hovudredningssentralen (HRS)

År	Lønna til									
	Kjønnsbalanse			kvinner i pst. av lønna til menn	Deltid		Mellombelse		Legemeldt	
	N	(pst.)			(pst.)		stillingar (pst.)		fråvær (pst.)	
		M	K		M	K	M	K	M	K
2025	79	72,15	27,8	94,5	0	1	0	0	3,4	5,3
2024	77	70,7	29,3	94,4	0	0	0	0	1,8	1,8
2023	69	76,8	23,2	83,2	0	0	1,4	1,4	1,5	1,6
2022	54	75,9	24,1	79,6	0	0	1,9	1,9	1,7	0,8
2021	54	81,5	18,5	76,6	0	0	1,9	1,9	0,9	0,3

I 2025 vart det oppretta nye seniorstillingar innanfor det administrative området. Blant anna innanfor økonomi, juridisk og HR. Desse stillingane vart utlyste i 3. og 4. kvartal 2025, med oppstart 1. kvartal 2026. Ved nyrekruttering blir kvalifiserte

kandidatar med ulik utdanning og arbeids- og livserfaring alltid oppmoda om å søke stillinga, men det blir ikkje praktisert noka form for kvotering. HRS er i ein god posisjon, ettersom verksemda mottek kvalifiserte søkarar av begge kjønn.

5.10 Nasjonalt tryggingsorgan (NSM)

År	N	Kjønnsbalanse		Lønna til	Deltid		Mellombelse		Legemeldt	
		(pst.)		kvinner i pst. av	(pst.)		stillingar (pst.)		fråvær (pst.)	
		M	K	lønna til menn	M	K	M	K	M	K
2025	357	62,2	37,8	97,5	3,9	2,0	4,2	1,7	2,1	5,6
2024	364	62,1	37,9	97,1	2,2	2,2	4,9	6,5	3,3	5,9
2023	379	62,5	37,5	96,2	2,1	2,8	5,1	7,0	2,8	6,0
2022	360	65,2	34,7	94,8	5,3	2,2	10,6	8,8	1,7	3,9
2021	322	66,1	33,9	93,3	2,9	3,4	12,0	15,2	1,9	4,3

I leiargruppa i NSM (direktør, assisterande direktør og avdelingsdirektørar) var det 44 pst. kvinner og 56 pst. menn. Av alle leiarar i NSM var 31 pst. kvinner og 69 pst. menn.

NSM har som målsetjing å vere ein attraktiv arbeidsgivar for alle tilsette. NSM legg i rekrutteringsprosessane alltid kvalifikasjonsprinsippet til grunn og jobbar systematisk for å oppnå ei jamnare kjønnsamansetjing i den enkelte avdelinga, seksjonen og eininga. NSM er spesielt merksam på dette ved utlysing av tekniske stillingar, meir spesifikt for stillingar innanfor IKT-tryggleik. I andre fagmiljø er kjønnsamansetjinga jamn, og i enkelte miljø er kvinnetdelen høg. NSM ser på

inkludering og mangfald som ein styrke, og ønsker medarbeidarar med ulike kompetansar, fagkombinasjonar, livserfaring og perspektiv for å bidra endå betre til oppgåveløysinga vår.

NSM jobbar for likelønn mellom kjønna og dette er eit spesifikt mål i det årlege lønnsoppgjeret. Ein av grunnane til at menn tener meir enn kvinner i NSM, er at menn dominerer i enkelte tekniske fagmiljø. Det har vist seg at det kan vere vanskeleg å rekruttere og behalde tilsette i desse miljøa, noko som medfører at lønningane er høgare der enn i andre delar av verksemda. Dette gir utslag på lønnsstatistikken.

5.11 Spesialeininga for politisaker

År	N	Kjønnsbalanse		Lønna til	Deltid		Mellombelse		Legemeldt	
		(pst.)		kvinner i pst. av						
			M	K	lønna til menn	(pst.)		M	K	M
2025	46	39,1	60,9	95,4	2,2	4,3	0	0	4,1	3,1
2024	45	40	60	93,5	0	4,4	0	2,2	1,3	4,4
2023	44	43,2	56,8	96,1	0	2,3	0	0	1,1	1,3
2022	44	43,2	56,8	96,4	0	4,5	0	2,3	1,2	2,6
2021	44	45,5	54,5	96,4	0	4,5	4,5	2,3	0,6	7,0

Spesialeininga for politisaker hadde 46 faste stillingar per 31. desember 2025. Det er fleire kvinnelege enn mannlege tilsette i eininga, og fordelinga mellom kjønna har vore stabil opp gjennom åra. I tillegg til dei fast tilsette har eininga oppnemnt fem advokatar på verv (to kvinner og tre menn).

Leinga består av tre menn (50 pst.) og tre kvinner (50 pst.). Personell blir likt lønt i dei enkelte stillingskategoriane uavhengig av kjønn. Årsaka til at statistikken viser noko lågare lønn for kvinner, er at dei lågast lønte stillingane i verksemda (administrasjon) i stor grad har kvinnelege tilsette.

5.12 Kommisjonen for gjenopptaking av straffesaker

År	N	Kjønnsbalanse		Lønna til	Deltid		Mellombelse		Legemeldt	
		(pst.)		kvinner i pst. av						
			M	K	lønna til menn	M	K	M	K	M
2025	22	23	77	115	0	13,6	9	22,7	3,6	7,6
2024	22	27,3	72,7	133	0	13,6	0	0	0,4	2,6
2023	16	12,5	87,5	125,5	0	18,75	0	0	0	4,01
2022	14	14	86	92	0	21,4	0	0		1,33
2021	16	19	81	100	0	19	6,25	12,5		1,49

Kommisjonen for gjenopptaking av straffesaker hadde 22 tilsette per 31. desember 2025. Dette utgjorde 18,5 årsverk. I 2025 var kjønnsfordelinga

i sekretariatet 77 pst. kvinner og 23 pst. menn. Det er kvinner i alle leiarstillingane i organisasjonen.

5.13 Statens sivilrettsforvaltning

År	N	Kjønnsbalanse		Lønna til	Deltid (pst.)	Mellombelse		Legemeldt		
		(pst.)		kvinner i pst. av		stillingar (pst.)		fråvær (pst.)		
		M	K	lønna til menn		M	K	M	K	
2025	101	29,7	70,3	105,5	0	3	3	5,9	4,6	6,8
2024	88	31,8	68,2	106,3	3,6	6,7	10,7	1,7	4,5	7,8
2023	82	32	68	106	0	7,1	7,7	7,1	1,4	3,1
2022	77	32,5	67,5	103,8	5,1	2,6	1,3	1,3	0	5,6
2021	76	32,9	67,1	103,9	4	3,9	8	7,8	0	4,6

Statens sivilrettsforvaltning hadde 101 tilsette per 31. desember 2025. Dette svarer til om lag 84 årsverk. Delen kvinner og menn var om lag 70 og 30 pst. På leiarnivå var kvinnekategorien 82 pst.

Statens sivilrettsforvaltning har som mål å ha eit inkluderande arbeidsmiljø der medarbeidarane speglar mangfaldet i befolkninga og har ein vari-

ert erfaringsbakgrunn med omsyn til kjønn, alder, funksjonsevne og etnisk bakgrunn. Desse forholda blir vektlagde i rekrutteringsprosessane i verksemda. Statens sivilrettsforvaltning jobbar kontinuerleg med å auke delen menn i samband med rekruttering.

5.14 Kontoret for valdsoffererstatning

År	Lønna til				Deltid (pst.)		Mellombelse stillingar (pst.)		Legemeldt fråvær (pst.)	
	kvinner i pst. av		lønna til menn							
	N	Kjønnsbalanse (pst.)								
		M	K		M	K	M	K	M	K
2025	33	42	58	110	3	3	3	0	1,4	4,4
2024	33	36	64	111	0	0	0	0	0,6	2,5
2023	26	27	73	96,9	0	0	0	0	0,6	4,6
2022	25	28	72	95,3	0	0	14	3	1,94	1,96
2021	31	23	77	80,4	0	0	0	3,0	11,1	1,7

Kontoret for valdsoffererstatning (KfV) hadde 33 tilsette per 31. desember 2025. Verksemda har framleis ei overvekt av kvinnelege tilsette, men kjønnsbalansen har blitt jamnare samanlikna med året før, som følge av ein auke i delen menn.

Gjennomsnittslønna til kvinner er høgare enn gjennomsnittslønna til menn. Dette må ein sjå i samband med stillingssamansetninga i verksemda. Kvinner er i større grad representerte i høgare lønte stillingar, og tre av fire i leiargruppa er kvinner. Dette bidrar til å trekkje opp gjennomsnittslønna for kvinner.

Det er ein avgrensa bruk av deltid i verksemda, og denne er likt fordelt mellom menn og kvinner. Delen mellombelse stillingar er framleis låg, men det er registrert ein mindre del blant menn.

Det legemelde sjukefråværet har auka frå 2024 til 2025, særleg blant kvinner. Samstundes må ein sjå dette i lys av at kvinner utgjer fleirtalet av dei tilsette. Det samla sjukefråværet er framleis lågt, spesielt blant menn.

5.15 Utlendingsdirektoratet (UDI)

År	N	Kjønnsbalanse		Lønna til		Deltid		Mellombelse stil-		Legemeldt	
		(pst.)		kvinner i pst. av		(pst.)		lingar (pst.)		fråvær (pst.)	
		M	K	lønna til menn		M	K	M	K	M	K
2025	1 153	30,4	69,6	93,4		2,6	4,1	1,5	4,7	2,84	6,05
2024	1 160	30	70	93,5		2,7	4,6	5,6	6,1	2,28	5,75
2023	1 185	29,7	70,3	93,7		1,6	0,6	1,77	5,23	1,86	7,65
2022	1 136	28,3	71,7	92,0		3,7	8,8	1,49	5,37	3,37	5,41
2021	1 027	28,9	71,1	91,7		2,8	3,8	1,94	0,68	5,3	5,0

Kjelde: UDI

Som arbeidsgivar arbeider UDI målretta for likestilling og mot diskriminering, med ei eiga arbeidsgruppe med representantar frå dei tillitsvalde og arbeidsgivar. Gruppa arbeider etter systematikken i likestillings- og diskrimineringslova § 26 andre ledd. Resultatet av arbeidet blir summert opp i ei årleg utgreiing om likestilling. Utgreiinga er tilgjengeleg på www.udi.no.

I 2024 var 10 pst. av tilsetjingane i UDI i målgruppa personar med funksjonsnedsetjing og/eller fråvær frå arbeid, utdanning eller opplæring. I 2025 tilsette UDI tre personar i målgruppa, av totalt 141 tilsetjingar.

I arbeidet med aktivitets- og utgreiingsplikta i UDI sine teneste for sluttbrukarane har UDI utar-

beidd ei retningslinje for å sikre einskapleg praksis internt. Retningslinja inneheld rutinar for å avdekke, analysere og følgje opp utfordringar. For ei systematisk oppfølging av utfordringar er diskriminering lagd inn som ein eigen kategori i avvikssystemet. Gjennom arbeidet med aktivitets- og utgreiingsplikta har UDI identifisert enkelte område i tenestene der risikoen for diskriminering er særleg høg. Dette gjeld likeverdige tenester, informasjon på eit språk brukarane forstår, tilrettelegging for brukarar med avgrensa digitale ferdigheiter og moglegheiter, og å identifisere og følgje opp sårbare grupper.

5.16 Utlendingsnemnda (UNE)

År	N	Kjønnsbalanse		Lønna til		Deltid		Mellombelse		Legemeldt	
		(pst.)		kvinner i pst. av		(pst.)		stillingar (pst.)		fråvær (pst.)	
		M	K	lønna til menn		M	K	M	K	M	K
2025	239	28,9	71,1	94,6		3,6	4,3	1,4	0	2,0	5,5
2024	258	28,2	71,8	95,0		5,6	2,7	1	0	2,7	5,5
2023	256	30,1	69,9	96,2		3,8	2,8	0	0	2,9	5,3
2022	248	33,5	66,5	94,3		1,2	2,4	0,6	2,4	2,7	5,6
2021	226	33,6	66,4	97,5		0	2,0	2,6	0,7	3,1	4,2

Kjelde: UNE

Per 31. desember 2025 hadde UNE 239 fast tilsette. Av desse var om lag 71 pst. kvinner. På leiar-nivå var det 13 kvinner og 8 menn.

UNE varetek omsynet til likestilling på alle nivå i verksemda. Det er utarbeidd ein handlingsplan for mangfald og inkludering som blir utvikla og oppdatert ved behov.

UNE legg vekt på å fremme likestillings- og mangfaldsperspektivet i alle rekrutteringsprosessar for å trekkje til seg søkarar uavhengig av kjønn, alder, etnisitet og seksuell orientering, og uavhengig av om dei har hol i CV-en eller nedsett funksjonsevne. I 2025 hadde UNE ni rekrutte-

ringsprosessar som til saman resulterte i 13 nye tilsetjingar. 47 søkarar opplyste at dei hadde funksjonsnedsetjing og/eller «hol i CV-en» i dei ni rekrutteringsprosessane. Fem av desse kandidatane vart kalla inn til intervju, og éin vart tilsett.

6 Omtale av klima- og miljørelevante saker

Klima- og miljøpolitikken til regjeringa byggjer på at alle samfunnssektorar har eit sjølvstendig ansvar for å leggje miljøomsyn til grunn for aktivitetane sine og for å medverke til å nå dei nasjonale klima- og miljømåla. Sjå fagproposisjonen til Klima- og miljødepartementet for ein samla omtale av dei klima- og miljørelevante sakene til regjeringa.

6.1 Politiet

Dei viktigaste oppgåvene for politiet innanfor miljøvern er å kjempe mot miljøkriminalitet gjennom førebyggjande verksemd, etterforsking med høg kvalitet og adekvat reaksjon. Førebygging på miljøområdet inneber særleg gjensidig informasjonsdeling med relevante samarbeidsaktørar, slik at alle kan setjast i stand til å utføre naudsynte tiltak på sitt eige ansvarsområde. Samarbeidspartnarane til politiet i miljøforvaltninga må derfor involverast både lokalt og sentralt.

Regjeringa vil styrke innsatsen mot fiskeri- og miljøkriminalitet. Meld. St. 15 (2023–2024) *Felles verdier – felles ansvar – Styrket innsats for forebyg-*

ging og bekjempelse av økonomisk kriminalitet inneheld fleire tiltak som er særleg retta mot fiskerikriminalitet, og mange av tiltaka i meldinga er relevante for både miljøkriminalitet og fiskerikriminalitet. Tiltaka i meldinga blir no følgde opp gjennom tverrdepartemental samordning, og det skal rapporterast årleg på gjennomføring av tiltaka.

6.2 Svalbard – Sysselmeisteren og Longyearbyen lokalstyre

Klima- og miljødepartementet har det overordna ansvaret for miljøforvaltninga på Svalbard, med Miljødirektoratet, Norsk Polarinstitut og Riksantikvaren som ytre etatar og Sysselmeisteren på Svalbard som regionalt apparat.

Justis- og beredskapsdepartementet har etatsstyringsansvar for Sysselmeisteren på Svalbard og er kontaktpunkt for Longyearbyen lokalstyre.

Ein generell omtale av klima- og miljøpolitikken på Svalbard finst i Prop. 1 S (2026–2027) for Klima- og miljødepartementet og Prop. 1 S (2026–2027) *Svalbardbudsjettet*.

7 Enkeltstående tilskot

Tilskotsmidlar skal normalt lysast ut og fordelast på grunnlag av opne søknadsprosessar og kjende tildelingskriterium, slik at fleire får moglegheit til å søke tilskot, og slik at alternative tilnærmingar for å oppnå mål og samfunnseffektar kan vurderast opp mot kvarandre. Tilskot der mottakaren er namngitt i budsjettproposisjonen, er unntak frå

føresegnene i økonomiregelverket. Slike unntak kan vere tenlege i enkelte tilfelle, t.d. dersom det gjeld viktige formål utan alternative tilbydarar, men namngitte mottakarar kan òg føre til mindre effektiv måloppnåing fordi mottakaren ikkje må gjennom konkurranse og prioritering.

Tabell 7.1 Samla oversikt over enkeltstående tilskot under Justis- og beredskapsdepartementet i 2027

Tilskotsmottakar	Kap.	Post	Tilskot i 2026 (i 1 000 kr)	Forslag 2027 (i 1 000 kr)
Nasjonalt kunnskapssenter om vald og traumatisk stress (NKVTS) (drift av nettportal)	400	70	4 886	0
Nasjonalt kunnskapssenter om vald og traumatisk stress (tiltak for å forebyggje vald i nære relasjonar / informasjonskampanje)	400	70	1 078	0
Regionale ressurscenter om vald, traumatisk stress og sjølvmoordsforebygging (nasjonal konferanse)	400	70	450	0
Regionale ressurscenter om vald, traumatisk stress og sjølvmoordsforebygging (tiltak for å forebyggje vald i nære relasjonar / informasjonskampanje)	400	70	400	0
Nasjonalt kunnskapssenter om vald og traumatisk stress (NKVTS) (tilskot til drift)	433	70	3 400	3 400
Nasjonalt kunnskapssenter om vald og traumatisk stress (NKVTS) (drift og kampanjar knytte til nettportalen dinutvei.no og plikt.no)	433	70	4 886	7 242
RVTS Nord, samarbeidsforum om vald og overgrep i samiske samfunn	433	70		400
Nasjonalt senter for innsats mot radikaliserings og valdeleg ekstremisme	433	70	29 500	31 600
Rosa kompetanse justis	433	70	1 000	0
Krisesentersekretariatet (Rosa-prosjektet)	440	70	5 600	0
Norsk Elektroteknisk Komite (NEK), Norsk brannvernforening	451	70	8 037	8 326
Telenor Kystradio og Avinor Svalbard	455	72	145 422	0
Redningsselskapet	455	73	145 422	150 657

Tabell 7.1 Samla oversikt over enkeltstående tilskot under Justis- og beredskapsdepartementet i 2027

Tilskotsmottakar	Kap.	Post	Tilskot i 2026 (i 1 000 kr)	Forslag 2027 (i 1 000 kr)
Norsk organisasjon for asylsøkere (NOAS)	470	72	3 360	3 360
Svalbard kyrkje	480	50	8 000	8 300
Svalbard museum	480	50	16 000	11 700
FNs høgkommissær for flyktningar (UNHCR)	490	73	10 500	9 644
Den internasjonale organisasjonen for migrasjon (IOM)	490	75	4 479	1 064

8 Tekniske endringar i kontostrukturen og bruk av stikkord «kan overførast»

Kap. 400, post 23 *Særskilde driftsutgifter, forskning, evaluering og kunnskapsinnhenting*, kan overførast, blir innlemma i Kap. 400, post 21 *Særskilde driftsutgifter, kan overførast*.

Kap. 432 *Høgskolen og utdanningssenteret til kriminalomsorga* endrar namn til *Høgskolen for kriminalomsorg*.

Kap. 3432 *Høgskolen og utdanningssenteret til kriminalomsorga* endrar namn til *Høgskolen for kriminalomsorg*.

På kap. 430 *Kriminalomsorgen* blir det oppretta ein ny post 25 *Særskilde driftsutgifter utlendingsinternatet*.

Kap. 440, post 46 *Investeringar i Schengen IT-system, kan overførast* blir innlemma i kap. 440, post 45 *Større utstyrsinnkjøp og vedlikehald, kan overførast*.

Kap. 453 Sivil klareringsmyndigheit endrar namn til Klareringsdirektoratet (KDIR).

Kap. 3453 Sivil klareringsmyndigheit endrar namn til Klareringsdirektoratet (KDIR).

Kap. 490, post 75 *Reiseutgifter for flyktninger fra utlandet* blir innlemma i kap. 490, post 73 *Beskyttelse til flyktninger utenfor Norge*.

Nemninga på Kap. 490, post 73 blir endra til *Reiseutgifter og tiltak for flyktninger utanfor Noreg, kan overførast*.

Kap. 3490, post 06 *Beskyttelse for flyktninger utenfor Norge mv., ODA-godkjente utgifter* blir innlemma i kap. 3490, post 03 *Reiseutgifter for flyktninger fra utlandet, ODA-godkjente utgifter*.

Nemninga på Kap. 3490, post 03 blir endra til *Reiseutgifter og tiltak for flyktninger utenfor Norge, ODA-godkjente utgifter*.

Kap. 3490, post 08 *Internasjonalt Beskyttelse for flyktninger utenfor Norge mv., ODA-godkjente utgifter* blir innlemma i kap. 3490, post 01 *Assistert retur fra Norge for asylsøkere med avslag, ODA-godkjente utgifter*.

Nemninga på Kap. 3490, post 01 blir endra til *Retur og reintegrering av migranter og internasjonalt migrasjonssamarbeid, ODA-godkjente utgifter*.

Under Justis- og beredskapsdepartementet blir stikkordet «kan overførast» foreslått knytt til desse postane utanom postgruppe 30-49

Kap.	Post	Nemning	Overført til 2026	Forslag 2027
400	21	Særskilde driftsutgifter	22 244	28 975
400	23	Særskilde driftsutgifter, forskning, evaluering og kunnskapsinnhenting	2 734	
400	73	Tilskot til Noregs forskingsråd	5 175	96 417
410	22	Vernesaker/sideutgifter, jordskiftedomstolar	226	2 740
430	21	Særskilde driftsutgifter		142 729
430	60	Refusjonar til kommunane, forvaringsdømde m.m.		184 203
440	21	Særskilde driftsutgifter – forskning og utvikling		19 962
440	22	Søk etter personar en antek har omkomme		10 185
440	73	Internasjonale forpliktingar, m.m.	377	919 081
451	22	Særskilde driftsutgifter – Nødnett	162 694	838 061
461	21	Særskilde driftsutgifter	16 000	
475	21	Særskilde driftsutgifter		14 588
490	23	Særskilde driftsutgifter, kunnskapsutvikling	4 881	7 895
490	72	Assistert retur og reintegrering i heimlandet	2 626	91 312
490	73	Tiltak for mottak av flyktningar utanfor Noreg		12 138
490	74	Internasjonale forpliktingar, kontingentar m.m.		114 469
490	75	Reiseutgifter for flyktningar frå utlandet	6 400	
490	76	Internasjonalt migrasjonsarbeid	14 574	29 280

Justis- og beredskapsdepartementet

t i l r å r :

I Prop. 1 S (2026–2027) om statsbudsjettet for år 2027 blir dei forslag til vedtak førde opp som er nemnde i eit framlagt forslag.

Forslag

Under Justis- og beredskapsdepartementet blir i Prop. 1 S (2026–2027)
statsbudsjettet for budsjettåret 2027 dei forslag til vedtak som følgjer førde opp:

Kapitla 61, 400-491, 3400-3490

I

Utgifter:

Kap.	Post	Kroner	Kroner
Administrasjon			
400	Justis- og beredskapsdepartementet		
	01 Driftsutgifter	443 651 000	
	21 Særskilde driftsutgifter, <i>kan overførast</i>	28 975 000	
	71 Tilskot til internasjonale organisasjonar	24 181 000	
	73 Tilskot til Noregs forskingsråd, <i>kan overførast</i>	96 417 000	593 224 000
	Sum Administrasjon		593 224 000
Rettsvesen			
61	Høgsterett		
	01 Driftsutgifter, <i>kan nyttast under kap. 410, post 01</i>	151 699 000	151 699 000
410	Domstolane		
	01 Driftsutgifter, <i>kan nyttast under kap. 61, post 01</i>	3 805 631 000	
	21 Særskilde driftsutgifter	113 249 000	
	22 Vernesaker/sideutgifter, jordskifte- domstolar, <i>kan overførast</i>	2 740 000	3 921 620 000
414	Forliksråd og andre domsutgifter		
	01 Driftsutgifter	434 825 000	
	21 Særskilde driftsutgifter	44 449 000	479 274 000
	Sum Rettsvesen		4 552 593 000
Straffegjennomføring og konfliktråd			
430	Kriminalomsorga		
	01 Driftsutgifter	6 944 357 000	
	21 Særskilde driftsutgifter, <i>kan overførast, kan nyttast under kap. 430, post 01</i>	142 729 000	

Kap.	Post	Kroner	Kroner
	25	Særskilde driftsutgifter utlendings- internatet	13 190 000
	45	Større utstyrsinnkjøp og vedlikehold, <i>kan overførast</i>	172 568 000
	60	Refusjonar til kommunane, forvarings- dømde m.m., <i>kan overførast</i>	184 203 000
	70	Tilskot	45 081 000
432		Høgskolen for kriminalomsorg	7 502 128 000
	01	Driftsutgifter	318 807 000
433		Konfliktrådet	318 807 000
	01	Driftsutgifter	243 477 000
	60	Tilskot til kommunar	22 911 000
	70	Tilskot	116 287 000
		Sum Straffegjennomføring og konfliktråd	382 675 000
			8 203 610 000
		Politi og påtalemakt	
440		Politiet	
	01	Driftsutgifter, <i>kan nyttast under kap. 443,</i> <i>post 01</i>	26 122 237 000
	21	Særskilde driftsutgifter – forskning og utvikling, <i>kan overførast</i>	19 962 000
	22	Søk etter personar en antek har omkomme, <i>kan overførast</i>	10 185 000
	23	Sideutgifter i samband med sivile gjeremål	31 283 000
	25	Variable utgifter ved innkost, mottak og retur i utlendingsforvaltninga til politiet	200 144 000
	45	Større utstyrsinnkjøp og vedlikehold, <i>kan overførast</i>	680 105 000
	48	Tildeling frå EUs grense- og visum- finansieringsordningar, <i>kan overførast</i>	272 700 000
	70	Tilskot	5 000 000
	73	Internasjonale forpliktingar, m.m., <i>kan overførast</i>	919 081 000
442		Politi høgskolen	28 260 697 000
	01	Driftsutgifter	812 551 000
443		Påtalemakta i politiet	812 551 000
	01	Driftsutgifter, <i>kan nyttast under kap. 440,</i> <i>post 01</i>	1 832 359 000
444		Politiets tryggingsteneste (PST)	1 832 359 000
	01	Driftsutgifter	2 188 275 000

Kap.	Post	Kroner	Kroner
	45	Større utstyrsinnkjøp og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	85 176 000 2 273 451 000
445		Den høgare påtalemakta	
	01	Driftsutgifter	417 650 000 417 650 000
448		Grensekommissæren	
	01	Driftsutgifter	7 850 000 7 850 000
		Sum Politi og påtalemakt	33 604 558 000
		Redningstenesta, samfunnsstryggleik og beredskap	
451		Direktoratet for samfunnsstryggleik og beredskap	
	01	Driftsutgifter	1 695 825 000
	21	Særskilde driftsutgifter	29 511 000
	22	Særskilde driftsutgifter – Nødnett, <i>kan overføres</i>	838 061 000
	23	Variable utgifter EUs ordning for sivil beredskap	55 757 000
	45	Større utstyrsinnkjøp og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	252 873 000
	70	Overføringer til private	8 634 000 2 880 661 000
452		Sentral krisehandtering	
	01	Driftsutgifter	29 624 000 29 624 000
453		Klareringsdirektoratet	
	01	Driftsutgifter	124 610 000 124 610 000
454		Redningshelikoptertenesta	
	01	Driftsutgifter	1 576 337 000
	45	Større utstyrsinnkjøp og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	833 987 000 2 410 324 000
455		Redningstenesta	
	01	Driftsutgifter	295 598 000
	21	Særskilde driftsutgifter	51 283 000
	45	Større utstyrsinnkjøp og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	13 124 000
	71	Tilskot til frivillige organisasjonar i redningstenesta	119 971 000
	73	Tilskot til Redningsselskapet	156 201 000 636 177 000
457		Nasjonalt tryggingsorgan	
	01	Driftsutgifter	675 996 000

Kap.	Post		Kroner	Kroner
	45	Større utstyrsinnkjøp og vedlikehald, <i>kan overførast</i>	109 791 000	785 787 000
		Sum Redningstenesta, samfunnsstrygg- leik og beredskap		6 867 183 000
		Andre verksemder		
460		Spesialeininga for politisaker		
	01	Driftsutgifter	81 217 000	81 217 000
461		Advokattilsynet		
	01	Driftsutgifter	90 095 000	90 095 000
466		Særskilde straffesaksutgifter m.m.		
	01	Driftsutgifter	30 900 000	
	21	Særskilde driftsutgifter	2 124 435 000	2 155 335 000
467		Norsk Lovtidend		
	01	Driftsutgifter	14 713 000	14 713 000
468		Kommisjonen for gjenopptaking av straffesaker		
	01	Driftsutgifter	32 579 000	32 579 000
		Sum Andre verksemder		2 373 939 000
		Statens sivilrettsforvaltning, rettshjelp, erstatningsordningar m.m.		
470		Fri rettshjelp		
	21	Særskilde driftsutgifter	955 258 000	
	72	Tilskot til særskilde rettshjelpiltak	64 540 000	1 019 798 000
471		Statens erstatningsansvar og Stortingets rettferdsvederlagsordning		
	71	Erstatningsansvar m.m., <i>overslagsløyving</i>	166 427 000	
	72	Erstatning i anledning av straffeforfølging, <i>overslagsløyving</i>	128 920 000	
	73	Stortingets rettferdsvederlagsordning	19 875 000	315 222 000
473		Statens sivilrettsforvaltning		
	01	Driftsutgifter	172 851 000	
	21	Særskilde driftsutgifter	108 885 000	
	70	Erstatning til valdsobre, <i>overslagsløyving</i>	658 830 000	940 566 000
475		Bubehandling		
	01	Driftsutgifter, <i>overslagsløyving</i>	224 209 000	
	21	Særskilde driftsutgifter, <i>kan overførast</i>	14 588 000	238 797 000
		Sum Statens sivilrettsforvaltning, rettshjelp, erstatningsordningar m.m.		2 514 383 000

Kap.	Post	Kroner	Kroner
Svalbardbudsjettet m.m.			
480	Svalbardbudsjettet		
	50 Tilskot	648 148 000	648 148 000
481	Samfunnet Jan Mayen		
	01 Driftsutgifter	66 420 000	66 420 000
	Sum Svalbardbudsjettet m.m.		714 568 000
Vern og innvandring			
490	Utlendingsdirektoratet		
	01 Driftsutgifter	1 628 837 000	
	21 Særskilde driftsutgifter, asylmottak	2 223 616 000	
	22 Særskilde driftsutgifter, tolk og omsetjing	15 134 000	
	23 Særskilde driftsutgifter, kunnskaps- utvikling, <i>kan overførast</i>	7 895 000	
	45 Større utstyrsinnkjøp og vedlikehald, <i>kan overførast</i>	307 062 000	
	46 Investeringar i Schengen IT-system, <i>kan overførast</i>	44 000 000	
	60 Tilskot til vertskommunar for asylmottak	373 176 000	
	70 Stønadar til bebuarar i asylmottak	473 404 000	
	71 Tilskot til aktivitetstilbod for barn i asylmottak	17 599 000	
	72 Assistert retur og reintegrering i heimlandet, <i>kan overførast</i>	91 312 000	
	73 Reiseutgifter og tiltak for flyktingar utanfor Noreg, <i>kan overførast</i>	12 138 000	
	74 Internasjonale forpliktingar, kontingentar m.m., <i>kan overførast</i>	114 469 000	
	76 Internasjonalt migrasjonsarbeid, <i>kan overførast</i>	29 280 000	5 337 922 000
491	Utlendingsnemnda		
	01 Driftsutgifter, <i>kan nyttast under post 21</i>	340 870 000	
	21 Særskilde driftsutgifter, nemndbehandling m.m., <i>kan nyttast under post 01</i>	8 233 000	349 103 000
	Sum Vern og innvandring		5 687 025 000
	Sum departementets utgifter		65 111 083 000

Inntekter:

Kap.	Post	Kroner	Kroner
Departementets inntekter			
3400	Justis- og beredskapsdepartementet		
	01 Diverse inntekter	3 458 000	3 458 000
3410	Domstolane		
	01 Rettsgebyr	223 709 000	
	02 Saks- og gebyrinntekter jordskifte- domstolane	24 168 000	
	03 Diverse refusjonar	14 324 000	
	04 Vernesaker jordskiftedomstolane	2 722 000	264 923 000
3430	Kriminalomsorga		
	02 Inntekter frå arbeidsdrifta	142 729 000	
	03 Andre inntekter	29 197 000	
	04 Tilskot	14 126 000	186 052 000
3432	Høgskolen for kriminalomsorg		
	03 Andre inntekter	860 000	860 000
3433	Konfliktrådet		
	02 Refusjonar	6 000	6 000
3440	Politiet		
	01 Gebyr – pass og ID-kort	841 862 000	
	02 Refusjonar m.m.	243 074 000	
	03 Salsinntekter	47 217 000	
	04 Gebyr – vaktelskap og etter- kontroll av deaktiverte skytevåpen	3 828 000	
	05 Gebyr – våpenforvaltning	211 553 000	
	06 Gebyr – utlendingssaker	348 252 000	
	07 Gebyr – sivile gjeremål	637 633 000	
	08 Refusjonar frå EUs grense- og visumfinansieringsordningar	321 607 000	2 655 026 000
3442	Politihøgskolen		
	02 Diverse inntekter	30 857 000	
	03 Eksterne forskingsmidlar	14 597 000	45 454 000
3444	Politiets tryggingsteneste (PST)		
	02 Refusjonar	18 015 000	18 015 000
3451	Direktoratet for samfunnstryggleik og beredskap		
	01 Gebyr	139 900 000	

Kap.	Post	Kroner	Kroner
	02	Refusjonar driftsutgifter Nødnett	41 673 000
	03	Diverse inntekter	37 775 000
	04	Refusjonar større utstyrsinnkjøp og vedlikehald Nødnett	91 867 000
	05	Abonnementsinntekter og refusjonar Nødnett	725 685 000
	06	Refusjonar	19 388 000
	07	Refusjonar frå EU i samband med variable utgifter knytte til EUs ordning for sivil beredskap	55 757 000 1 112 045 000
3453		Klareringsdirektoratet	
	01	Diverse inntekter	800 000 800 000
3454		Redningshelikoptertenesta	
	01	Refusjonar	34 890 000 34 890 000
3457		Nasjonalt tryggingsorgan	
	01	Inntekter	51 026 000 51 026 000
3461		Advokattilsynet	
	01	Bidrag frå advokatar og forvaltarordning	91 118 000 91 118 000
3470		Fri rettshjelp	
	01	Tilkjende sakskostnader m.m.	5 322 000
	02	Fri rettshjelp, ODA-godkjende utgifter	6 321 000 11 643 000
3473		Statens sivilrettsforvaltning	
	01	Diverse inntekter	5 000
	02	Verjemåls-/representantordninga, ODA-godkjende utgifter	7 249 000 7 254 000
3481		Samfunnet Jan Mayen	
	01	Refusjonar og andre inntekter	7 959 000 7 959 000
3490		Utlendingsdirektoratet	
	01	Retur og reintegrering av migrantar og internasjonalt migrasjons-samarbeid, ODA-godkjende utgifter	102 949 000

Kap.	Post	Kroner	Kroner
	03	Reiseutgifter og tiltak for flyktningar utanfor Noreg, ODA-godkjende utgifter	14 296 000
	04	Asylmottak, ODA-godkjende utgifter	1 814 745 000
	05	Refusjonsinntekter	2 593 000
	07	Tolk og omsetjing, ODA-godkjende utgifter	14 031 000
			1 948 614 000
		Sum departementets inntekter	6 439 143 000

Fullmakter til å overskride gitte løyvingar

II

Meirinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2027 kan:

1.

overskride løyvinga under	mot tilsvarende meirinntekter under
kap. 61, post 01	kap. 3061, post 03
kap. 400, post 01	kap. 3400, post 01
kap. 410, post 01	kap. 3410, post 02 og 03
kap. 410, post 22	kap. 3410, post 04
kap. 430, post 01	kap. 3430, post 03 og 04
kap. 430, post 21	kap. 3430, post 02
kap. 432, post 01	kap. 3430, post 04 og kap. 3432, post 03
kap. 433, post 01	kap. 3433, post 02
kap. 440, post 01	kap. 3440, post 02, 03 og 04
kap. 442, post 01	kap. 3442, post 02 og 03
kap. 443, post 01	kap. 3440, post 02
kap. 444, post 01	kap. 3444, post 02
kap. 451, post 01	kap. 3451, post 02, 03 og 06
kap. 451, post 22	kap. 3451, post 05
kap. 451, post 23	kap. 3451, post 07
kap. 451, post 45	kap. 3451, post 04
kap. 453, post 01	kap. 3453, post 01
kap. 454, post 01	kap. 3454, post 01
kap. 455, post 01	kap. 3455, post 01
kap. 457, post 01	kap. 3457, post 01
kap. 461, post 01	kap. 3461, post 01
kap. 473, post 01	kap. 3473, post 01
kap. 481, post 01	kap. 3481, post 01
kap. 490, post 01	kap. 3490, post 05
kap. 491, post 01	kap. 3491, post 01

Meirinntekt som gir grunnlag for overskriding, skal dekke meirverdiavgift knytt til overskridinga òg, og gjeld derfor òg kap. 1633, post 01 for dei statlege forvaltningsorgana som inngår i nettoordninga for meirverdiavgift.

Meirinntekter og eventuelle mindreinntekter skal takast med i berekninga av overføring av ubrukt løyving til neste år.

2. overskride løyvinga under kap. 451 Direktoratet for samfunnstryggleik og beredskap, post 01 Driftsutgifter med inntil 75 pst. av inntektene ved sal av sivilforsvarsanlegg og fast eigedom. Inntekter skal inntektsførast under kap. 3451 Direktoratet for samfunnstryggleik og beredskap, post 40 Sal av eigedom m.m.

III

Fullmakt til overskriding

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2027 kan overskride løyvinga under kap. 451 Direktoratet for samfunnstryggleik og beredskap, post 21 Særskilde driftsutgifter dersom det oppstår ein situasjon med ekstraordinær skogbrannfare og/eller mange skogbrannar, og det i samband med det er nødvendig med innsats for sløkking og beredskap utover det som må bereknast i eit normalår. Løyvinga på posten kan òg overskridast ved ekstraordinære hendingar som har medført, eller kan medføre, tap av liv eller skade på helse, kritiske samfunnsfunksjonar eller kritisk infrastruktur, når dei andre nasjonale helikopterressursane ikkje er tilstrekkelege. Fullmakta gjeld utan opphald og før Kongen kan gi slikt samtykke. Overskridingar på posten kan ikkje overstige 40 mill. kroner.

Fullmakter til å pådra staten forpliktingar utover gitte løyvingar

IV

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2027 kan bestille varer utover løyvinga som er gitt, men slik at den samla ramma for nye bestillingar og gammalt ansvar ikkje overstig følgjande beløp:

Kap.	Post	Nemning	Samla ramme
440		Politiet	
	01	Driftsutgifter	250,0 mill. kroner
444		Politiets tryggingsteneste (PST)	
	01	Driftsutgifter	50,0 mill. kroner
	45	Større utstyrsinnkjøp og vedlikehald	50,0 mill. kroner

V

Tilsegningsfullmakt

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2027 kan gi tilsegn om støtte utover løyvingane som er gitt på kap. 490 Utlendingsdirektoratet, post 76 Internasjonalt migrasjonsarbeid, men slik at den samla ramma for nye tilsegn og gammalt ansvar ikkje overstig 50 mill. kroner.

VI

Tilsegningsfullmakt

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2027 kan gi tilsegn utover løyvingane som er gitt på kap. 400 Justis- og beredskapsdepartementet, post 73 Tilskot til Noregs forskingsråd, men slik at den samla ramma for nye tilsegn og gammalt ansvar ikkje overstig 308,4 mill. kroner.

VII

Fullmakt til å pådra staten forpliktingar for investeringsprosjekt

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2027 under kap. 430 Kriminalomsorga, post 45 Større utstyrsinnkjøp og vedlikehald, kan bestille og forplikte staten utover budsjettåret for brukarutstyrsprosjektet utviding av Innlandet fengsel, Ilseng avdeling, innanfor ei kostnadsramme på 301 mill. kroner. Fullmakta gjeld òg forpliktingar som blir inngått i seinare budsjettår. Samla utbetalingar og gjenståande forpliktingar skal til kvar tid haldast innanfor den vedtekne kostnadsramma for prosjektet. Kostnadsramma er oppgitt i 2026-kroner. Justis- og beredskapsdepartementet får fullmakt til å prjustere kostnadsramma i åra som kjem.

VIII

Fullmakt til å pådra staten forpliktingar
for investeringsprosjekt

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2027, under kap. 440 Politiet, post 45 Større utstyrsinnkjøp og vedlikehald, kap. 440 Politiet, post 48 Tildeling frå EUs grense- og visumfinansieringsordningar og kap. 490 Utlendingsdirektoratet, post 46 Investeringar i Schengen IT-system, kan starte opp, bestille og forplikte staten utover budsjettåret i investeringsprosjekt for implementering av Schengen IT-systema SIS, VIS, Eurodac og Interoperabilitet, som Noreg har forplikta seg til gjennom Schengen-avtalen og Dublin-avtalen, innanfor ei kostnadsramme på 2 774 mill. kroner. Fullmakta gjeld òg forpliktingar som blir inngått i seinare budsjettår. Samla utbetalingar og gjenståande forpliktingar skal til kvar tid haldast innanfor den vedtekne kostnadsramma for prosjektet. Kostnadsramma er oppgitt i 2026-kroner. Justis- og beredskapsdepartementet gis fullmakt til å prisjustere kostnadsramma i åra som kjem.

IX

Fullmakt til å pådra staten forpliktingar
for investeringsprosjekt

Stortinget samtykkjer i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2027, under kap. 440 Politiet, post 45 Større utstyrsinnkjøp og vedlikehald, kap. 440 Politiet, post 48 Tildeling frå EUs grense- og visumfinansieringsordningar og kap. 490 Utlendingsdirektoratet, post 46 Investeringar i Schengen IT-system, kan starte opp, bestille og forplikte staten utover budsjettåret i investeringsprosjekt for implementering av Schengen IT-systema EES og ETIAS, som Noreg har forplikta seg til gjennom Schengen-avtalen og Dublin-avtalen, innanfor ei kostnadsramme på 911 mill. kroner. Fullmakta gjeld òg forpliktingar som blir inngått i seinare budsjettår. Samla utbetalingar og gjenståande forpliktingar skal til kvar tid haldast innanfor den vedtekne kostnadsramma for prosjektet. Kostnadsramma er oppgitt i 2026-kroner. Justis- og beredskapsdepartementet gis fullmakt til å prisjustere kostnadsramma i åra som kjem.

X

Fullmakt til å pådra staten forpliktingar
for investeringsprosjekt

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2027 under kap. 454 Redningshelikoptertenesta, post 01 Driftsutgifter og post 45 Større utstyrsanskaffingar og vedlikehald, kan bestille og forplikte staten utover budsjettåret for å gjennomføre anskaffing av nye redningshelikopter m.m., innanfor ei kostnadsramme på 18 394 mill. kroner. Fullmakta gjeld òg forpliktingar som blir inngått dei kommande budsjettåra. Samla utbetalingar og gjenståande forpliktingar skal til kvar tid haldast innanfor den vedtekne kostnadsramma for prosjektet. Kostnadsramma er oppgitt i 2027-kroner. Justis- og beredskapsdepartementet får fullmakt til å pris- og valutajustere kostnadsramma i åra som kjem.

XI

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2027 under kap. 454 Redningshelikoptertenesta, post 01 Driftsutgifter og post 45 Større utstyrsanskaffingar og vedlikehald, kan bestille og forplikte staten utover budsjettåret, for å gjennomføre anskaffing av to nye redningshelikopter mv. og å leggje til rette for at Forsvaret overtar som operatør av redningshelikopterbasen i Tromsø, innanfor ei kostnadsramme på 4 215 mill. kroner. Fullmakta gjeld òg forpliktingar som blir inngått dei kommande budsjettåra. Samla utbetalingar og gjenståande forpliktingar skal til kvar tid haldast innanfor den vedtekne kostnadsramma for prosjektet. Kostnadsramma er oppgitt i 2027-kroner. Justis- og beredskapsdepartementet får fullmakt til å pris- og valutajustere kostnadsramma i åra som kjem.

XII

Fullmakt til å pådra staten forpliktingar
for investeringsprosjekt

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2027 under kap. 490 Utlendingsdirektoratet, post 45 Større utstyrsinnkjøp og vedlikehald og kap. 440 Politiet, post 48 Tildeling frå EUs grense- og visumfinansieringsordningar, kan bestille og forplikte staten utover budsjettåret til investeringar knytte til modernisering av utlendingsforvaltningas IKT-system, innanfor ei kostnadsramme på 2 269 mill. kroner. Fullmakta gjeld òg forpliktingar som blir inngått dei kommande

budsjettåra. Samla utbetalningar og gjenståande forpliktingar skal til kvar tid haldast innanfor den vedtekne kostnadsramma for prosjektet. Kostnadsramma er oppgitt i 2026-kroner. Justis- og beredskapsdepartementet får fullmakt til å prisjustere kostnadsramma i åra som kjem.

XIII

Fullmakt til å pådra staten forpliktingar for investeringsprosjekt

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2027 under kap. 454 Redningshelikoptertenesta, post 45 Større utstyrsinnkjøp og vedlikehald, kan bestille og forplikte staten utover budsjettåret for å bygge ein ny redningshelikopterbase ved ny lufthamn i Bodø, innanfor ei kostnadsramma på 828 mill. kroner. Fullmakta gjeld òg forpliktingar som blir inngått dei kommande budsjettåra. Samla utbetalningar og gjenståande forpliktingar skal til kvar tid haldast innanfor den vedtekne kostnadsramma for prosjektet. Kostnadsramma er oppgitt i 2027-kroner. Justis- og beredskapsdepartementet får fullmakt til å prisjustere kostnadsramma i åra som kjem.

XIV

Fullmakt til å pådra staten forpliktingar for investeringsprosjekt

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2027 under kap. 410 Domstolane, post 01 Driftsutgifter, kan bestille og forplikte staten utover budsjettåret for å anskaffe brukarutstyr til prosjektet med å rehabilitere Bergen tinghus, innanfor ei kostnadsramme på 211,8 mill. kroner. Fullmakta gjeld òg forpliktingar som blir inngått i seinare budsjettår. Samla utbetalningar og gjenståande forpliktingar skal til kvar tid haldast innanfor den vedtekne kostnadsramma for prosjektet. Kostnadsramma er oppgitt i 2026-kroner. Justis- og beredskapsdepartementet får fullmakt til å prisjustere kostnadsramma i åra som kjem.

XV

Fullmakt til å pådra staten forpliktingar for investeringsprosjekt

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2027 under kap. 480 Svalbardbudsjettet, post 50 Tilskot kan pådra staten forpliktingar utover budsjettåret til sanerings- og oppryddingstiltak ved kolkraftverket i Longyearbyen,

innanfor ei kostnadsramme på 69,5 mill. kroner. Fullmakta gjeld òg forpliktingar som blir inngått i seinare budsjettår. Samla utbetalningar og gjenståande forpliktingar skal til kvar tid haldast innanfor den vedtekne kostnadsramma for prosjektet. Kostnadsramma er oppgitt i 2027-kroner. Justis- og beredskapsdepartementet får fullmakt til å prisjustere kostnadsramma i åra som kjem.

XVI

Fullmakt til å pådra staten forpliktingar for investeringsprosjekt

Stortinget samtykker i at Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet i 2027 kan starte opp byggeprosjektet nytt Oslo fengsel på Grønland, innanfor ein kostnadsramme på 2 787 mill. kroner, inklusiv kunst. Fullmakta gjeld òg forpliktingar som blir inngått i seinare budsjettår. Samla utbetalningar og gjenståande forpliktingar skal til kvar tid haldast innanfor den vedtekne kostnadsramma for prosjektet. Kostnadsramma er oppgitt i 2027-kroner. Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet får fullmakt til å prisjustere kostnadsramma i åra som kjem.

XVII

Fullmakt til å pådra staten forpliktingar for investeringsprosjekt

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2027 under kap. 430 Kriminalomsorga, post 01 Driftsutgifter og post 45 Større utstyrsinnkjøp og vedlikehald, kan starte opp, bestille og forplikte staten utover budsjettåret for brukarutstyrsprosjekt nytt Oslo fengsel på Grønland, innanfor ei kostnadsramme på 383 mill. kroner. Fullmakta gjeld òg forpliktingar som blir inngått i seinare budsjettår. Samla utbetalningar og gjenståande forpliktingar skal til kvar tid haldast innanfor den vedtekne kostnadsramma for prosjektet. Kostnadsramma er oppgitt i 2027-kroner. Justis- og beredskapsdepartementet får fullmakt til å prisjustere kostnadsramma i åra som kjem.

XVIII

Fullmakt til å pådra staten forpliktingar for investeringsprosjekt

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2027 under kap. 440 Politiet, post 01 Driftsutgifter, kan pådra staten forpliktingar utover budsjettåret for å inngå leigeavtalar i for-

bindelse med rehabilitering og nybygg Oslo politihus, innanfor ei kostnadsramme på 910 mill. kroner. Kostnadsramma er oppgitt i 2026-kroner. Justis- og beredskapsdepartementet får fullmakt til å prisjustere kostnadsramma i åra som kjem.

XIX

Fullmakt til å pådra staten forpliktingar
for investeringsprosjekt

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2027, under kap. 440 Politiet, post

01 Driftsutgifter og post 45 Større utstyrsinnkjøp og vedlikehald, kan starte opp, bestille og forplikte staten utover budsjettåret i investeringsprosjektet heilhetleg digitalisering i politiet, innanfor ei kostnadsramme på 5 675 mill. kroner. Fullmakta gjeld òg forpliktingar som blir inngått i seinare budsjettår. Samla utbetalingar og gjenstående forpliktingar skal til kvar tid haldast innanfor den vedtekne kostnadsramma for prosjektet. Kostnadsramma er oppgitt i 2026-kroner. Justis- og beredskapsdepartementet får fullmakt til å prisjustere kostnadsramma i åra som kjem.

Andre fullmakter

XX

Fullmakt til postering mot mellomværet
med statskassa

Stortinget samtykker i at Domstoladministrasjonen i 2027 kan postere sideutgifter som blir forskoterte i samsvar med rettsgebyrlova, mot mellomværet med statskassa.

XXI

Avhending av sivilforsvarsanlegg

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2027 kan overdra sivilforsvarsanlegg til ein verdi av inntil 500 000 kroner vederlagsfritt eller til underpris når særlege grunnar ligg føre.

XXII

Vidareføring av bubehandling

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2027 kan bestemme at ein under ordninga med utgifter til vidare bubehandling kan pådra seg forpliktingar utover løyvinga som er gitt under kap. 475 Bubehandling, post 21 Særskilde driftsutgifter, med inntil 10 mill. kroner, men slik at totalramma for nye tilsegn og gammalt ansvar ikkje overstig 37 mill. kroner.

XXIII

Nettobudsjetteringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2027 kan

1. trekkje dei direkte utgiftene politiet har til oppbevaring, tilsyn og sal av beslag, frå salsinntekta før det overskytande beløpet blir inntektsført under kap. 5309 Tilfeldige inntekter, post 29 Ymse
2. trekkje kostnader ved sal av faste eigedommar frå salsinntektene før det overskytande beløpet blir inntektsført under kap. 3451 Direktoratet for samfunnstryggleik og beredskap, post 40 Sal av eigedom m.m.
3. nettoføre inntektene frå kurs og konferansar som blir haldne i regi av Konkursrådet, og inntekter frå anna verksemd som rådet driv, som utgiftsreduksjon under kap. 473 Statens sivilrettsforvaltning, post 01 Driftsutgifter
4. nettoføre tilbakebetalte inntekter under ordninga med utgifter til bubehandling som utgiftsreduksjon under kap. 475 Bubehandling, post 21 Særskilde driftsutgifter

XXIV

Stortingets rettferdsvederlagsordning

Stortingets utval for rettferdsvederlag får i 2027 fullmakt til å tilstå rettferdsvederlag av statskassa med inntil 250 000 kroner for kvar enkelt søknad, men slik at grensa er 500 000 kroner for HIV-offer og 300 000 kroner for tidlegare barn i barneheimar, offentlege fosterheimar og spesialsiskular. Søknader der utvalet tilrår å innvilge erstatning som er høgare enn dei nemnde beløpa, blir fremma for Stortinget til avgjerd. Det same gjeld søknader som etter utvalet si vurdering reiser spørsmål av særleg prinsipiell art.

XXV

Innkvartering av utlendingar som søker
vern

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2027 kan inngå avtalar som varar utover 2027 om mellombels drift av innkvartering for utlendingar som søker om vern i Noreg. Der- som behovet for innkvartering av asylsøkarar og flyktningar blir større enn føresett i statsbud- sjettet for 2027 eller det oppstår behov for å gjen- nomføre tiltak for forsvarleg innkvartering utover

det som er lagt til grunn der, samtykker Stortinget i at Justis- og beredskapsdepartementet kan auke innkvarteringskapasiteten eller setje i verk nød- vendige tiltak, sjølv om dette fører til eit behov for å auke løyvinga over kap. 490 Utlendingsdirekto- ratet, post 21 Særskilde driftsutgifter, asylmottak, post 60 Tilskot til vertskommunar for asylmottak eller post 70 Stønadar til bebuarar i asylmottak. Summen av overskridingar på postane kan ikkje overstige 3,0 mrd. kroner i 2027, og forpliktingane utover 2027 skal ikkje overstige ei samla ramme på 3,0 mrd. kroner.

Andre vedtak

XXVI

Oppheving av oppmodingsvedtak

Vedtak nr. 634, 14. mai 2024 blir oppheva.

Vedlegg 1**Domstoladministrasjonens budsjettinnspill –
Vedlegg til Prop. 1 S (2026–2027)****Innledning**

Domstoladministrasjonen har for 2027 prioritert følgende satsingsforslag: 1) 30 mill. kroner til utvikling av domstolenes digitale førstelinjetjeneste, 2) 22,5 mill. kroner til økt lønn for jordskif-

tedommere, 3) 10,5 mill. kroner til etablering av permanent sikkerhetskontroll i større tinghus, 4) 10 mill. kroner til husleiekonsekvenser ved rehabiliteringen av Bergen tinghus og 5) styrking av juridisk og administrativt personell i Høyesterett.

Tabell 1.1 Hovedtabell for satsingsforslag fra Domstoladministrasjonen (tall i tusen)

Prioritet	Kap.	Post	Saldert budsjett 2026	2027	2028	2029	2030	Beskrivelse
	410	01	0	30 000	30 000	30 000	-	Domstolenes digitale førstelinjetjeneste
	410	01	0	22 500	22 500	22 500	22 500	Økt lønn jordskiftedommere
	410	01	0	10 500	19 000	20 000	20 000	Sikkerhet i større tinghus
	410	01	0	10 000	30 000	30 000	30 000	Bergen tinghus – husleiekonsekvenser
	061	01	0	550	1 100	1 100	1 100	Juridisk og adm. støttepersonell Høyesterett
Sum busjettbehov			-	73 550	102 600	103 600	73 600	

Tabellen over illustrerer Domstoladministrasjonens prioriterte satsingsforslag med delårseffekt som nevnt ovenfor, samt framtidige fullårseffekter.

Domstolenes digitale førstelinjetjeneste

Tilgang til domstolene bør være reell for alle. I dag er terskelen for å benytte domstolene høy for mange, blant annet fordi kostnadene ved å føre sak kan bli betydelige. Særlig gjelder dette i sivile saker, hvor behovet for advokatbistand ofte gjør det økonomisk krevende å forfølge et rettskrav. Domstoladministrasjonen foreslår derfor en styrket satsing på domstolenes digitale førstelinjetjeneste.

Målet er å etablere tjenester som gir bedre digital veiledning og økt grad av selvbetjening for brukerne. Dette skal gjøre det enklere å forstå prosessene i domstolene, gi støtte til utfylling og innsending av prosesskriv og på sikt legge til rette for nettbasert tvisteløsning på utvalgte områder. Tjenestene skal også omfatte en første versjon av «Min side», hvor parter kan få oversikt over egne saker, frister og møter, uavhengig av om de er representert ved advokat.

Det foreslås videre tiltak for å effektivisere interne arbeidsprosesser i domstolene gjennom bedre bruk av data og kunstig intelligens. Dette kan blant annet gjelde dokumenthåndtering, dokumentanalyse, intelligente søk, beslutningsstøtte, oversettelse og tolk, samt automatisering

av deler av saksbehandlingen i enklere saker. Slike tiltak vil kunne redusere tidsbruk, styrke kvaliteten i oppgaveløsningen og bidra til raskere saksavvikling.

Samtidig vurderes gevinstpotensialet som betydelig. Økt digital veiledning og selvbetjening kan redusere behovet for advokat i hele eller deler av prosessen, mens bedre beslutningsstøtte og språkteknologi kan gi tidsgevinster for dommere og saksbehandlere og dermed styrke rettssikkerheten for brukerne.

Dersom domstolenes digitale førstelinjetjenester ikke finansieres, vil den gradvise digitale utviklingen av domstolene stanse. Det vil svekkes domstolenes evne til å levere gode tjenester til brukerne og sterkt begrense evnen til å nyttiggjøre de muligheter som ligger i kunstig intelligens.

Økt lønn til jordskiftedommere

Rekrutteringen til jordskifterettene har over flere år vært krevende. Det er gjennomgående få søkere til utlyste stillinger og enda færre kvalifiserte kandidater som kan innstilles. Dette har ført til at det i en årrekke bare unntaksvis har vært mulig å innstille tre kandidater, slik regelverket legger opp til. Situasjonen er særlig krevende ved mindre rettssteder og i nord, men rekrutteringsutfordringene gjør seg også gjeldende i mer sentrale områder.

Samtidig står jordskifterettene foran et generasjonsskifte blant jordskiftedommerne. Dersom rekrutteringsgrunnlaget ikke styrkes, er det en reell risiko for at stillinger ikke kan besettes med kandidater som har nødvendig kompetanse og erfaring. Dette vil kunne gi økte restanser, overføring av saker til andre domstoler og et svakere og mer ujevnt tilbud til brukerne av jordskifterettene.

Domstoladministrasjonen vurderer at dagens lønnsnivå for jordskiftedommere ikke er tilstrekkelig for å tiltrekke kandidater i konkurranse med andre deler av offentlig sektor og private virksomheter. Det foreslås derfor en lønnsøkning på 200 000 kroner per jordskiftedommerstilling. Dette vil være et realistisk første steg i retning av å bringe lønnsnivået nærmere sammenlignbare grupper og redusere lønnsgapet til dommere i de alminnelige domstolene.

Tiltaket vurderes å ha varige, positive virkninger. Bedre rekruttering vil styrke rettssikkerheten, redusere restanser og bidra til et mer likeverdig tilbud til brukerne i hele landet. Den samlede merutgiften er anslått til 22,5 mill. kroner årlig.

Sikkerhet i større tinghus

Trusselnivået mot offentlige institusjoner har økt, og domstolene behandler mange saker med høyt konfliktnivå og betydelig voldspotensial. Samtidig er sikkerhetsnivået i dag ulikt mellom tinghusene. Kun Høyesterett og Oslo tinghus har permanent sikkerhetskontroll. I øvrige domstoler er sikkerhetstiltak i stor grad basert på midlertidige ordninger i enkeltsaker eller lokale vurderinger. Det er seks domstoler som har egne ansatte sikkerhetsbetjenter.

Domstoladministrasjonen mener det er behov for å etablere permanent sikkerhetskontroll i flere større tinghus. Formålet er å hindre at våpen og andre farlige gjenstander bringes inn i rettsbygningene og dermed styrke tryggheten for dommere, ansatte, aktører og publikum. Permanente kontroller vil også gi mer forutsigbare og likeverdige sikre rammer uavhengig av domstol og sakstype.

Forslaget innebærer at det i første omgang etableres permanent sikkerhetskontroll i fem utvalgte tinghus. Prioriteringen vil basere seg på en samlet risikovurdering, herunder saksmengde, publikumsstrøm, trusselbilde fra politiet og den enkelte domstol, tidligere sikkerhetshendelser og byggenes egnethet for installasjon av sikkerhetsløsninger. Tiltaket omfatter sikkerhetskontroll ved publikumsinnganger med portal og røntgenmaskin, samt adgangskontroll ved personalinnganger. Det legges opp til en trinnvis etablering ut fra tilførsel av friske midler i tre tinghus i 2027 og ytterligere to tinghus i 2028.

Nødvendige investeringer i utstyr og bygningsmessige tilpasninger er anslått til om lag 1,5 mill. kroner per rettsbygning. I tillegg kommer driftskostnader på om lag 4 mill. kroner årlig per rettsbygning til leie av utstyr og nødvendig bemanning. Årlige driftskostnader etter investeringsfasen er anslått til 20 mill. kroner for fem sikkerhetskontroller.

Husleiekonsekvenser Bergen tinghus

Rehabiliteringen av Bergen tinghus er planlagt ferdig høsten 2027. Hordaland tingrett flytter tilbake til bygget, samtidig som Hordaland jordskifteretts virksomhet i Bergen samlokaliseres med tingretten.

Rehabiliteringsprosjektet har en styringsramme på 1 065 mill. kroner, i tillegg til 172 mill. kroner til utstyr. Det er lagt til grunn at den årlige husleieøkningen for domstolene og Domstoladministrasjonen vil bli om lag 60 mill. kroner. Av dette

er det forutsatt at 50 prosent, tilsvarende 30 mill. kroner årlig, skal dekket innenfor domstolenes nåværende driftsramme.

En så stor belastning på driftsbudsjettet vil få vesentlige negative konsekvenser. Det er vanskelig å se for seg andre reelle innsparinger enn redusert bemanning. Innsparingsbehovet vil i praksis kunne tilsvare 16 dommerstillinger. Dette vil kunne gi lengre saksbehandlingstid og et dårligere tilbud til brukerne. Dette i en situasjon hvor de større rettsstedene opplever økende saksinnang og handlingsrommet for ytterligere effektivisering på andre områder er begrenset.

Merkostnadene bør i større grad bæres som et nasjonalt ansvar. Rehabiliteringen omfatter et historisk og verneverdig formålsbygg med et betydelig vedlikeholdsetterslep, og merkostnadene bør derfor ikke belastes den løpende driften i domstolene. Budsjettbehovet er anslått til 10 mill. kroner i 2027 som følge av innflytting i rehabiliterte lokaler i andre halvår, og 30 mill. kroner som helårsvirkning fra og med 2028.

Juridisk og administrativt støttepersonell i Høyesterett

Høyesterett foreslår en styrking av kap. 061 i statsbudsjettet for 2027 for å sikre tilstrekkelig kapasitet i det juridiske og administrative støtteapparatet. Behovet er begrunnet i økt sakskompleksitet, høyere arbeidsbelastning og skjerpede krav til saksforberedelse, kvalitet og ekstern kommunikasjon.

Høyesteretts saksinnang har over tid vært stabil, men sakene er blitt mer komplekse og ressurskrevende som følge av et mer omfattende og

internasjonalt rettskildebilde. Dette har økt kravene til analyse, saksforberedelse og kvalitet i avgjørelsesgrunnlaget.

Arbeidsbelastningen i ankeutvalget har økt betydelig. Endringer i regelverket og praksis har medført flere og mer krevende anker, samtidig som kravene til saksstyring og kvalitet i forberedelsen av saker som fremmes til behandling er skjerpet. Dette utfordrer Høyesteretts mål for saksbehandlingstid.

Det er ikke aktuelt å øke antall dommere. Kapasitetsutfordringene må derfor møtes gjennom styrking av støttefunksjonene. Det juridiske støtteapparatet har fått et utvidet ansvarsområde, blant annet knyttet til behandling av saker i avdeling og identifisering av EØS-rettslige problemstillinger. I tillegg har nye oppgaver bidratt til ytterligere belastning.

Det er også behov for å styrke det administrative støtteapparatet. Økte krav til åpenhet, informasjonsformidling og samhandling med eksterne aktører forutsetter økt kapasitet. En styrking vil samtidig legge til rette for en mer hensiktsmessig oppgavefordeling, ved at administrative oppgaver i større grad kan ivaretas utenfor det juridiske støtteapparatet.

Høyesterett anbefaler en styrking av kap. 061 med 1,1 mill. kroner, tilsvarende én stilling inkludert arbeidsgiverkostnader. For 2027 legges det til grunn en halvårseffekt på 0,55 mill. kroner.

Tiltaket vurderes som nødvendig for å sikre forsvarlig saksavvikling, opprettholde kvaliteten i høyesterettsarbeidet og utnytte dommerressursene mer effektivt. Den foreslåtte styrkingen er begrenset i omfang, men forventes å ha målrettet effekt på kapasitetsutfordringene.

Bestilling av publikasjonar

Tryggings- og serviceorganisasjonen til departementa
publikasjoner.dep.no
Telefon: 22 24 00 00

Publikasjonane er også tilgjengelege på
www.regjeringen.no

Trykk: Aksell AS – 10/2026

